

FILATELIC 1984

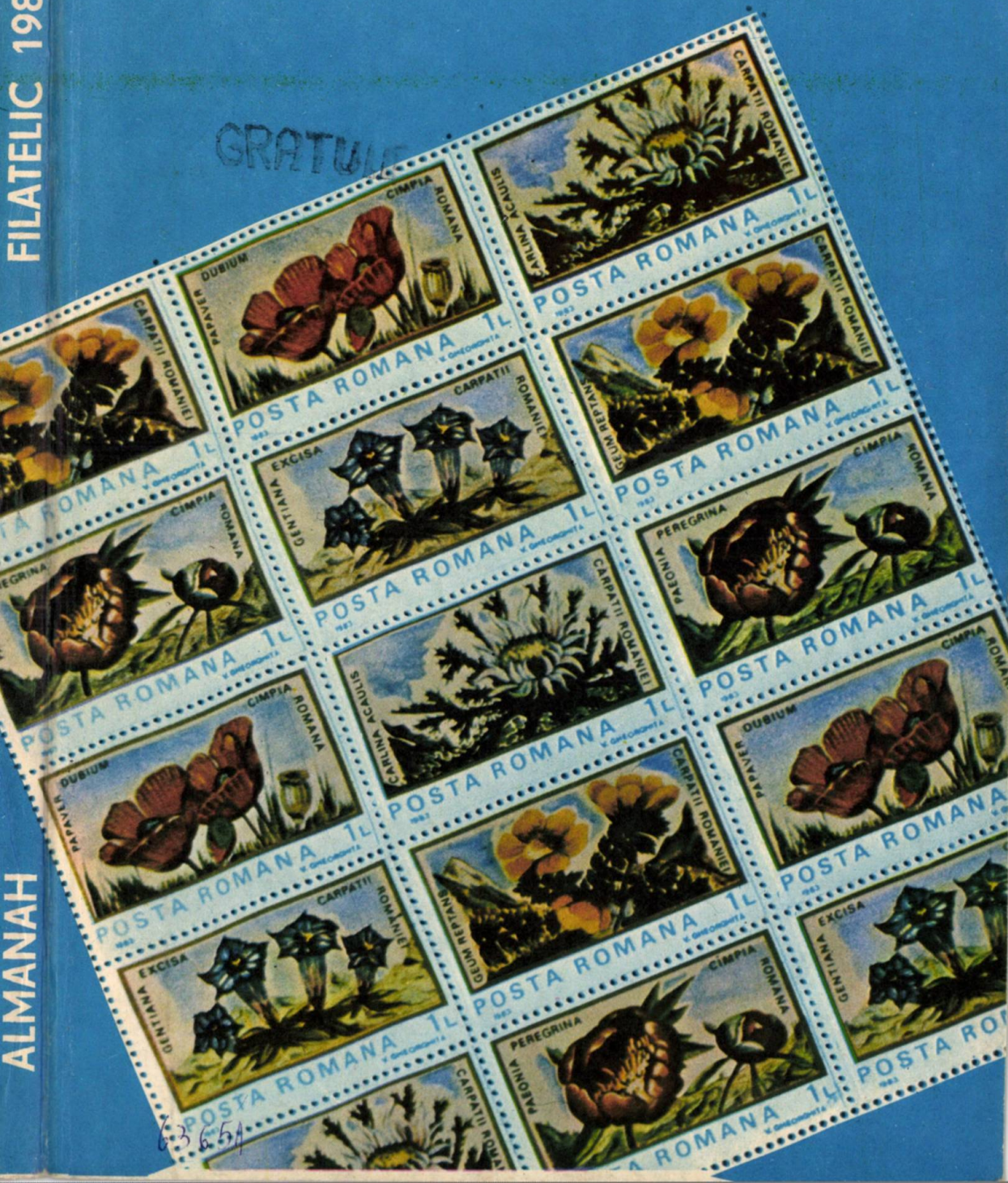
ALMANAH

136338

Biblioteca „ASTRA“
- SIBIU -

ALMANAH FILATELIC 1984

GRATULĂ

63651

1984

IANUARIE

L	2	9	16	23	30
M	3	10	17	24	31
M	4	11	18	25	
J	5	12	19	26	
V	6	13	20	27	
S	7	14	21	28	
D	1	8	15	22	29

FEBRUARIE

L		6	13	20	27
M		7	14	21	28
M	1	8	15	22	29
J	2	9	16	23	
V	3	10	17	24	
S	4	11	18	25	
D	5	12	19	26	

MARTIE

L		5	12	19	26
M		6	13	20	27
M		7	14	21	28
J	1	8	15	22	29
V	2	9	16	23	30
S	3	10	17	24	31
D	4	11	18	25	

APRILIE

L	2	9	16	23	30
M	3	10	17	24	
M	4	11	18	25	
J	5	12	19	26	
V	6	13	20	27	
S	7	14	21	28	
D	1	8	15	22	29

MAI

L		7	14	21	28
M	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30
J	3	10	17	24	31
V	4	11	18	25	
S	5	12	19	26	
D	6	13	20	27	

IUNIE

L		4	11	18	25
M		5	12	19	26
M		6	13	20	27
J		7	14	21	28
V	1	8	15	22	29
S	2	9	16	23	30
D	3	10	17	24	

IULIE

L	2	9	16	23	30
M	3	10	17	24	31
M	4	11	18	25	
J	5	12	19	26	
V	6	13	20	27	
S	7	14	21	28	
D	1	8	15	22	29

AUGUST

L		6	13	20	27
M		7	14	21	28
M	1	8	15	22	29
J	2	9	16	23	30
V	3	10	17	24	31
S	4	11	18	25	
D	5	12	19	26	

SEPTEMBRIE

L		3	10	17	24
M		4	11	18	25
M		5	12	19	26
J		6	13	20	27
V		7	14	21	28
S	1	8	15	22	29
D	2	9	16	23	30

OCTOMBRIE

L	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30
M	3	10	17	24	31
J	4	11	18	25	
V	5	12	19	26	
S	6	13	20	27	
D	7	14	21	28	

NOIEMBRIE

L		5	12	19	26
M		6	13	20	27
M		7	14	21	28
J	1	8	15	22	29
V	2	9	16	23	30
S	3	10	17	24	
D	4	11	18	25	

DECEMBRIE

L	3	10	17	24	31
M	4	11	18	25	
M	5	12	19	26	
J	6	13	20	27	
V	7	14	21	28	
S	1	8	15	22	29
D	2	9	16	23	30

„ROMPRESFILATELIA” urează tuturor
filateliștilor și colaboratorilor săi

LA MULȚI ANI !

IUL. 2005

DIRECȚIA GENERALĂ A POȘTELOR ȘI TELECOMUNICAȚIILOR
Rompresfilatelia

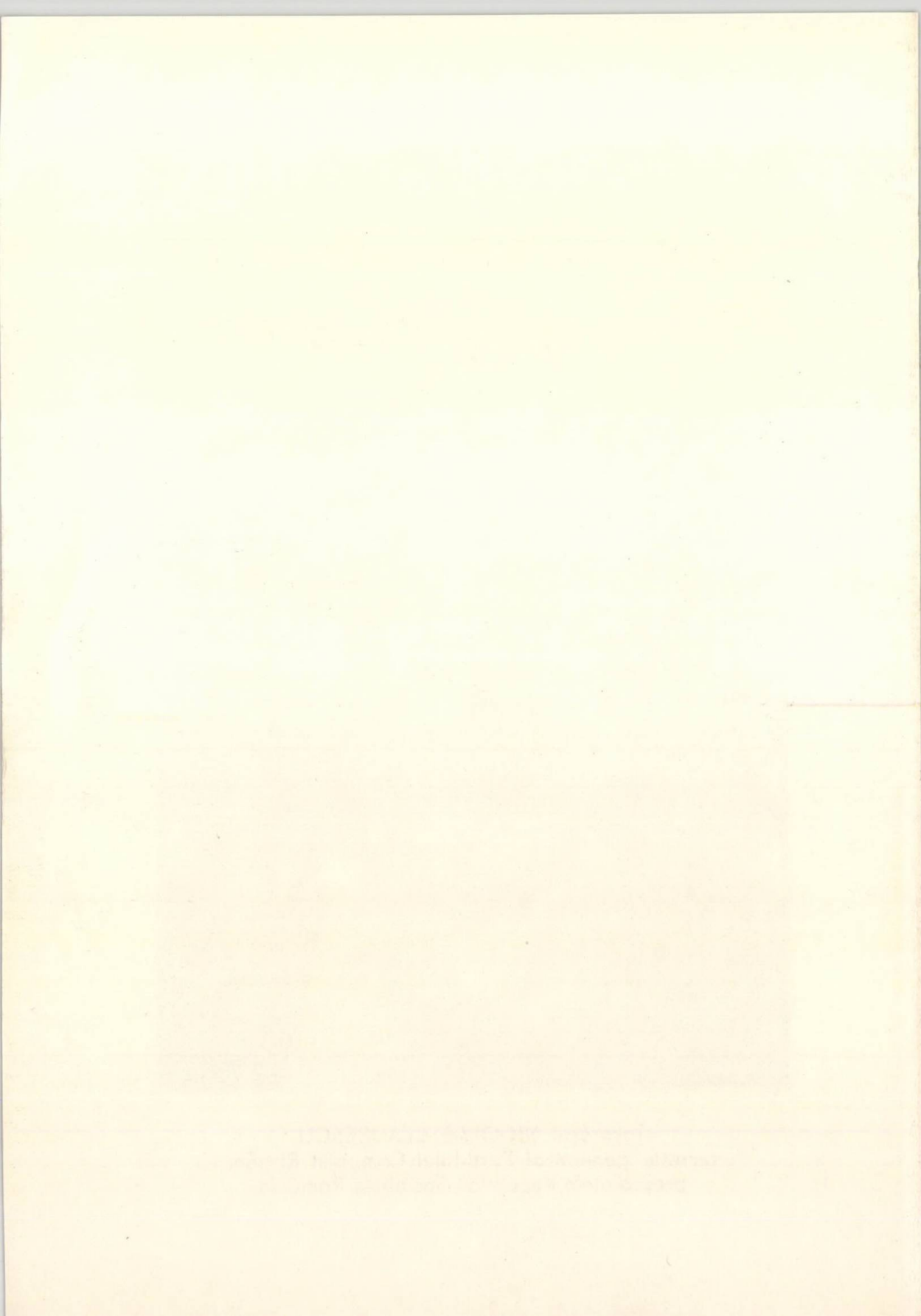
Almanah Filatelic 1984

SECRETARIA GENERALA A POSTELOR SI TELECOMUNICATIILOR
Bucuresti

Almanah Filatic 1984

Tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU
secretar general al Partidului Comunist Român,
președintele Republicii Socialiste România

Almanah Filatelic 1984

Realizat de :

Angela Harnaj

au colaborat :

Corneliu Spineanu

referent științific

Emanoil Săvoiu – consultant

Marilena Bălănescu – machetare

Colectivul de autori :

Virgil Schiopârlan, Adrian Păunescu, Alexandru Lache, Angela Harnaj, Constantin Gomboș, Teodor Cutlic, Săvoiu Emanoil, Leonard Pașcanu, Kiriace Dragomir, Ioan Nicolescu, Gheorghe Tomozei, Gheorghe David, Nicolae Tripcovici, D. C. Mazilu, Mihai Popovici, Adela Purcariu, Eugen Panighianț, V. D. Popa, Ion Șahinian, Ion Ungureanu, Dragoș Nicolescu, Dumitru C. Biala, Silviu Dragomir, Anghel Vlăsceanu, Emanoil Munteanu, Ion Opreș, Dumitru Pașșalega, Petru Al. Vasilescu, Victor Niță, Costel Cernat, Nicolae P. Leonăchescu, Victor Teodoru, Sergiu Găbureac, Virgil Tatomir, Ioan Prodan, Dan Mihăilescu, C. Constantinescu, Nicolae Nicoară.

Ilustrații : Lucia Niță, Mircea Stan, Laurențiu Drăgan.

Din cuprins :

Almanahul filatelic 1984 p. 5 ; Manifest pentru sănătatea pământului p. 6 ; Filatelie, pace p. 10, 65 de ani de la unirea cu Transilvania p. 12 ; Marea răscoală a țăranilor din Transilvania, 1784 p. 14 ; 23 august 1944 p. 18 ; Primele întreguri ale Republicii p. 19 ; Medalion Cezar Librecht p. 21. Ștampile prefilatelice datate p. 24. Naivitate p. 35 ; Nichita Stănescu — 50 de ani p. 37 ; Calendar p. 39, p. 98 ; Orientări noi în istoria poștală p. 42 ; Primele încercări de transport al corespondenței poștale cu un tren aerian p. 45 ; Ancorări filatelice p. 49, 64. Donația Dengel p. 52 ; Ștampile cu denumirea „Pod“ p. 59 ; Pentru cei tineri și pentru cei care-i ajută p. 65 ; Semnificația patosului maximafil p. 72 ; Bioritmul filatelistului p. 77 ; Întreguri poștale — marină p. 81. Culorile U.P.U. p. 94. Primele ștampile ocazionale — Fotbal p. 96 ; Poșta austriacă în Principatele române p. 101 ; O poveste cu cîntec 108. Inceputurile serviciului poștal pe vapoarele Serviciului Maritim Român p. 110 ; Programul intercosmos în filatelie p. 113 ; Țări noi sau sectoare închise p. 116 ; Pichete poștale rurale p. 118 ; Cea de a șaptea artă p. 121 ; Indicații pentru schimbul cu străinătatea p. 124. Despre diligențe oficiale de stat și Poșta rapidă din Transilvania p. 126 ; Semicentenarul ziarului „Clopotul“ p. 129 ; A trăit și la noi omul zăpezilor ? p. 132 ; Există și alte posibilități de anulare p. 136. Coonsiderații cu privire la anularea cu cerneală a mărcilor poștale românești p. 138 ; Priviri asupra marilor licitații p. 142 ; Întreguri poștale românești necatalogate p. 148 ; Aspecte din istorie poștei rurale în România p. 150 ; 125 ani emisiunea „Cap de bour“ p. 166 ; Ultima mare coliță a lumii p. 170 ; Filatelie la Stroești — Argeș p. 174 ; Povestea unui plic circulat p. 175 ; Întoarcerea șoimilor p. 178. Mențiuni exprese pe corespondențe ; Întreguri „Spic de grâu“ p. 186. Tipuri de hîrtie 1948—1982 p. 188 ; Oameni și cîrțițe p. 195 ; Unii observă o cămașă de noapte, alții... p. 202 ; Și ce ușor ar fi putut izbucni un incendiu p. 206.

Almanahul Filatelic

1984

Dr. VIRGIL SCHIOPĂRLAN

**Director general adjunct al
Direcției generale a poștelor
și telecomunicațiilor**

Așa cum se derulează istoria, viața captată noi înfățișări în evoluția economică și socială, se dezvoltă de la simplu la complex, de la inferior la superior, dialectica fiind, peste tot, atot puternică.

Inclus în această dezvoltare continuă sperăm ca Almanahul filatelic 1984 să fie o apariție calitativ superioară celorlalte ediții, cultivând în conținutul, său noutățile filatelice pentru lărgirea orizontului de cunoaștere al filateliștilor și preluând receptiv propunerile pentru îmbunătățirea muncii de redacție.

O simplă informare filatelică, un studiu asupra unor emisiuni, prezentarea unor evenimente din lumea filatelică, pagini din istoria Patriei sau a istoriei poștale, o povestire din viața unui filatelist, o glumă, o dezbatere dintr-un simpozion sau cerc filatelic, este tot sau poate prea puțin din ceea ce vrem să vă informăm.

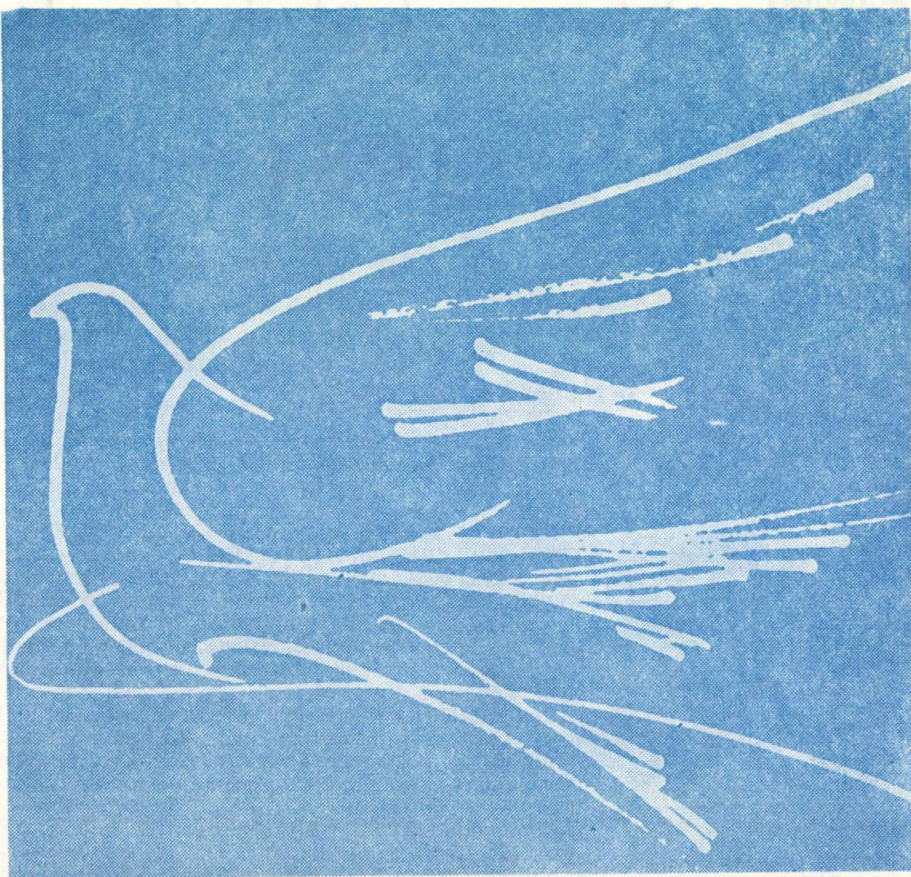
Almanahul filatelic dedicat, dar nu în exclusivitate, filateliștilor, oamenilor cu taine de finețe, de subtilitate, dotați cu o mare căldură sufletească pusă în slujba mărcii poștale, oameni buni cind le vorbești de timbre și de frumusețea acestora și care devin răi cind nu vor să le recunoști meritele, să le apreciezi eforturile de colecționare și conservare a mărcilor poștale.

Audiind o dezbatere la un simpozion filatelic, unul venit din afară pleacă cu impresia că a participat la o sedință a Academiei române.

S-ar putea ca această profunzime în dezbateri să fi fost cultivată de unii academicieni filateliști și lăsată drept moștenire urmașilor.

Dorința mare, la început de an nou 1984 este ca nivelul acestor dezbateri să fie pline de semnificație și patriotism, iar Almanahul filatelic să contribuie la educarea cititorilor, să aibă menirea de a face oamenii mereu prezenți în toate domeniile, cu gândul și cu fapta.

Fie ca în anul 1984 roadele muncii cititorilor noștri să fie mai bune, contribuția lor să fie mai mare la înflorirea României Socialiste.

Manifest pentru sănătatea pământului

Adrian Păunescu

Aproape am ajuns să ne mindrim
Că mai rapid în acest veac se moare,
Că noi ne-mbolnăvim și suferim
De boala bolilor fără scăpare.

Stupizi actori ai tragicului rol,
Mai și avem puterea inumană
De a vorbi despre această rană
Ce va lăsa pământul sterp și gol.

Noi sîntem fiii veacului bolnav,
Noi sîntem canceroșii de elită,
Nu ne mai vindecăm cu nici un praf,
Bieți Iovi pe o planetă părăsită.

Și mai avem și straniul obicei
De-a spune și în piept a ne și bate
Că boala ne-a făcut averea ei
Vinzînd înstrăinata sănătate.

Și, chiar acum, cînd eu, acesta, scriu,
Cînd vă vorbesc, plîngînd, la fiecare,
Pentru un om sub cer e prea tîrziu,
Un om, măcar, ireversibil moare.

Oamenii politici, încă sănătoși,
Bărbați puternici, situați la cîrmă,
Priviți acest pămînt de canceroși,
Uitați-vă voi înșivă în urmă.

De nu cumva sînteți și voi pîndiți,
Și de sfîrșitul nu vă e departe.
De nu v-a pus în drum, ca să-i stîrniți
Ogarii de cenușă, muma-moarte.

Și dacă vă convingeți că-i real
Că omul hăituit de moarte este,
Că zeul lumii cade de pe cal,
Străpuns ca de leucemii celeste,

Dacă nevasta unuia stă sub
Puterea bolii mari ca într-o cușcă,
Dacă e cancer în al lumii trup
Și-n nervii ei miros de praf de pușcă,

De ce luptați cu armele de foc
Și ați dus moartea la perfecțiune,
De ce nu puneți banii la un loc,
Pentru aflarea leacurilor bune ?

Ca nu atît un ne-nsemnat cîștig
Al vreunui doctor să ne enerveze,

Ci banii dați pe moarte și pe frig,
Să pună omenirea-n paranteze.

Nu-i numărați ilustrului chirurg
Banii luați pe grave operații,
De nu vedeți și banii care curg
Ca să distrugă neamuri, rase, nații !

Lideri ai lumii, buni noștri frați,
Noi v-am cedat și ranguri și proporții,
Dar nu putem continua, stopați
Această competiție a morții.

Nu mai dați banii noștri pe neant,
Chivernisim benzină și lumină,
Dar nu mai tot hrăniți acest gigant
Care-n speranța scrumului suspină.

Mătușa mea face economii
La gaz, lumină și ades la carne,
Fără a înțelege și a ști
Că-n spate omenirea-i pune coarne.

Degeaba sînt chemați marii sărmani
Cureaua să o strîngă cu credință,
Cînd voi zvîrliți, fără vreo trebuință,
Sudoarea lor și-a sutelor de ani.

Ne mor părinți de cancer și ne mor
Copii și frați, și cunoscuți și rude,
Nimic n-amină ora morții lor,
Urechea cerului nu-i mai aude.

Am merita și noi să mai trăim,
Dați banii noștri pentru sănătate,
Că astăzi am ajuns să ne mindrim
Cu boala noastră, prima între toate.

Vrem viață pentru cei ce i-am născut,
Vrem viață pentru noi, aflați în viață,
Că moartea chiar în noi lucrează mut,
Acum, cînd noi vorbim despre viață.

Vrem să trăim, putem să dăm și șperț
Pentru măcar un an de sănătate,
Opriți, vă implorăm, acest comerț
De moarte și de tot ce nu se poate.

Oameni politici, bunii noștri frați,
Noi v-am cedat și ranguri și proporții
Dar nu putem continua, stopați
Această competiție a morții.

Filatelie Pace

Alexandru LACHE

Director al întreprinderii Rompresfilatelia

De obicei, aniversările constituie prilejuri de analiză de bilanț, prilejuri care ne arată cu claritate dacă ceea ce am făcut a fost bine sau rău, dându-ne totodată puțința de a vedea ceea ce avem de făcut pe viitor.

Cea de a 125-a aniversare a mărcii poștale românești ne prilejuiește o vedere de ansamblu asupra filateliei românești, o vedere ne dă prilejul de a face o retrospectivă a filateliei românești, retrospectivă ce cuprinde în paginile sale, puse cu aceeași dragoste, de la

primele mărci poștale românești, toate emisiunile filatelice care urmează, așa cum este și firesc, firul istoriei Patriei.

Și poate, niciunul dintre elementele de cultură, nu este mai fidel istoriei unei țări, mai precis ilustrat, ca filatelia.

Aruncînd o privire asupra filateliei românești putem avea imaginea României, dintotdeauna doritoare de pace, a României de astăzi, ferm angajată în lupta pentru destindere internațională pentru menținerea Păcii lumii.

Filatelă românească contemporană urmînd bogata tradiție a filateliei noastre, dacă ar fi să amintim numai cîteva din vechile emisiuni „Înțelegerea balcanică“, „Pacea“, transmite un puternic mesaj, întregii omeniri, mesaj de întărire a solidarității popoarelor în lupta pentru progres, cooperare, securitate și pace, pentru crearea unei lumi fără arme și fără războaie.

În ultima vreme, Poșta română a devenit un adevărat cronicar al Păcii, prin emiterea unor emisiuni de acum de tradiție, emisiuni ca cele dedicate colaborării europene, conferințelor pentru pace și securitate, prin ele urmînd cu fidelitate linia politicii statului nostru ilustrată strălucit în cuvîntul secretarului

general al Partidului nostru tovarășul Nicolae Ceaușescu: „Avem marea răspundere în fața popoarelor noastre, a întregii omeniri să facem totul pentru a deschide calea unei epoci de colaborare și pace, într-o lume a dreptății și libertății sociale și naționale“.

Răspunderea ce revine filateliei și în special filateliei românești este de a promova ideile mărețe ale păcii, prieteniei și colaborării între popoare, de a fi receptivă la tot ceea ce este nou și valoros, de a trezi interesul milioanele de beneficiari ai ei asupra valorilor spiritual-morale ale omenirii. Considerăm că aceste nobile idei sînt coordonatele ce stau la baza filateliei românești, purtătoarea năzuințelor de pace și prietenie ale poporului român.

65 de ani de la unirea Transilvaniei cu România

Peste Carpați, protejat ca o comoară neprețuită, se întinde Ardealul.

„Ori încotro te-ai uita, vezi culori felurite ca un întins curcubeu și tabloul cel mai încântător farmecă vederea: stinci, prăpăstioare, munți uriași, ale căror vîrfuri mîngie norii, păduri întunecoase, lunci înverzite, livezi mirositoare, văi răcoroase, girle a căror limpede apă curge printre cîmpiile înflorite, pîraie repezi, care mugind groaznic se prăvălesc în cataracte printre acele ame-

ANGELA HARNAJ

nințătoare stinci de piatră, care plac vederii și o spăimîntează totdeodată”.

Acesta e Ardealul văzut și simțit de Bălcescu. Acesta e Ardealul, locul misterios al nașterii poporului român, locul de plămădă al latinității noastre, locul în care s-a păstrat cu sfințenie, de-a lungul veacurilor, nealterat și înviorat continuu, daco-românismul.

Despărțirea vremelnică a Ardealului de țară n-a stins conștiința de neam, în ciuda asupririi naționale, marile lupte sociale purtate pe pământul său îmbrăcînd totdeauna forme naționale.

Unio Trium Naționum, frontul comun al nobilimii maghiare, secuiești și sașe, după răscoala de la Bobilna, Tripartitul lui Verboczi din 1514 au însemnat acte de duritate împotriva țărănimii transilvănene, a celui ce era cu mult mai numeroasă decît toți nobilii maghiari, secui și sași, a aceleia pe care, la 1738 episcopul Inocenție Micu Klein o numește „națiovalahorum”.

Apărarea limbii, a școlilor, lupta pentru drepturile politice ale românilor din Transilvania au fost susținute cu tărie de românii de dincolo de Carpați. Și dacă tricolorul a fost purtat și păstrat cu sfințenie de toți românii, el devenind simbolul Unirii, pe el găsim înscrise cu pietate numele marilor români din Transilvania, Moldova și Țara Românească: Mihai Viteazu, Avram Iancu, Ioan Buteanu, Alexandru Papiu Ilarian, Aron Pumnul, Gh. Barițiu, Timotei Cipariu, Mihail Kogălniceanu, Nicolae Bălcescu, a acelora care au avut ca țel suprem ideea ce a devenit dorința adunării de la Blaj din 3/17 mai 1848 „Noi vrem să ne unim cu țara”.

Unirea Transilvaniei cu Țara a fost visul de veacuri al românilor, speranța care le-a încălzit inimile în vremuri grele.

La 1 decembrie 1918 „Adunarea Națională a tuturor românilor din Transil-

vania, Banat și Țara Ungurească adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba Iulia, decretează „unirea acelor români și a tuturor teritoriilor locuite de dinșii cu România”.

În noiembrie 1918 febra Unirii cuprinsese toată suflarea românească. Pe cîmpul de la Alba Iulia s-au strîns 100 de mii de români, purtînd fiecare cu sine alte sute de mii de suflete românești ce nu au putut veni. Inima cea mare a țării începea să bată într-un singur trup.

Și acum ni se par la fel de pline de semnificație cuvintele marelui diplomat român: Nicolae Titulescu.

„România nu poate fi întreagă fără Ardeal; România nu poate fi mare fără jertfă! Ardealul e leagănul ce i-a ocrotit copilăria, e școala care i-a făurit neamul, e farmecul care i-a susținut viața. Ardealul e scînteia care aprinde energia, e mutilarea care strigă răzbunare, e fățărnicia care cheamă pedeapsă, e sugrumarea care cere libertate! Ardealul e românismul mii . . . triste, e întărirea care depărtează vrăjmașul, e viața care cheamă viața. Ne trebuie Ardealul! Nu putem trăi fără el!”.

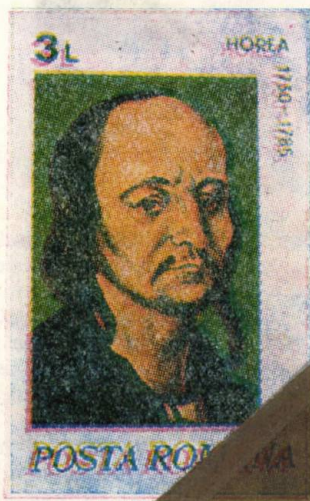
Marea răscoală a țăranilor din Transilvania din anul 1784

CONSTANTIN C. GOMBOȘ

Se împlinesc în toamna acestui an, două veacuri de cînd, la chemarea tulnicelor revoltei și a focurilor aprinse pe culmile Apusenilor, țăranii iobagi de sub comanda „Crăișorului Horea” și a tovarășilor săi, Cloșca și Crișan, hotărâsc și pornesc lupta împotriva exploatării.

Marea răscoală țăărănească din secolul al XVIII-lea, în fruntea căreia s-au aflat HOREA, CLOȘCA și CRIȘAN, constituie pilda nepieritoare a hotărîrii cu care țăranimea transilvană s-a ridicat împotriva asupririi sociale și naționale, pentru o viață mai bună și mai dreaptă.

Crunta exploatare feudală, din partea administrației habsburgice și a nobilimii maghiare din Transilvania față de locuitorii români ai Munților Apuseni, obligați să slujească stăpînilor de moșii, „patru zile pe săptămînă cu brațele și trei cu vitele, de la răsăritul pînă la apusul soarelui”, să presteze împreună cu familiile zeci de corvoade și munci grele, deposeați de pămînturi, de libertăți și drepturi naționale, i-a determinat să înțeleagă, în toamna anului 1784, că singura rezolvare a revendicărilor lor este ridicarea la luptă împotriva opresorilor. Reprezentantul lor, Horea, a străbătut de nenumărate ori drumul la Curtea Imperială de la Viena, cerînd împăratului Iosif al II-lea, în numele moșilor, satisfacerea unor revendicări legitime, deoarece, argumenta viitorul conducător al răscoalei „munții noștri aur poartă, noi cerșim din poartă-n poartă”. Dar, deși i s-a promis îmbunătățirea condițiilor de viață, exploatarea și, mai ales, actele de aducere la supunere a iobagilor din partea nobilimii, sporesc. Ca urmare, la 2 noiembrie 1784, răscoala pornește din comuna Curechiu (Zărand) și sub conducerea lui Horea, Cloșca și Crișan se extinde în cîteva zile în toată zona Munților Apuseni. Programul răscoalei, așa cum rezultă din Ultimatumul pe care-l adresează Horea, nobililor asediați în Cetatea Devei la 11 noiembrie 1784, este clar și ferm :

Nobilimea să nu mai fie, ci fiecare nobil, dacă va putea să capete vreo funcțiune împărăsească să trăiască din aceea; posesorii nobili să părăsească odată pentru totdeauna moșiile nobiliare; nobilii să plătească impozite întocmai ca poporul contribuabil plebeu; pământurile nobiliare să se împărțească între poporul plebeu". Refuzul nobilimii de a le satisface revendicările, a determinat intensificarea și extinderea răscoalei. Încleștările cu forțele nobiliare, dar mai ales cu armata imperială, vor fi singeroase și va duce în final la înfringerea iobagilor răsculați în decembrie 1784, la Mihăileni. Retrași pentru a relua lupta în primăvară, în urma trădării, Horea și Cloșca sînt prinși în Pădurea Sco-rojetului, în aceeași lună, apoi în ianuarie 1785 și Crișan. După întemnițarea lor în Cetatea Alba-Iulia, supuși unui interogatoriu prelungit în care Horea se apără cu demnitate, se hotărăște pedepsirea exemplară a răzvrătiților.

Sentința de condamnare la moarte a lui Horea și Cloșca, căci Crișan își curmase viața în temniță cu nojițele de la opinci, semnată de contele Antonii Iankovits, cel trimis de împărat să lichideze răscoala, pronunțată la 26 februarie 1785, prevedea: „În consecință Horea, numit și Ursu Nicola și Ion Cloșca..., în conformitate cu Codul criminal Theresian, articolul 62 „Despre turburări și tumulte“... au să fie duși la locul îndatinat de supliciu și acolo să li se frîngă cu roata toate membrele corpului începînd de jos în sus... iar corpurile lor să se despice și taie în patru bucăți, capul și părțile corpului să se pună pe roate pe lingă diferite drumuri... pentru dinșii, ca o pedeapsă binemeritată, iar pentru alții asemenea lor, ca să le fie de exemplu și oroare". Supliciuul a avut loc în ziua de 28 februarie 1785, pe podiumul ridicat pe platoul numit „La furci“ din preajma cetății Bălgradului. Au fost aduși cu forța să asiste la cumplita execuție aproape 6000 de țărani din 419 sate transilvane, cîte trei bătrîni și trei tineri; ca să vadă și să se înspăimînte. Sub privirile lui Horea este executat Cloșca, apoi cu o minunată fermitate a înfruntat moartea primul, rostind marele crez al luptei și jertfei sale: „Mor pentru popor“!

1
7
8
4

1
9
8
4

Impresionat de marea înclăstare a iobagilor din Transilvania, viitorul revoluționar francez, de la 1789, J. Pierre Brissot, a publicat două broșuri acuzatoare împotriva împăratului Iosif al II-lea în care scria; „Horea și-a făcut datoria, românii s-au răsculat, au avut dreptate să se răscole... Ei au fost tiranizați de monștri... Horea voia să-i elibereze din robie și această țară legitima totul“. Fiecare român (iobag) avea drept la pământul pe care sudoarea sa îl stropise și îl făcuse fertil“. Karl Marx îl va considera pe Horea drept „eroul povestirilor populare și simbolul renașterii Daciei“.

Răscoala, deși reprimată singeros, a determinat pe Iosif al II-lea să promulge la 22 august 1785, patenta de „desființare a iobăgiei“ în Transilvania.

Imaginea celor „trei mucenici țărani ai secularelor suferinți românești în Ardealul oblăduit și strivit de străini“, cum îi aprecia Nicolae Iorga, a apărut pe mai multe mărci românești. Astfel, prima emisiune consacrată acestora, apare în anul 1935, cu prilejul sărbătoririi a 150 de ani de la moarte. Emisiunea poartă titlul HORIA, CLOȘCA și CRIȘAN și este formată din patru valori, de 1 leu, 2 lei, 6 lei și 10 lei (CMR '74 nr. 575—578).

În anul 1943, în emisiunea FIGURI ARDELENE (I), valoarea de 62 + 138 lei (C.M.R. '74 nr. 825), roz, dantelată, cu formatul 42 × 26 mm, are ca desen reproducerea basoreliefurilor lui HOREA, CLOȘCA și CRIȘAN. Pe marcă este scris POSTA ROMÂNĂ, TREIMEA DURERILOR NOASTRE HORIA, CLOȘCA ȘI CRIȘAN, lei 62 + 138, FABRICA DE TIMBRE.

Un medalion al celor trei martiri și crucea de piatră de la Mesteacăn, unde la 31 octombrie 1784 țărani iobagi îndemnați de Crișan, hotărâsc să se îndrepte spre Alba-Iulia pentru a se înrola în armată, în speranța că vor scăpa de iobăgie, se află pe desenul mărcii cu valoarea de 55 lei (C.M.R. 74 nr. 892), din emisiunea PENTRU ARDELENI, 1945. Marca are formatul 42 × 26 mm, brun-roșcat, dantelată și are desenul executat de IOANA BASSARAB.

Ca parte componentă a unui desen, portretul lui Horea este redat, în anul 1945, pe marca cu valoarea de 80 + 520 lei, cărămiziu, (C.M.R. '74 nr. 957) din emisiunea APARAREA PATRIOTICĂ (11) VICTORIA. Emisiunea există și în bloc de patru mărci tipărită pe două feluri de hirtie: velină albă cu filigran și pe hirtie gri negumată, în tiraj de 5 000 bucăți.

Portretele lui Horea, Cloșca și Crișan sînt redade, ca parte componentă a desenului, pe încadramentul colței dantelate a emisiunii 100 ANI DE LA RĂZBOIUL PENTRU INDEPENDENȚA, 1977.

In anul 1980, împlinirea a 250 de ani de la nașterea lui Horea a fost sărbătorită de filatelia românească prin difuzarea în cadrul emisiunii „ANIVERSĂRI — COMEMORĂRI — 1980 valoarea de 3 lei ce reprezintă portretul lui Horea. Marca are desenul realizat de E. PALADE, în policromie și poartă inscripția HOREA — 1730—1785 — POȘTA ROMÂNĂ — 1980; valoarea 3 lei și numele realizatorului ei.

Tot în anul 1980 întregul poștal cu numărul de cod 0115●89 — Cd. 15010 — are ca desen reprezentativ aceeași imagine a lui Horea ca și pe marca cu valoare de 3 lei. Ca inscripție întregul are trecut deasupra desenului 1730 — 1980 — 250 DE ANI DE LA NAȘTEREA LUI HOREA.

Prin grija Filialei A.F.R. a Județului Alba, la 28 februarie 1980, poșta din municipiul Alba-Iulia a aplicat pe corespondență o frumoasă ștampilă ce are un format dreptunghiular de 4,5 cm × 2,5 și reprezintă portretul din profil al lui Horea și inscripția 1730—1785 — 195 ANI DE LA MOARTEA LUI HOREA — completată cu ștampelul poștei 2500 — ALBA-IULIA — 28.02.80 — TRANZIT.

Tot la Alba-Iulia, cu prilejul expoziției filatelice „OMAGIU LUI HOREA” ținută între 11—17.10.1980, cu prilejul aniversării a 250 de ani de la nașterea lui Horea, au fost difuzate două plicuri, avînd ca desen chipul celui aniversat, iar ca marcă, valoarea de 3 lei din emisiunea „ANIVERSĂRI — 1980”. Mărcile au fost obliterate cu două ștampile reprezentînd portretul lui Horea din profil.

În ziua de 11.10.1980 Oficiul Tranzit din aceeași localitate a obliterated corespondența cu o ștampilă figurativă cu dimensiunea 44 × 19 mm reprezentînd portretul lui Horea și cu înscrisul „250 ANI — 1730—1980 DE LA NAȘTEREA LUI HOREA” — ALBA-IULIA — 11.10.1980 — TRANZIT POȘTAL.

Trebuie să subliniez că acest eveniment a fost comemorat și de Filialele A.F.R. SATU-MARE și Timiș. Astfel, la 28.10.1980 la Oficiul Tranzit — Satu-Mare este folosită o ștampilă cu dimensiunea 50 × 25 mm cu inscripția „OCTOMBRIE 1980 — 250 DE ANI DE LA NAȘTEREA LUI HOREA — OF. SATU-MARE TRANZIT — 28.10.08.08, iar la Timișoara, în 15.10.1980, corespondența este obliterated cu o ștampilă de formă dreptunghiulară 54 × 23 mm reprezentînd portretele lui HOREA și TUDOR VLADIMIRESCU și inscripția 15 NOIEMBRIE — ZIUA MĂRCII POȘTALE ROMÂNEȘTI — ANIVERSĂRI — 1980.

Poșta română a realizat și cîteva întreguri poștale consacrate răscoalei condusă de HOREA, CLOȘCA și CRIȘAN. Astfel, în 1968 plicul (Cod 462) are ca ilustrată și text „TEBEA — GORUNUL LUI HOREA”, iar în anul 1971 sînt difuzate întregurile poștale (Cod 53, 54, 55) reprezentînd imagini ale obeliscului HOREA, CLOȘCA și CRIȘAN din Alba-Iulia. Celula lui Horea în care a fost deținut pe timpul vestitului proces înscenat de autoritatea imperială apare în anul 1975 pe plicul cu codul 145●75, avînd ca legendă „Poarta nr. 3 a cetății ALBA-IULIA”.

Aniversînd în acest an două veacuri de la răscoală, gîndul ne poartă spre cei mulți și obidiți ce s-au ridicat împotriva nedreptății, dar și spre cel care pe cîmpul ce de atunci în străvechiul BALGRAD-ALBA-IULIA de azi îi poartă numele, spre HOREA, care în fața mulțimii adunate cu forța de organele cîrmuitoare ale vremii, din întreaga Transilvanie răzvrătită, dîrz și neînduplecat în fața morții, falnic ca Apusenii, în care a văzut lumina zilei dar și nedreptățile la care era supus neamul său, va rosti înainte de a fi tras pe roată: „Mor pentru popor”.

23 August 1944

23 August 1984

**VETERAN AL RAZBOIULUI ANTIFASCIST
TEODOR CUTLIC**

Timpul mă duce cu 40 de ani înapoi, lucrăm pe atunci la Oficiul Special Telegraf Central, evacuat în pădurea Tîncăbești, de lângă comuna Ciolpani, cam la jumătatea drumului dintre București-Ploiești și la distanța de numai 600 metri de postul de radio-emisiune hitlerist ILSE II.

În furia lor neputincioasă, după noaptea de 23 August, nemții uitaseră de cabanele din pădure în care era instalat oficiul telegrafic. Lucrătorii din acest oficiu, din prima clipă, s-au pus la dispoziția noului guvern legal, ei făcînd legătura cu Statul Major Român. În timp ce postul ILSE transmitea știri derutante și armatele hitleriste făceau eforturi pentru stăpînirea situației, din pădurea Tîncăbești Oficiul telegrafic transmitea pentru toată țara. La Pitești, Constanța, Craiova, Arad, Brașov se auzea datorită lor: „Dezarmați armata germană, distrugeți munițiile, doborîți avioanele, etc.". Legăturile cu centralele din provincie funcționau perfect. Dezarmarea nemților începuse. Lucrătorii telegrafului central rămași în spatele frontului hitlerist de la Otopeni, cu o gardă de numai trei ostași, cu o pușcă mitralieră înfruntau urgia nemților. La posturile lor, telegrafistii nu mai mînceau, nu mai dormeau. Ordinele porneau mercu: „Trimiteți efective de război la București, luați poziție la bariera Rahovei și Băneasa“.

Totuși, postul german ILSE II a captat semnalele românești și a identificat postul. Puternice detașamente sînt trimise spre cabanele în care era instalat Oficiul Special Telegraf Central. Între timp sosește însă și ajutorul militar cerut de oficiu. O companie de infanterie, cu branduri, după o oră de luptă, nimicește detașamentul hitlerist care ne ataca.

Tîrziu, după zile grele, trupele germane din regiunea Otopeni au fost reduse la tăcere. Oamenii din Oficiul Special Telegraf Central, deși istoviți, erau deosebit de fericiți. Cu modestele lor puteri au contribuit la reușita loviturii de la 23 August 1944.

Statul Major Român, prin ordinul nr. 704628 din 14 noiembrie 1944, adresat Direcției Generale PTTR — spune: „Am onoarea a vă face cunoscut că Marele Stat Major apreciază cu deplină satisfacție efortul depus de personalul Oficiului Special Telegraf Central, care în ziua de 23—30 August 1944, fără întrerupere zi și noapte a pus la dispoziția Marelui Stat Major legăturile telegrafice necesare. atunci cînd rețelele noastre telegrafice, radio și telefonice nu funcționau din cauză de forță majoră și numai astfel s-au putut transmite diferitelor unități militare ordinele operative impetuos necesare, ocazionate de acele evenimente. Pentru toată această activitate depusă de personalul sus menționat aduc mulțumirile și elogiile noastre acestor salariați PTTR, care și-au făcut datoria cu devotament și conștiințiozitate“ — p. Șeful Marelui Stat Major general lt. St. Bardan“.

Primele întreguri poștale ale Republicii

EMANOIL SĂVOIU

Proclamarea Republicii Populare Române la 30 Decembrie 1947 a impus scoaterea din circulație a timbrelor și întregurilor poștale cu efigia fostului rege și înlocuirea acestora cu timbre și întreguri poștale care să reflecte noua realitate. Scopul acestui articol este de a prezenta primele întreguri poștale ale Republicii și de a face completări la articolul „Din primele întreguri poștale cu francaturi mecanice ale Republicii”, din Filatelia nr. 11/1982. În urma proclamării Republicii au fost supratipărite cu diferite tipuri de supratipare, cărți poștale cu răspuns și răspuns plătit, cărți poștale militare, mandate poștale, telegrame, telegrame-mandat și acte de procedură. O parte din aceste întreguri poștale au fost supratipărite cu francaturi mecanice cu o nouă taxă poștală. Aplicarea francaturii mecanice s-a făcut cu cel puțin opt mașini de francat ale Administrației P.T.T., întrucât se cunosc opt tipuri de impresiuni ale acestora după cum urmează:

Tipul 1 de impresiune are forma pătrată, având imprimat în partea superioară legenda „REPUBLICA / POPULARĂ ROMÂNĂ”, în partea inferioară fiind imprimat cuvântul „POȘTA” încadrat într-un dreptunghi. Francatura are dimensiunile 30/30 mm, 9/10 zimți, iar în colțurile superioare apar inițialele „P.T.T.”. Înaintea valorii nominale de 06,00 lei, de 5 mm înălțime, apare o steluță cu 5 raze. Între valoarea nominală și cuvântul „POȘTA” se află cuvântul „LEI”. Cu acest tip de francatură mecanică s-au supratipărit cărțile poștale cu răspuns și răspuns plătit.

Tipul 2 de impresiune este asemănător cu tipurile 1—4 având dimensiunile de

30/30 mm, 9/9 zimți, valoarea nominală de 02,00 lei de 5 mm înălțime. Înaintea valorii nominale se află o steluță cu 5 raze. Cu acest tip de francatură mecanică s-au supratipărit telegramele cu valoarea timbrului fix de 2 lei.

Tipul 3 de impresiune este asemănător cu tipurile 1—4 având dimensiunile de 30/30 mm, 8/8 zimți, valoarea nominală de 05,00 lei de 4 mm înălțime. Înaintea valorii nominale se află o steluță cu 5 raze. Cu acest tip de francatură s-au supratipărit telegramele-mandat cu valoarea timbrului fix de 100 lei.

Tipul 4 de impresiune este asemănător cu tipurile 1—4 având dimensiunile de 29,5/29 mm, 11/10 zimți, valoarea nominală de 02,00 lei de 4 mm înălțime. Înaintea valorii nominale se află o steluță cu 6 raze. Cu acest tip de francatură mecanică s-au supratipărit telegramele cu valoarea timbrului fix de 100 lei.

Tipurile 5—8 de impresiune sînt asemănătoare cu tipurile 1—4 cu deosebirea că în colțurile superioare nu mai apar literele „PTT”.

Tipul 5 de impresiune este asemănător cu tipurile 6—8 având dimensiunile de 30/29 mm, 10/10 zimți, valoarea nominală de 05,00 lei de 5 mm înălțime. Înaintea valorii nominale se află o steluță cu 5 raze. Cu acest tip de francatură mecanică s-au supratipărit mandatele poștale cu valoarea timbrului fix de 100 lei.

Tipul 6 de impresiune este asemănător cu tipurile 5—8 având dimensiunile de 29/29 mm, 9/9 zimți, valoarea nominală de 05,00 lei de 5 mm înălțime. Înaintea valorii nominale se află o steluță cu 5 raze. Cu acest tip de francatură mecanică s-au supratipărit telegramele mandat cu valoarea timbrului fix de 1000 lei.

Tipul 7 de impresiune este asemănător cu tipurile 5—8 avînd dimensiunile de 29/30 mm, 10/10 zimți, valoarea nominală de 05,00 lei de 5 mm înălțime. Înaintea valorii nominale se află o steluță cu 5 raze. Cu acest tip de francatură mecanică s-au supratipărit telegramele mandat cu valoarea timbrului fix de 5 lei.

Tipul 8 de impresiune este asemănător cu tipurile 5—7 avînd dimensiunile de 29/30 mm, 13/13 zimți, valoarea nominală de 05,00 lei, de 5,5 mm înălțime. Cu acest tip de francatură mecanică s-au supratipărit mandatele poștale cu valoarea timbrului fix de 100 lei. Tipul 8 de impresiune a fost aplicat la oficiul București 162, și este singurul tip de impresiune aplicat cu tuș roșu.

Prezentăm mai jos întregurile poștale supratipărite în urma proclamării Republicii :

1. Carte poștală dublă cu răspuns și răspuns plătit. Dimensiuni 147,5/106 mm, carton crem, valoarea nominală de 4,50 lei, în urma supratipăririi timbrului fix cu valoarea nominală de 9 lei. Deci pe acest întreg poștal se găsesc două supratiparuri diferite. Supratipărirea s-a efectuat prin aplicarea unei francaturi mecanice de tipul 1 (valoare nominală de 6 lei) atît pe cartea poștală cu răspuns cît și pe cartea poștală cu răspuns plătit. Întregul poștal pe care s-a aplicat acest supratipar este inventariat cu numărul 113 (C.P.) în CMPR '74. Atît pe cartea poștală cu răspuns cît și pe cartea poștală cu răspuns plătit este aplicat pe stema regatului, cu tuș, supratiparul RPR încadrat într-un dreptunghi. Distanța între cele două supratipare variază între 29 și 36 mm.

2. Cartea poștală militară. Dimensiuni 153/102,5 mm carton gri. Supratiparul R.P.R. este aplicat cu tuș negru pe timbrul fix cu valoarea nominală de 2 lei. Întregul poștal pe care s-a aplicat acest supratipar nu este catalogat în C.M.P.R. '74.

3. Mandat poștal. Dimensiuni 148/103 mm, carton alb sau gri. Supratipărirea s-a efectuat prin aplicarea unei francaturi mecanice de tipul 5, tuș negru, sau de tipul 8 (tuș roșu) pe timbru fix cu valoarea nominală de 100 lei. Întregul poștal pe care s-a aplicat acest supratipar nu este catalogat în CMPR '74.

4. Telegramme. Dimensiuni 215/151,5 mm. Supratiparul mecanic de tipul 2 a fost

aplicat pe un formular de telegramă avînd valoarea nominală a timbrului fix de 2 lei, iar supratiparul mecanic de tipul 4 a fost aplicat pe un formular de telegramă avînd valoarea nominală a timbrului fix de 100 lei. Ambele formulare de telegramme nu sînt catalogate în CMPR '74.

5. Telegramme-mandat. Se cunosc trei tipuri de telegramme mandat supratipărite :

— cu valoarea timbrului fix de 5 lei supratipărit cu tipul 7 de francatură mecanică ;

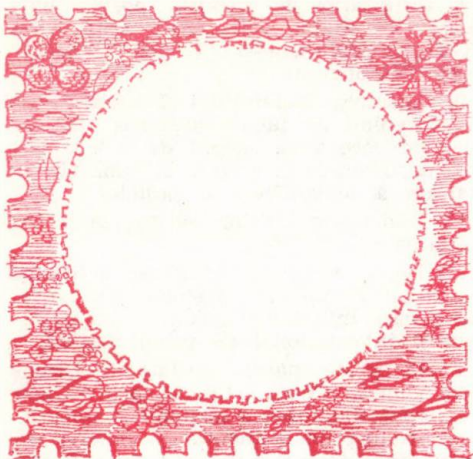
— cu valoarea timbrului fix de 100 lei, supratipărit cu tipul 3 de francatură mecanică ;

— cu valoarea nominală a timbrului fix de 1000 lei supratipărit cu tipul 6 de francatură mecanică.

Toate cele trei tipuri de telegramme mandat au dimensiunea : 214/154 mm. Telegrammele mandat pe care s-au aplicat aceste supratipare mecanice nu sînt catalogate în CMPR '74.

6. Acte de procedură. Dimensiuni 252/175 mm, hirtie gălbuie. Supratiparul R.P.R. este aplicat pe timbrul fix cu valoarea nominală de 47 lei. Întregul poștal pe care s-a aplicat acest supratipar nu este catalogat în CMPR '74.

MEDALION

Cezar
Librecht

Ing. LEONARD PAȘCANU

Privind istoria secularei instituții care este Poșta Română, descoperim în zbuciumata ei existență, numeroase interferențe cu însăși istoria patriei.

Esențiala sa contribuție în dezvoltarea relațiilor economice și social-politice a poporului român i-au adus un binemeritat prestigiu atât pe plan național cât și internațional.

Acest renume a fost clădit cărămidă cu cărămidă, prin munca neobosită și unanimă a personalului corpului telegrafo-poștal, precum și prin rolul determinant al unor personalități care au condus în diverse perioade destinele Poștei Românești.

Una din cele mai prestigioase personalități care și-a închinat viața bunului mers al Poștei, a fost Cezar Librecht, Director general al telegrafului și poștei în perioada 1 septembrie 1864 — 11 februarie 1866.

Desfășurându-și activitatea într-o epocă de profunde transformări social-politice, care au culminat cu mărețul act al Unirii Principatelor, Cezar Librecht și-a adus o importantă contribuție în desfășurarea evenimentelor vremii.

Dotat cu un energic caracter, inteligent și foarte bun organizator, Librecht a desfășurat în timpul directoratului său, una din cele mai rodnice activități, reușind să pună noi și solide baze pentru organizarea și dezvoltarea administrației poștelei și telegrafului.

Cîteva date biografice despre Cezar Librecht le-am întilnit în lucrarea „Istoria României Contemporane” — (1901), autor Fr. Damé, care la pagina 72 oferă următoarele amănunte: „De origine belgiană, a venit în Moldova în 1853. În 1854 îl întilnim ocupînd funcția de Șef al Serviciului telegrafic din Galați”.

Sub această calitate este cunoscut și apreciat de colonelul Al. I. Cuza, pe atunci pîrcălabul județului Covurlui. În ianuarie 1858 îl regăsim ca Inspector șef al Telegrafului, funcție primită după alegerea ca domn al Moldovei a colonelului Cuza, bunul său prieten. Reprezentînd Guvernul Moldovei, încheie în calitate de Inspector șef al telegrafului, o convenție cu Comisia Europeană a Dunării (înființată prin tratatul de la Paris din 18—30 martie 1856), pentru transmiterea depeșelor telegrafice pe linia Galați—Sulina, realizînd în acest mod o prelungire a liniei telegrafice Tulcea—Sulina ce aparținea Comisiei Europene a Dunării.

Dubla alegere ca domn a lui Al. I. Cuza oferă acestuia posibilitatea de a-l numi pe Cezar Librecht, Inspector general al telegrafului atât în Moldova cât și în Muntenia, fapt ce s-a realizat la 1 mai 1862. În această calitate Librecht muncește neobosit pentru ridicarea telegrafului autohton la nivelul țărilor occidentale avansate. Devotat trup și suflet domnitorului, acesta îi apreciază activitatea promovîndu-l în scurt timp de la gradul de sergent cu care se eliberase din armata belgiană, la cel de maior, devenind adjutant domnesc și unul din consilierii cei mai apropiați domnitorului.

Ajuns la gradul de maior, domnul Cuza îi încredințează lui C. Librecht atît directoratul telegrafului cît și al poștelor. Cunoscîndu-și menirea, Librecht organizează serviciul telegrafo-poștal și îl pune la dispoziția Domnitorului, pe care îl informează foarte exact de tot ceea ce se petrecea în țară.

Utilizînd canalul diplomatic al consulului belgian, C. Librecht vestește pe domnul A. I. Cuza printr-o telegramă de mare importanță istorică, despre recunoașterea dublei sale alegeri de către marile puteri.

Telegrama expediată din București la 19 mai 1859 avea următorul conținut:

„Știu din izvor oficial că cinci din marile puteri, semnatare ale Convențiunii, care au recunoscut dubla alegere, au dat ordin agențiilor și consulilor generali în Principatele Unite de a recunoaște oficial alegerea Alteiței — voastre la tronul Principatelor Unite, și recunoașterea va avea loc în curînd; agenții și consulii generali ai acestor puteri trebuie să se întruiească spre a se înțelege în acest scop“.

Librecht.

Prin slujirea cu devotament a Domnitorului A. I. Cuza, Cezar Librecht a slujit interesele poporului român în acea perioadă de formare a statului.

Pe plan telegrafo-poștal, C. Librecht a inițiat o serie de măsuri care aveau ca scop dezvoltarea rapidă a acestei instituții.

Dintre măsurile luate putem aminti:

1) Legea de organizare a poștelor și telegrafului pusă în aplicare la 1 ianuarie 1865, prin care se stabilesc principalele baze de exploatare a celor două mari servicii întrunite.

2) Reducerea taxelor poștale.

3) Statutul personalului poștal și telegrafic prin care s-au fixat lefurile și ierarhia personalului.

4) Decret privind uniforma personalului telegrafo-poștal.

5) Lege pentru organizarea unui serviciu poștal rural-aprobată prin decretul nr. 357 din 26 februarie 1865.

6) Introducerea abonamentelor la jurnalele din țară și străinătate prin intermediul poștei, cu începere de la 1 mai 1865.

7) Înființarea în august 1865 a patru birouri sucursale de poștă și telegraf în București, situate spre periferia Capitalei pentru ca publicul să nu mai fie nevoit să se deplaseze în centrul orașului.

8) Înființarea de birouri poștale balneare la Slănic (Bacău) Balta-Albă (R-Sărat) Călimănești (Vilcea) și Ștefănești (Dimbovița).

9) Tipărirea Buletinului Telegrafo-Poștal, începînd cu luna decembrie 1864 — periodic care avea scopul de a face cunoscute ordinele privitoare la buna administrare a telegrafelor și poștelor.

10) Reducerea taxelor telegrafice și înființarea de noi linii.

11) Depunerea unei intense activități pentru desființarea poștelor străine și efectuarea întregului serviciu poștal intern și internațional de poștă română.

Toate aceste măsuri inițiate de Directorul general Cezar Librecht, pentru dezvoltarea armonioasă a poștelor și telegrafului, relevă devotamentul și puterea sa de muncă dedicată în întregime Poștei Române.

Numeroasele reforme populare îndeplinite de A. I. Cuza i-au atras ura moșierimii care își vedea lezate interesele, astfel încît în urma unor frământări politice domnitorul A. I. Cuza fu silit să abdice în noaptea de 10 spre 11 februarie 1866. O dată cu detronarea lui Cuza a început o prigoană asupra tuturor celor care i-au fost prieteni și l-au slujit cu credință. De această situație nu scapă nici Cezar Librecht, care este acuzat de grave fraude din avutul statului, și este arestat. S-a format o Comisiune ad-hoc telegrafo-poștală compusă din G. I. Filionescu, Th. N. Augustin, N. N. Soimescu, Lăzurescu, Chirițescu, care au analizat activitatea fostului lor director general și care i-au adus numeroase acuzații cum ar fi:

1) Neefectuarea unei licitații publice, pentru așezarea unui fir telegrafic în București care să unească Comisiunea de galben, Mitropolia și bariera Filaret.

2) Aprobarea de către C. Librecht de a se edita Buletinul Telegrafo-poștal, tipărire ce era în contradicție cu dispozițiile unei legi contabile.

3) Însușirea unor bani proveniți din abonamentele efectuate în țară pentru respectivul Buletin.

4) Unele nereguli în activitatea de evidență a gropurilor la cîteva oficii poștale.

5) Unele nereguli constatate în distribuirea blanchetelor poștale pentru transportul persoanelor.

6) Dotarea stațiilor poștale cu clopote pentru a semnaliza sosirea și pornirea diligențelor.

7) Înființarea a 48 de case de poștă pe contul Statului deși se prevăzuseră numai 27.

8) Comandarea la Viena, anual, de diligențe fără licitație publică.

9) Închirierea unui apartament din palatul său pentru biroul telegrafic de stat.

Toate aceste acuzații abuzive îi atrag confiscarea averii precum și o condamnare dată de Curtea de juri din București. Făcând recurs la casație Curtea a casat sentința și procesul s-a judecat din nou la Craiova, unde Librecht a fost achitat, achitarea din Craiova, dovadă încă o dată că acuzațiile aduse lui Librecht au fost înscenări abuzive puse la cale de dușmanii Domnitorului Cuza, care nu i-au iertat niciodată fostul Director general, dragostea și devotamentul cu care și-a servit Domnitorul.

În cadrul averii confiscate a fost cuprins și frumosul palat din str. Dionisie Lupu cumpărat ulterior de generalul G. Filipescu, astăzi fiind sediul Casei universităților.

Construit prin anul 1860, palatul Librecht a fost și sediul serviciului telegrafic de stat. Despre palat scriitorul Fr. Damé în lucrarea „Bucurest în 1906” — afirma că în afară de el nu mai există alt palat în București.

Această clădire de o rară frumusețe, înconjurată de un elegant parc, ar putea fi și prin tradiția sa, locul cel mai potrivit pentru amplasarea viitorului muzeu poștal român. Poate în acest mod, amărăciunea și dezgustul care l-au cuprins pe Cezar Librecht, în urma numeroaselor acuzații, deși toată puterea sa de muncă și-a pus-o în slujba ridicării pe treptele cele mai înalte a instituției telegrafo-poștale, ar putea fi uitată. După eliberarea sa, Cezar Librecht părăsește țara și se stabilește în Spania unde se ridică prin virtutea faptelor sale la titlul de Șef de Stat Major al generalului Prim, distinguindu-se în bătălia de la Albeya.

Anul 1870 îl găsește luptând în războiul franco-german ca ofițer în legiunea Garibaldi, uimind pe contemporani prin faptele de vitejie și inteligență. Obosit și înaintînd în vîrstă, acest om acuzat că a furat milioane, se retrage la Londra unde moare în mizerie, cu gîndul la opera începută, dar neterminată, de organizare a poștelor române.

CORNEL SPINEANU

În luna noembrie sa stins din viață, după o grea suferință, Cornel Spineanu, personalitate de seamă a filateliei românești.

Filatelist de peste patru decenii, Cornel Spineanu s-a impus ca cunoscător al primelor mărci poștale românești și străine.

Autor al unor lucrări filatelice de prestigiu, de numele său legîndu-se apariția celor mai bune studii despre emisiunea a II-a „Cap de bour” și despre emisiunile „Principatele Unite”, a lucrării „Mărci poștale românești 1948—1965”, Cornel Spineanu își încununează activitatea cu ultima sa lucrare, care va apărea în luna ianuarie, „Catalogul mărcilor poștale românești 1984”, rod al muncii sale din ultimii ani.

Cornel Spineanu a asigurat controlul științific la multe publicații de specialitate, dintre care și a „Almanahului filatelic”, începînd cu primul său număr.

În perioada cît a fost Director la I.C.S. Filatelia, a contribuit la popularizarea filateliei românești în străinătate, prin organizarea de ștanduri la marile expoziții internaționale.

Vicepreședinte al Asociației filateliștilor din România, președinte al comisiei de expertiză A.F.R., președinte al cercului de studii și documentare, Cornel Spineanu a participat ca membru în juriul marilor expoziții internaționale, Praga 78, Sofia 79, Istanbul 81, și membru în toate juriile expozițiilor naționale care au avut loc în ultimii ani.

Om de mare finețe sufletească, Cornel Spineanu a contribuit la formarea unei noi generații de cunoscători ai primelor mărci poștale românești.

Posesor al unor calități deosebite, sobrietate, franchețe, o mare dăruire sufletească, probitate profesională, Cornel Spineanu a fost un om căruia toți cei ce au colaborat cu el, îi vor păstra o respectuoasă amintire.

CONTRIBUȚII

ȘTAMPILE

prefilate ice datate

KIRIAC DRAGOMIR

Introducerea începînd din 1853 a ștampilelor datate „biliniare de zi“ este rezultatul unor fapte consemnate în documente de epocă, aflate azi în Arhivele Statului din București, documente ce stau la baza prezentului studiu. În principal succesiunea faptelor s-a desfășurat după cum se arată în cele ce urmează.

a. La 11 august 1852, mai mulți negustori depun „o jalbă“ domnitorului țării, Barbu Știrbei (fig. 2), prin care își manifestă unele nemulțumiri în legătură cu greutățile „ce întîmpină la expedierea prin poștă a corespondenței comerciale“ (d. 310)¹. Referitor la lipsa unei ștampile de zi (denumită atunci „timbru“) semnatarii arată în aliniatul 5:

Trebuința de mare importanță este ca poșta să aibă timbrul său sub autorizația guvernului, spre a-l pune la toate scrisorile, ca să (se) verifice ziua în care i se predau, spre a nu da ocazia de procesuri și smăcînări cu corespondenții în caz de nereușită în ceva ce s-ar putea atribui, ca necredința ce ar pune, ori o parte ori alta pe (în legătură cu) data scrisorii“ (fig. 3).

b. Cu nr. 5710 din 16 decembrie 1852, Secretariatul Statului comunică Ministerului de Interne aprobarea dată de domnitor privind menținerea taxei portului scrisorilor și introducerea și folosirea ștampilei de zi pe scrisorile expediate prin poștă (fig. 4):

„Din raportul celui C(instit) Departament cu No. 7064, atingător de reclamația unor negustori, în privința anevoințelor ce ar fi întîmpinat la expedierea prin poște a corespondențelor comerciale, precum văzîndu-se părerea C. Departament, ca plata portului scrisorilor să rămîie în viitor precum se păzește astăzi, **Măria Sa binevoind au dat următoarea rezoluție:**

„**Primit.** Despre taxa scrisorilor, se va pune însă deasupra lor timbrul cu data primirii, iar cu condeiul de plumb roșu se va însemna numărul paralelor pentru prețul scrisorii.

„Pentru toate celelalte orînduiri, Departamentul se va încredința că s-au adus la îndeplinire și se păzesc de obște pretutindenea.

Aceasta cu cinste se dă în cunoștința celui Departament spre cuvenita urmare“.

Secretarul Statului, Ion Manu. Șeful Secției, D. Poenaru (d. 873).

c. Cu nr. 7598/1852 Ministerul de Interne transmite Direcției poștale din subordinea sa aprobarea domnească, cerîndu-i-se „raportarea de urmare“.

¹ Arhivele Statului București, fondul Vornicia din lăuntru, dosarul 1633/1850. Este compus din 11 volume totalizînd peste 14 000 pagini. A fost consultat prima dată de cercetătoarea Lidia Iancovici, publicînd tema „Cu privire la introducerea ștampilelor datate în Țara Românească“, Filatelia nr. 2/1970.

БЕКЕТЪ ФЕВ 3	БРЪИЛА МАИ 12	БРАИЛА ΙΑΝ 27
БЪКЪРЕЩИ ФЕВ 17	БЪКЪРЕЩИ СЕН. 4	БЪЗЪЪ АВГ. 13
КАЛАПАТЪ ФЕВ. 16	КАРАКЪЛЪ СЕН 9	КАМЪЛАНИ НОЕ 10
КРАИОВА МАИ 18	ФЪКЪМЪНИ ОКТ. 29	ЦЪРЪЦЪ МАИ. 23
ОЛТЕНИЦА МАР. 30	ПЪТЕЩИ МАИ 19	ПЪЛОЕЩИ ІЕН. 9
ПЛОЕСЦИ МАИ. 19	РАМНИКЪ БАЛЧЕА АВГ. 31	РЪМЪИ ДЕ БЕДЕ 27 ФЕВ
СЕБЕРИНЪ МАР. 17	СЛАТИНА ДЕК. 8	ТАРГОВИЩЕ АПР. 20
ТАРГЪУИЛА СЕН. 4	ТЪРЪНЪ АВГ. 3	ТЪРЪНЪ СЕН 10
ЗИМНИЧЕА 25 СЕН	ЗИМНИЧЕА ОКТ 10	

Tabel 1

d. Cu raportul 2764 din 25 februarie 1853 Direcția poștelor aduce la cunoștința Ministerului de Interne măsurile de punere în aplicare a dispozițiilor primite (e. 278) :

„Dispozițiile luminatei rezoluții domnești comunicată direcției prin porunca no. 7598, îndeplinindu-se prin formarea timbrului pe scrisori, cu data primirii lor și prețul portului se și urmează astăzi aici (în București n.n.) la toate despărțirile drumurilor, aceasta rămânând a se înființa expusa orînduială și pe la toate celelalte puncturi (birouri poștale) de pe la puncturile rezidențelor județelor și a celorlalte porturi (dunărene n.n.) îndată ce se va isprăvi de însărcinatul fabricant (gravor) cu lucrarea acelor timbruri“². Director M. Pencovici.

Făcînd o paranteză, menționăm că procurarea ștampilelor constituia o obligație exclusivă a antreprenorilor : erau comandate și plătite de ei, rămînînd în același timp proprietatea lor. Dacă antrepriza își lichida contractul, noul antreprenor prelua inventarul sau își comanda la rîndul său ștampile proprii pentru

² În acea vreme „Facerea sigiliilor de sate și a dregătorilor administrative“ (f. 1—260) erau executate în antrepriză de către gravorii Menahem Carniol și Moise Samft, din București.

birourile poștale de pe drumul contractat. În continuare, trebuie să reținem și faptul, că dacă pentru București (unde era direcția poștelor cu birourile antreprizelor) s-a reușit a se raporta „formarea timbrului” la 27 februarie 1853, nu același fapt s-a petrecut cu restul de birouri poștale. Din TABELUL P 53 (fig. 5) întocmit după documente de arhivă și material de colecții, reiese că în cursul anului 1853 s-au executat ștampile datate doar pentru 13 birouri, din care avem inventariate cu dată timpurie: BUKUREȘTI MAR. 6 și țirzie FOKȘANI OKT 17 (pentru restul v. TABELUL 2).

e. În anul 1856 apare în litografia Colegiului Național o broșură cu titlul: „Condițiile cu care se arenduiesc poștele țării, începîndu-se de la 1 august 1856 pînă în anul 1861” (h. 15). Prin „Art. 13. BIROURILE DE POȘTE” (fig. 6), nou introdus se stabilesc obligațiile antreprenorilor cu privire la organizarea, dotarea și întreținerea pe a lor cheltuială a birourilor poștale de expediție:

„Antreprenorii poștelor vor fi datori a organiza și a întreține cu a înșile cheltuială birouri de poște prin toate orașele și schelele țării pentru expedierea pachetelor și a banilor ce i se vor aduce în asemănare cu dispozițiile art. 9, 10, 11 și 12; pentru acest sfîrșit se va închiria în fiecare oraș sau schele cîte o casă într-o poziție cît se va putea mai centrală pentru așezarea cancelarii și a personalului biroului ce se va alcătui dintr-un expeditor, un ajutor al său și un împărțitor de scrisori.

„Birourile au a fi deschise în toate zilele și orele ca să primească scrisorile și banii ce i se vor aduce spre expediat, pînă la două ceasuri înaintea pornirii expediției, precum și ca să împartă îndată pe cele ce vor sosi,

„Se vor ține în fiecare birou 4 condici, din care două pentru înscrierea scrisorilor și a gropurilor cu bani ce se vor primi ca să se expedieze și celelalte două pentru acelea ce se vor primi ca să se împartă în acel oraș sau schelă. Condicile pentru bani vor fi snuruite și pecetluite de Direcție; ele vor cuprinde numele celui ce a pornit banii, data, numele și locul acelora către care sînt adresați, cîtătimea banilor, greutatea, felul monezii și vor avea o osebită coloană în care să se ia iscălitura primitoilor lor (conductor, curier sau particular), după cum se vorbește despre aceasta și la art. 9.

„Se va pune timbru (ștampila) pe orice scrisoare ce se va primi la birou ca să expedieze, arătător de punctul de unde se pornește și data primirii: precum asemenea și asupra scrisorilor ce vor sosi se va pune timbrul cu data predării lor; iar plata portului se va însemna pe scrisoare cu condeiu de plumb roșu.

„Spre obștească știință, se va pune asupra localului fiecărui birou inscripția cuviincioasă.”

Din art. 13 reținem patru obligații de bază: 1. localul biroului, 2. personalul, 3. cele patru condici și 4. ștampila (cu data zilei).

Potrivit poruncii domnești din 16 februarie 1852 și a prevederilor art. 13 din condițiile de arendare a poștelor din 1 august 1856, urmau să ia ființă poște de expediție în toate capitalele de județ, schelele (vămi și porturi dunărene în care existau și carantine) și orașele (țirgurile) interioare. Astfel, se încadrau în normativele respective 28 localități.

a. *Capitale de județ*: 1. București (jud. Ilfov și capitala Țării Românești), 2. Brăila (jud. Brăilei), 3. Buzău (jud. Buzău), 4. Caracal (jud.), 5. Cîmpulung (jud. Muscel), 6. Craiova (jud. Dolj), 7. Focșani (— munteni, jud. Slănic Rîmnic), 8. Giurgiu (jud. Vlașca), 9. Pitești (jud. Argeș), 10. Ploiești (jud. Prahova), 11. Rîmnicu Vîlcea (jud. Vîlcea), 12. Turnu Severin (jud. Mehedinți), 13. Slatina (jud. Olt) 14. Știrbei (fost și viitor Călărași, din 1832 capitala jud. Ialomița), 15. Tîrgoviște (jud. Dîmbovița), 16. Tîrgu-Jiu (jud. Gorj) și 17. Turnu Măgurele, (jud. Teleorman);

b. *Schele (și carantine) dunărene* (în afară de Severin, Turnu, Giurgiu, Știrbei și Brăila prevăzute la capitale și județe): 18. Gruia, 19. Calafat, 20. Bechet, 21. Izlaz, 22. Zimnicea, 23. Oltenița și 24. Gura Ialomiței (fără documentație de birou poștal);

b. Schele (și vămi) de graniță : 25. Ciineni (— Sibiu) și 26. Predeal (— Brașov, începând din 1855) ;

c. Orașe (tîrguri) interioare : 27. Rîmnicu Sărat și 28. Ruși de Vede.

f. Trebuie să reținem faptul constatat din documentele de arhivă că antreprenorii nu au respectat în totalitate actele de guvernămînt cunoscute, nici în 1853 și nici în 1856. Astfel la repetatele plîngeri, că, în unele localități nu s-au înființat birouri poștale cu respectarea în totalitate a dispozițiilor contractuale, cu deosebire din anul 1856 se iau măsuri superioare. În primul rînd, Nicolae Goleescu, ministru de interne, semnează ordinul 248 din 28 ianuarie, către Directorul poștelor, din care cităm :“

„Neîndeplinirea dispozițiilor stipulate prin art. 13 din condițiile poștale, de către d-nii antreprenori ai poștelor, au discreditat atît de mult acest mijloc de corespondență în țară, încît, din pricina nesiguranței expediției scrisorilor, cei mai mulți aleargă de a-și da scrisorile lor la curieri străini și chiar la particulari... Mai în toate rezidențele de districte, birourile de poște sau nu există deloc, sau că sînt cu totul în neasemănare cu dispozițiile prevăzute pentru înființarea lor... Scrisorile se pierd de multe ori, nu li se respectă sigiliu... Timbrul nu se pune pe dinsele, nici la primire, nici la predare... și alte asemenea nemulțumiri produse din neregularitatea în care s-au lăsat toate aceste așezămînte pînă acum“... (a. 44).

Sase luni mai tîrziu Neculae Krețulescu, noul ministru de interne, cu ordinul 3964 din 11 august 1859, se adresează Direcției poștelor cu dispoziții categorice :

**BIROURILE POȘTALE ȘI ȘTAMPILELE PREFILATELICE
DIN ȚARA ROMÂNĂSCĂ**

TABELUL P53

AN CÂT	BIROURI	1853	1854	1855	1856	1857	1858	1859	1860	1861	1862	?	TOTAL
1	BOIEȘTI								1	4		33	38
2	BRAILA, cyrilic	1	11	8	5	27	60	36	64				272
3	idem, latine									55	28	2	85
4	BUCUREȘTI	3	2	3									8
5	idem, mica				3	7	5	5	38	34	13	6	113
6	BUZĂU		1			2	5	4	2	7	4	14	41
7	KALAFATU				2		7	2	5	29	2	48	95
8	KARAKALU				4		4	3	6	19	3	53	92
9	KAINENII												
10	KAMPULUNG					1			1	1			3
11	KRAIOVA	4	2		17	12	13	13	14	28	6	14	123
12	FOKSAHI	1	4	5			3		4	15		4	36
13	GIURGIU	2	5										7
14	IZLAZU												
15	OLTENITA		2		1	9	18	12	27	6	3		78
16	PIEȘTI		2		1	22	22	23	27			1	98
17	PIEȘTI, cyrilic		6	2	1	2						1	12
18	idem, latine										12	5	17
19	PREDEALU												
20	RÂMNICU SĂRAT												
21	RÂMNICU VÂLCEA				1	1		1	1	3	1	4	12
22	RUȘI DE VEDE									1			1
23	SEVERINU		5					2	6	6		29	44
24	SLATINA		3	1		2	2	1	3	3	3	9	27
25	STÎRBEȘTI (1852)												
26	TÂRGOVISTE		1		1			8	3	4	8		25
27	TÂRGOVIȘUL							2	2	1		3	6
28	TUTUIU, mica					2							2
29	idem, mare							1		6	4	3	14
30	ZIMNICEA, mica		2	1	5	3	9	1					15
31	idem, mare							18	26	10	5	6	63
	TOTAL	13	45	22	42	155	141	132	230	230	97	231	1538

Fig. 5

„In urma raportului Dv. cu No. 3772, am dat ordin administratorilor (prefecților n.n.) de districte, că dacă în termen de zece zile, antreprenorii poștelor nu vor înființa birouri poștale conform obligațiunilor art. 13 din condițiile de arendare, să se raporteze ce este lipsă, (ca) să li se dea aprobare a le înființa în contul antreprenorilor“. (a. 108). Urmare acestor dispozițiuni, prefecturile au ordonat pretorilor un control urgent. Din rapoartele acestora sau putut desprinde elemente interesante, care stau acum la baza elucidării unor enigme și controverse cu privire la existența unor birouri și ștampile poștale.

Prima confuzie o datorăm lui Rudolf Zoscsak. Acesta întocmește la timpul său o documentație cu privire la vechile ștampile ale poștei române. Privind: „Cap. II. MUNTENIEN. Landstempel mit cyrillischen Buchstaben“ (fig. 6), constatăm prezentarea a 44 schițe de ștampile prefilatelice de zi, din care 11 a unor localități în care nici nu au existat în perioada respectivă birouri poștale: ex. Alexandria, Baia, Berislăvești, Budești, Cerneți, Strehaia, Curtea, Mizil, Motru, Găești etc.

Din studiul Zoscsak reținem schițele nr. 11. GRUIA, 16. IZLAZU 17. KAI-NENII, 29. PREDEALU, 30. RAMNIKU SARAT și 34. ȘTIRBEIU, care fac obiectul celor ce urmează (fig. 9).

1. ȘTIRBEIU. Cu privire la existența certă a ștampilei P53, ȘTIRBEIU a poștei din localitatea cunoscută astfel în perioada 1852—1881 (iar anterior și după,

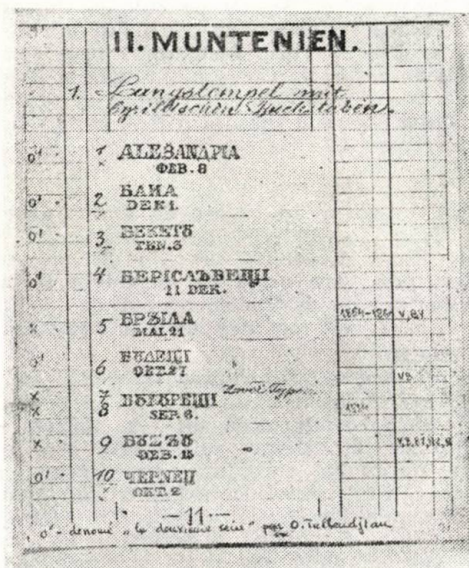

Fig. 6

Fig. 7

de Călarăși), port dunărean, carantină, vamă, poștă de graniță cu legătura spre Constantinopol etc. și capitala județului Ialomița avem acum probe concrete de confecționarea ei și dotarea biroului poștal local, cel puțin din 1856. Dăm ca documentație un extras din „Jurnalul din 5 martie 1859“, încheiat la „Masa Poștei Știrbeiu“ de către A. Rădulescu, ajutorul plășii Borcea, cu ocazia unui control ordonat de prefectură, făcut căpitanului A. Frunzescu, privind aplicabilitatea prevederilor art. 13 din condițiile contractuale:

— casa biroului poștal ce se prevede de art. 13 din condiții, de a fi înființat în centrul orașului, lipsește cu totul, cât și amplasarea ce se zice a avea de acest articol;

— cele patru condici (etc.). se țin oarecum de căpitan urmînd și această lucrare, ținute în casa în care locuiește... la reședința poștei în capul orașului, pe moșia mărgineni,

— din uneltele trebuitoare, timbrul ce urmează a se pune pe scrisori la expediere și darea în primirea adresanților, deși în ființă, dar lipsesc cinci numere, adică 9, 13, 14, 15 și 17 precum și mașinile a două luni, adică MAI și NOE. din douăsprezece ale anului.

— lipsesc cu totul cumpenele greutateilor de monede, gropuri și altele (a. 82).

Nu numai că nu „s-au luat măsuri de îndreptare“ dar ca urmare unui alt control, s-au găsit lipsă încă „două zile ale lunii“ (în total 7 și unele deosebite față de „jurnalul“ din martie). Abaterile de la art. 13 sînt arătate în ordinul 4426, din 3 septembrie 1859 semnat de N. Krețulescu, ministru de interne, către Direcția poștelor, din care reținem: „lipsește localul din centrul orașului, expeditorul său și împărțitorul de scrisori și din timbru, șapte numere, care sînt: 9, 12, 14, 16, 29, 30 și 31, din care cauza s-a neglijat“ (a se mai utiliza n.n.). În ceea ce privește reîntregirea ștampilei cerută de căpitan, acesta arată că „antreprenorul a zis să le facă din leafa sa, dacă-i trebuie“ (a. 102). O lună mai tîrziu, ca urmare a măsurilor de îndreptare, se arată că „s-a închiriat pentru biroul poștii din „Călărași“ o casă cu două odăi în centrul orașului, și (s-au angajat) amployații trebuincioși, care după darea cuvenitelor garanții au și intrat în funcții de la 17 octombrie 1859“ (a. 116). Nu se pomeneste nimic de ștampilă.

2. PREDEAL. Începînd din septembrie 1854 se înființează „Biroul Poștal Predeal“ care va face legătura între București și Brașov pe culmea Carpaților. Actul de naștere al înființării biroului Predeal, îl constituie „Jurnalul din 31 august 1854“ încheiat de Sfatul Administrativ al Țării Românești, prin care se hotărăște înființarea a încă trei noi stații de poștă: la Comarnic, Sinaia și Predeal, în legătură cu stația Cimpina, (la acea vreme „punctus terminus al drumului Ploesti“) și la nord cu stația austriacă Timiș. Această măsură a fost luată datorită evenimentelor de ordin militar din acea vreme:

JURNAL.

„Astăzi marți August 31 anul 1854, luîndu-se în băgare de seama de către Sfatul Administrativ extraordinar al Țării, cuprinderea notei Excelenței Sale comandantul K. K. Corps de armie, Konte Koronini, sub No. 29 îndreptată Excelenței Sale Președintelui acestui Sfat, prin care arată că anevoința și întîrzierea ce întîmpină la expedierea deselor depeșe de corespondență de la București la Brașov, cere a se înființa din nou (?), cît mai nezăbovit a trei stații de poștă și anume, la Comarnicu de Jos, Sinaia și Predealu...”

„Sfatul în îndeplinirea acestei cereri pentru întîmpinarea trebuinței ce i se cere de a îndeplini comunicația poștală pe acel drum, chibzuînd, hotărăște ca Departamentul din lăuntru să ia îndată măsurile cuviincioase, de a se înființa vremelnicește aceste stații poștale, cu cîte 16 cai fiecare, cu surugii, cărucioare, tacîmuri și toate celelalte trebuincioase, pe deplin, care însărcinare, pentru mai multă înlesnire și grăbnicie, se va da de către Cînsitul Departament din lăuntru, prin cîrmuirea locului (prefectură n.n.) asupra locuitorilor țărani din partea locului, a căror meserie este chiar aceasta de a fi chirigii și pentru a lor despăgubire, osebit de banii pregroanelor ce vor lua după olacele ce vor face cu cai lor, ce li se va slobozi de către guvern și lei 234 de fiecare cal, cît adică se plătește și contraccii drumului Ploesti, răspunzîndu-li-se pomenita plată treptat și cu analogie, numai pe cîta vreme va fi trebuința a se ține aceste poști, fără a li se face nici un fel de vre-o altă despăgubire sau înlesnire de către Stat.

Dispozițiile acestui jurnal se vor aduce de îndată la întocmai îndeplinire prin Cînsitul Departament din lăuntru“. (iscalii): K. Kantacuzino, Nasturel K. Herescu, Iancu Filipescu, Ioan A. Filipescu, Ioan Otetelesanu, Ioan K. Kantacuzino (a. 60).

Acest document prezintă un interes deosebit, de oarece, pentru prima dată în istoria poștală, țărani („chirigii din satul Breaza“) pătrund în administrația de stat, ca contraccii (din 1855), pînă acum apanajul unor cercuri privilegiate. Vremelnicește, cum glăsuiește jurnalul, activitatea acestei originale antreprize, începe în septembrie 1854. Un dosar cu „Socoteala de olacele făcute de locuitorii ce țin caii lor la poștele Comarnicu, Sinaia și Predealul“ conțin 9 miziluri (for-

mulare de transport pentru stafete și persoane), depuse spre decontare. Este activitatea în contul statului pe trei luni (noiembrie-decembrie 1854 și ianuarie 1855). Reținem mizilul No. 1538 de 2 cai prin care s-a transportat o stafeta a K. K. Agenție, București la Brașov. Citim: „Alăturat aici stafeta No. 686 al Cinstitei Agentii K. K. la (pentru) Direcția Karantinei, la Timiș“. purtînd pe verso atestul de primire: „Stafeta No. 686 s-a primit în Carantina Timis, prin poștasul Wafellsasia. Popp“. (c. 36). Este prima stafetă înregistrată la biroul poștal Predeal.

Provizoratul antreprizei Comarnic—Sinaia—Predeal se încheie la 31 ianuarie 1855. La 1 februarie se trece la încheierea contractului tip de 18 luni, pînă la 1 august 1856, cu aceeași țărani, care, citez „s-au aflat însărcinați cu ținerea poștelor Comarnic, Sinaia și Predealul“. Contractul s-a încheiat prin prefectura de Prahova, la recomandarea Ministerului de interne, „spre a se stăruia să se iscălească de acei contractanți, iar celelalte măsuri ce se mai cer, rămîn asupra cinstitei Direcții a poștelor a le lua și a le exercita de vreme ce și numiții sînt deopotrivă contraccii ca toți ceilalți antreprenori de poște ai țării, cu aceleași îndatoriri și drepturi. Pentru nămeștii s-au luat cuvenitele dispoziții pentru a le înființa“. Șef. Departament, N. Kretzulescu.

Cu privire la aplicarea prevederilor în vigoare contraccii se adresează Direcției poștelor, cu raportul nr. 1 din 30 martie 1855 din care reținem: „iar pentru tembru, ne rugăm de onorata Direcție ca să-l facă în socoteala noastră și să ni-l trimită cît se va putea mai grabă“. (semnat) Ioan Dumitru Șovăială, Gheorghe Ioan Frățilă, Dinu Dobre, Neculae Oprea și Ion sin Oprea Colăceală (a. 60).

Un interes deosebit pentru marcofilie prezintă documentul ce urmează, prin care se consemnează executarea și dotarea poștei Predeal cu prima sa stampilă:

Direcția Poștelor Țării Românești

17 martie 1855

No. 7583

Contracciilor Poștelor Comarnicu, Sinaia și Predealul.

Asemnat cererii ce ați făcut prin raportul No. 1, s-a executat de pecetar timbrul cu slovele lunelor de peste an și cifrele numărului zilelor, ce urmează să le puneți pe scrisorile ce se primesc la punctul Predeal, ca să se expedieze la Ploești și București, precum și (pe) acele ce le primiți de aici ca să se expedieze la Timiș, ca cu acest mijloc să se poată cunoaște zilele ce au mijlocit pînă a sosi scrisorile de la punctul pornirilor pînă la punctul unde sînt adreseate. Toate acestea vi se trimit într-o cutie de tinichea în care se află uneltele trebuincioase întru aceasta, împreună și cu stecluța cu cerneală albastră; și ca să se poată pătrunde de urmare cu trebuința, va merge unul din Dv. la căpitanul Poștii Ploești, ca să-i arate cu deslușire cum are să întrebuințeze această masină. Iar acum, de primire și urmare întocmai să raportați Direcției, trimițînd totodată și galbeni patru și șapte sfanți, prețul obiectelor de mai sus, spre a se da fabricantului lor“. Director, M. Pencovici (a. 62).

Poșta Predeal a fost în strînsă legătură cu vama română (fig. 7) și cu pichetul de grăniceri local, ambele vecinale, precum și cu poșta și carantina austriacă din Timiș și uneori cu poșta din Brașov. (vezi „Filatelia“ nr. 10 din 1983).

În încheiere, subliniem că „antrepriza țăranilor prahoveni“ s-a achitat cu cinste, respectînd conștiincios „condițiile contractuale“ și dispozițiile direcției poștelor chiar și în cazuri excepționale³. Și totuși, la 1 august 1856, la noua licitație pentru cincinalul 1856—1861, „bravii țărani“ n-au mai putut înfrunta pe concurentul privilegiat Ion Brezeanu, care a reușit să obțină concesiunea întregului traseu București-Predeal, pe care aveau să străbată curînd elegantele diligențe ale țării spre Brașov.

3. RÎMNICU SĂRAT. Ștampila P 53. RÎMNIKU SĂRAT a fost semnalată prima oară de către Zoscsak în „Detscher Altbrief Samler Verein“ nr. 121 oct. 1934 și o regăsim și în caietul său de studii (fig. 6). Din documentele de arhivă rezultă

că existența acestei ștampile nu era posibilă înainte de 1860. Din raportul 394 din 10 noiembrie 1859 contracciuil M. Parascheva protestează cu privire la aplicarea art. 13 pentru stația Rîmnicu Sărat :

„Prin ordinul din condițiile poștelor, mă îndatorez ca să înființez Birouri de Poște prin orașele care sînt cele de reședință, precum Buzău, Focșani și Brăila (unde este și schele), la care am și înființat birouri, încă de la luarea contractului. Dar pentru că onor. Administrația de Rîmnicu Sărat mă zorește acum ca să înființez asemenea birou și la tîrgul Rîmnicu Sărat, dar apoi și corespondența celui tîrg nu se urcă mai mult decît una la cinci sau șase scrisori, pentru care am întocmit orinduiala, ca îndată ce sosește curierul acolo, căpitanul cu scrisorile îndată să le împartă în tîrg“. (a. 156).

Întîmpinarea antreprenorului a fost trimisă de Ministerul de interne prefecturii de Rîmnicu Sărat (la Focșani n.n.), „spre analizare“. Răspunsul prefecturii din 4 decembrie 1859 ne prilejuiește azi o plăcută lectură :

„La ordinul Domniei Voastre No. 6241 prin care se arată plîngerea ce-a făcut antreprenorul drumului Focșani, că s-ar fi dorind a înființa birou poștal și în tîrgul Rîmnicu Sărat, unde n-ar fi cu drept a se obliga după art. 13 din condițiile poștale.

„Drept răspuns se face cu onoare cunoscut că Dl. antreprenor se abate din adevăr, declarînd Rîmnicu Sărat de tîrg, cînd în realitate e oraș cu populație și comerț îndoit și întreit de cît Focșanii (atunci capitala județului n.n.)⁴. Subscrisul, în adevăr, conform ordinului de a înființa un asemenea birou în oraș, după obligația citatului articol 13, unde zice curat că asemenea localuri să fie în toate orașele și schelele țării, dar nu la casa poștii precum declară dumnealui (antreprenorul), căci este într-o depărtare foarte mare de oraș și peste apa Rîmnicului, unde orașenii ar fi nevoiți s-o treacă de două ori, în ducere și întoarcere, pe timpuri urite și noroioase și mai cu seamă, cînd s-ar fi oarecum umflată de ploi, ninsori și ghețuri, ar trebui, ca aceia ce n-au cai sau trăsuri să închirieze într-adins, ceea ce nu se prea găsește, spre a nu fi expuși, a se dezbrăca spre a trece gîrla ! După aceasta, sînteți rugat, Domnule Ministru, să binevoiți a da cuvenita dezlegare, dacă urmează a se executa la înființarea acestui birou în oraș, după citatul articol, sau nu“. Administrator, C. C. Grădișteanu (a. 161).

Urmare acestui raport Ministerul de interne, cu ord. 6469 din 11 decembrie 1859 cere prefecturii „a se înființa birou poștal și la orașul Rîmnicu“ și în continuare cere prefecturii, ca „în caz de opunere din partea antreprenorului, să se înființeze acest birou în contul antreprizei“. (a. 160). Antreprenorul Parascheva, sub presiunea avertizărilor, se conformă în cele din urma dispozițiilor prevăzute de art. 13 și la 16 decembrie 1859 răspunde cu adresa nr. 242 :

„Cu onoare vi se face cunoscut că subscrisul își are pe la toate puncturile sale birouri poștale în centrul orașelor, cu amployați necesari, bine disciplinați și

⁴ Un exemplu elocvent ni-l ofera executarea ordinului Ministerului de interne nr. 485 din 4 februarie 1845 în legătură cu „o călătorie de mare amployare“, pentru care/s-a ordonat, citez : „144 lei și 6 sfaști, prognoul celor 40 cai dați de poșta Predeal, la Timiș și Brașov, Excelenței Sale conte I. B. Koronini“ (a. 150). Trebuie să amintim că în acea vreme, condițiile tîrierii poștelor era foarte grea din cauza abuzurilor armatei de ocupație. Căpitanul din Cîmpia (G. Amățeleanu) raporta la 3 februarie 1855 : „...ne supără ostirea austriacească, mai cu seama la poșta din Kimpina ; suferim mari neorînduile și jafuri de către ostire ; au ars gardurile și au mîncat finul cu caii lor... au ținut și țin cîte 20 oameni în cvartir, care mi-au dat caii poștii din grajd afară și au băgat pe ai dumnealor... caii poștii se prăpădesc cu totul, stînd ziua și noaptea pe asemenea vreme de iarna geroasă, afară...“ (b. 12).

⁴ La 23 martie 1862 se strămută reședința județului Rîmnicu Sărat de la Focșani (-munteni) la Rîmnicu. La Focșani se organizează un singur birou poștal comun pentru ambele principate

capabili și care pînă astăzi n-au dat pretext de reclamații nimănui. Mai mult încă, subscrisul ca să fie consecvent ordinului ministerului, am înființat și chiar în Rîmnicu Sărat birou poștal, în centrul tîrgului; această favoare (sic), dar, și acolo am zis, s-au organizat aceleași orînduiri ca și în principalele orașe, iar asta pentru punctualitatea expedițiilor și regula ce se cere, rămîind a se aprecia din întreaga împrejurare, cred, a comercianților ce se corespund cu loialitate despărțirii acestui drum". (a. 227) În completare, la 27 ianuarie 1860 Ministerul de finanțe primește următoarea depeșă telegrafică din Focșani :

„La Rîmnicu, biroul poștal exista după art. 13 din condiții". Prefect de Rîmnicu Sărat, Slăvescu (a. 245).

Aplicabilitatea „întocmai" a prevederilor art. 13 din condițiile contractuale este atestată documentar și la „punctele" : 4. Ciineni, 5. Gruia, 6. Izlaz și 7. Ruși de Vede. Nu avem documente cu privire la schela Gura Ialomiței.

4. **CIINENI**. Conform datelor istoriografice, comunicația pe valea Oltului a fost organizată cu mult înainte de acum 2000 de ani, de către daci. Romanii, la rîndul lor, au introdus în secolul al doilea, serviciu poștal imperial, bine organizat și pe valea Oltului. Tronsonul Oltului făcea parte din drumul Roma—Drobeta—Romula—Resca—Ponte Vetere (Ciineni)—Cedonia (Sibiu) și de aici spre Apulum, Potaissa, Napoca etc. Acest drum a fost în decursul veacurilor mereu reorganizat, în 1875 se deschide linia poștală pe distanța Viena—Timișoara—Sibiu și de aici, prin Turnu Roșu—Ciineni se făcea legătura cu București. La Rîul Vadului se află carantina austriacă pentru călătorii și corespondența din Țara Românească. Poșta română din Ciineni s-a încadrat în prevederile art. 13 din „condiții" după cum rezultă din raportul prefecturii Vîlcea nr. 12568/1859 :

„Cancelaria poștii se află în bună regulă și deschisă în toate zilele și orele... pe lângă cancelarie se află un expeditor și un împărțitor de scrisori, iar expeditorul își are ajutorul său... În cancelaria poștii se află două condici, pentru înscrierea scrisorilor și a propunerilor de bani ce se vor primi să se expedieze, șnuruite și sigilate cu sigiliul onor. Direcției Poștelor, iar pentru înscrierea scrisorilor ce se vor primi, ca să se înmîneze, se află numai o condicuță mică, din două cituri, nepețeluită, dată de Dl. contraciul poștelor" (a. 170). După cum vedem nu se pomește despre ștampila de zi, care trebuia să existe din momentul ce „s-au respectat prevederile art. 13".

5. **GRUIA**. Schelă și carantină (jud. Mehedinți, pl. Blahnița). Singurul document arhivistice găsit care atestă existența biroului poștal Gruia este raportul 205 din 15 octombrie 1860 semnat de antreprenorul G. Zissu, prin care răspunde adresei 6783 din 29 septembrie a Direcției poștelor din care cităm :

„...iar la Gruia, Beket și Zimnicea sînt poștele în centrul acestor sate, precum și expedierea și împărțirea scrisorilor se urmează regulat ca și în trecut, despre care și de rîndul acesta, li s-a comunicat, ca să respecte cele ordonate, fără abatere" (c. 226). Cu privire la ștampile, cunoaștem P 53, Beket și P 53. Zimnicea; ștampila P 53. Gruia nu s-a întîlnit pînă acum.

6. **IZLAZ**. Schelă, vamă, pichet, carantină și poșta din 1830. Din ord. 1023 din 7 martie 1859 al Ministerului de interne către Direcția poștelor desprindem :

„...Prefectura Romanați arată că și la Izlaz, unde este schelă, nu exista nici cum birou prevăzut de art. 13 din condiții poștale, fapt care a cerut „îndatorire prefecturii de Dolj ca să oblige antreprenorul poștelor ca să înființeze biroul necesar (a. 53)". Interpelat, antreprenorul Zissu răspunde cu adresa nr. 80 din 10 martie 1859, în care, cu privire la Izlaz arată (a. 74).

„La Izlaz există birou poștal lîngă piață, la casa lui Enache Bivolu" și mai departe, că s-au luat măsuri ca și la Izlaz, „nici o scrisoare sau grop cu bani să nu se refuze și nici altă împotrivire pînă la două ore înainte pornirii expedițiilor, pe care, deasupra să le însemneze cu plaivaz roșu dramurile ce trage, de la cine anume este, **punîndu-se și timbrul poștii** pe toate cele particulare și din slujbe, în ce zi s-au primit și se trimite, precum ca să fie înmîinate îndată cele ce vor veni, după orînduială, decît numai aceleia ce este adresată, ca prin aceasta să nu se ivească nici cea mai mică neorînduială și nici reclamație de nemulțumire".

Din raportul 2337 din 13 aprilie 1859, pretorul plășii Oltu raportează prefecturii conștiinciozitatea căpitanului poștii Izlaz, confirmînd raportul Zissu (a. 87).

7. RUȘI DE VEDE. În Ruși de Vede⁵ poșta de scrisori era ținută de către căpitanul stației, neavînd birou în centrul localității, nici personalul prevăzut de art. 13, pentru care Ministerul de interne cu nr. 4472 din 24 septembrie 1856 trimite Direcției poștelor sesizarea prefecturii Teleorman din care rezultă, că „pînă acum nu s-a rostit nici o urmare în privința înființării biroului prevăzut prin art. 13 din condițiile poștale la poșta din Tîrgul Ruși de Vede, potrivit cărei arătări, Departamentul scrie Onor. Direcției ca să puie îndatorire Dlui Contracțiul poștelor drumului Craiova și Micii Valahii, a înființa negreșit acel birou“ (a. 18). La 3 mai 1860, Ministerul de interne revine la ordinele anterioare, arătînd că „relativ la înființarea de birouri poștale conform art. 13 la Turnu, Ruși de Vede și Zimnicea, nu sînt deloc puse în vigoare dispozițiile art. 13 din condiții“ (a. 201). Ordinul se referă la localul în centrul localității și a personalului pentru serviciul expedițiilor;

⁵ Azi Roșiori de Vede județul Teleorman, cu gara Roșiori, nord de cale ferată pe ruta București-Videle-Caracal-Craiova.

TEBELUL nr. 2. Datele timpurii și tîrzii de folosire a ștampilelor prefilatelice date (early and late date).

	early date	late date
1. BEKETU	SEP. 20 (1860)	FEB. 6 (1861)
2. BRAILA, cyrilic	APR. 24 (1853)	OKT. 24 (1861)
3. idem, latine	MAR. 3 (1861)	JUN. 12 (1862)
4. BUKURESTI, mare	MAR. 6 (1853)	AUG. 26 (1858)
5. idem, mica	SEP. 8 (1858)	MAI 31 (1862)
6. BUZAU	APR. 10 (1854)	FEB. 15 (1862)
7. KALAFATU	MAR. 3 (1856)	MAI 19 (1862)
8. KAMPULUNG	APR. 6 (1856)	NOE. 11 (1859)
9. KARAKALU	MAI 3 (1858)	GEN. 24 (1862)
10. KRAIOVA	JUN. 23 (1853)	MAI 30 (1862)
11. FOKSANI	OKT. 17 (1853)	DEC. 25 (1861)
12. GIURGIU	SEP. 20 (1853)	MAI 23 (1854)
13. OLTENITA	MAR. 30 (1854)	FEB. 20 (1862)
14. PITESTI	JUN. 29 (1854)	SEP. 30 (1861)
15. PLOEȘTI, cyrilic	GEN. 30 (1854)	APR. 11 (1857)
16. PLOEȘCI, latine	GEN. 15 (1862)	MAI 29 (1862)
17. RAMNIKU VALCEA	SEP. 24 (1856)	JUN. 15 (1862)
18. RUSI DE VEDE	FEB. 29 (1860)	—
19. SEVERINU	GEN. 10 (1854)	JUL. 24 (1861)
20. SLATINA	MAR. 15 (1854)	APR. 15 (1862)
21. TARGOVISTE	MAR. 9 (1859)	APR. 27 (1862)
22. TARGUJUL	DEK. 23 (1859)	FEB. 22 (1860)
23. TURNU, mică	AUG. 20 (1857)	JUL. 7 (1859)
24. idem, mare	APR. 14 (1853)	GEN. 23 (1862)
25. ZIMNICEA, mica	APR. 13 (1853)	JUN. 14 (1859)
26. idem, mare	JUN 23 (1859)	JUL. 21 (1862)

În ceea ce privește ștampilele de zi și sigiliile pentru gropuri, ele existau la acea dată. Cunoaștem atât sigiliul de ceară (oval, 28/23 mm) cât și ștampila P 53. RUȘI DE VEDE aplicată în tuș albastru-verde pe raportul No. 35 din 27 februarie 1880, cu adresa: „Principatele Unite. Dlui Directoru Poștelor române. No. 35“ din col. Fr. Heimbüchler.

BIBLIOGRAFIE

ARHIVELE STATULUI BUCUREȘTI. I. Fondul Direcția Poștelor (ASB.P.): a. dosar 15/1854, b. dosar 3/1855, c. dosar 7/1855; II. Fondul Vornicia din lăuntru (ASB. VL): d. dos. 1633/1850, vol. 3, e. idem, vol. 4, f. dos. 51/1853 vol. 1, g. dos. 259/1862; III. Fondul Obștescul Control (ASB. OC): h. dos. 149/1856.

Exemplu de prescurtări: ASB.VL. dos. 1833/1850 vol. 3, fila 873 = (d. 873).

Naivitate

Ion Nicolescu

Nici filatelia, nici filateliștii nu au constituit vreodată obiectul pasiunii mele. Desigur că nu-s ostil domeniului respectiv și consider că punctul meu pertinent de vedere are toate șansele, fie să-i amuze, fie să-i enerveze pe dinșii, filateliștii convinși.

Mi s-a întâmplat să-mi fie profesor de istorie Mircea Cristescu. Respectivul profesor de istorie, un ilustru de altfel, ne-a spus că filatelia este o ocupație serioasă până la vîrsta de doisprezece ani. Locul în care se află profesorul meu de istorie acum cît și faptul că îi păstrez o amintire frumoasă pentru multe alte lucruri mă determină să nu comentez această cugetare a sa, stupidă.

Ca orice muncă, filatelia, ca orice activitate umană susceptibilă de a fi practică cu pasiune, este respectabilă. Creatorii de efigii poștale is din sorgintea creatorilor, din obștea, dacă vreți, a artiștilor. Categorie, pasionații domeniului respectiv, au capacități și înclinații enciclopedice. Nu se poate nega faptul clar că filatelia este un drum de cultură și o cale spre cultură.

Clar, însă, este și faptul că multă lume ignoră aproape cu desăvîrșire filatelia. Explicația e simplă. Filatelia este o consecință, un efect al corespondenței, corespondența fiind, la rîndu-i, o parte de comunicare. Rațiunea și respectabilitatea filateliei derivă din, primordial, faptul că efigiile poștale is documente istorice, principial, de necontestat. Aidoma numismaticii filatelia poate fi considerată o disciplină istorică. Mi-ar suride, zic, ideea să fiu eu acela care, caragialește-ne-

caragialește, să fi ridicat la rang de știință autentică, o disciplină considerată, am anunțat un exemplu, de înșiși unui istorici, drept o activitate neserioasă.

În orice caz, poezia și filatelia is domenii cam disjuncte. Mult prea puține contingente. Ca poet is obligat să constat faptul că emisiunile poștale nu au ignorat niciodată poezii, iar poezii nu au ignorat, la rindu-le, rezonanța cuvintului timbru. Rimează, în română, cu : zimbru, cimbru. Este posibilă, firește rima galantă timbru-timbru (muzical).

Reversul savuros de negalant, se conține în celebrul vers de mahala :

„Mi te-ai lipit de suflet ca marca de scrisoare“.

Chestiune de amuzament și prilej de invitație la modestie. Interesul practic este să putem lipi și dezlipi timbrele cu ușurință. Probabil că se va progresa și în acest domeniu. De altfel, industrializarea a făcut inutilă dilema respectivă. Tipărirea însemnelor poștale a eliminat insidioasa problemă a lipiciului. De asemenea, în unele țări, se folosesc ștampile-timbru. Ca în orice alt domeniu în care criteriul eminance practică a trebuit să se confrunte și cu alte criterii și în filatelie s-a produs o diferențiere care i-a permis acesteia să-și păstreze și apere atributele de sine stătătoare.

Noi înclinăm să considerăm filatelia o știință. O știință modernă din sistemul științelor istorice moderne. Tot ca poet sunt încântat să întrevăd o regenerare a modalităților trainice de comunicare prin scris. Se știe că poezia a apărut sub forma unui bilețel de dragoste pe vremea Semiramidei. Așa ne-a spus nouă la Universitate profesoara noastră Zoe Dumitrescu-Bușulenga. Poate că o glumă nevinovată s-ar cuveni. Ce vrem ? Oameni sunt, tot oameni sunt și filателиi.

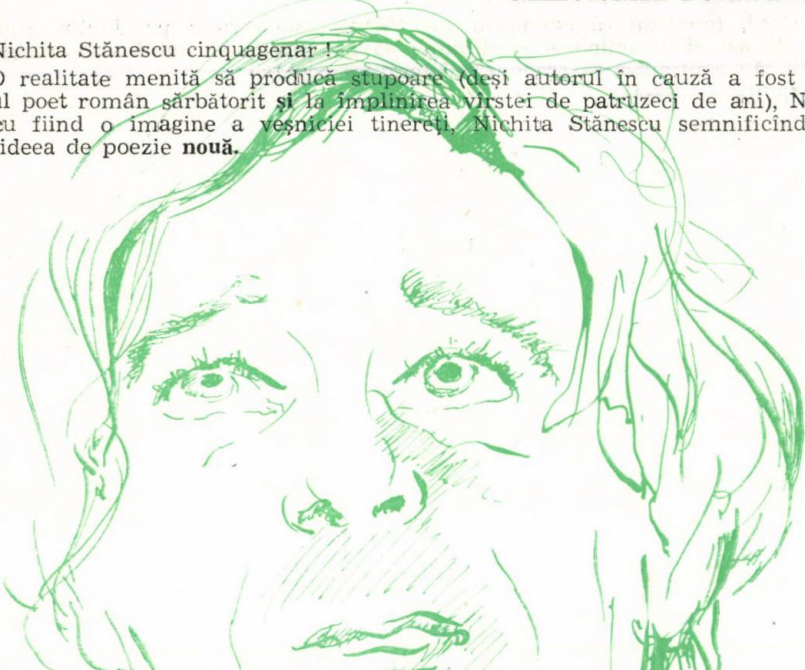

Nichita Stănescu — la 50 de ani

GHEORGHE TOMOZEI

Nichita Stănescu cincuagenar !

O realitate menită să producă stupeoare (deși autorul în cauză a fost poate singurul poet român sărbătorit și la împlinirea vârstei de patruzeci de ani), Nichita Stănescu fiind o imagine a veșniciei tinereții, Nichita Stănescu semnificând perpetuu, ideea de poezie nouă.

Și totuși cinguagenarul se vede silit să privească în urma lui cu mindrie și să accepte, cronicărește că a umplut o jumătate de veac și că de mai bine de trei decenii destinul l-a plasat pe cele mai înalte piscuri ale liricii românești. Pe un virf ce poate fi numit **Omul**.

A debutat relativ târziu, după tipic arghezian, într-o vreme în care penițele se zoreau să deșerte călimăriile încă de pe pupitre școlare. Ca unul care s-ar zice că îl cunosc oarecum pot spune că Nichita a avut de timpuriu copleșitorul simț al propriei grandori și că s-a produs ca debutant exact atunci când a considerat că e timpul s-o facă, construindu-și o carieră literară cu un calm glacial și edictual, netulburat de laude dar nici de vocile denigratoare.

N-a fost „productul” vreunui cenaclu. N-a avut un mentor cu nume sonor ce l-a propus opiniei publice. Nu o grupare literară i-a girat debutul.

Nou, viguros, înconfundabil, Nichita a venit în literatura română spre a locui un spațiu sortit să fie al lui. S-a rostit cu o voce a cărei timbru unic a cauzat interesul tuturor iubitorilor de vers. Coexistind, Labiș și Nichita ne-ar fi adus mai repede, mai aproape de **capodopera recunoscută** (la care visa Paul Georgescu) și ar fi dat preț nou unei poezii căreia niciodată nu i-au lipsit zeii.

Trăind toată viața doar pentru poezie, Nichita și-a sublimat energiile spre a compune o operă. A făcut din literatură o lume, o țară de țări. A reactualizat tipul de poet medieval, (dacă nu antic) veșnic peregrin, veșnic dându-i tribut lui

Eros, mereu „sărac“, jucându-se cu laurii și cu aurul distincțiilor așa cum s-ar fi jucat cu frunzele ori cu pietrele (poate personajul capital al poeziei sale, piatra !) și neocolind drumurile ce duc la eroare ori la pierdere.

Nu vrea să fie — enormitate ! — cel mai mare poet român ci doar poet, cel mai bun Nichita Stănescu din poezia românilor. De ce ? Va fi : fiind Viclenia Sa modest ? Nici pomeneală. El știe însă că e loc în limba română pentru sute ori mii de poeți, că și „unicitatea“ ori — doamne ferește ! — geniul, nu se pot abstrage proceselor de erodare.

El trăiește **clipa**.

El e o clipă fericită a poeziei noastre (deci o oră, deci un anotimp) și acum când în ultima zi a lui martie îi sărbătorim versul și inima nutriend speranța că opera lui, cu, de pe acum un lustru clasic, va continua să **existe** la fel de fierbinte în literatura noastră. Și nu doar în ea.

Cred, (credem) că exemplul lui Nichita Stănescu e pe deplin asumat de poeții de azi și de mâine și continuând să credem în steaua foarte intangibilă a harului său continuăm să credem în literatura română.

În limba română.

În români.

El trăiește clipa.

El e o clipă fericită a poeziei noastre (deci o oră, deci un anotimp) și acum când în ultima zi a lui martie îi sărbătorim versul și inima nutriend speranța că opera lui, cu, de pe acum un lustru clasic, va continua să existe la fel de fierbinte în literatura noastră și nu doar în ea.

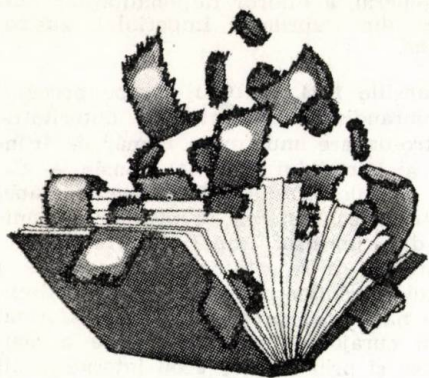
Cred, (credem) că exemplul lui Nichita Stănescu e pe deplin asumat de poeții de azi și de mâine și continuând să credem în steaua foarte intangibilă a harului său continuăm să credem în literatura română.

În limba română.

În români.

Cheroghe Tomoș

14 februarie 1983

CALENDAR CALENDAR CALENDAR

Realizat de GHEORGHE DAVID

IANUARIE

1 ianuarie 1869. Cu 115 ani în urmă Poșta română a preluat serviciul exterior al comunicațiilor poștale (deținute pînă atunci de consulatele Austriei și Rusiei) — important act pe linia afirmării și consolidării independenței țării.

15/27 ianuarie 1834. Pe lângă Societatea Filarmonică din București ia ființă — în urmă cu 150 ani — școala de muzică vocală, de declamație și literatură, avînd menirea de a pregăti actori calificați pentru scenele țării. Literatura era predată de I. Heliade Rădulescu (care era și decanul școlii); profesor de declamație era C. Aristia, iar lecțiile de muzică vocală și instrumentală erau susținute de I. Wachman.

18/30 ianuarie 1879. 105 ani de la premiera piesei lui I. L. Caragiale **O noapte furtunoasă**, avînd printre protagoniști pe Ion Panu (Jupîn Dumitrache), Ștefan Iulian (Ipingescu), Grigore Măredescu (Chiriac), Mihail Mateescu (Rică Venturiano), Ana Dănescu (Veta), Anicuța Popescu (Zița) și Aristizăa Romanescu (Spiridon). Toate peripețiile acelei nopți cu adevărat furtunoase, care de mai bine de un secol face casă închisă pe aproape toate scenele lumii, s-au datorat unei adrese încurcate; comedia este, dealtfel, subintitulată **Numărul 9**.

24 ianuarie 1859. Adunarea Electivă a Țării Românești întrunită acum 125 de ani la București alege în unanimitate drept domn al principatului pe Alexandru Ioan Cuza, domnitor al Moldovei (ales la 5 ianuarie 1859). Astfel, prin voința întregului popor român, o aspirație multi-

seculară, „unirea cea iubită” a românilor (cum îi spunea Bălcescu) — Unirea Principatelor capătă contur și sensuri majore pentru întreaga evoluție a României. Unirea „cheia de boltă a națiunii românești” — cum o definea un alt mare om politic al veacului trecut (Mihail Kogălniceanu) își v-a găsi fireasca împlinire la 1 Decembrie 1918, prin memorabilul act de la Alba Iulia, care a marcat desăvîrșirea statului unitar național român.

FEBRUARIE

4/17 februarie 1909. De 75 de ani, pe scenele românești, prin pana marelui scriitor Barbu Ștefănescu Delavrancea, Ștefan cel Mare, și epoca sa sînt reînviată în ochii spectatorilor cu remarcabila creație „Apus de soare”. În noiembrie, același an, va avea loc și premiera celei de-a doua părți a trilogiei lui Delavrancea, piesa „Viforul”, consacrată domniei lui Ștefăniță vodă.

4 februarie 1934. Premiera românească și acum cinci decenii, dar în domeniul sportului: pentru înția oară o echipă românească (echipajul de bob Frimu—Dumitrescu) obține un titlu de campioană mondială.

5 februarie 1859. 125 de ani de la înțetarea din viață a scriitorului și gînditorului român Alecu Russo, una dintre personalitățile de seamă ale anului revoluționar 1848. Principala scriere, atribuită lui Alecu Russo, Cîntarea României, publicată postum de prietenul său Vasile Alecsandri, este un veritabil poem în proză pentru evocarea frumuseților patriei.

MARTIE

2/14 martie 1879. Se adoptă Legea pentru intrarea în vigoare, cu începere de la 20 martie/1 aprilie a Convenției poștale universale încheiată în ziua de 1 iunie 1878 la Paris, în cadrul Congresului poștal (105 ani).

28 martie/9 aprilie 1875. O dată cu darea în folosință a căii ferate ce unea Suceava de București, ia ființă primul serviciu de poștă ambulantă pe ruta București—Ițcani.

30 martie 1879. Ia ființă Academia Română (azi Academia R. S. România), prin transformarea Societății Academice Române (întemeiată în anul 1867) în institut național. Academia se organizează pe trei secțiuni: secțiunea literară (literatură, artă, filologie și filozofie); istorică (istorie, geografie, științe sociale); științifică (științe teoretice și aplicate).

APRILIE

2/14 aprilie 1849. În București, capitala Țării Românești se cântă în primă audiere Simfonia III-a „Eroica” de L. v. Beethoven; în condițiile evenimentelor din 1848 și a represiunii sângeroase ce a urmat revoluției pașoptiste, momentul capătă semnificații cu amplă rezonanță.

3 aprilie 1634. 650 ani de la urcarea pe tronul Moldovei a lui Vasile Lupu (va domni pînă în 1653); domnie cu ample realizări culturale: tipărirea primelor cărți în Moldova, înființarea Academiei vasiliene, întiul colegiu de învățămînt superior, construirea unor valoroase monumente arhitectonice (Trei Ierarhi, Goția) ș.a.m.d.

10 aprilie 1884. Centenarul **Revistei Sociale**, cea dintîi publicație teoretică socialistă din România. Revista, cu apariție lunară, a fost editată la Iași și a publicat o seamă de studii fundamentale pentru dezvoltarea socialismului în România, între care **Ce vor Socialiștii români** (1886) — cel dintîi program al mișcării socialiste române.

14/26 aprilie 1884. La Sibiu, sub direcția lui Ion Slavici apare, acum un secol, primul număr al cotidianului politic și literar **Tribuna** publicație ce situa în centrul activității sale lupta pentru drepturile și libertăților românilor transilvăneni și

în general, a tuturor naționalităților asuprite din cuprinsul imperiului austro-ungar.

25 aprilie 1894. La Cluj începe procesul memorandiștilor, intentat de autoritățile austro-ungare unui mare număr de fruntași ai Partidului Național Român — autori ai cunoscutului Memorandum (apel pentru recunoașterea drepturilor românilor din cuprinsul Imperiului habsburgic) Conceput ca o acțiune de reprimare a luptei românilor pentru libertate și drepturi naționale, procesul s-a transformat (prin curajoasa luare de poziție a acuzaților și prin amplul ecou internațional) într-o vehementă demascare a monarhiei dualiste.

MAI

3 mai 1924. Olimpiada de vară de la Paris prilejuiește României cîștigarea primei medalii olimpice din istoria sportului românesc. Echipa de rugby ocupă locul trei, după formațiile Franței și SUA, obținînd medaliile de bronz. Succesul este oarecum umbrat de faptul că la turneul olimpic au participat doar cele trei formații. Oricum principiul olimpic „important e să participi” — a triumfat!

3/15 mai 1848. Întrușiți pe Cîmpia Blajului, denumită de atunci Cîmpia Libertății, peste 40.000 de țărani din toată Transilvania ascultă, infiorați de emoție, cuvintele tribunilor care vestesc începutul revoluției pașoptiste transilvănene. Din 40.000 de piepturi răsună solemn dorința „Noi vrem să ne unim cu țara” — devenită un simbol al luptei pentru unitate națională a tuturor românilor din teritoriile de peste Carpați.

9 mai 1877. Deputații din Parlamentul României adoptă Proclamația care vestea lumii întregi că legăturile noastre cu Poarta au fost rupte, că România și-a proclamat independența, pe care apoi o vor consfinți, pe cîmpul de luptă, la Plevna, Rahova și Vidin vitejii dorobanți și roșiori.

11 mai 1409. Într-un hrisov emis din Giurgiu cu 575 de ani în urmă, Mircea cel Bătrîn, domnul Țării Românești (1386—

1418), menționează pentru întâia oară „caii de olac” — dovadă a existenței unui sistem de transmitere a corespondenței. Cum arăta o căruță de olac din aproximativ aceeași perioadă ne povestește călătorul francez François de Pavie, baron de Fourquevaux: „O căruță mică, așa cum se fac în această țară (Moldova), atât de joase și ușoare încît la o mișcare greșită se poate sări cu ușurință... În ea nu poate încăpea decît o singură persoană, cu perna și mîncarea sa”.

14 mai 1839. La Iași, în ambianța Grădinii Botanice de curînd înființată, se inaugurează Expoziția plantelor și florilor exotice — cea dintîi expoziție românească.

27 mai 1600. Într-un hrisov purtînd această dată, Mihai Viteazul se intitulează „domn al Ardealului, Moldovei și al Țării Românești”. Cea dintîi unire politică a țărilor române este un fapt împlinit și va alimenta vreme de secole năzuințele a generații și generații.

mai 1859. 125 ani de la unificarea serviciilor telegrafice din principatul Moldovei și cel al Țării Românești. Astfel, serviciul telegrafic se numără printre primele instituții unificate la scara Principatelor Unite, evidențiînd continuul efort de consolidare al unirii de curînd înfăptuite. Cel dintîi conducător al serviciului telegrafic — Cezar Librecht.

mai 1909. În București pe strada Doamnei (îngă actuala Bancă de Investiții se deschide cea dintîi sală destinată exclusiv rulării filmelor — Sala Volta) (75 ani).

IUNIE

7 iunie 1924. Se votează Legea în virtutea căreia PTT) (Poșta, Telegraful și Telefonul) împreună cu Căile Ferate Române și Regia Monopolurilor Statului devin întreprinderi economice comercializate și controlate exclusiv de stat.

11 iunie 1848. Pe cîmpia din Islaz și aproape concomitent la București se lan-

sează proclamația care vestește începutul revoluției de la 1848 din Țara Românească.

29—30 iunie 1521. Din Cîmpulung (Mușcel), negustorul Neacșu trimite o scrisoare către „Jupân Hanăș Begner” (Hans Benkner) din Brașov, vestindu-i un iminent atac al turcilor. Este cea dintîi scrisoare în limba română (al cărei text a parvenit pînă la noi) și importanța ei este covârșitoare: un român din Țara Românească se adresa românește, unui sas din Brașov semn că limba română biruise granițele nefirești impuse de vitregiile vremurilor.

23 iunie 1834. 150 de ani de la nașterea scriitorului și istoricului Alexandru Odobescu, personalitate marcantă a culturii românești a secolului trecut.

IULIE

2 iulie 1504. 480 de ani de la stingerea din viață a domnului Moldovei Ștefan cel Mare (domnie începută la 14 aprilie 1457), „cel dintîi dintre principii lumii” cum l-a caracterizat un cronicar polon contemporan, erou al epopeei de independență a poporului român.

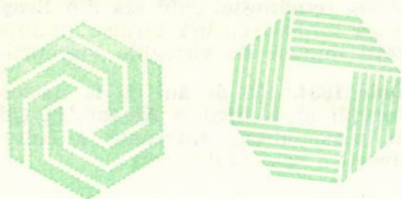
4/16 iulie 1864. Prin decret domnesc semnat de Alexandru Ioan Cuza se înființează Universitatea din București prestigios lăcaș de cultură românească.

16 iulie 1264. Cea mai veche mențiune documentară a orașului Bistrița, puternic centru comercial al evului mediu, întreținînd ample legături cu principatul românesc de la răsărit de Carpați.

iulie 1684. 300 de ani de la redactarea, de către Miron Costin, a **Istoriei în versuri polone despre Țara Moldovei și a Munteniei**, încercare de prezentare europeană a istoriei eroice a poporului nostru, importantă operă culturală a epocii feudale românești.

continuare pagina 98

Orientări noi în istoria poștală

Nicolae Tripcoviți

Ca și în toate ramurile de activitate, și în filatelie rutina este un factor determinant al rămănerilor în urmă. A nu te interesa de schimbările ce intervin încontinuu în orientările filateliei, face ca exponatul sau colecția, la un moment dat, să îmbrace un aer învechit, care o va face necompetitivă sau care-i va reduce mult șansele în arena expozițiilor.

Astfel de situații se produc în toate ramurile filateliei. Ele au fost — în decursul unui singur deceniu — de-a dreptul spectaculoase în sectorul tematicii, sub toate aspectele: de la orientarea spre construirea exponatului după un plan general armonios, la renunțarea la utilizarea de ornamentații sau de piese auxiliare nefilatelice, pînă la extinderea și diferențierea materialului poștal admis în exponate, pe lingă mărcile adezive. Dar întrucît aceste aspecte au fost amplu discutate și sînt de-acum bine cunoscute, va fi mai bine să ne oprim asupra ceea ce este nou într-un alt sector: acela al istoriei poștale.

Precum se știe, din totdeauna filateliștii au fost conștienți de raritatea și de valoarea (documentară și de studiu) a mărcilor din perioada clasică și post-clasică. Pe la începutul secolului nostru, atenția lor s-a îndreptat spre scrisorile circulante, fie înainte de apariția mărcilor adezive, fie în perioada clasică și post-clasică. S-ar putea însă considera că, la început cel puțin, această atracție era mai mult de natură instructivă decît rațională, iar colecționarea acestor documente se făcea ca un adaos, ca un „ceva în plus“, pe marginea colecției propriu zise de mărci poștale.

Mai tîrziu, în perioada interbelică și mai ales cu începere prin anii 'cincizeci, s-a putut asista la o intensificare a interesului marelui public pentru anticariat, în toate ramurile și manifestările sale. Acest curent, această „modă“ nu putea să nu-și croiască drum și în filatelie. Am asistat atunci la constituirea tot mai multor colecții profilate pe istoria poștală. La început, acestea erau simple studii dar

cu timpul au început să apară pe marginea lor și studii ale împrejurărilor în care au luat naștere documentele respective. Îmbinarea istoriei poștale cu contextul general, istoric, al perioadei respective reprezenta forma cea mai elevată a colecționării și studiilor în acest domeniu.

In acest spirit, a fost constituită în cadrul F.I.P. o comisie specială pentru Istoria poștală, care a elaborat un regulament pentru colecțiile de istorie poștală prezentate la expozițiile internaționale sub patronajul F.I.P. Acest regulament a fost adoptat la congresul F.I.P. de la Madrid (aprilie 1975) și este în vigoare și în prezent, completat fiind cu unele note explicative care au fost adoptate la congresul F.I.P. de la Viena (1981).

În conformitate cu articolul 1 din regulament, colecția de istorie poștală este un ansamblu bazat pe studiul și pe clasificarea documentelor filatelice și pieselor poștale care se referă direct la căile și la mijloacele de transport al

curierului poștal, în toate perioadele sau la organizarea, în acest scop, a serviciilor poștale oficiale, locale sau particulare.

Rezumate la esențial, aceste directive puteau fi interpretate în sensul că numai colecțiile care își propun ca obiectiv studiul tarifelor, rutelor, mijloacelor de transport al corespondențelor prin poștă puteau fi considerate ca îndeplinind condițiile de a fi prezentate în clasa de istorie poștală.

Aparent, această interpretare avea logica ei și s-ar fi putut socoti ca fiind lesne de pus în aplicare. Practic, însă, lucrurile au prezentat și alte aspecte, insuficient luate în considerare în momentul redactării regulamentului susamintit.

Astfel, îndată după congresul de la Viena (respectiv după ce fuseseră difuzate notele explicative la regulamentul F.I.P.) au avut loc două mari manifestări de istorie poștală. Prima, a fost expoziția de istorie poștală de la Livorno (Italia), cea de a doua, prima expoziție internațională F.I.P. („Belgica ’82“, în

decembrie, la Bruxelles). Aceasta nu a fost o expoziție generală de filatelie, limitându-se numai la istoria poștală, întregurile poștale și aerofilatelie. În aceste trei ramuri, „Belgica ’82“ a constituit cea mai largă prezentare de exponate, venite din întreaga lume. Între aceste două mari competiții de istorie poștală, s-a situat expoziția „Philexfrance ’82“ de la Paris, dar la aceasta exponatele de istorie poștală (fie de studiu propriu zis, istoric fie cu profil marcofil) nu au fost grupate toate la un loc, într-o clasă aparte, ci au fost ratașate, pe țări, la colecțiile tradiționale, după catalog.

La expoziția italiană de la Livorno, juriul a aplicat strict prevederile regulamentului FIP în vigoare la data respectivă. Ca atare, colecțiile care nu vădeau studiul tarifelor, rutelor, etc., au fost fie masiv depunctate fie chiar eliminate din competiție, fapt care a dat loc la multe discuții și nemulțumiri.

La „Philexfrance“, juriul a luat în considerare și colecțiile cu profil macrofil, unele fiind chiar premiate cu medalie de aur, deși nu corespundeau întocmai literii regulamentului. De altfel, eliminarea din competiție ar fi fost o măsură extrem de nepopulară, dat fiind că erau prezente exponate de mare interes istoric (spre pildă, stampilele poștei franceze în timpul campaniilor Napoleonice, în Spania, exponat elaborat marcofil dar fără elemente de studiu de context istorico-poștal). Cu alte cuvinte, momentul „Philexfrance“ s-a încheiat într-o situație de oarecare echivoc: pe de o parte un regulament rigid, pe de alta o soluționare practică

interpretativă, dar fără nici un pas înainte de profilare a unei noi orientări.

La „Belgica ’82“, problema s-a pus în termeni mult mai ascuțiți, întrucât din exponatele prezentate în clasa de istorie poștală, numai o parte îndeplineau întocmai cerințele regulamentului, restul fiind elaborate sub un unghi de marcofilie. Juriul, din care făcea parte și președintele F.I.P., ing. L. Dvoracek, a discutat situația în plenul său, ajungându-se la concluzia că toate exponatele cu ambele profilări, trebuiau puse pe picior de egalitate, jurizarea făcându-se fără depunctări pentru lipsa studiilor propriu zise de istorie poștală (tarife, rute etc.), bineînțeles însă cu unele diferențieri de puncte între criteriile de apreciere specifice care concură la stabilirea punctajului total. Juriul nu s-a mulțumit să adopte această poziție, dar — făcând și un pas în plus spre clarificarea problemei — a precizat expres în palmares, **care anume** exponate fuseseră luate în considerare în lumina caracterului lor marcofil. Prin aceasta (fermă rămânând gruparea laolaltă a întregii clase de istorie poștală) s-au diferențiat în cadrul ei, grupa exponatelor cu profil de studiu propriu zis și cea a acestora cu profil marcofil.

Aparent, această decizie ar putea să pară unora ca fiind lipsită de un interes deosebit. Practic, însă, lucrurile nu stau chiar așa. Pe viitor, la expozițiile FIP (și la cele naționale, etc. care țin seama de orientările generale ale filateliei) juriile vor avea de ținut seama din ce categorie face pare un exponat

înseris sub calificativul de istorie poștală. Odată stabilit acest lucru, punctajul se va face după cum el este profilat pe studiul general sau pe marcofilie și după felul cum acest caracter rezultă din exponatul însuși. Cu alte cuvinte, va exista o egalitate de tratament, fără depunțaje pentru cele marcofile, dar clasificarea se va stabili după măsura în care — în cadrul specialității respective — exponatul reușește să acumuleze un punctaj cât mai ridicat.

Pentru posesorii de colecții de istorie poștală, noua orientare prezintă un interes deosebit. Dacă au scăpat de furcile caudine ale declasării sau ale tratamentului diferențiat, ei trebuie în schimb să demonstreze cu precizie și claritate caracterul colecțiilor lor, criteriile după care au fost construite. Altfel, riscă să nu fie apreciate la deplina valoare a pieselor componente.

Intrucât nu sînt puțini colecționarii români care elaborează exponate de istorie poștală, fie ele de studiu sau de marcofilie, cunoașterea și interpretarea justă a noilor orientări este o condiție pentru succes. Ea comportă urmărirea atentă a modului cum vor evolua orientările noi în această direcție, precum și a felului cum ele se vor reflecta în regulamentele sau textele interpretative ale F.I.P.

Paradox

D. C. Mazilu

Mărturisesc că mărcile
poștale
Îmi satisfac o curiozitate
Și le acord destulă-nsem-
nătate
Acestor poze miniaturale.

Dar nu-nțeleg de ce-s
apreciate
Și chiar ajung „valori“
universale
Anume mărci și unele
din coale,
Ce sînt cam cu eroare
imprimate.

Încît greșelile de editare,
În loc să fie desconside-
rate,
Sînt dimpotrivă puse în
valoare.

Ce-n genere sînt lucruri
rebutate,
Aici, le văd ca „artă“
specialiștii...
Paradoxali mai sînt fila-
tești !

Primele încercări de transport al corespondenței poștale cu un tren aerian

MIHAI POPOVICI

În afară de clasicul transport poștal terestru, maritim și fluvial cu rezultatele cele mai satisfăcătoare și mai înainte ca transportul corespondenței cu avioanele să predomine, s-au făcut încercări cu baloanele, zepelinele și rachetele care din păcate n-au corespuns întru totul scopului poștal, deoarece aceste mijloace transportau corespondența la intervale mari unele de altele, nu erau sigure și pe deasupra transportul era și costisitor.

S-a căutat deci un alt sistem de transport a corespondenței.

În ianuarie 1933, Administrația poștelor austriace „OSTERREICHISCHER FLUGPOSTEREIN“ în colaborare cu Asociația Colecționarilor de Poștă Aeriană au organizat între Viena și Semmering (distanță de cca 80 km) un zbor poștal pentru transportul corespondenței cu planorul. De la această primă încercare anul acesta se împlinesc 50 de ani (27.I.1933).

Pentru acest prim zbor experimental, corespondența poștală a fost francată suplimentar cu 50 groși pentru cărțile poștale și cu 1 șling scrisorile, iar prin bunăvoința Administrației poștelor austriace, colecționarii din străinătate au avut posibilitatea să-și expedieze corespondența francată cu mărcile poștale din țara lor. În acest scop corespondența din străinătate francată cu mărcile poștale ale țărilor respective s-a primit pe adresa GRUNNERGASSE 1 — Viena, de unde împreună cu cea locală (din Austria), a fost transportată pe aerodromul ASPERN din Viena.

Aici, întreaga corespondență a fost obliteratedă cu o ștampilă ocazională, dublu cerc, tuș violet, cu inscripție de jur im-

prejur: „1. ÖSTERR. SEGELFLUGPOST — WIEN — SEMMERING/1 WIEN 1“ și central data „Jänner 1933“ (Fig. 1), iar sosirea la Semmering a fost marcată de poșta locală cu ștampilă de zi din 27.I.33 ora 14 (Fig. 2).

Fig. 1

Fig. 2

Primul transport poștal a fost efectuat de asul planorismului austriac și mondial pilotul Robert KRONFELD. Planorul său „WIEN“, tractat de pe aerodromul din Aspern, la peste 5000 m altitudine, a aterizat după 2 ore la Semmering, ducând cu el o greutate de 90 kg corespondență, cuprinzând nu mai puțin de 16 810 cărți poștale și scrisori.

Prin acest zbor, Kronfeld a vrut să convingă pe cei neîncredători că zborul fără motor ar putea să aibă și un scop practic în afară de cel sportiv. Zborul a fost repetat de același pilot cu același rezultat satisfăcător în ziua de 31 ianuarie 1933, având de această dată numai 510 cărți poștale și scrisori.

Datorită celor 2 reușite transporturi aeriene experimentale cu planorul, curajosul pilot austriac, R. Kronfeld, a în-

treprins la 5 iulie același an 1933 un zbor mult mai spectaculos, de data aceasta cu un tren aerian (mai multe planoare legate în șir și remorcate de un avion), care a survolat patru țări: Austria, Ungaria, Italia și Elveția.

Zborul a avut ca scop numai de a transporta corespondența inițial luată de la Viena fără a ridica corespondența din orașele escală: Budapesta — Triest — Milano — Zürich — Innsbruck și Salzburg

Evenimentul a fost marcat de poșta austriacă prin emiterea a 3 cărți poștale, special tipărite pentru acest zbor. Fiecare carte poștală avea imprimată pe lângă marca poștală uzuală de 12 respectiv 24 și 30 groschen, o a doua marcă poștală cu valoarea de 2 schillingi, reproducind un avion sub care se afla în plin zbor un cocor. Cărțile poștale au fost tipărite fiecare într-un tiraj de 5000 exemplare, prezentînd de jur împrejur un chenar înflorat, lat de 6 m/m, pe care erau inscripționate din loc în loc cele 7 localități escală (Fig. 3).

Fig. 3

Aceste imprimate s-au găsit între 19.6 și 9.7.1933 atît la ghișeu de poștă aeriană Viena 1, cît și la serviciul poștal din incinta expoziției filatelice internaționale „WIPA 33“.

Din lucrările de specialitate aerofilatelică aflăm că din prima valoare s-au vîndut 1841 buc., din a doua 1642 buc. iar din cea de a treia valoare 2371 buc., restul tirajelor fiind distruse.

Întreaga corespondență a fost obliterate la plecarea cu ștampila de zi a poștei centrale din Viena cu data 5 IULIE 1933, ora 11, precum și cu ștampila circulară ocazională aplicată cu tuș violet, cu textul: „POST SEFELFLUG ÖSTERREICH-UNGARN-ITALIEN-SCHWEIZ-JULI 1933“.

După Austria, Ungaria a fost a doua țară care a căutat să experimenteze trenul aerian pentru transport de corespondență poștală între orașele ZALAEGRSZEG și BUDAPESTA, distanță de cca 190 km. Ca dată de plecare s-a ales ziua de 24 IUNIE 1934, care coincidea cu „ZIUA AVIAȚIEI“ iar orașul ZALAEGRSZEG a fost ales pentru festivitățile de deschidere a Jamboreii.

Corespondența a fost obliterate cu ștampila de zi a poștei cu inscripția ZALAEGRSZEG, cu litera „B“ de control, avînd central data „1934 JUN. 24 ora 6“. S-a mai aplicat o ștampilă ocazională dreptunghiulară (74 × 21 m/m) avînd în stînga „CRINUL“, simbolul jamboreilor, în dreapta un avion iar în mijloc pe trei rînduri inscripția primului zbor: „ELSÖ REPÜLÖPOSTA/ZALAEGRSZEG — BUDAPESTA/1934 JUN. 24“ (Fig. 4).

La plecarea din orașul ZALAEGRSZEG, pilotul ungar BANHIDI Antal și-a luat startul cu un avion tractînd planorul de construcție maghiară „KARAKAN“ pilotat chiar de însăși constructorul planorului ing. ROTTER Lajos. În după amiaza zilei de 24 Iun. 1934, trenul aerian a aterizat pe aerodromul MATYASFÖLD din Budapesta. Angajații poștei care l-au așteptat au constatat cu mirare că trenul aerian nu a adus transportul poștal de la ZALAEGRSZEG. După o convorbire telefonică destul de agitată, s-a constatat că transportul poștal, din motive necunoscute a rămas la ZALAEGRSZEG.

Tîrziu, în după amiaza aceleași zile de 24 IUNIE, sacul poștal a fost transportat cu avionul „GERLE 12“ de piloții DEZSÖFI și PINSZKI Gabor, din orașul ZALAEGRSZEG în localitatea SIOFOK (95 km de ZALAEGRSZEG) și de aci, a doua zi 25 IUN. cu acelaș avion la BUDAPESTA.

După sosirea avionului la Budapesta, oficiul poștal al aerodromului MATYASFÖLD, a ștampilat toată corespondența cu o ștampilă poștală uzuală, dublu cerc cu inscripția de jur împrejur „MATYASFÖLD/REPÜLÖTER“, cu litera „B“ de control iar central cu data 934-JUN-25 ora 20. Corespondența a mai fost ștampilată și la Oficiul poștal central cu o ștampilă rotundă uzuală cu inscripția „BUDAPESTA/741“ iar central data 934-JUN-25 ora 20.

Fig. 4

Din cercetările efectuate s-a aflat că Direcția Generală PTT, cu câteva zile înainte de ziua aviației și a Jamboreii, a dat o dispoziție în sensul că toate oficiile poștale din țară să îndrume corespondența cu mențiunea „PRIN AVION” prin orașul ZALAEGERSZEG, în care sens să aplice ștampila „REPÜLÖS POSTÁVAL ZALAEGERSZEGEN AT” (PAR AVION prin ZALAEGERSZEG). Dispoziția a ajuns la toate oficiile poștale chiar în ziua de 24 iunie 1934 (ziua aviației și a jamboreii).

În acest fel, practic din alte localități din Ungaria nu s-a mai putut trimite și nici transporta corespondența la ZALAEGERSZEG pentru a putea fi expediată mai departe cu „trenul aerian” spre Budapesta, excepție făcând corespondența din orașul ZALAEGERSZEG. Cu toate diligențele depuse nici pînă azi nu s-a aflat de ce a rămas la ZALAEGERSZEG transportul poștal și de ce dispoziția emisă cu câteva zile înainte de 24 JUN., a ajuns numai în ziua respectivă la toate oficiile poștale.

România a fost cea de a treia țară care în anul 1935 a făcut o încercare de transport a corespondenței cu un tren aerian de la BRAȘOV la BUCUREȘTI (cca 160 km).

Valentin Popescu, pe acea vreme șef al Școlii de planoare din București, a contribuit la lărgirea cunoștințelor noastre despre planorismul românesc prin articolul publicat în revista Filatelia.

Prin acel articol Val. Popescu mărturisește că la 26.X.935 aerodromul Băneasa (București), a găzduit un miting internațional de aviație, la care a participat pentru prima oară în țara noastră și o puternică formație de aviație civilă sovietică.

Unul din numerele programului a fost și prezentarea trenului aerian cu două planoare trase de un avion militar POTEZ XXV. Pentru aceasta decolarea trenului aerian de la Brașov a trebuit să se facă cu o zi înainte de miting, adică pe data de 25.X.935.

Momentul a fost bine ales, mărturisește Valentin Popescu, pentru că „a încurajat dezvoltarea planorismului, îmbinându-l spectacular și cu un transport poștal de corespondență”. Aceasta a fost obliteratea de oficiul poștal Brașov cu o ștampilă poștală ocazională, dublu cerc, cu inscripția „PRIMUL TREN AERIAN BRAȘOV-BUCUREȘTI-POȘTA” iar în centru data 25 OCT. 935 ora 12, după care a fost introdusă în saci poștali (Fig. 5).

Tot Valentin Popescu ne mai spune că un moment solemn a fost cînd dirigințele Oficiului poștal Brașov i-a predat sacii poștali care au fost transportați în brațe pînă la planorul biloc, de publicistul, graficianul și omul de teatru

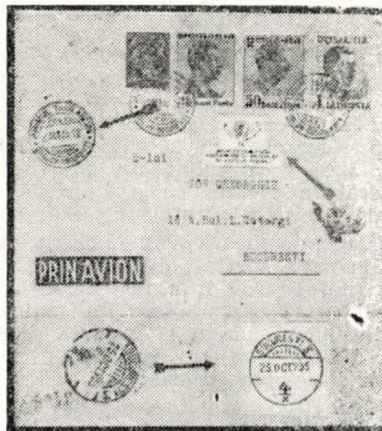

Fig. 5

Marin Iorda, un pasionat și mare amator planorist pe acea vreme, pe care-l avea ca pasager. Deasemeni și în timpul evoluării sale deasupra Bucureștiului, a fost un alt moment impresionant cînd a recunoscut mașina poștei centrale, care aștepta să primească corespondența adusă cu acest mijloc original de transport.

La aeroportul Băneasa, corespondența a fost obliteratea cu ștampila Oficiului poștal București III. Pe corespondența celor din București mai figurează și goarna poștală cu indicarea numărului sectorului sau factorului distribuitor.

Un al doilea tren aerian poștal pe aceeași rută Brașov-București a avut loc la 16 IULIE 1978, cu ocazia împlinirii a 55 de ani de la înființarea primului aeroclub român, festivitate organizată de filiala AFR Brașov pe aerodromul „Mircea Zorileanu” de la Ghimbav (Brașov) Fig. 6.

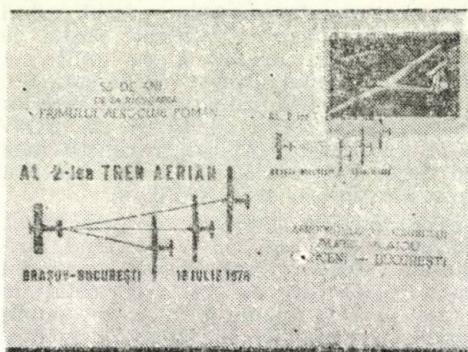

Fig. 6

Cu acest prilej din Brașov a plecat spre București — aerodromul aeroclubului Aurel Vlaicu de la Clinceni — cel de al II-lea tren aerian, format dintr-un avion remorcher și 3 planeare. Filiala AFR Brașov a editat un plic special obliterat la plecare cu o ștampilă ocazională adecvată evenimentului.

Correspondența depusă pentru acest zbor la cutia specială din incinta Oficiului poștal Brașov 1, a fost încărcată în 3 saci poștali, fiecare sac fiind transportat de câte un poștaş și predat piloților celor 3 planeare ce compuneau trenul aerian și așteptau decolarea.

Startul decolării a fost dat de Valentin Popescu, pilotul primului tren aerian Brașov-București din 25.X.935.

Bibliografie

- Michel Ganz Sachen Katalog 1978.
- Filatelia 12/63 și 9/78.
- Filateliei Szemle 4/73.

PASIUNI

Cu siguranță că numeroși colecționari de cărți poștale ilustrate nu cunosc originea obiectului pasiunii lor care în 1985 v-a sărbători 110 ani de existență.

În 1875, librarul SCHWARTZ din Oldenburg, făcând o călătorie în vacanța de vară pe malurile Rinului, a adresat unei familii cu care făcuse cunoștință niște ilustrate, fără să se gindească că această fantezie epistolară v-a servi drept punct de plecare pentru o modă, devenită de atunci universală. După cum se obișnuiește SCHWARTZ și amicii săi de vilegiatură și-au promis la despărțire să-și scrie. Singur, librarul s-a ținut de promisiune dar nu a primit nici un răspuns.

Supărat, îi veni atunci ingenioasa idee să deseneze pe niște cartoane subțiri o alegorie, însoțită de un scurt text expediindu-le amicilor care îl uitaseră. Această manieră amabilă de a trezi amintirea, a obținut mare succes; moda cărților poștale ilustrate a făcut îndată înconjurul lumii, dând naștere unei noi pasiuni cunoscută sub numele de Cartofilie.

William Faulkner

În 1921, William Faulkner, pe atunci în vîrstă de 24 de ani, devenea șeful oficiului poștal al Universității din Mississippi. A rămas în această funcție pînă în anul 1924 cînd a fost concediat. Era acuzat de o anumită neglijență în îndeplinirea serviciului, de faptul că, citea cărțile și revistele pe care le primea și că nu înceta imediat cititul lăsîndu-i pe clienți să aștepte, de faptul că tipărise o carte, din care cea mai mare parte fusese scrisă în timpul serviciului la oficiul poștal, de faptul că arăta neglijență în minuțirea corespondenței, de faptul că îl lăsau indiferent interesele serviciului, ale șefilor și clienților, de faptul că nu era sociabil, de faptul că vorbea foarte rar și numai cînd era absolut necesar, etc.

100 ani de la premiera piesei „O scrisoare pierdută”

EUGEN PANIGHIANT

Celebra piesă „O scrisoare pierdută” vede pentru prima dată luminile rampei la 13 noiembrie 1884. În prezența premierii piesa este citită de autorul ei, Ion Luca Caragiale, în prezența criticului Titu Maiorescu.

La premieră piesa are un succes extraordinar, autorul fiind chemat la rampă. În luna decembrie a aceluiași an piesa este jucată și la Iași.

În anii care s-au scurs de la premieră, capodopera caragialiană s-a jucat pe alte diferite scene din țară și de peste hotare, cu interpreți mai buni sau mai puțin buni, cu cronici mai elogioase sau dimpotrivă acide, ca să spunem așa — cu toate acestea, piesa a rezistat unui critic și mai aspru și mai necruțător: timpul.

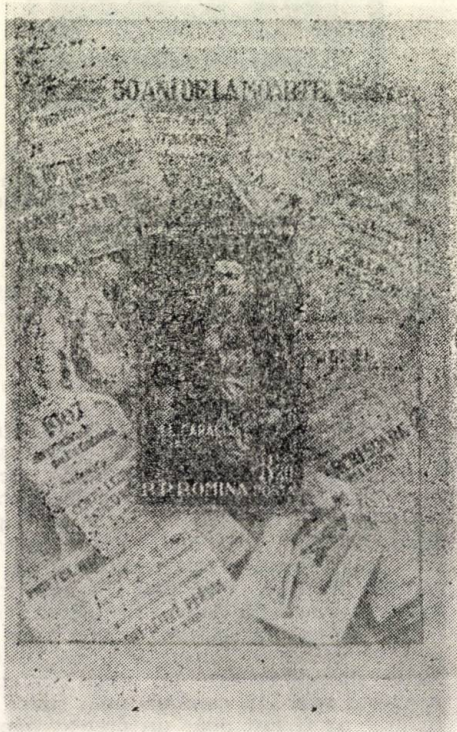
Mulți și-au pus întrebarea: unde poate fi localizată acțiunea acestei piese? Un exeget al operei lui I. L. Caragiale, Șerban Cioculescu, spune că, „cincizeci de cetăți, zice-se în vechime și-ar fi revendicat locul de naștere al lui Homer” și tot el continuă: „la noi, nu puține au fost orașele care au revendicat simbul acțiunii și personajele din „O scrisoare pierdută”. Bine, bine, dar care? Nu sînt așa de multe ca în cazul Homer. Le-am numărat parcurgînd textul scris de criticul Șerban Cioculescu. Ar fi în total vreo 4: 1) Piatra Neamț, 2) Iași, 3) Pitești — Argeș, 4) Tîrgoviște. La această „candidatură” mai aspiră și Ploieștiul, dar fără prea mari șanse, nefiind „capitala unui județ de munte, în zilele noastre”, cum localizează destul de vag — autorul piesei locul desfășurării acțiunii. Ca poziție geografică ar corespunde mai bine Piatra-Neamț, dar îi lipsesc alte atuuri. Junimistul G. Panu opina mai mult pentru

Iași, unde în persoana doctorului A. Fătu găsea elemente de apropiere cu Zaharia Trahanache. A. Fătu, spune G. Panu, prezida toate întrunirile liberalilor din Iași, era o fire blajină de om cumsecade. El rostea adesea cuvintele: „Stimabile”, „onorabile”, „Vă rog aveți puțintică răbdare”. Iar atunci cînd cite unul întrecerea măsura, se adresa cu cuvintele: „Vă rog onorabililor, dați afară pe stimabilul”. Tot la Iași s-ar fi găsit asemănări între personajele reale cu cele din piesă: un Tipătescu, un Brînzovenescu, un Farfuridi, un Cațavencu. Nici coana Joița sau Dandanache nu erau de negăsit în societatea vremii. Dar pe coana Joița o mai revendicau și tîrgoviștenii, ca și pe Tipătescu, dar fără prea multe șanse de reușită. Și Farfuridi a fost revendicat de piteșteni. În fine, s-ar mai putea scrie multe pe această temă. Realitatea este, cum o afirmă cercetătorii operei sale, că autorul piesei a folosit din mai multe locuri situații comice. Iar vaga localizare a operei sale „în capitala unui județ de munte” ar fi fost doar un pretext pentru a nu ancora prea strîns acțiunea din opera sa de un loc anume. Important este că de o sută de ani — a se reține acest lucru — această piesă a plăcut și place tuturor generațiilor, care au văzut-o. Și sîntem convinși că va place și de aici încolo.

Ne putem pune întrebarea: ce implicații filatelice se pot remarca, legate de opera lui Caragiale și de „O scrisoare pierdută”? Caragiale a fost destul de frecvent prezent pe mărcile poștale. Nu le vom enumera pe toate. Ne vom opri însă asupra emisiunii de la 28 ianuarie 1952, care cuprinde o marcă pe care este redată o scenă din „O scrisoare pierdută”. E vorba de actul al III-lea, care se desfășoară într-o sală a primăriei, unde în prezidiu se află Zaharia Trahanache și unde iau cuvîntul Farfuridi, Cațavencu, în prezența unei asistențe nu tocmai liniștită.

O colită emisă în anul 1962, sub genericul „50 de ani de la moarte”, îl înfă-

țișează pe I. L. Caragiale în centrul colitei, iar pe margini, reproduceri după afișele pieselor sale, între care și „O scrisoare pierdută“.

Apropo! Știți de câte ori a fost pierdută „O scrisoare pierdută”? Nu, nu este un joc de cuvinte! Să-i urmărim circuitul: Tipătescu (o scrie) — Zoe (o pierde) — Cetățeanul turmentat (îi este sustrasă) — Cațavencu (o pierde și el) — Cetățeanul turmentat (care o găsește în căptușala pălăriei pierdută de Cațavencu) — Zoe (care primește scrisoarea de la Cetățeanul turmentat). Deci cam de trei ori. Un amănunt: Cetățeanul turmentat era un fost poștaş, obișnuit cu distribuirea corespondenței, de aici și stăruința sa ca scrisorile să ajungă la destinatar. Altfel, cine știe ce s-ar fi întâmplat cu „O scrisoare pierdută”? În mod cert — numai Caragiale...

TIMBRE DANTELATE

Se lăudă nepoata cum că are
Un stoc masiv de „timbre dantelate”
Atunci i-a spus mirată mama mare:
„Dantelele nu-s astăzi demodate”?

INEXPLICABIL

Cu diligența, vechiul poștalion,
Bunicii trimiteau corespondența.
Azi, sînt scrisori ce merg „par avion”,
Dar uneori ajung cu... diligența.

Culmi

Să colecționezi vederi...
matrimoniale.

Să așezi în album marca...
unei fabrici.

Să întrebi la magazinul
filatelic dacă a venit ulti-
mul bloc... motor.

Să pui la sfîrșitul albu-
mului o erată cu toate
erorile... poștale.

Să înlocuiești dantelura
unei mărci cu... o dantelă
de cearceaf.

Să aduni ca maximafilist,
și... maxime filozofice.

Să privești cu lupa o
marcă, pentru a-i mări...
valoarea.

Să schimbi o colită cu o...
colită.

Să păstrezi mărcile în po-
șete... femeiești.

Să ai în dublu exemplar
un... unicat.

Să calculezi diametrul unui
cerc... filatelic.

Să cauți pe scala aparatu-
lui de radio o emisiune...
filatelică.

Să afli valoarea unei
mărci, cercetînd un cata-
log... școlar.

Să ai în album o foaie de
expunere... verbală.

Să-ți faci o bibliotecă nu-
mai cu cărți... poștale.

INTRE FILATELIȘTI

- Cum privești mărcile din colecția ta ?
- Cu lupa !
- Înainte ai fost rugbist. Acum ce faci ?
- Colecționează eseuri !
- Până acum ai reușit să schimbi ceva din colecție ?
- Da ! Albumul, căci se uzase !
- Marca asta din colecția ta e perfectă ?
- Eroare !
- Ce zici de acest plic cu atâtea mărci pe el ?
- Este o minicolecție filatelică !
- Albumul meu conține numai mărci de valoare.
- Deci ești un colecționar de preț !
- Într-un fel, mărcile mele sînt unicate.
- Cum așa ?
- Le am desperechiate !
- Unei femei filateliste, în afară de poșetă, ce îi mai trebuie ?
- Pensetă !
- De ce te-ai făcut filatelist ?
- M-am născut la Sintimbru !
- Care este cel mai valoros timbru de la noi ?
- Cel vocal al tenorului Ludovic Spiess !
- Ai idee unde își petrece vacanța un filatelist ?
- Probabil, în comuna Lupele din județul Galați !
- Știi ce-a făcut Mitică ?
- Nu.
- S-a dus tocmai în comuna Colți din județul Buzău.
- De ce ?
- Să-și refacă dantela de la unele mărci !
- Ce fel de mărci aveți în colecție ?
- Poștale !
- Tu ești elev. De ce nu te faci filatelist ?
- Nu-mi place catalogul !
- Ce crezi că agreează enterologul ? Colitele ?
- Mai curînd colițele !
- Ce spui despre Ionescu, ca filatelist ?
- Este un colecționar de marcă !
- Care este mai rapidă decît o alpinistă ?
- Marca poștală. Într-o clipă atinge cota !
- Ce doriți pentru această marcă ?
- Alta, la alegere, în schimb !
- Mergi mîine la cercul filatelic ?
- Nu are rost. Eu privesc orice cerc pătrat !

DONAȚIA L. DENGEL

SĂVOIU EMANOIL

Conservatorul de mărci al Poștei Române s-a îmbogățit în ultimii ani cu importante donații filatelice făcute de veteranul filateliei românești: Ludovic Dengel.

Prezentate în album, într-un frumos aranjament donațiile cuprind:

1. Primele mărci poștale românești 1858—1894 (epoca clasică și postclasică). În acest album se află mărci din prima și a doua emisiune „Cap de bour”. Colectionarul L. Dengel a fost unul din puținii colectionari români, din ultimul deceniu, care au avut

Fig. 1

in colecție mărci din prima emisiune „Cap de bour“. Această colecție a obținut medalii de aur la diferite expoziții interne și internaționale.

2. Poștele străine în Țările Române sec. al XIX-lea. Exponatul este unul dintre cele mai valoroase exponate din lume de piese filatelice circulate în Țările Române, în secolul al XIX-lea, cu ajutorul poștelor străine. Și acest exponat a obținut numeroase medalii de aur la diferite expoziții filatelice interne și internaționale.

3. Ștampile poștale figurative, fluviale și maritime românești. Albumul cuprinde plicuri, cărți poștale, fragmente și mărci poștale obliterate cu ștampile figurative vapor, ștampile ale Poștei Române în Levant (fig. nr. 2), ștampile ale serviciului Maetc. Studiul acoperă o perioadă de timp care începe cu ritim Român, ștampile ocazionale de bord, ștampile ale curselor fluviale dunărene, sfârșitul sec. al XIX-lea, și

se termină în anii '70 ai Statele vechi germane. sec. al XX-lea.

4. Întreguri poștale românești, cu o mare varietate de întreguri poștale, de la primele întreguri poștale până la întregurile poștale ale Republicii.

5. Scrisori și cărți poștale cu ștampila poștală specială românească, constituind un frumos studiu al ștampilelor speciale românești, începând cu ștampile speciale folosite de Poșta Română spre sfârșitul secolului al XIX-lea și terminând cu ștampilele speciale moderne.

Fig. 2

Fig. 3

6. Piese documentare privind istoria poștală.

7. Mapă cu reproduceri de diligențe și poștalioane din Statele vechi germane.

În afară de aceste donații făcute Conservatorului Poștei Române, L. Dengel a mai donat bibliotecii AFR literatură filatelică constând din reviste și cataloage de licitație.

Prin aceste donații filateliste L. Dengel a pus piatra de temelie a viitorului muzeu Poștal Român, a cărui înființare o dorim în anii următori.

Cămile în California

Un minut! Ce are a face o cămilă pe un timbru din Statele Unite! Dar este clar ca lumina zilei (dacă trece printr-o lupă puternică) De ce ar trebui US să comemoreze o cămilă?

Ar fi fost mai potrivit să o fi făcut vreo țară din Orientul Mijlociu.

Aceasta a fost reacția când am studiat, cu ajutorul unei lupe puternice, marca poștală comemorativă dedicată Centenarului Fortului Bliss. Timbrul a fost supranumit primul timbru dedicat explorării spațiului cosmic deoarece reprezintă lansarea unei rachete, un desen potrivit pentru sarcinile spațiale ale vechii poște de cavalerie de la periferia lui El Paso.

Prima rachetă militară americană a fost lansată în apropiere de terenurile de încercare de la White Sands în 1946, cu doi ani înainte ca timbrul să fi fost emis. Dar ce se întâmplă cu cămila? De-a lungul marginii exterioare a triunghiului ce înconjoară reproducerea modernă a evoluției sistemului poștal și racheta ce urcă spre înălțimi se află o lungă înșiruie de oameni și vehicule reprezentând „militari din Fortul Bliss și civili din El Paso și întreaga zonă de Sud-vest” de-a lungul a 100 de ani de la înființarea fortului din 1848. În colțul din stînga-jos enumerarea începe cu un car cu boi și se termină în colțul din dreapta-jos cu prezentarea echipamentului mili-

tar greu motorizat. Și, în această enumerare, aproape de virful superior al triunghiului, lângă o trăsură trasă de cai se află cămila ce reamintește de unul dintre cele mai ciudate episoade din istoria Cavaleriei S.U.A.

Cămilele din sud-vest au fost adesea numite „cămilele lui Jeff Davis”. Jefferson Davis, care mai târziu urma să devină președinte al Statelor (Unite) Confederate fusese numit Secretar de stat la ministerul de război în cabinetul președintelui Franklin Pierce în 1853. În multe zone ale țării se construiau căi ferate. Aurul fusese descoperit în California în 1849 și astfel se născu o controversă: dacă noua cale ferată ce trebuia construită va urma o rută nordică sau una sudică. George H. Crossman de la Departamentul Intendenței a avut ideea salvatoare cu cămilele ce ar putea rezolva problema transporturilor către vest, cel puțin pentru un timp. El i-a indicat maiorului Henry C. Wayne să cerceteze fezabilitatea unei rute de caravană de cămile care să traverseze arida zonă din partea de sud-vest a Statelor Unite. Maiorul Wayne gădea că colonelului Crossman îi ardea de glumă, dar știind ce înseamnă ordinele s-a apucat de treabă și cu cât studia mai mult problema cu atât se convingea că era o idee măreață.

Cînd a sosit timpul pentru a se achiziționa cămilele cererea făcută de C. M. Conrad, Secretar de Stat la Război în acea perioadă, a fost primită cu hohote de rîs în Camera Reprezentanților. De trei ori cererea a fost supusă aprobării și de trei ori a fost respinsă (și ridiculizată) pînă cînd Jefferson Davis a intrat în scenă în 1854. Datorită influenței sale în Congres a fost obținută suma de 30000 \$ pentru „importul de dromadere ce vor fi folosite în scopuri militare“. Maiorul Wayne a fost trimis în Africa și Asia să cumpere cămilele. Eventual ar fi trebuit să încarce „monștrii“ pe nava „Supply“ sub comanda Lt. David Dixon Porter, cel ce mai tîrziu va deveni faimos prin rolul pe care îl va juca în Războiul confederat și să aducă 35 dintre ele în micul port texan Indianola unde o mare mulțime se strînsese pentru a fi martoră la sosirea straniei încărcături. Maiorul Wayne și alti ofițeri Lt. Edward Beale au fost însărcinați cu transportul cămilelor. Majoritatea oamenilor din Texas dezagreau aceste ciudate animale și astfel consiliul orașului Brownsville a emis o ordonanță prin care era interzisă apariția cămilelor pe străzile orașului. Cînd mulțimea din San Antonio a început să-și bată joc de monștrii aduși de armată, maiorul Wayne s-a simțit obligat să facă o demonstrație. A ordonat unei cămile să ingenuncheze și a pus doi baloți de 314 livre de fîn pe spatele animalului. Mulțimea privea cu mulțumire imensa povară în speranța că animalul ingenuncheat nu se va putea ridica sub o asemenea greutate. Apoi maiorul a mai pus încă doi baloți de aceleași dimensiuni pe spatele indiferentului animal ce părea atît de ridicol necunoscătorilor. La comandă, cămila s-a ridicat hotărîtă și plină de demnitate disprețuitoare față de curioși purtînd cele 1200 de livre prin fața mulțimii. Zarurile fuseseră aruncate. Locotenentul Porter a fost trimis în Turcia la Smirna, de unde a procurat al doilea transport de cămile. A ajuns în Texas pe 10 februarie 1857, cu patruzeci și patru de exemplare. Deoarece cămilele se înmulțesc foarte rapid s-a considerat că nu e necesar și un al treilea transport.

Un corp de cămile a fost format sub comanda locotenentului Beale și, către 1860, o rută de caravnă regulată a fost stabilită de către armată pentru traver-

sarea riului Gila între San Antonio (Texas) și Fort Tehon (California). Ciudatele animale atrăgeau mulțimea prin localitățile prin care trecea caravana. „Faima cămilelor ajungea înaintea noastră“ spunea Lt. Beale într-unul din rapoartele sale. Izbucneau războiului civil a pus capăt experimentului cu cămile. Cartierul general al principalei turme de cămile era localitatea Camp Verde, Texas. Cînd Camp Verde a fost capturată de forțele confederate în 1862, sudiștii, nefiind obișnuiți cu astfel de animale, le-au folosit prea puțin. Cînd trupele unioniste s-au întors în Camp Verde în 1865, cămilele încă existau iar unele au fost vîndute la licitație cu 31 \$ bucata. Unora dintre ele li s-a dat drumul să hoinărească libere sau chiar s-au făcut pierdute. Despre cele lăsate în libertate au apărut o groază de povești precum că ar fi fost văzute pînă după 1900. Unul dintre cele mai pitorești suflete legate de soarta cămilelor a fost și Hadji Ali, un sirian cumpărat odată cu primele cămile sosite. Supranumit „Hi Jolly“ el a devenit mai tîrziu miner. A murit la 16 decembrie 1902 în Quartrite, Arizona. Pe 5 ianuarie 1936, guvernatorul B.B. Moeur a inaugurat un monument în formă de piramidă făcut din pietre colorate și avînd în vîrf o cămilă de cupru, în memoria lui „Hi Jolly“. Înăuntrul piramidelor a fost plasată o cutie de cupru conținînd lucruri ce amintesc de fostul conducător de cămile, printre care scrisori de la funcționari federali adresate lui, cenușa ultimei cămile nord-americane și 60 de cenți suma ce reprezenta întreaga lui avere cînd a murit.

Cum au ajuns totuși cămilele pe marca poștală? Dosarele Serviciului Poștal și ale Biroului de Tipărituri și Gravuri nu dau nici un răspuns la această întrebare! Schițele inițiale nu cuprind, în imaginile ce rememorează istoria poștei locale nici o cămilă! Așa că misterul cămilelor persistă!

Fortul Bliss, punct strategic de trecere obligatorie a caravanei, își trage numele de la lt.col. William Wallace Smith Bliss care, căsătorindu-se cu o fică a președintelui Zachary Taylor, a devenit rudă cu Jefferson Davis, care de asemenea se căsătorise cu una dintre fetele președintelui.

Istorie Poștală

Din activitatea serviciilor poștale din deceniul al patrulea

IOSIF MICU

Deceniul al patrulea din secolul nostru a provocat profunde transformări și în serviciile și administrația poștală. Schimbarea aceasta multivalentă a fost rezultatul crizei economice mondiale cu consecințe nefaste și în România și cu scăderi drastice în veniturile administrației poștale, tot ca o consecință a acestei crize. Legea din 3 august 1929 pune bazele administrației P.T.T., organizată în 1930 ca Regie Autonomă, ea trebuind să-și acopere cheltuielile cu veniturile provenite din activitatea poștală, având astfel gestiune autonomă. Ministerul Lucrărilor Publice și al Comunicațiilor exercita numai controlul superior al Instituției, putând da însă îndrumări în ceea ce privește măsurile utile intereselor superioare ale Statului. Sub formă de Regie Autonomă Administrația P.T.T. a funcționat până la apariția Legii din 1 iulie 1934, cind Regiile Autonome au fost încorporate în Ministerele de care depindeau. Prin această lege Administrația P.T.T. devine o direcție specială a Ministerului Co-

municațiilor, păstrându-și totuși o autonomie bugetară, în sensul că bugetul său a rămas numai o anexă a Ministerului, iar Directorul General și-a păstrat aproape toate atribuțiile fixate prin legea anterioară.

Prin Legea pentru organizarea Ministerului Lucrărilor publice și al Comunicațiilor din 26 mai 1936, se schimbă denumirea de Direcția Specială P.T.T., în Direcția Generală P.T.T., ca atribuții revenindu-i în mare măsură prevederile legii din 1927, care organiza această direcție ca o Direcție Generală în cadrul Ministerului Lucrărilor Publice și al Comunicațiilor, cu buget separat și supusă controlului superior al Ministerului. Conducerea Direcției Generale era exercitată de un Director General ajutat de cei 6 directori din Administrația Centrală. Direcția Generală avea 10 Inspectorate Regionale, cu Oficiile P.T.T. din întreaga țară.

Legea din 26 iunie 1938 dă Direcției Generale PTT o organizare pe bază comercială, specialitățile de

competențe, înlăturându-se astfel confuzia dintre conducere și administrație, control și servicii de exploatare.

O inovație a acestei legi a fost înființarea unor organe speciale de control, 3 inspectori generali pe lângă cabinetul Directorului General și 7 inspectori speciali în serviciul Direcțiilor din Administrația Centrală, care erau nu numai organe de cercetare sau de inspecție pentru aceste direcții, ci și organe de îndrumare în specialitatea Direcției respective.

Oficiile poștale formau o rețea pe tot întinsul țării și asigurau legătura de comunicații poștale și telegrafice între cele mai îndepărtate colțuri ale României, fiind organele de exploatare ale Direcției Generale P.T.T., cu excepția oficiilor speciale care au avut un tratament aparte, toate oficiile executau serviciul de poștă, un foarte însemnat număr serviciu de poștă și telegraf și un număr mai restrins și serviciul de telefon.

Oficiile P.T.T. au fost împărțite în două mari grupe: Oficii de stat, care funcționau cu personal de cadre și oficii autorizate, care funcționau cu personal în afara de cadre. Ierarhic ele s-au prezentat astfel: 1) Oficii speciale, 2) Oficii de reședință principale, 3) Oficii de reședință, 4) Oficii urbane I, 5) Oficii urbane II, 6) Oficii rurale I, 7) Oficii rurale II, 8) Oficii de sezon.

Dintre oficiile speciale numai trei aveau caracter propriu de exploatare telegrafo-poștală: București I (Poșta Centrală), București — Telegraf Central, nodul tuturor telegrafelor interne și externe și București — Gara de Nord ambulanțe, nodul legăturilor poștale.

Oficiile de reședință de județ, în număr de 66 ca și cele principale, îndeplineau pe lângă Oficii P.T.T. propriu-zise și rolul de a centraliza operații financiare din județul respectiv, formind astfel o unitate de administrație.

Oficiile urbane I și II, primele în număr de 42, iar categoria a II-a în număr de 141 funcționau în municipii sau reședințe urbane.

Oficiile rurale I și II erau organizate în comunele rurale: 225 rural I și 225 rural II.

Oficiile de sezon lucrau cu personal detașat de la alte unități P.T.T. și au funcționat în timpul cât a durat sezonul balneo-climateric.

Intrucât întreținerea acestor oficii a fost foarte costisitoare și interesele economice, sociale și culturale cereau menținerea acestor oficii, s-a trecut la înființarea Oficiilor Autorizate, adică conducătorii Oficiilor primeau o subvenție proporțională cu munca prestată. Acest sistem s-a aplicat Oficiilor rurale deficitare și altor 145 de unități P.T.T. conduse de șefii de gări și purtind denumirea „Oficii Gări“.

Rețeaua de Oficii P.T.T. este completată prin circumscripții rurale care legau Oficiile, satele și comunele între ele. Iar în ceea ce privește orarul Direcția Generală are: 54 Oficii cu serviciu permanent, 67 Oficii cu serviciu prelungit, 101 Oficii cu serviciu de zi complet și 1576 Oficii cu serviciu limitat. Oficiile poștale bucureștene s-au extins în București și în comunele suburbane. În anul 1936 au luat ființă următoarele Oficii P.T.T. suburbane în municipiul București: Băneasa, Colentina, Dămăroaia, Dudești-Ciopea, Lupeasca, Militari și Șerban Vodă.

Se poate afirma fără drept de apel că în timpul postbelic, una din perioadele cele mai bogate în mărci poștale este deceniul 1930—1939. În acest deceniu au apărut unele piese filatelice în premieră: încep să apară în tiraj foarte redus mărci nedantelate, apare prima colită „EFIRO“, este pusă

în circulație prima serie cu subiect sportiv, prima serie supratipar figurativ JAMBOREEA MAMAIA, prima serie de colițe (pentru înzestrarea armatei), primele mărci dedicate costumelor naționale, vapoarelor, căilor ferate și oamenilor de litere (Eminescu).

În acest deceniu au început să circule mai des

plicuri cu obliterări speciale de referință. Citeva exemple: Pe un plic cu antetul „AL IX-lea CONGRES INTERNAȚIONAL DE ISTORIA MEDICINEI”, pe un bloc de patru de 1 leu și pe o marcă de timbru de aviație de 1 leu s-a aplicat cu tuș violet ștampila specială a Congresului datată „12 sep. 1932” („cartare „Bucu-

rești 3” aceeași dată cu mențiunea CURSA III-a sep. 1932”). O altă piesă din același an, francată cu marca coliței EFIRO și cu două mărci de timbrul aviației de 50 de bani a circulat pe un plic oficial al expoziției care pe sub antetul în limba română, franceză și germană are un ștraif tricolor. Plicul, printre altele poartă men-

țiunea „Președintele comitetului de organizare George Mateescu Sinaia”. Plicul este obliterated cu trei ștampile ocazionale emise cu prilejul expoziției. Ștampila în dublu cerc are următoarea inscripție „Expoziția filatelice română „EFIRO” și e datată „2 NOE 932”.

O piesă de excepție este plicul circulat la Constanța în anul 1934. Plicul este francat cu serie „MAMAIA” 1934, cu emisiunea dedicată Centenarului Orașului Turnu-Severin, o marcă de 1 leu de Timbrul aviației și o viniță policromă, dedicată celei

de a 3-a Jamboree națională ținută la Constanța-Mamaia între 5—30 iulie 1934. Plicul este obliterated cu o ștampilă specială care între două cercuri are inscripția — MAMAIA-CONSTANȚA, A 3-A JAMBOREE NAȚIONALĂ” și e datată „28 iul. 934”. Plicul e obliterated și cu o interesantă ștampilă specială de recomandat. Ștampila dreptunghiulară pe lângă obișnuitul „R” și „No” mai are inscripția „Mamaia-Constanța, a 3-a Jamboree națională”.

Ultimul plic pe care ținem să-l menționăm este cel francat cu mărcile

seriei „Prima expoziție marinărească”. Plicul a circulat cu o ștampilă specială dublu cerc avind inscripția „Prima expoziție marinărească, București” și datată „12 OCT. 36”.

Un bun cîștigat pentru filatelie în acest deceniu a fost introducerea pe scară largă a ștampilelor publicitare mecanice, care mai târziu vor fi de mare folos exponatelor tematice. În această privință pe prim plan se situează obliterated aplicate la Oficiul București, Gara de Nord. În această privință amintim ca prime piese ștam-

continuare pag. 106

Stampile cu denumirea „POD“

1. INTRODUCERE

În foarte multe cazuri în preajma podurilor, locuri de traversare a riu-urilor și fluviilor, s-au pus baze mai mult sau mai puțin stabile de viață în jurul cărora au luat pină la urmă ființă localități. Nu de puține ori localitățile respective au primit ca denumire toponimică însăși denumirea podului în cauză. Pornind de la acest considerent, am cercetat denumirile toponomice cu amplasamente pe cursurile de apă care conțin denumirea de pod în mai multe limbi, ilustrând aceste denumiri cu stampile postale din localitățile respective. Lucrarea de față constituie rezultatul acestui studiu.

2. STAMPILE ROMĂNEȘTI CU DENUMIREA POD

Cercetînd Marele Dicționar Geografic al României /1/ am constatat că nu toate denumirile „pod“ reprezintă de fapt niște localități. Această denumire a fost atribuită în unele cazuri și unor dealuri (Podul Sf. Mării, Podul Vălenilor) păduri (Podul Pitarului), piraie și

ION ȘAHINIAN

văi (Podul lui Zisu, Podul Lupei) etc.

Dealungul anilor unele localități cu denumirea „pod“ au dispărut ca urmare a faptului că au fost înglobate în alte localități administrative (Podul de Fier — înglobat în com. Tălmăciu, Podul Grosului — înglobat în com. Bicleș, Podul lui Paul — înglobat în orașul Zlatna, Podul lui Neag — înglobat în satul Posada, Podul Virtosu — înglobat în orașul Comarnic, etc.).

La data actuală conform Indicatorului Localităților din România /2/ sînt cunoscute 47 de localități cu denumirea „podul...“ precum și 13 localități cu denumirea „podu“ și „podurile“.

Verificînd corespondentul acestor localități în Nomenclatorul codurilor postale /3/ constatăm că au fost atribuite coduri unui număr de 4 localități. Cu toate acestea, efectiv în circulație sînt în prezent numai două stampile cu denumirea „pod“ și anume:

2.1. **PODU ILOAIEI** — localitate în județul Iași pe riul Bahlui afluent al Jijiei. Deși în Nomenclator (3) se confirmă existența stampilei Cod 6623 ea nu

este în folosință, în localitate funcționând o ștampilă fără cod, de tip dublu cerc 24/15 mm.

2.2. PODU TURCULUI — localitate în județul Bacău pe riul Zeletin afluent pe stînga al Berheciului. Ștampila existentă are codul 5426, este de tip dublu cerc 26/17 mm. Mențiorăm existența unor ștampile mai vechi cu înscrisul „Podul Turcului” care au fost folosite concomitent cu cele cu denumirea „Podu Turcului” în anul 1915.

2.3. Localitatea PODARI — comună suburbană în municipiul Craiova, județul Dolj. Localitatea este amplasată pe riul Jiu, denumirea acesteia provine de la indeletnicirea localnicilor de a construi poduri umblătoare. În prezent localitatea nu mai are ștampilă. Amintim ca titlu informativ că denumirea județului de pe ștampila ce se reproduce DOLJIU, provine etimologic din unirea a două cuvinte și anume: a riului Jiu și a prefixului „Dol”, derivat din slavonul „dolina” — vale.

2.4. CERNAVODA POD — ștampilă de gară feroviară folosită în perioada 1908—1910 în gara cu același nume de pe linia de cale ferată Fetești—Constanța.

3. ȘTAMPILE CU DENUMIREA POD ÎN LIMBA ENGLEZĂ.

În limba engleză noțiunii de pod îi corespunde cuvîntul „BRIDGE”, cuvînt plasat de obicei la finalul denumirii unor localități.

3.1. CAMBRIDGE — localitate în Marea Britanie, aflată pe riul CAM afluent al fluviului OUSE. No-

tăm faptul că însemnul heraldic al localității conține și un pod.

3.2. Alte denumiri de localități sînt: LETHBRIDGE — în Canada, CAMBRIDGE BRIDGETON, BRIDGEPORT, BRIDGEWATER, în Statele Unite ale Americii.

3.3. SYDNEY HARBOUR BRIDGE — ștampilă care a funcționat în perioada 19—26 Martie 1932 cu prilejul sărbătoririi punerii în funcțiune a podului realizat peste golful Sydney, care face legătura între port și marele oraș australian.

4. ȘTAMPILE CU DENUMIREA POD ÎN LIMBA FRANCEZĂ

În limba franceză noțiunii de pod îi corespunde cuvîntul „PONT”, care precede de regulă o denumire proprie. Se cunosc și ștampile publicitare din aceste localități în a căror desen intervine și un pod. Consemnăm cîteva localități: PONT D'AIN, PONT de BEAUVOISIN, PONT AUDEMER, PONTS DE CE, PONT de RODIE, PONT - SAINT - ESPRIT, PONT À MOUSSON etc. Între localitățile în care denumirea pod este la finele denumirii menționăm: CHARENTON-le-PONT, JOINVILLE-le-PONT, VALLON PONT D'ARC etc.

În majoritatea cazurilor ștampilele uzuale în cauză sînt alcătuite din cerc simplu cu diametru de 28 mm denumirile localităților și ale departamentului fiind plasate perimetral, iar data în centru pe trei registre: ora, luna și ziua, anul. Între localitățile care au și pe însemnul heraldic un pod amintim: PONT-ARTLIER, PONTOISE, etc.

O mențiune specială facem pentru ștampila poștală PARIS-rue PONT NEUF care a funcționat în perioada 1870—1871, (4). Ștampila este legată de existența unuia din cele mai vechi poduri din capitala Franței — în ciuda denumirii sale — construit între anii 1578 și 1606. Podul care face legătura între cele două maluri ale Senei traversează insula LA CITÉ (fiind ultimul din aval din seria podurilor de pe insulă) continuându-se pe malul drept al fluviului cu strada denumită PONT NEUF care se întinde pînă în Rue des Halles. Oficiul poștal rue Pont Neuf nu mai funcționează în prezent, strada respectivă aparținînd Biroului Poștal nr. 117 din Rue des Halles 9.

5. ȘTAMPILE CU DENUMIREA POD ÎN LIMBA GERMANĂ

În limba germană noțiunii de pod îi corespunde cuvîntul „BRÜCKE” care este plasat atît la începutul cît și la sfîrșitul denu-

mirii unor localități și a-nume : BRÜCKENAU, SA-ARBRÜCKEN, ZWEI-BRÜCKEN, în Republica Federală a Germaniei, EM-MENBRÜCKE în Elveția, INNSBRUCK în Austria.

O subliniere specială fa-cem pentru localitatea IN-NSBRUCK amplasată pe riul INN, afluent pe dreapta al Dunării a cărei denumire provine din contopirea numelui riului cu aceia de pod. Cercetînd stema localității se constată că pe scutul heraldic este un pod alcătuit din două „căsoaie“ — construcții din birne de lemn lestate cu bolovani care reprezintă pilele podului peste care este plasată calea podului. Acest pod stilizat apare ca simbol pe majoritatea mărcilor poștale dedicate Olimpiadelor de iarnă din anii 1964 și 1976 care au avut loc la Innsbruck.

6. ȘTAMPILE CU DENUMIREA POD ÎN LIMBILE ITALIANĂ ȘI PORTUGHEZĂ.

În aceste limbi noțiunii de pod îi corespunde cuvîntul „PONTE“ care de

obicei precede o denumire proprie.

În Elveția întîlnim localitatea : PONTE BBOLLA, în Portugalia localitățile PONTE DE LIMA, PONTE DE SOR, iar în Brazilia localitatea PONTE NOVA.

7. ȘTAMPILE CU DENUMIREA POD ÎN LIMBA MAGHIARA

În această limbă cuvîntului pod îi corespunde denumirea „HID“. Din această țară menționăm următoarele ștampile anterioare anului 1925 : KIRALI-HID, OHID și SZÉKELIY-HID. Dintre ștampilele actuale menționăm pe aceia din BREHIDA.

8. ȘTAMPILELE CU DENUMIREA POD ÎN LIMBILE S L A V E.

În aceste limbi noțiunii de pod îi corespunde cuvîntul „MOST“. În R. S. Cehoslovacia întîlnim localitatea : MOST iar în R. S. F. Jugoslavia localitățile : MOSTAR, ZIDANIMOST etc.

O categorie specială o constituie localitatea românească „PISCHIA“ din județul TIMIȘ. Localitatea este amplasată pe pîrîul cu același nume, afluent al Berășăului și a avut de-a lungul anilor mai multe denumiri legate de noțiunea de pod. Localitatea a avut inițial denumirea germană BRUCKENAU care ar însemna în limba română PODUL DIN LIVADĂ. În perioada 1905—1918 localitatea s-a numit HIDASLIGET denumire maghiară adică PODUL DIN CRÎNG.

9. CONCLUZII

Ștampilele cu denumire „pod“ pot face parte dintr-un exponat de marcofilie alături de ștampile flamă publicitare și ștampile prima zi a emisiunii sub denumirea de „Podurile în marcofilie“. Deasemeni pot fi incluse într-un exponat cu tematica „PODURI“ într-o măsură care să nu deranjeze puțin să conducă la o mai bună apreciere a acestuia.

BIBLIOGRAFIE.

- (1) LAHOVARI George— Marele Dicționar Geografic al României, Vol. IV, Ioan fascicola IV, 1901.
- (2) IORDAN Ion și alții— Indicatorul localităților din România, Ed. Academiei R. S. România, București 1974.
- (3) Direcția Generală a Poștelor și Telecomunicațiilor. Codul Poștal al localităților din R. S. România.
- (4) POPOVICI Mihai Contribuții la cunoașterea corespondenței expediate prin „Ballons Montes“ din Parisul asediat. Almanahul Filatelic 1983.

*

Etras din colecția de șampile a autorului.

Nr. c.	Denumirea localității	Tara	Data ștampei	Observații
1	Podu-Iloaiei	R. S. România	03.10.1898.	Cod. 5426.
2	Podu-Iloaiei	R. S. România	01.07.1913.	
3	Podu-Iloaiei	R. S. România	15.03.1978.	
4	Podu Turcului	R. S. România	07.10.1896.	
5	Podu Turcului	R. S. România	12.05.1915.	
6	Podu Turcului	R. S. România	16.06.1915.	
7	Podu Turcului	R. S. România	03.09.1979.	
8	Sydney Harbour Bridge	Australia	26.03.1932.	și ștampilă flamă
9	Cambridge	Marea Britanie	06.01.1982.	
10	Bridger, Mt.	S.U.A.	07.01.1982.	
11	Bridgeport-Conn.	S.U.A.	19.07.1936.	
12	Cambridge-Boston	S.U.A.	06.01.1982.	
13	Cambridge-Ohio	S.U.A.	11.01.1982.	
14	Southbridge, Ma.	S.U.A.	08.01.1982.	
15	Pont D'Ain	Franța	24.07.1980 ora 17.	
16	Pontalieller-sur Saône	Franța	18.11.1980 ora 17.	
17	Pont de Beauvoisin-Savoie	Franța	17.02.1981 ora 18.	
18	Pont de Beauvoisin-Isere	Franța	18.02.1981 ora 17.	și ștampilă flamă idem
19	Pont Audemere	Franța	25.04.1980 ora 17.	
20	Ponts de Cé	Franța	29.10.1980 ora 19.	
21	Pont de L'Arche	Franța	23.07.1980 ora 17.	
22	Pont-A-Marq	Franța	16.01.1981 ora 17.	
23	Pont de Rodie	Franța	10.01.1981 ora 12.	

Nr. crt.	Denumirea localității	Țara	Data ștampilei	Observații
24	Pont-Saint-Esprit	Franța	01.10.1980 ora 17.	și ștampilă flamă
25	Pont-A-Mousson	Franța	23.04.1959 ora 19.	idem
26	Pont-Ste-Maxence	Franța	17.04.1969 ora 18.	idem
27	Charenton-le-Pont	Franța	09.02.1982 —	
26	Joinville-le-Pont	Franța	01.07.1962 ora 16.	
27	Vallon Pont D'Arc	Franța	14.12.1981 ora 16.	
28	Innsbruck	Austria	18.04.1916	
29	Innsbruck	Austria	15.11.1980 ora 22.	inclusiv ștamp. de cenzură
30	Emmenbrücke	Elveția	03.11.1980 ora 16.	
31	Bad Brückenau	R. F. Germania	19.11.1980 ora 10.	
32	Zweibrücken	R. F. Germania	06.03.1981 ora 19.	
32	Királyhid	Ungaria	04.05.1915.	
33	Székelyhid	Ungaria	24.02.1920.	
34	Mostar	Bosnia Herțegovina	12.11.1914.	ștampilă poștă milit.
35	Most	Cehoslovacia	24.01.1982	
36	Ponte de Lima	Portugalia	29.07.1975.	ștampilă pe ilustrată maximă

CE SÎNT

V A L E N T I N E L E

Din timp în timp, în cataloagele marilor licitații filatelice, printre multele scrisori din perioada clasică și post-clasică, se întâlnesc și scrisori indicate sub denumirea „Valentine”. Ce vor fi fiind aceste piese cu nume atât de curios?

Iată răspunsul.

În secolul trecut a luat naștere obiceiul ca de ziua de 14 februarie (Sf. Valentin) tinerii să trimită urări logodnicelor sau „dulcineelor” lor. De multe ori, aceste misive nu erau semnate, pentru a lăsa destinatarilor grija de a ghici de către cine au fost expediate.

În gustul romantic, la modă pe vremea aceea, cei ce trimiteau urările au căutat să le îmbrace într-o formă cât mai plăcută. Și astfel, în locul plicurilor obișnuite au început să folosească plicuri special confecționate pentru astfel de felicitări. Răspun-

zând acestei cereri, librarii au realizat fel și fel de plicuri bogat ornamentate, cu flori, ghirlande, buchețele în culori estomate dar și cu broderii sau ornamente „rococo” imprimate în relief, incrustate sau chiar cu unele detalii perforate. Aceste plicuri, folosite cu un scop bine definit, au căpătat în filatelie denumirea de „Valentine”. Întotdeauna de format mic, care mai pătrat, care mai alungit, plicul cu acest nume constituie un element de mare atractivitate în colecții și exponate, atunci când francatura sau obliterarea, sau amândouă prezintă un interes filatelic relevant.

Și de fiecare dată, privindu-le, vizitatorii expozițiilor filatelice aud, parcă, ecoul unor timpuri în care supraabundența de ornamente se impusese cu o notă de frivolitate romantoasă dar și puțin „kitsch”.

Ancorări filatelice

CEHOV

EUGEN PANIGHIANT

Iată o întrebare pe care și-au pus-o mai mulți cercetători, iubitori ai operei marelui scriitor rus A. P. Cehov și ai filateliei, pentru că — de ce n-am spune-o? — marea familie a filateliștilor se bucură când află că, cutare sau cutare mare personalitate științifică sau culturală a fost un pasionat al filateliei, adică a iubit ceea ce iubim și noi cu pasiune.

Răspunsul la această întrebare poate fi considerat pozitiv. Aceasta rezultă din citirea mai atentă a corespondenței sale, mai ales către sora lui, Maria Pavlovna Cehova, unde întâlnim următoarea frază: „Mărcile să nu le arunci și să le păstrezi pentru mine“. Și sora lui l-a asigurat: „...mărcile vor fi întregi“. Dar vom reveni mai târziu asupra acestei probleme, cu amănunte.

Am reliefat acest fapt și pe motivul, că în anul 1984 se împlinesc 80 de ani de la dispariția aceluia care a fost Anton Pavlovici Cehov (1860—1904), una din marile figuri ale literaturii universale. Despre el se știe că s-a născut la Taganrog, pe atunci un orașel, așezat pe malurile Mării de Azov, unde tatăl său avea o mică prăvălie. Copilul era obligat să stea de dimineață pînă seară în această mică dugheană. Mai târziu, ajuns licean, el își petrece lunile de vacanță la bunicul său, administratorul unei moșii din ținutul Donului. Aici a cunoscut stepa: „Luni întregi, scria el mai târziu, eu locuiam în stepă și iubeam stepa și acum în amintiri ea îmi apare fermecătoare“. Într-adevăr, am spune noi, atât de fermecătoare, încît el a descris-o deosebit de frumos în povestirea „Stepa“, despre care mărturisește și scriitoarea engleză, originară din Noua Zelandă, pe nume Katherine Mansfield (1888—1921): „E pur și simplu una din marile capodopere ale lumii“.

În țara noastră opera literară a lui Cehov este cunoscută prin traducerea și publicarea valoroaselor sale povestiri. Cunoscutele sale realizări din domeniul dramaturgiei: „Pescărușul“, „Treii surori“, „Unchiul Vanea“, „Livada cu vișini“ au fost de asemenea traduse, tipărite și prezentate pe scenele teatrelor noastre și pe micile ecrane.

Trebuie spus, că pe lângă povestirile și dramele sale se cunosc și multe scrisori lăsate de A. P. Cehov, unele dintre acestea cuprinzînd valoroase recomandări literare. Și la noi a apărut un mic volum cu fragmente din acestea, purtînd titlul „Despre munca literară“.

Acum ne propunem să revenim la cele spuse la începutul acestei scurte note adică la menționata pasiune filatelică a lui A. P. Cehov. Vom spune, că publicarea unei informații pe această temă în revista sovietică „Filatelia“, a avut ecou în sensul că, muzeografii Casei — muzeu A. P. Cehov din Ialta, citind-o, au precizat că într-adevăr aici se află o cutie în care sînt 15 000 de mărci, colecționate de scriitor. După o triere s-au expus în muzeu. Astfel putem confirma fără rezerve pasiunea filatelică a lui A. P. Cehov.

Tot pe plan filatelic vorbind, trebuie spus că A. P. Cehov a fost comemorat, atît în Uniunea Sovietică, cît și în alte țări, între care și în țara noastră. În acest consens prezentăm aici, alăturat, o marcă din seria „Aniversări culturale“ — serie ce a apărut în anul 1960. Marca îl înfățișează pe A. P. Cehov, aniversîndu-se astfel și filatelic împlinirea a o sută de ani de la nașterea marelui scriitor rus

abcd

Pentru cei tineri și pentru cei care-i ajută

NICOLAE TRIPCOVICI

Azi, la toate vîrstele, filatelia este cea mai răspîndită ramură de colecționare, de la prima tinerețe la maturitate, la vîrstele cele mai înaintate. Dar „filatelie“ nu se confundă cu simpla strîngere de mărci la voia întîmplării, ci cu clasarea lor sistematică, de studiere a imaginilor și mesajelor pe care le poartă. Din această sistematizare și din acest studiu ia naștere acea minunată înțelepciune și pasiune care antrenează în lumea întreagă zeci de milioane de iubitori ai mărcilor poștale.

Numai atunci cînd strînsorea de mărci îmbracă forme organizate putem vorbi de un început de **colecție** filatelică. Firește, la acest stadiu tînărul poate ajunge și pe „dibuie“, trăgînd cu ochiul la alții. Dar este mult mai bine dacă el va căuta să capete ajutorul unui îndrumător binevoitor (părinte, bunic, prieten al casei, îndrumător școlar), să prindă cite un sfat, să învețe cite ceva vizionînd cit mai multe expoziții filatelice.

În cîteva pagini, nu este cu putință să spui prea multe, mai ales cînd ele caută să fie citite și de cei mai tineri, și de cei mai măricei, dar și de cei chemați să ajute, să îndrume tineretul. A găsi un limbaj comun este greu. Ne vom limita de aceea a pune la îndemînă cîteva observații desprinse din experiență, dintre care cite una, poate, va fi de folos.

Filatelia este o pasiune molipsitoare. Vezi un alt copil sau coleg de clasă răsfoindu-și caietul sau clasorul în care își păstrează mărcile și curiozitatea te îmbie să le privești. Și atunci îți dai seama cît de frumoasă este lumea pe care ți-o zugrăvesc micuțele petecute multicolore. Găsești aici tot ce poțesteți: fluturi și păsări, dar și girafe și tigri; porturi populare, orașe, cetăți din cele mai îndepărtate colțuri ale lumii. Dar găsim, mai ales, momentele de vîrf și personajele

bimilenarei noastre istorii, mărețele realizări ale poporului nostru. Găsești epopeea Cuceririi Cosmosului, filmul sportiv al Olimpiadelor și „Mundial“-ului și cîte altele...

Și îți dai seama astfel că micul clasoraș a deschis larg o fereastră asupra lumii, povestindu-ți nespus de multe despre aspecte, țări și oameni. Poate, chemarea cea mai puternică pe care mărcile o exercită asupra tineretului stă tocmai în farmecul lor deseori exotic, evocînd insule și țărmuri îndepărtate, despre care visezi adesea și de care filatelia te apropie!

Pe nesimțite, afli atîtea lucruri noi, îți însușești cunoștințe care de care mai interesante și variate. Pornind de la curiozitatea trezită de o marcă, te simți atras să afli mai multe, răsfoiești o carte de istorie și geografie, un îndrumar enciclopedic și îți însușești cunoștințe noi.

Fiecare vîrstă își are sfera ei de interes și capacitatea ei de cuprindere. Tocmai de aceea, fiecare este liber să colecționeze ce și cum dorește. Dar din clipa în care nu stringem mărci numai ca să ne aflăm în treabă, ca să avem ce arăta sau ce schimba cu colegul de bloc sau de bancă, este bine să căutăm ca pe lîngă plăcerea de a avea mărci cît mai multe și mai variate, să ne gîndim să le sistematizăm astfel, încît cu încetul să devină **o colecție**. Una dintre calitățile dar și dintre condițiile filateliei este de a stimula observația (și, prin acestea, acumularea de cunoștințe generale), de a forma spiritul de ordine, de claritate, de estetică. Ajunși aici, tinerii au nevoie de îndrumare și sfat, pentru a trece de la adunarea de mărci, la construirea unei colecții de început. Unei colecții care cu timpul să poată fi mărită, adîncită, îmbunătățită, pentru a se transforma într-un exponat apt a lua parte la competițiile pentru tineret. Expoziții de acest fel se țin lîng, de la nivelul școlar, la cel orășenesc, județean, pînă la marile competiții anuale „Cravatele Roșii“ cu tricolor. Fiecare treaptă are cerințele ei. După cum în activitatea sportivă începi prin baterea mingii în spatele casei, dar apoi te conformezi regulilor jocului cînd vrei să zici că „joci fotbal“, tot astfel și în filatelie, cînd vrei să arăți și altora ce știi și să obții rezultate, trebuie să te conformezi unor reguli minimale, de care trebuie să ții seama atît îndrumătorul cît și tînărul începător, încă din faza de început a activității filatelice organizate.

Sprijinul și sfatul îndrumătorului sînt nu numai de folos dar și neapărat necesare, însă nu trebuie să se substituie muncii și strădaniei directe a tînărului. Din păcate prea des se vîd în expoziții expozate prezentate sub numele unor tineri din grupele mici sau mijlocii de vîrstă, care vîdit nu au nimic de a face cu eforturile personale ale titularilor lor aparenti! Conținutul lor, felul de a concepe colecția, de a sistematiza, de a aranja și inscripționa paginile sînt fără discuție rodul muncii unor adulți, care sînt în realitate autorii colecțiilor. Astfel de procedee departe de a îndruma tînărul pe făgașul muncii filatelice, îi dau impresia falsă că se poate fîli cu realizări care nu-i aparțin. Ceva mai mult, pune în cumpănă posibilitățile și priceperea unor adulți, cu cele mult mai modeste ale tinerilor cu care se iau la întrecere.

O concluzie de început, valabilă deci atît pentru tînărul la primii pași în filatelie cît și pentru îndrumător: de multe ori, cele mai bune intenții pot da rezultate rele. Ajutor, îndrumare, contribuție cu material și piese filatelice: da! Ținerea tînărului de-o parte, elaborarea colecției în locul lui, pas cu pas: nu!

Cum să colecționăm ?

La primul contact cu mărcile, tînărul se simte instinctiv atras să aibă mărci din țări cît mai multe și mai îndepărtate. Mărci își poate procura de pe plicurile sosite în cutia de scrisori sau de la cunoștințe, de la colegi (prin schimb), în dar de la colecționari mai vîrstnici. Le poate procura și din plicurile cu sortimente filatelice, ce se cumpără la magazinele filatelice. Mărcile trebuie privite cu drag și cu atenție, așezate pe țări, de o parte cele neuzate (noi), de alta cele stampilate. Acestea din urmă le separăm, după cum este vorba de piese efectiv trecute prin poștă sau de mărci cu guma intactă. O a treia categorie o vor forma mărcile așa zis preobliterate sau — mai bine zis — obliterate de complezență. Acestea din urmă sînt exemplare cu guma intactă dar anulate de poștă cu ștampile. Anulatele de complezență permit tinerilor să colecționeze cu cheltuială mai mică. Repetarea acelorași mărci în diverse plicuri permite constituirea de stocuri de dublete, cu care

se poate face schimb. Va fi bine ca la achiziționarea plicurilor să se observe seria de ordine, întrucît sortimentul cuprinsului variază după serie.

Mărcile preobliterate permit o vizibilizare bună a imaginii, fiind de regulă plasate numai pe colțul mărcilor. Trebuie însă avut în vedere că pe măsura înaintării în vîrstă în grupele superioare precum și în colecțiile de adulți, va fi bine să se înlocuiască astfel de exemplare prin altele, efectiv circulate.

Mărcile neuzate trebuie manipulate cu cea mai mare grijă, folosind penseta. Atingerea cu mîna murdărie sau umedă duce la pătare, la ștergerea parțială a gumei, deci la pierderea parțială a valorii mărcii.

Mărcile uzate se colecționează și păstrează numai spălate de pe suportul lor (de pe plic). Înainte de spălare, trebuie observat dacă nu cumva este vorba de o ștampilă neobișnuită (specială, ocazională, jubiliară, de poștă aeriană sau chiar publicitară). Astfel de ștampile se păstrează întregi și prezintă interes numai pe plicul întreg sau pe fragment de scrisoare (respectiv, decupate cu întreaga porțiune de hîrtie pe care sînt aplicate, plus o margine suficientă).

Plicurile cu obliterări ieșite din comun se păstrează în cutii de carton, înșirate la rînd, ca filele unei cartoteci, pînă la montarea lor.

Este bine deasemeni să se păstreze întregi plicuri cu francaturi mixte, compuse din mărci din mai multe emisiuni care circulă concomitent. Poate că în prezent, interesul lor să fie minim dar cu trecerea timpului, ele vor deveni rare și interesante. Tinerii de azi, ajuși la vîrsta maturității, se vor bucura cînd vor regăsi piese de acest fel scăpate de la distrugere grăbită, astfel cum adulții de azi se bucură cînd descoperă prin vreun sertar plicuri semiilustrate din prima perioadă de după Eliberare.

Mărcile circulate se spală în apă caldută, așezate cu fața în jos și după o muiere de circa 20 minute, se scot ușor cu penseta și se așează la uscat, pe o coală de sugativă albă, sau — în lipsă — chiar pe un ziar. Nu se pun în baia de spălare mărci lipite pe plicuri violete, galbene sau portocalii, care „lasă” culoarea în apă!

Piese filatelice, odată procurate, se așează cu grijă și ordonat în clasor. Nu se pun prea multe mărci într-o bandă sau o foaie de clasor, ca să nu „umfle” sau deterioreze clasorul.

Dacă se poate, rugați pe părinți sau îndrumători să vă procure, sau cumpărați din micile voastre economii clasoare mereu de aceeași mărime. Formatul constant dă un aspect ordonat colecției.

În clasor, separăm mărcile pe țări sau pe epoci, și înăuntrul acestora, separat cele uzate, neuzate și preobliterate. În colecție, cînd o vom monta, vom prefera numai mărci de un fel sau de altul. Dacă — totuși — unele serii le vom avea altfel decît „grosul” colecției, (respectiv uzate sau noi) vom avea grijă ca pe una și aceeași foaie de expunere sau de montaj să fie numai exemplare de unul sau celălalt fel. Excepție fac colecțiile tematice, în care pe o foaie formată din mărci neuzate, se pot monta (și chiar este recomandabil) plicuri „Prima zi” sau întreguri trecute prin poștă.

Clasoarele se păstrează numai în poziție verticală și nu prea înghesuite între ele. Așezarea unul deasupra altuia, presează mărcile și benzile, le lipesc etc. Mare pericol prezintă mediul prea cald (care îndoaie filele clasoarelor și benzilor) sau cel care duce la lipirea mărcilor. Va fi bine a se răsfoi din timp în timp clasoarele și albumele, pentru a „aerisi” colecțiile și a împiedica lipirea lor, deteriorarea prin efectul microorganismelor de umezeală (ciuperci etc.) care cauzează așa zisele „pete de rugină”.

În clasoare, mărcile se așează în ordine cronologică. Seriile se înșiră de la stînga la dreapta, în ordinea crescîndă a valorilor.

Foarte adeseori, părinții sînt cei care — conștienți de valoarea educativă a filateliei — caută să alcătuiască embrionul colecției. Calea cea mai frecvent adoptată (și cea mai firească) este de a cumpăra un clasor, în care așează, la rînd, emisiunile noi pe măsura apariției lor. Uneori fac și un abonament pentru a și le asigura la timp. O colecție nu se poate însă mulțumi a privi în viitor, ci caută a-și lărgi aria. Aceasta nu se poate face procurînd la întîmplare orice marcă mai dinainte, ci trebuie limitată treptat cuprinderea colecției, etapă cu etapă. Prima

extindere se face alegând perioada imediat anterioară: spre pildă primii ani, apoi încă un deceniu, încă unul etc. Pe măsura în care un capitol este destul de avansat, pentru a nu „bate cadența în loc“, se mai poate adăuga încă o etapă și așa mai departe. Astfel, efortul nu se împrăstie și se concretizează sistematic rezultatele. O problemă care ridică semne de întrebare: ce facem cu colițele? Tinerii nu și le pot procura lesne și ar putea avea tentația — greșită — de a renunța la colecționare neputînd fi „compleți“. Răspunsul este simplu: oricine este liber să-și autolimezeze cuprinsul colecției. Aceasta poate fi profilată pentru început fără colițe. Dacă „pică“ una, se pune bine: cu timpul vor veni și altele! Dar colecția, restrînsă la mărci, își continuă calea și completarea cu colițele se va putea face cînd tînrul va fi devenit colecționar avansat.

Colecționînd după catalog, tinerii trebuie să știe că în catalog figurează mărci distincte o seamă de varietăți, care nu apar la prima privire: filigrane, culori, hîrtie și cite altele. Nu este cazul să insistăm asupra lor, întrucît în „Catalogul mărcilor românești“ sau în „Dicționarul filatelic“ ele sînt descrise pe larg.

Cunoașterea varietăților, familiarizarea cu ele nu este însă numai de resortul unei simple lecturi. Va fi bine, de aceea, ca îndrumătorul să explice — exemplificînd practic — diversele varietăți, să arate cum se detectează un filigran sau se măsoară un filigran, etc.

Dacă în primele două grupe de vîrstă, prezența varietăților în colecție nu este neapărat necesară, pe măsura avansării în etate, ele ar trebui să înceapă a forma obiectul preocupărilor. În vederea acestei etape, tînrul colecționar nu va greși citind explicațiile despre varietăți în textele sus-amintite.

În colecțiile tematice, varietățile nu se includ.

În paralel cu colecția de mărci românești după catalog, tinerii pot fi atrași de o colecție după scopul emisiunii, după subiect sau după temă, colecțiile după subiect sînt formate din mărci avînd imagini înrudite între ele (ex.: Floră, sau — mai limitat — Fructe, Flori, Arbusti, Copaci; Faună sau mai limitat, Mamifere, Reptile, Fluturi etc.). Cele după scopul emisiunii, sînt formate din piese puse în circulație de poștă în legătură cu o anumită acțiune, un eveniment etc. (ex.: Lupta pentru Pace, Anul internațional al Meteorologiei; Campania contra malariei etc.) În fine, colecțiile tematice dezvoltă o idee, după un plan gîndit de colecționar, pe cît posibil original și individualizat. În cadrul mare al colecțiilor tematice, cele cu temă **angajată** sînt preferate de tineret. Ele prezintă aspecte din Istoria Patriei, din Lupta pentru cucerirea independenței depline de stat, pentru construirea socialismului, sau marile realizări ale poporului nostru în cele mai diverse domenii de activitate, etc. Colecțiile avînd ca temă Pacea și Prietenia între popoare angrenează activitatea filatelică în preocupările majore ale momentului de față, care interesează deopotrivă vîrstnici și tineri.

În marele număr de exponate prezentate de tineri la expozițiile din țară, s-a putut remarca preferința pentru mărcile neuzate. Este bine de știut că și în colecțiile astfel alcătuite, se pot include întreguri poștale sau plicuri stampilate, efectiv trecute prin poștă. Se știe că într-o colecție, locul prim revine mărcilor ca atare. Dar prezența unor piese poștal-filatelice este utilă și necesară, cu condiția ca ele să aibă directă legătură cu tema colecției, să aibă caracter poștal și să nu reprezinte o pondere prea mare. Întregurile (cărți poștale, plicuri etc.) pot avea marca fixă legată de tema care ne interesează, sau legătura să conste numai din ilustrația lor, marca fixă fiind de tip uzual („Stema“, etc.) De preferat sînt cele care se încadrează prin marcă în tema colecției, celelalte neaducînd decît elemente marginale.

Unele colecții de tineret abundă în întreguri, plicuri ocazionale sau ilustrate maximum. Prezența lor este binevenită în colecțiile tematice, dar cu măsură. Este foarte ușor să încropești pagină după pagină imprimînd plicuri sau cărți poștale curente, numai de dragul ilustrației lor. Dar în felul acesta nu convingem pe nimeni nici asupra cunoștințelor noastre filatelice, nici asupra calității colecției. Tînrul colecționar, ajutat de îndrumător, va trebui deci să aleagă judicios piesele care pot adăuga elemente noi colecției, și anume elemente care n-ar putea fi ilustrate numai cu ajutorul mărcilor adevizive existente. Iar în ceea ce privește dozajul, trebuie permanent avut în vedere că mărcii îi revine locul întîi în orice colecție, celelalte piese poștale — filatelice venind numai după aceea.

În afară de întreguri, noile orientări ale filateliei au adus pe un plan prim și ștampilele de tot felul (ocasionale, comemorative, publicitare, ștampile așa-zis „continui“ de anulare în rolă sau în covor în care amprenta ștampilei de loc și dată sînt repetate, unite între ele prin linii sau texte publicitare sau de serviciu etc.).

Orice colecție tematică, fie ea chiar din primele grupe de vîrstă, este chemată să includă și ștampile. Prezența lor face dovada cunoștințelor filatelice ale colecționarului, care nu se limitează numai la achiziționarea emisiunilor noi de la magazin.

Ștampilele trebuie să fie întregi, fie pe scrisoare, fie pe fragment, astfel decupat încît ștampila și marca să nu fie atinse. De altfel, noile reguli ale filateliei tematice, valabile și pentru tineri, cer ca ștampilele să fie prezentate atingînd marca de francatură. Ștampilele aplicate de complezență pe petece de hîrtie (așa zisele ștampile „blanco“) nu numai că nu ajută dar dăunează aspectului de ansamblu al colecției.

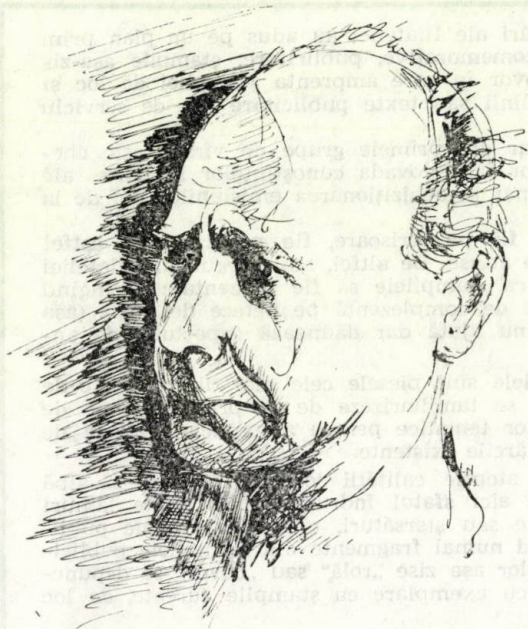
Dat fiind că, după marcă, ștampilele sînt piesele cele mai direct legate de circuitul poștal, este bine ca tinerii să se familiarizeze de la primele grupe de vîrstă cu ele, folosindu-le în colecțiile lor tematice pentru a explica o seamă de aspecte care nu ar putea fi ilustrate cu mărcile existente.

Folosind ștampilele, trebuie dată atenție calității lor. Ele trebuie să aibă în primul rînd caracter cert poștal (și aici sfatul îndrumătorului poate lămurii dubiile), trebuie să fie curate, fără pete sau ștersături, citețe. Ștampilele publicitare se prezintă întregi. Mărcile purtînd numai fragmente din ștampilele publicitare, sau liniile de legătură ale ștampilelor așa zise „rolă“ sau „covor“ se depunctează și este preferabil să fie înlocuite cu exemplare cu ștampile curente, de loc și dată.

Înainte de a încheia, un ultim sfat pentru tineri: dacă intrați în posesia unei colecții mai avansate, a unor mărci sau piese vechi, cereți sfatul îndrumătorului ce interes și ce valoare prezintă. Nu odată, tineri începători nu apreciază mărci vechi, numai pentru că imaginile lor nu sînt prea atractive, și se lasă amăgiți să le dea la schimb, pentru vreun petec de hîrtie mare și frumos colorat dar fără valoare. Nu puține mărci clasice sau post clasice de care s-ar putea bucura mai tîrziu, sînt astfel subtilizate de așa ziși „parteneri de schimb“ fără scrupule. Deci, atenție la alegerea îndrumătorului și nu acceptați orice așa zis „sfat“ și mai ales „ofertă“ ademenitoare.

Cu aceasta, băgăm de seamă că am depășit spațiul de care am fi putut dispune. De spus ar mai fi multe, dar multe pot fi aflate citind presa filatelică sau vizionînd expozițiile care se țin lanț în toată țara. Și astfel tînărul colecționar va înainta, pas cu pas, pe calea care duce la „învățarea“ filateliei, la practicarea ei corectă, prin care va putea aduce și el o contribuție la propășirea activității filatelice românești de tineret.

Poeemele luminii și poezia apelor

Dacă Lucian Blaga rămâne ca un meteor al poeziei românești, ca o apariție de excepție a fost și nepotul acestuia savantul Dorin Pavel, inginer și constructor, autor a o sută optzeci de titluri de cărți, a douăzeci și două de manuale didactice și a cinsprezece mii de pagini tipărite, profesor a patruzeci și șapte de promoții de studenți.

Profesorul Dorin Pavel a visat și înfăptuit poezia apelor. A fost autorul unui proiect care cuprinde cinci sute șaptezeci de hidrocentrale posibile pe teritoriul țării și a condus colectivele ce au proiectat marile hidrocentrale din Carpați și Porțile de Fier. Și iată caracterizarea colegilor de catedră.

Prof. Radu Prescu : Profesorul Pavel a fundamentat, a dezvoltat și a aplicat cu consecvență principiul amenajărilor hidrotehnice complexe. Convinș că economia țării noastre se poate dezvolta într-un ritm rapid și cu înaltă eficiență numai dacă se asigură utilizarea complexă a resurselor de apă...”

Acad. Dumitru Dumitrescu : „Numai el poate să-ți vorbească de solemna Dunăre, de impetuosul Mureș, de languroasa Ialomiță, de visătoarele Crișuri. De aceea apele îl iubesc și îl ascultă. Din miinile lui de proiectant, bătrinele noastre ape au ieșit mai tinere, mai frumoase, mai utile”.

Prima publicație oficială a POȘTEI ROMÂNE

Prima publicație oficială pentru serviciile de poștă și telegraf în România, a apărut în anul 1864, Marți 22 Decembrie (3 ianuarie 1865 stil nou) — purtând titlul de : Buletinul telegrafo-poștal. Data apariției periodice coincide cu actul unirii celor două instituții. Poștele și Telegraful, când s-a format Direcțiunea Generală a Paștelor și Telegrafului sub conducerea Adjutantului Domnesc Maioresul Cezar Librecht.

Buletinul a apărut în forma mare (31/24 cm) în 8 pagini, distribuindu-se gratis șefilor de stații, iar celorlalți pe bază de abonament fixat la 2 galbeni pe an.

Buletinul telegrafo-poștal apărea bilunar și a durat până în decembrie 1865, când și-a încetat apariția, datorită îndepărtării din funcția de Director general al Poștelor și Telegrafului, a maiorului Librecht, eveniment previzibil în urma abdicării Domnitorului A. I. Cuza. Reluarea publicării acestui important periodic se face la 1 februarie 1870, având ca redactor pe Th. N. Augustin.

Parcurgind primul număr al Buletinului, întâlnim informații prețioase pentru cercetătorii istoriei poștale românești, din care exemplificăm circulara nr. 3020 din 21 decembrie 1864 prin care Directo-

rul general Librecht anunță pe șefii stațiilor telegrafo-poștale de rostul apariției buletinului.

— „Buletinul telegrafo-poștal este creat pentru a face cunoscut ordinele privitoare la buna administrare a telegrafelor și poștelor“.

Un alt act de o covârșitoare importanță asupra progresului poștelor este : „Regulamentul pentru fixarea tacselor telegrafico-poștale a corespondențelor interioare din România“ fixat prin decretul nr. 1278 din 5 decembrie 1864.

Tot în primul număr se publică decretul domnesc nr. 3815 din 18 decembrie 1864 prin care se adoptă în Serviciul telegrafo-poștal, calendarul Gregorian (stil nou) cu începere de la 1 ianuarie 1865 „spre înlăturarea neînțelegerilor ce se ivesc în corespondențele telegrafo-poștale cu străinătatea“...

Buletinul se încheie cu „Modificațiuni urmate în tarifele telegrafice străine“.

Publicație de mare importanță documentară pentru cercetătorii istoriei noastre poștale, Buletinul telegrafo-poștal prezintă unul din creatorii de progres care au contribuit la cristalizarea prestigiului național și internațional al Poștei Române.

Intr-o vară, Domnul Cuza se plimba cu ministrul Dumitru Brătianu prin grădina palatului Cotroceni. Era foarte vesel. Deodată apare un dorobanț călare cu o ștafetă în mină. Era o telegramă de la Focșani, prin care i se făcea cunoscut de către președintele Comisiei Centrale, că fabulistul Gr. M. Alexandrescu, a înnebunit deodată.

Cuza s-a întristat foarte mult, dar ca să-i treacă impresia cea rea, întreabă pe ministru :

— Ce au bre, Brătien, muntenii ăștia de-și pierd mintea ?

— Pentru că au ce să piardă, Măria Ta, răspune Brătianu, Cuza începu să ridă, și-i strigă poetului Vasile Alecsandri care se depărtase prin grădină :

— Auzi, Vasilică ?

MAXIMAFILIE

Semnificația patosului maximafil

ION UNGUREANU

Mărcile poștale, prin funcția lor utilitară și, mai cu seamă, prin conținutul complex al subiectului pe care îl înfățișează marelui public, cîștigă mereu noi adepți pe tărîmul filateliei. Însuflețirea pasionată de colecționare de mărci poștale, într-un cadru organizat, a atras după sine și o diversificare în dezvoltarea filatelice, cu accent și pe întreguri poștale și oblitterări de tot felul. Asemenea înclinații filatelice în general s-au conturat, treptat, în decursul timpului născîndu-se ca ramuri noi ale filateliei cartofilia, marcofilia și, în cele din urmă, maximafilia.

Cea mai tinără ramură filatelice, dar complexă și modernă, maximafilia a născut produsul nou „ilustrata maximă” avînd la bază patosul maximafil, care înseamnă de fapt o triplă pasiune simultană, pentru marcă, suport și oblitterare, ca un tot, într-un cadru anume organizat. Asemenea îmbinare a acestor trei elemente constitutive de bază, într-o integrare cît mai deplină, semnifică spiritul novator, dedicat acestei viguroase ramuri a filateliei în general, cu iz de specializare și diversificare, valabilă pe toate meridianele lumii filatelice.

„Copil din flori” al filateliei în ansamblul său, maximafilia își are geneza sa îndeobște cunoscută și, desigur, o evoluție relativ rapidă, marcată de o creștere mare a adepților ilustratei maxime. Aceștia dovedesc zi de zi un tot mai mare rol participativ în realizarea întregii combinații de elemente poștale (marca poștală, ca punct de plecare, suportul poștal ca amplificator al subiectului abordat și oblitterarea poștală ca finalizatoare a concordanțelor maximafilie stabilite:

de timp, de loc și de mod), ceea ce semnifică, într-adevăr, acest patos maximafil, pentru produsul nou, ilustrata maximă. Ce ar putea fi mai complet din punctul de vedere filatelic, în general, și cu un mai profund patos semnificativ, în special, decît această triplă sincronizare prin ilustrata maximă, care în forma ei ideală de concordante totale de imagine naște „supermaxima”? În acest sens, este edificatoare și interesantă definiția sinoptică sau, mai bine zis, formula matematică prin care Antonio S. Furtado, președintele Asociației Portugheze de Maximafilie, caută să definească cuprinzător această ramură mai tinără a filateliei în general:

$$\text{FILATELIE} + \text{CARTOFILIE} + \text{MARCOFILIE} = \text{MAXIMAFILIE}$$
 sau, mai simplu, $\text{marca poștală} + \text{cartea poștală} + \text{oblitterarea adecvată} = \text{ilustrata maximă}$.

Desigur, este totul în deplină concordantă și cu explicația pe care Dr. Vale-riu Neaga, președintele secției de maximafilie în AFR și președintele ad-interim al maximafilie în FIP, o dă maximafilie ca „ramură complexă și modernă a filateliei, ce realizează o îmbinare armonioasă a colecționării simultane a mărcilor poștale, a ștampilelor poștale și a cîrților poștale ilustrate care, în multe cazuri, se găsesc sub formă de întreguri poștale”.

Crearea de ilustrate maxime vorbește deci de la sine de o pasionată preocupare în ideea combinativă a subiectelor abordate, într-o concepție unitară clarificată și chiar statuată pe plan interna-

țional. Mai mult, este recunoscut chiar de către forul suprem FIP că acest patos maximafil nu poate fi decit în slujba mărcii poștale, a suportului poștal și a oblitterării poștale laolaltă, care aduse la același numitor comun, de amplificare a subiectului mărcii poștale, nu poate să fie altceva decit forța creatoare a noului în filatelia actuală și de perspectivă. Orice filatelist, colecționar de mărci poștale într-o anumită idee tematică sau în mod cronologic, poate să le dea atenția cuvenită, la rang de mesager, prin aplicarea lor pe cărți poștale ilustrate adecvate care să le amplifice subiectul și, cu atât mai mult, dacă aceasta se poate realiza în final și printr-o oblitterare analoagă aceluiași imagini (sau într-o anumită legătură cu imaginea), adică la nivelul de „supermaximă”. Și cum mărcile poștale sînt, de regulă, mesageri ai păcii, științei, progresului economic, social, cultural și politic, cu atât mai mult această întreită concordanță constitutivă a ilustratelor maxime amplifică și funcția de mesager al scopului atîntit. Deci, o cale nouă de comunicare între oameni. De aceea s-a dezvoltat atât de rapid maximafilia prin pasiunea și adepții, în număr din ce în ce mai mare. Ea aparține filateliei și deci viitorului. Pentru aceasta, este nevoie nu numai de înțelegerea cadrului organizat de materializare a patosului maximafil al filateliștilor, ci și de asigurarea ambianței generale favorabile creației personale, ca și de un real sprijin colectiv. Subliniind acest ultim aspect cu privire la conlucrarea într-un cadru organizat, începînd de la nivel de cerc sau de grupă filatelică și pînă la forumul suprem FIP, nu este deloc plăcută lipsa de înțelegere a acestui mers înainte din partea unor cadre, din păcate reprezentative, ale filateliei internaționale și de subapreciere a celor care au acest „hobby” maximafil. Se naște în mod firesc întrebarea: să fie la mijloc o neînțelegere a acestei pasiuni filatelice sau, pur și simplu, o pornire subiectivă față de saltul calitativ al maximafiliei? În ambele alternative surprinde modul cum le este incredințat mandatul de reprezentare la FIP și se impune ca maximafilia să fie reprezentată prin cei care o cunosc din preocuparea lor asiduă. Aceasta, cu atât mai mult cu cît este de neconceput ca un filatelist cu preocupări maximafile, chiar în faza de început, să nu aprecieze marca poștală,

să nu-i studieze profund conținutul său de subiect și să nu se preocupe insistent, într-o idee tematică, de realizarea cît mai novatoare a ilustratei maxime pentru colecția sa ce-i poartă numele.

Cu această preocupare deosebită, creatoare, maximafilul, în concepția unor asemenea păreri dubioase, ar însemna să nu mai fie filatelist, iar maximafilia să nu mai fie recunoscută de FIP ca făcînd parte din filatelie în general. Asemenea preocupări distonante ale unora trebuie lămurite în sensul profunde pasiuni filatelice universale, avînd la bază participarea tuturor membrilor, indiferent că este adeptul numai al mărcii poștale, al suportului poștal, al oblitterării poștale sau al tuturor, laolaltă, în concepția maximafilă arătată.

Pe lingă faptul că este parte integrantă a filateliei, maximafilia confirmă în esență filatelia, cartografia și marcofilia, dar într-un tot maximafil. În plus, are partea sa de creație în realizarea ilustratelor maxime într-o concepție unitară care solicită eforturi suplimentare, susținute prin acest patos maximafil, pe care unii îl presupun — în mod curios — în afara filateliei (! ?) Desigur, argumentele valabile lipsesc cu desăvîrșire și, cu atât mai mult, despre acest lucru vorbesc expozițiile filatelice naționale și internaționale, în care maximafilia este nu numai prezentă, dar și un valoros punct de atracție pentru publicul de toate vîrstele și, mai ales, pentru tineret. În orice expoziție se vede limpede modul cum s-a creat fiecare ilustrată maximă, proveniența și valoarea suportului care amplifică semnificația mărcii poștale, felul oblitterării, în condițiile statuete. Acestea laolaltă scot în evidență nu numai caracterul științific, de studiu și continuă cercetare al filateliei, dar și contribuția în plus a maximafiliei, prin dedicarea pasionaților ei adepți în realizarea ilustratei maxime.

Of! Acesta-i patosul maximafil.

Turism Maximafilie

ANTOANETA SCĂRLĂTESCU

Dorința de cunoaștere a realităților înconjurătoare s-a manifestat în timp, în fel și chip.

Se știe cum, de-a lungul istoriei, s-au stîrnit furtuni sociale din dorința, confirmată de activitatea marilor oameni ai lumii, pentru cercetarea formei pămîntului, a întinderii mărilor, urmate de marile descoperiri geografice, cu alte structuri și civilizații.

Sînt bine cunoscute plimbările în jurul pămîntului, spre centrul lui sau deasupra lui, la înălțime, în balon, realizate cu cel mai mare succes imaginativ de Jules Vernes.

Este bine cunoscută curiozitatea de a străbate lumea, de a cunoaște „totul” de-a lungul și de-a latul acestui glob, care puțin aplecat pe axul său, dădea atîtea mari satisfacții acelor care, făcînd parte din cluburile moderne de la începutul sec. XX — „Hobby”, „Globe Trotter” — facilitau prin corespondența trimisă pe cărți poștale ilustrate (formidabilul succes al artei fotografice puse la dispoziția lumii de știință sfîrșitului sec. XIX) schimbul de „vederi”, de păreri, în sfîrșit acel „International exchange”, în care se includea și pasiunea filatelică.

În aceste călătorii, prin schimbul de „vederi” practicat a circulat piesa filatelică „TCV” (timbre coté vue) care ocupa un important loc în istoria poștală, pentru toate pretextele de studiu ce le oferă prezentarea deodată a 3 elemente poștale: marca poștală, cartea poștală ilustrată și obliterationea poștală cu concordanță totală sau parțială în raport cu locul, timpul și subiectul exprimat, pentru toate discuțiile „pro” și „contra” purtate între colecționari și poștă cu privire la

locul de aplicare a mărcii poștale și altele, pentru dovezile evidente ale răspunderii și devotamentului demonstrat de lucrători ai poștei la remediile aduse corespondenței avariate în timpul transportului (naufrații etc.) păstrate cu interes în colecții.

Fig. 1

Fig. 2

Unul din punctele de atracție turistică mai frecventate, aflate la întretăierea drumurilor, a fost Egiptul pentru Sfinx și piramide care au constituit subiectul de bază preluat în cele mai variate posibilități de prezentare în cărțile poștale ilustrate.

Mărcile poștale „sfinx-piramide” din emisiunea anului în . . . valori și . . . culori erau aplicate — potrivit modei timpului sau cererii exprese a filateliștilor — pe partea ilustrată a cărții poștale, în acest fel mărindu-se cimpul de prezentare a mărcii poștale, cu ajutorul elementelor cărții poștale ilustrate cu același subiect sau cu amplificări din domeniul etnografic, peisagistic etc., care pe lângă satisfacția estetică dădeau posibilitatea unui studiu al locului de emisie a seriilor de mărci poștale.

Marca poștală și suportul ilustrat primind obliterarea poștală care consfințează concordanța de timp, de timp și loc, de timp, loc și subiect, circulau încrucișându-și valorile, peste meridiane și paralele, realizând la vremea respectivă (inceputul sec. XX) o posibilitate de informare, presa și cartea nefiind mereu la îndemina tuturor, iar radioul și televizorul aparținând încă viitorului.

Astfel, ocupînd un loc în istoria filateliei și a poștei, ilustrata TCV constituie un document poștal cu multiple valori de studiu în domenii diferite.

În cadrul unui moment turistic, se realizează o piesă TCV cu concordanță de loc și timp la Agenția Companiei Canalului de Suez, reproduc în cartea poștală ilustrată expediată în București cu marca poștală Sfinx-piramide, (culoare verde) și obliterată cu ștampila specială, folosită la agenție: „Suez (STATION) plecare 23 mai 1905 — sosire la București 2 sept. 1905 (fig. 1).

Frumoasă prin claritate, proporționalitate, prin calitatea tușului folosit, la obliterare, ștampila cu inscripția „Cairo” cer-

Fig. 4

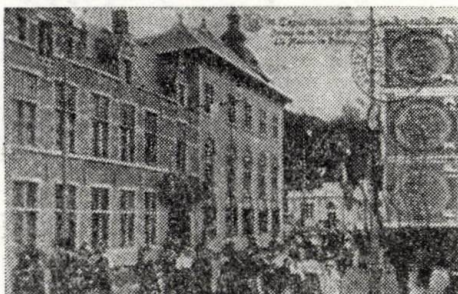

Fig. 5

tifică la vremea respectivă caracteristicile piesei filatelice care, mai tirziu (anul 1932) urma să primească denumirea de „ilustrată maximă” prin înlănțuirea de data aceasta și a identității de subiect dintre obiectivul turistic piramide, preluat atît în mărcile poștale cit și în c.p. ilustrate (Piramida Gizeh — plecare Cairo 15 iunie 1911 — figura 2; Piramida Cheops — plecare Cairo 12.X.11—2 P.M. (fig. 3).

Desigur că ștampila mecanică aplicată la Longbeach 2 sept. 1909, perfect conservată, prezintă interes evident, chiar dacă fantezia expeditorului a găsit un nemai-pomenit de original sistem de înlăturare a valorii mărcilor poștale, aplicate îndoit pe colțul ilustratei (fig. 4).

O altă ștampilă mecanică (fig. 6) oferă posibilități de studiu privind obliterarea poștală, prin realizarea unor ștampile speciale determinate de multiple evenimente, recomandări utile, propagandă.

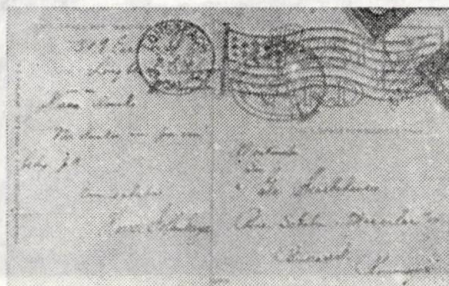

Fig. 3

Călătoria făcută prin Shang-hai între 15—16 iulie 1911, exprimată prin ștampila (fig. 8) și apoi către țara noastră (fig. 10) ajunsă în București la 22 aug. 1909 (fig. 11), rămâne să fie apreciată „ipso facto”, calitățile maximafile ale piesei poștale astfel circulate fiind explicate anterior, în cadrul altor note prezentate pe această temă.

Pentru că prezentarea de față a început cu o incursiune prin Africa, revin în încheiere la aceleași meleaguri prezentând obliterationea specială „INTERNATIONAL TELECOMMUNICATION CONFE-

RENCE” — 23 II 1938 prin care s-a realizat ilustrata maximă (fig. 9) în care subiectul sfînx-piramide apare încununat de realizarea tehnică de evidență importantă pentru telecomunicații și obliterationea poștală „Livingstone — 1 sept. 1973” — de pe ilustrata maximă reprezentînd traversarea Cascadei Victoria cu „Zambia airways” (fig. 10).

Consider că orice comentariu cu privire la interesul în relația călătorii — propagandă — filatelie, marcofilie și ... implicit și explicit maximafilie, ar fi inutil chiar față de această scurtă prezentare ilustrată.

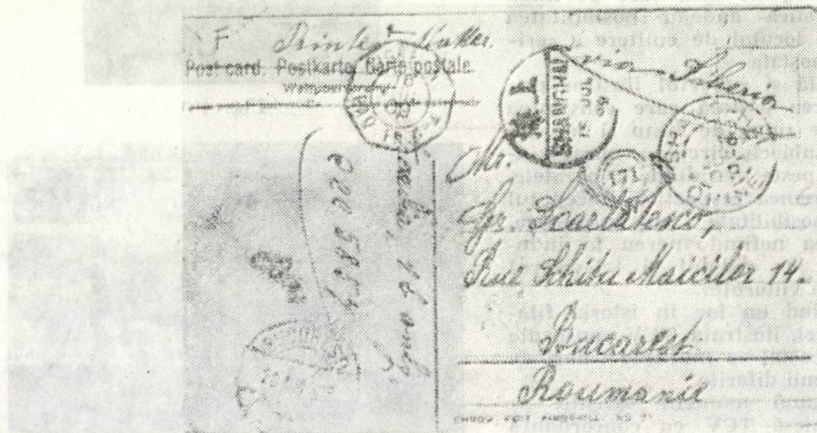

Fig. 8

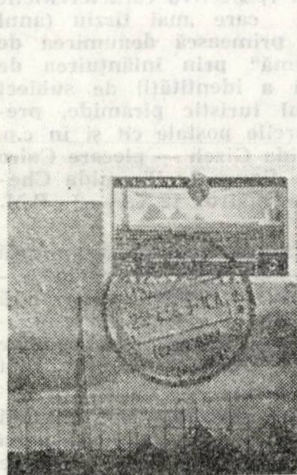

Fig. 9

Fig. 10

Bioritmul filatelistului

Dr. Dragoș Nicolescu

Se vorbește tot mai mult și în medii din ce în ce mai diverse, despre bioritm, căci el a evadat din domeniul medical în care s-a născut, fiind în prezent manipulat de psihologi, pedagogi, antrenori, sportivi, ingineri, economiști, specialiști în transporturi auto sau aereo, șefi de întreprinderi, artiști și de ce nu și de filatelisti.

Dacă cei ce vor fi auzit de bioritm sînt probabil foarte mulți, este la fel de posibil ca aceia care știu ce este în realitate bioritm, să nu fie tot atît de mulți.

Domii de activitate atît de diferite au fost cucerite de bioritm din cauză că această teorie își propune să dea omului sănătos și activ, o viață mai bogată în realizări, mai fericită, prin înlăturarea unor semne de întrebare în anumite perioade randamental nelogice, pentru unii grevante psihologice. Există mari speranțe ca bioritmologia să dea înțeles și semnificație înzestrărilor naturale, ce pot fi folosite mai bine, mai

eficient, explicînd de ce același individ sănătos poate fi diferit în momente diferite. Speranțele sînt justificate, căci această ramură a cronobiologiei își propune să înlăture ideea nefastă, dezarmantă și pesimistă a copșirii omului de către moștenirea sa biologică.

Poziția hotărît antimistifică a principiului bioritmului aplicat practic, poate ajuta pe individul sănătos să fie mai fericit, întîmpinînd greutățile mai bine, trecîndu-le mai ușor și îmbogățindu-și astfel realizările.

În linii mari, bioritmul este un fenomen biologic, ciclic și ondulatoriu, ce caracterizează totalitatea funcțiilor organismului sănătos, privit ca un întreg. Bioritmologia face parte din ceea ce se numește cronobiologie, disciplină cu o sferă mai vastă de cuprindere. Se știe că orice om suportă încă dela naștere o serie de influențe variate, aparținînd condițiilor mediului său natural de viață, cum ar fi: luminozitatea, temperatura, presiunea atmosferică, u-

miditatea, curenții de aer, gravitația, magnetismul terestru, ionizarea atmosferică și altele, fenomene fizice, determinate de interrelația mișcărilor mecanice dintre Pămînt, Soare și Lună.

Extrem de numeroase fapte de observație, prelucrate statistic, permit ipoteza după care nou născutul se adaptează la condițiile fizice ale mediului terestru, existente la data nașterii. Repetarea ciclică în timp a acestor condiții duce la unele fenomene fiziologice, ca și cum condițiile menționate ar stimula aparatele și sistemele organismului, ce par a funcționa la parametri optimi, cu randament foarte bun. Ar fi perioada optimă. Și invers, condițiile naturale contrarii celor natale, induc efecte biologice care lasă loc presupunerii unui efect inhibitor asupra acelorasi aparate și sisteme, ce par a funcționa la parametri limită, cu performanțe slabe. Aceasta ar fi perioada critică, în care organismul face un efort de adaptare la condiții mai puțin fa-

vorabile. Între cele două perioade opuse, se află o perioadă ascendentă și una descendentă a funcțiilor organismului. Din alternarea tetrafazismului expus, rezultă caracterul undulatoriu al fenomenului.

Trecerea zilnică prin ora natală, lunară prin faza selenară existentă la data nașterii, și anuală prin luna natală, dau impresia de timp reversibil biologic, cu toată distanțarea inexorabilă de anul nașterii.

Există în general o scurtă rezistență la expunerea teoriei influenței condițiilor mediului fizic, deși se știe și se acceptă că aceste condiții pot produce evenimente climatice și geofizice de foarte mari proporții, cum ar fi tornadele ori uraganele, ce dezvoltă enorme viteze ale curenților de aer, sau mareele, care deplasează milioane de tone de apă, în unele locuri mergând până la 19 m. diferență de nivel. Dar influența aceluiași condiții asupra istoriei naturale a vieții omenești este mai dificil acceptată, mai ales de cei obișnuiți, cu medicina clasică. Medicina contemporană este confruntată cu o serie de probleme adresate tot mai frecvent omului încă sănătos. În practica curentă încep să se audă tot mai frecvent o serie de noțiuni care nu pătrunseseră în medicina clasică, să răsună termeni necunoscuți medicinei tradiționale, care privea spre omul deja bolnav. O bună parte din progresul medicinei se datorește altor științe, care devin metode medicale. Între ele și matematica. Deși aportul matematicii la progresul medicinei este incontestabil mare, nu trebuie să exagerăm în a pune pe un piedestal prea

înalt modelele oferite de matematică, pentru a nu prevala raționamentelor biologice. În acest sens trebuie privite considerațiile despre bioritm.

Organismul uman este un tot unitar. El nu poate fi privit ca un conglomerat constituit din părți juxtapuse, adevărate felii cu identitate și personalitate proprie, funcționând totdeauna independent una de cealaltă. În realitate însăși adaptarea care a creat speța umană, n-ar fi fost posibilă fără o funcționare integrată și interdependentă a tuturor structurilor organismului. Socotim aceste considerații de importanță fundamentală pentru o bună înțelegere a problemelor practice ridicate de bioritm.

Din punct de vedere istoric, deși cronobiologia era întrezărită din timpuri străvechi, despre bioritm,

în sensul modern, primul care s-a ocupat a fost medicul german Wilhelm Fliess, care la sfârșitul secolului trecut a remarcat la pacienții săi o serie de fapte, pe care apoi urmărindu-le deliberat și supunându-le unui studiu statistic, le-a înțeles ca aparținând unor fenomene biologice ciclice, cu o periodicitate pentru unele de 23 de zile, pentru altele de 28 de zile. El a botezat ciclul scurt „masculin” — azi cunoscut ca „fizic”, iar cel de 28 de zile ca „feminin”, vehiculat azi sub numele de „emoțional” sau

„psihic”. În perioada interbelică inginerul austriac Teltscher a remarcat la studenții săi periodicități de 33 de zile în privința notelor pe care le luau la probele scrise. Așa s-a născut ciclul „intelectual”.

Acceptarea necritică a existenței celor trei cicluri independente la același subiect, ar presupune funcționarea independentă și total necorelată a aparatelor și sistemelor organismului. Medicina contemporană știe însă precis că țesuturile și organele umane, reunite în aparate și sisteme, sînt interdependente, organismul reacționînd integrat în ansamblu, la diferiți factori care-l ridică probleme. Nu confundăm noțiunea de psihic cu aceea de intelectual, dar nici nu subscriem la considerarea lor ca entități izolate complet una de alta.

În fapt, dacă se poate vorbi de trei cicluri, cel mai scurt este cunoscut sub numele de „circadian” (ritm zi/noapte) și este determinat de rotația pămîntului. Următorul este ritmul selenar, în legătură cu rotația lunii în jurul pămîntului. Cel mai lung ciclu este determinat de alternarea anotimpurilor (ciclul anual).

În consecință, un subiect va avea o perioadă critică cu durata de ore în cadrul ciclului circadian, după cum la antipodul ei se va situa cea optimă. O altă perioadă critică va exista și în cadrul ciclului selenar, cu durata de 2—3 zile, similară ca întindere cu cea optimă, dar firește, la polul opus. În cadrul ciclului lung, anual, perioada optimă și cea opusă ei, critică, vor avea ca durată aproximativ 30 zile

Coincidența fazelor similare scurte și medii, ca și a celor medii și lungi, va genera perioade critice sau optime absolute. Lipsa lor de coincidență va duce la perioade relative.

Sistemul de calcul este foarte simplu, avînd la bază o riglă de calcul cu discuri concentrice, concepută de prof. psiholog I. Scutașu-Comăneanu, denumită „biocron“ (același autor a brevetat și ceasuri biologice, cu reglare individuală). Aparatele create de unele firme occidentale, cu aspect de microcalculator, au scopuri comerciale, fiind produse pe baza teoriilor nefundate a independenței totale și necorelate a funcțiilor organismului. Firește că se pot calcula perioade introduse în concepția aparatului, dar valoarea lor este mai mult decît îndoielnică. In accepția care a stat la baza construirii acestor aparate, funcțiile biologice nu ar fi cu nimic modificate sau influențate de mediul de viață.

Filatelistul este foarte adesea un cercetător și nu rareori și creator. Ambele posturi presupun elemente de analiză și de sinteză intelectuală. Analizorul optic (ochiul) este cel mai solicitat, elementele dobîndite prin analizarea detaliilor fiind integrate în sistemul nervos central, etaj în care, prin proces de corelare, se petrece și procesul de sinteză a datelor. Este obligatorie deasemenea, corelarea cu date deja înmagazinate, din specialitate sau din cunoștințe generale. Situația de creator a filatelistului nu este tocmai rară, dacă ne gîndim la elaborarea unui exponat sau la realizarea unei ilustrații maxime.

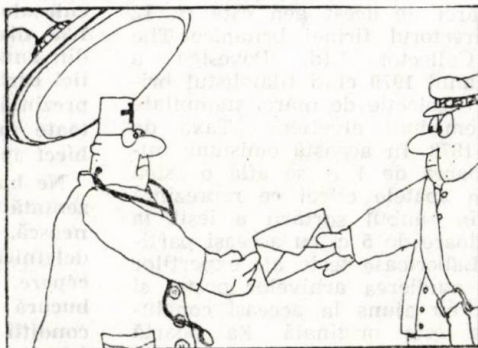
Toate aceste momente sau posturi, pot fi realizate cu randament variabil la același individ. Fazele diferite de bioritm explică variabilitatea randamentului atît în momentele de analizare a materialului, cît și a sintezei și corelărilor creatoare. Pentru activitatea de analizare fină și de creativitate, este de dorit ca filateliștii să-și cunoască fazele de bioritm personal, pentru a putea lucra eventual mai ales în momente de randament optim. În această privință trebuie avut în vedere în primul rînd ciclul scurt, circadian. Se știe că un individ poate fi, în această privință, un matinal, situație în care randamentul maxim se situează în primele ore ale dimineții. Dar există și indivizi vesperei, cu randament maxim în ultimile ore ale zilei. Destul de mulți sînt chiar nocturni, aceștia lucrînd mai bine noaptea, cînd celelalte tipuri ies din activitate. Există firește și „diurnii“, cu un vîrf randamental spre prînz (la mijlocul zilei). Uneori nu este posibil ca activitatea personală filatelică să se desfășoare conform fazelor ideale de bioritm. Dar ori de cîte ori din punct de vedere material acest lucru este realizabil, este de

preferat, mai ales pentru momentele de analizare a materialului.

Ciclul mediu lunar, are un vîrf optim de aproximativ trei zile, timp care este bine să fie rezervat momentelor concluzive ale activității filatelice.

Ciclul lung (anual), care durează o lună, poate fi întrebuițat pentru o intensă activitate de creare a unor materiale de literatură filatelică, care închid în ele o mare parte a muncii personale. Nu este indiferent cum se face expunerea, ca sistematizare și stil. Aceste activități, ca și cele de creare a schemelor de dezvoltare viitoare a unor idei survenite pe parcurs, este bine să fie condensate tocmai în perioadele randamental maxime sezonier (anual).

Determinarea fazelor de bioritm din cadrul ciclului scurt nu necesită nici un calcul. În absența unor defazări fortuite, odată cunoscut momentul optim, el rămîne fix în cursul undulației zi/noapte. Calculul perioadelor optime (și critice) de 28 de zile, are ca bază momentul (ziua) nașterii. Determinarea se poate face cu rigla lui Scutașu-Comăneanu și un tabel de dimensiuni reduse, ambele ușor de

manipulat. Pentru perioada lungă, sezonieră, rigla este suficientă și în plus, odată calculată, defazările posibile sînt mari rarități. Cu alte cuvinte, doar ciclul selenar trebuie reînnoit de la lună la lună.

Se vor evita momentele critice din ciclul circadian pentru studiile filatelice analitice. Momentele de sinteză vor fi rezervate

pentru perioadele optime lunare și anuale. În zilele de randament minim lunar, se va prefera simpla colectare de material, amîinîndu-se analizarea lui. În perioada critică anuală este preferabilă abținerea de la munca de creație.

Este bine de știut că bioritmul are aceeași valoare și în activitatea profesională. Acolo însă nu se pot

evita total momentele critice, deși dacă sînt cunoscute nu mai produc surprize. Dar activitatea filatelică fiind neobligatorie și cu totul voluntară, poate fi cu succes planificată în fazele favorabile ale bioritmului, pentru a avea realizări filatelice cît mai plăcute, prin optimizarea conținutului din toate punctele de vedere.

Stiați că

● Primele emisiuni britanice pentru colonii nu aveau imprimată valoarea facială, deosebirea dintre mărci făcîndu-se în funcție de culoare (Barbados, prima emisiune). Sistemul a fost preluat la mărcile speciale pentru anumite categorii de expeditori la care taxele poștale nu se plăteau. (Mărci pentru corespondență, militarilor pe front etc.).

● În filatelia elvețiană pare să se fi descoperit, deși încă nu a fost inclusă în cataloage, o mare raritate asemănătoare celebrei mărci de 1 cent negru pe magenta din Guiana britanică. Autorul descoperirii misterioasei, și, pînă acum, singurei mărci de acest gen este H. L. Katchen directorul firmei britanice The Amateur Collector Ltd. Povestea a început în anul 1979 cînd filatelistul britanic sorta o colecție de mărci ștampilate a primei emisiuni elvețiene „Taxa de plată” din 1878. În această emisiune numai la valoarea de 1 c. se află o „stea cu raze” în spatele cifrei ce reprezintă valoarea; în timpul sortării a ieșit la iveală o valoare de 5 c. cu aceeași particularitate. Laborioase teste ale experților elvețieni și studierea arhivelor poștei și imprimeriei au ajuns la aceeași concluzie: marca este originală. Ea poartă

ștampila localității Bisegg din cantonul Thurgau. În aceste circumstanțe o cercetare atentă a colecției Dvs. poate fi plină de surprize!

Nu demult a apărut în Yugoslavia o carte semnată de Nuaz Abodzic, dedicată acelei ocupații de milenii, albinăritul, precum și rolului produselor apicole în sănătatea omului. Autorul face în primele pagini o prezentare în culori, a albinei și albinăritului și avem plăcuta surpriză să constatăm o marcă românească ce reprezintă o albină în timpul culesului. Este vorba de valoarea de 1,35 din seria „Sericicultură și apicultură” din anul 1963. Pentru colecționarii tematici cartea este interesantă prin faptul că prezintă foarte multe mărci, străine și toate mărcile românești, care au ca subiect apicultura.

Ne bucură faptul că prima marcă prezentată în lucrare, este o marcă românească, poate ca omagiu adus acestei indeletniciri practicate cu dragoste și priecpere, pe teritoriul românesc, și ne bucură să avem această carte editată în condiții grafice ireproșabile.

INTREGURI POȘTALE

MARINĂ

DUMITRU C. BIALA

O temă mult apreciată de filатели este și aceea de a colecționa piese filatelice cu aspecte din diferite sectoare de activitate marinărească, cum sint: mărci poștale, întreguri, ilustrate, maxime, plicuri prima zi, plicuri omagiale, obliterations speciale, etc. O astfel de tematică pentru o prezentare completă, ar necesita pagini întregi, dacă s-ar trata în întregime — cu amănunțime pentru fiecare piesă ori spațiul nu ne-ar permite, așa că voi căuta a prezenta o parte din piesele ce s-au realizat pînă în prezent, dintre cele mai reprezentative.

A. — Nave, principalele mijloace de transport pe apă.

1. — O primă marcă pe care apare în desen o navă de transport, ce s-a folosit pe teritoriul patriei noastre, este marca de 20 paras „Local Post“ aplicată pe corespondență împreună cu mărci adezive din Austria, de către Soc. engleză „Danube Black Sea Railway“ care a administrat linia ferată „Kustendje—Czernawodă“, societate ce

a emis în perioada 1867—1871 astfel de mărci, fiindcă pe lângă mărfuri au mai efectuat și transporturi de corespondență poștală.

La această emisiune există și o gamă de probe și impresiuni din anul 1890, realizate la Imprimeria M. Kaiser din Viena.

2. — De către Poșta Română, prima piesă pusă în circulație avînd în cadrul desenului o navă, este marca din anul 1913 de 10 bani. Nava se află în prim plan în cursă pe Dunăre cu pavilion „steagul tricolor“.

3. — La 1 oct. 1928, cu ocazia aniversării a 50 de ani de la alipirea Dobrogei la patria noastră, Poșta Română a emis o serie de 7 valori. Marca de 2 lei (CMPR 438), cu vedere în ansamblu a portului Constanța, redă în desen mai multe nave ancorate la țarm, iar o altă navă în fața farului.

4. — La aniversarea a 50 de ani de la înființarea marinei române în anul 1931 s-a pus în circulație o serie de patru mărci (planșa 1), după desene ale pictorului D. Stiupei.

a. — Marca de 6 lei (CMPR 500) prezintă Brioul „Mircea“, nava școală de pregătire a marinei militare române. Această navă a fost construită în anul 1882 la șantierul naval „The Thames Iron-Works and Ship Company building“ din Londra—Anglia. Nava a primit numele voievodului Mircea cel Bătrîn, care a condus Țara Românească în perioada 1386—1418 și se intitula „Domn pînă la marea cea mare“. Sub acest voievod navigația și comerțul a luat o mare dezvoltare, navele românești ajungînd pînă în Marea Mediterană.

b. — Valoarea de 10 lei (CMPR 501), redă un monitor pe Dunăre. Monitoare care au funcționat în serviciul marinei române au fost: Mihail Kogălniceanu, Al. Lahovary, I. Brătianu și L. Catargiu. Aceste monitoare au fost construite la șantierul naval „Meyer“ din Linz, între anii 1906—1907. Au luat parte la luptele din anii 1916—1917 de la Turtucaia, Silistra, Derwent, Rasova, Patlageanca. În anul 1921 au mai intrat în funcțiune alte trei monitoare: Ardealul, Transilvania și Bucovina, monitoare care și-au adus contribuția în timpul insu-

recției de la 23 august 1944. Acest tip de nave au fost scoase din circulație în anul 1961.

c. — Valoarea de 16 lei (CMPR 502) are ca desen crucișătorul „Elisabeta” construit la șantierul naval Armstrong din Newcastle — Anglia. A fost un crucișător ușor, sosind în țară la Galați la data de 5 noiembrie 1899. Ca și Bricul „Mircea” această navă a contribuit la formarea cadrelor necesare marinei militare române, timp de 35 de ani. A efectuat marșuri de instrucție în Marea Neagră, Mediterană, Oceanul Atlantic și Marea Nordului. Acest crucișător a fost redat și pe plicul cu nr. de COD 0295, realizat de Poșta Română cu ocazia deschiderii Expoziției filatelice EXFIMAR '80 Constanța. Marca fixă a plicului redă silueta crucișătorului din ilustrație în culoarea neagră, repetată apoi și în albastru, cu același număr de cod.

d. — Valoarea de 20 lei (CMPR 503), reprezintă un distrugător. Astfel de nave au fost de două tipuri. Primele construite în Italia în anul 1919, cunoscute sub numele de tip Mărăști—Mărășești. Al doilea tip R construite între anii 1927—1930 au fost în dotarea marinei militare române în perioada 1930—1961. Au navigat din Marea Neagră pînă în Oceanul Atlantic. Distrugător a mai apărut și în desenul mărcii poștale (CMPR 1184) din emisiunea „Frația de Arme româno-sovietică” din anul 1948 cu valoarea de 8 + 8 lei în culoarea violet (Plansa 1).

De ziua Marinei a anului 1957 s-a emis o marcă poștală cu valoarea nominală de 1,75 lei (CMPR

1742 — Plansa 1) care redă în desen un distrugător, realizare după o machetă a Colectivului I. Dumitrana.

4. — În anul 1932 a avut loc la București „Al IX-lea Congres Internațional de Istorie a Medicinii”, cu care ocazie Poșta Română, a emis o serie de trei mărci. Marca cu valoarea de 10 lei de culoare albastră (CMPR 540), are în desen în prim plan o „barcă antică” cu Esculap zeul tămăduirii și Hygeia zeita sănătății din mitologia greacă, iar în planul doi „Podul lui Traian”.

5. — Prima expoziție marinărească s-a deschis la București în ziua de 19 octombrie 1936. Poșta Română a pus la dispoziția vizitatorilor o serie de trei mărci — tiraj de 60.000 serii dantelate și 200 nedantelate. Desenele mărcilor au fost realizate de D. Stiubei, redind trei dintre cele mai reprezentative nave ale marinei militare române.

a. — Valoarea de 1 + 1 lei violet (CMPR 606) prezintă submarinul „Delphinul”, construit la șantierul naval „Quarnaro” din

Fiume — Italia. La data de 9 iunie 1936 această navă a primit botezul, ridicându-se pavilionul la bord și la 13 iunie 1936 a intrat în portul Constanța. Primul său comandant a fost Căpitanul Victor Voinescu.

b. — Valoarea de 3 + 2 lei (CMPR 607), prezintă „Bricul Mircea”.

c. — Valoarea de 6 + 3 lei (CMPR 608), prezintă un vapor S.M.R., respectiv Serviciul Maritim Român care a luat ființă la data de 3 mai 1895. Prin înființarea acestui serviciu s-a efectuat o legătură perfectă a transporturilor de mărfuri, călători și corespondență între trenurile exprese internaționale din vest cu cele interioare de la noi și în continuare cu Levantul, vechea denumire a țărilor limitrofe ale Mediteranei și răsărit. Vapoarele ce au deservit acest serviciu au fost: Meteor, Medeea, România, Împăratul Traian, Dacia, Transilvania și altele. Pasagerele de tipul S.M.R.: România, Împ. Traian, Dacia au fost construite la șantierul na-

val „St. Nazaire“ — Loire în Franța. Pasagerul „România“ a sosit în țară la data de 1.IV.1905, era dotat cu stații de radio T.F.S. prin care se asigura o bună navigație. Nava a fost scufundată în Marea Neagră în timpul celui de al doilea război mondial — respectiv data de 10 mai 1944.

Cele trei mărci aplicate pe plicuri s-au obliterat cu ștampila expoziției, avind pe centru data de 19 OCT. 36.12. Au fost obliterate cu această ștampilă mărcile respective în bloc de patru sau unicat.

Marca de 1 + 1 lei „Del-finul“ s-a mai aplicat și pe ilustrate de epocă, obliterate cu ștampila de zi a poștei, realizându-se astfel câteva ilustrate maxime.

6. — În anul 1939 (aug. 15), de ziua „marinei“, s-a folosit o ștampilă cu care s-au obliterat cele trei co-lite (CMPR 3—5), ștampilă ce are în centrul ei desenul stilizat al Bricului „Mircea“. Pentru obliterate s-au folosit tușuri de culoare: violet, brun-vișiniu până la violet-negricios.

7. — O serie de 8 mărci poștale, dintre care patru ce redau silueta unor nave, a fost pusă în circulație la data de 28 iulie 1948, după desene ale pictorului D. Stiubei.

a. — Valoarea de 2 + 2 lei (CMPR 1205), prezintă un concurs de vase cu vele.

b. — Valoarea de 5 + 5 lei (CMPR 1206), prezintă nava școală „Mircea“. Este cea de a doua navă școală a marinei militare române, care poartă acest nume. Construcția navei a început în luna martie 1938 la șantierul naval „Blohm und Voass“ din Hamburg — Germania și a fost lansată la apă pe data de 27 mar. 1939, când s-a ridicat la bord pavilio-

nul României. Nava a fost construită după planurile velierului german „Gorgh Foch“ și din același tip ca al navelor școală „Eagle — USA“; „Tovariș — URSS“; „Sagres — Portugalia“. A plecat spre țară la 29 mart. 1939 și după o călătorie de 50 de zile ajunge la Constanța, după ce a făcut câteva escale pe parcurs. În același an a efectuat o călătorie de instrucție în Marea Mediterană, vizitând mai multe porturi. În anul 1946 i s-au făcut unele reparații și în luna oct. 1965 a plecat la Hamburg pentru modernizare. După renovare, completat cu aparatură modernă, camera frigorifică de mare capacitate și instalație de preparat apă potabilă din apa de mare, a executat în anul 1967 mai multe marșuri de instrucție în Marea Neagră și Oceanul Atlantic. A participat în anul 1976 la serbările organizate în Statele Unite ale Americii cu ocazia sărbătoririi a 200 de ani de la proclamarea independenței.

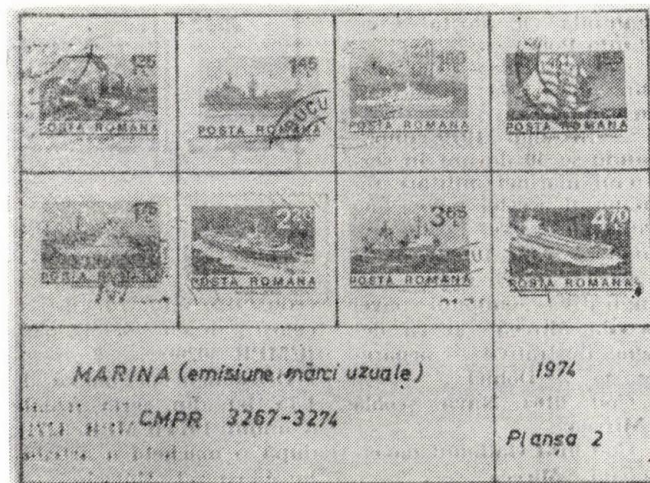
Cu această ocazie Filiala AFR Constanța a realizat

cu aprobarea Dir. Gen. P.T.T., două ștampile speciale cu care s-a obliterat întreaga corespondență ce a plecat și sosit la Oficiul poștal Constanța-Port, în zilele de 4 mart. și respectiv 30 aug. 1976, ștampile ce au fost foarte mult apreciate de filateliștii români și din străinătate. Nava școală „Mircea“ are în proră sub bompres un galion care reprezintă pe voevodul Mircea cel Bătrîn.

Desenul acestei nave școală este redat și pe marca poștală (CMPR 3270) din emisiunea uzuală a anului 1974 (Planșa 2) cu valoarea de 1,55 lei după o machetă a artistului plastic I. Untsch.

Pe lângă mărci Poșta Română a emis și întreguri poștale, pe care apare în ilustrații silueta acestei nave școală, dintre care redăm câteva exemple:

— Cartea poștală — Cod 621 — Cda 3066 din anul 1968 monocoloră într-un set de 20 c.p. cu aspecte din activitatea ostășească. Imprimarea s-a făcut în culoarea albastră, repetată

apoi în culorile maro, verde și oliv.

— C.P. Cod 9 — Cda 3081 — set de 19 c.p. monocolor. Albastru și repetare în culorile cenușiu, maro și verde.

— C.P. Cod 698 fără nr. de cdă — set de 19 c.p. monocolor. Realizare în culoarea albastru-ultramarin, precum și maro, verde-cenușiu și verde.

— C.P. Cod 837 fără nr. de cdă din anul 1972 într-un set de 19 c.p. monocolor: albastru, repetat în brun-roșcat, verde și verde-gris.

Toate aceste c.p. au ca marcă fixă stema tip X și nu au texte sub ilustrație. S-au emis și plicuri cu aceeași marcă fixă stema tip X în culoarea albastru pe hirtie velină cu tapet interior și inscripționări sub ilustrații;

— Cod 1336/1973 — Bricul „Mircea” — Nava Școală a Marinei militare române. Pe un număr limitat de plicuri, Grupa de filatelie tematică marină din Constanța a aplicat o ștampilă cu următorul text: Marșul de instrucție al navei școală „Mircea” Newyork—Constanța — 30 aug. 1976 — 8700 Constanța Port, avînd pe mijloc silueta navei, precum și ștampila Of. Poștal Constanța-Port.

— Cod 0218 — Cda 15031 din anul 1974 cu aceeași inscripție.

— În anul 1979 împlinindu-se 40 de ani în serviciul marinei militare române al acestei nave, s-au emis de către Poșta Română două plicuri Cda 15035 avînd ca marcă fixă figurativă „galionul navei școală Mircea” și ca desene ilustrative — acuarele de V. Donici.

Cod 0163 Nava școală „Mircea”.

Cod 0164 Galionul navei-școală „Mircea”.

— Cod 0293 — Cda 15030 din anul 1980 într-un set de 4 plicuri.

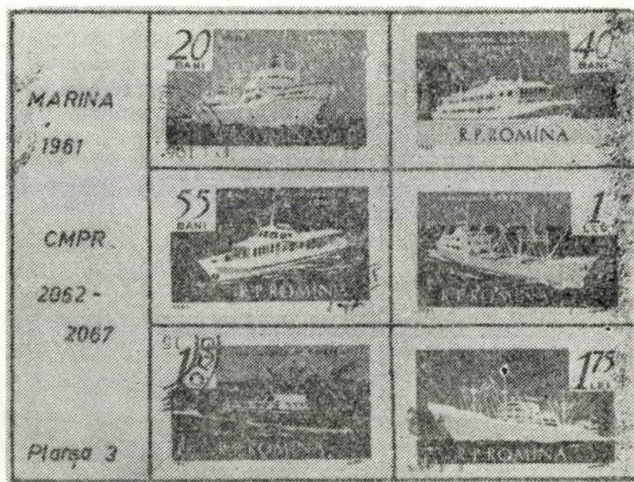
c. — Valoarea de 10 + 10 lei (CMPR 1208) prezintă motonava „Transilvania”. Această navă de croazieră a fost construită în anul 1938 la șantierul naval „Burmesteir und Wain's” din Copenhaga și a intrat în serviciu la data de 28 iulie 1938. Navei i s-au asigurat servicii ireproșabile. Călătorii avînd la dispoziție sală de lectură, de muzică, cinematograf, restaurant, bar de noapte, magazin cu articole de artizanat, cabinet medical precum și un personal specializat. (Planșa 1 prezintă această navă). Silueta navei mai este redată și în seria de mărci uzuale din 1967/68 pe va-

Nava Transilvania apare și în ilustrația plicului Cod. 208 Cda 267 din anul 1965, cu marca fixă o „iolă” Realizator D. Stiubei.

Plicul cu Cod 1124/1973 cda 11024 cu textul sub ilustrație: Vasul „Transilvania” la ieșirea din portul Constanța.

În articolul semnat de Fr. Hoșciuc din Buletinul de filatelie marină — aug. 1978, semnaleză și plicul cod. 396—965 cu această navă. Mai este redată și ștampila dreptunghiulară întrebuințată de Oficiul poștal ce a funcționat la bordul acestei nave.

d. — Valoarea de 8 + 8 lei (CMPR 1207), prezintă o navă fluvială în cursă. Cu aceste mărci s-a realizat de grupa de maximafilie din cadrul Filialei

loarea de 3,25 lei (CMPR 2751) format mare, precum și pe cea cu format mai redus din anul 1971 — același desen și culoare (CMPR 3026).

Deasemeni pe marca de 1,75 lei din seria uzuale a anului 1974 (CMPR 3271), după o machetă a artistului plastic I. Untsch.

AFR Constanța și mai multe ilustrate maxime.

8. — Tot în anul 1948, în cadrul a două emisiuni care prezintă diferite mijloace de transport, apare în cadrul unor mărci și silueta unor nave de transport de mare tonaj.

a. — Valoarea de 100 lei (CMPR 1220) din emisiu-

nea Poșta aeriană, marcă ce ulterior a fost supratipărită în anul 1952 cu o nouă valoare facială 3 bani (CMPR 1370).

b. — Valoarea de 1 + 1 lei (CMPR 1221) din emisiunea Munca în comunicații, prezintă pe lângă navă și personalul care efectuează munca de încărcare și descărcare, imagine ce s-a cuprins și pe marca din cadrul colțiței aceleiași emisiuni (CMPR 1225) dar în culori schimbate.

Desenele emisiunii au fost realizate de D. Stiu-bei.

9. — În anul 1951 s-a realizat o serie de 12 valori cu Planul Cincinal. Valoarea de 6 lei (CMPR 1349) prezintă ansamblul de lucrări al Canalului Dunărea—Marea Neagră. Pe cursul de apă al canalului se observă mici ambarcațiuni. Cu ocazia reformei monetare din luna ian. 1952, această marcă a fost supratipărită cu o nouă valoare (CMPR 1427).

10. — De ziua marinei în august 1954 s-a pus în circulație o marcă de 55 bani (CMPR 1547). Macheta realizată de pictorul D. Stiubei, prezintă un marinăr de strajă în fața mai multor vase militare.

Tot de ziua marinei în anul 1958 s-a emis un plic cu marca fixă stema tip IV, avînd în prim plan un marinăr, iar în planul doi un vapor cu pavoaze.

11. — O perioadă de timp Poșta Română obișnuia să emită anual efecte poștale avînd ca subiect „Luna pădurii“.

Pe una din mărcile anului 1955 cu această temă, cea cu valoarea de 1,20 lei (CMPR 1566) prezintă o plută, unul dintre primele mijloace de transport realizat de oameni prin care reaușeau a transporta produsele. De la simple transporturi locale s-a ajuns cu

ajutorul plutei să coboare bogățiile din munți pe apele interioare pînă la Dunăre și de aici în continuare pînă la mare.

Un plic din emisiunea anului 1956 „Luna pădurii“ are sub ilustrație ca text: Transportul dirijat al materialului lemnos pe apă, text ce este în concordanță cu desenul ilustrației. Imprimarea s-a făcut pe hîrtie albastră cu o marcă fixă figurativă, de aceeași culoare albastru, repetată și în culoarea brun-roșcat.

Un alt plic din anul 1969 Cod 552 Cda 2026 redă în desenul ilustrației „Plute pe Bistrița“. La această emisiune se întîlesc 3 variante, care se pot identifica după modul pozițional al inițialelor FT, al tapetului interior al hîrtiei din care s-a realizat plicul.

Pentru reeditarea unui traseu marin cu pluta, menționat într-o cronică moldoveană a fost construită pluta „DACIA-2050 ANI“ care a navigat pe Marea Neagră condusă de temerarii: Gerő Szekeres din Iași, Ion Preda din București, Victor Mihai Molecea din Iași, Emil Braharu din Iași și Emerick Szuhaneck din Petroșani. Filialele AFR Constanța și Tulcea, la propunerea grupării de filatelie tematică „marina“ au pus în circulație la Sulina în ziua de 27 aug. 1978 ora 14 un plic ocazional prin care s-a omagiat acest eveniment, plic obliterat cu o ștampilă poștală specială.

12. — Împlinindu-se 10 ani de la moartea speologului Racoviță Emil, s-a pus în circulație în anul 1958 două mărci poștale, după desene realizate de H. Meschendörfer pe hîrtie cretată. Marca de 55 bani are în desenul ei din partea stîngă nava „Belgica“

cu care savantul român a participat la expediția din Antarctica (CMPR 1819).

Această navă a fost construită în anul 1884, ca navă pentru foci, numită la început „Patria“, sub pavilion norvegian. În anul 1896 nava trece sub pavilion belgian și capătă numele de „Belgica“, avînd comandant pe ofițerul de marină Adrian de Gherlache, care a condus în Antarctica nava în expediția organizată de Societatea de Geografie din Belgia. La această expediție au mai participat: A. Amundsen ca pilot șef, F. Cook ca medic. A. Dobrowski ca meteorolog, etc. Nava a fost blocată un timp de ghețuri la latitudinea de peste 71 grade, realizînd prima iernare în apele arctice. Silueta navei a mai apărut pe ștampila prima zi a emisiunii „10 ani de la moartea savantului Emil Racoviță“ precum și pe plicul și ștampila specială, realizări ale Cercului de filatelie polară „Emil Racoviță“ din Cluj-Napoca.

Ca o completare a acestei emisiuni, s-a mai emis și un plic, avînd ca marcă fixă figurativă în care apare pe lângă portretul savantului și nava „Belgica“, iar în ilustrație „Șantierul naval Galați“.

Plicul s-a realizat în anul 1958 în culoarea albastru-verzui pe hîrtie albastră, repetat în culoarea violet și brun-roșcat, precum și pe hîrtie brun vîrgată cu unele variațiuni ale mărcii fixe.

13. — În anul 1959 Poșta Română emite o altă marcă ce redă o navă din altă țară. Este vorba de spărgătorul de gheață atomic, lansat de U.R.S.S. Marca s-a realizat după o machetă a artistei Aida Tasgian cu o valoare nominală de 1,75 lei în culoa-

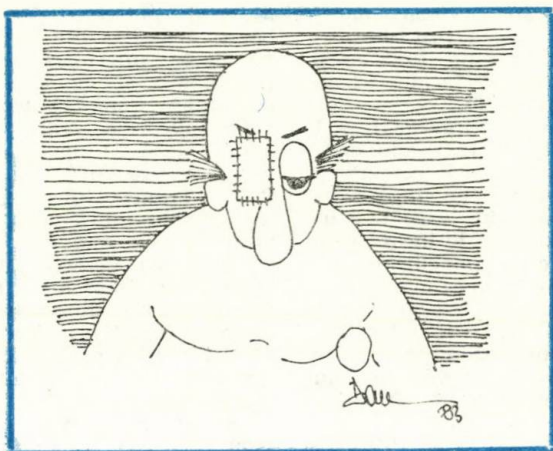
rea violet-albăstrui (CMPR 1901). Desenul mărcii redă în prim plan spărgătorul de ghiață atomic „V. I. Lenin“, încadrat de simbolul atomului și emblema secera și ciocanul, sub care se află data de 15.IX.1959. Această navă este prima în lume care a folosit ca mijloc de propulsie „energia atomică“. A fost construită în șantierele navale URSS în anul 1957, pentru a fi folosită la spargerea ghețurilor din zonele arctice în vederea deschiderii căilor de navigație pentru toate celelalte categorii de nave. Nava este dotată și cu un helicopter, cu care execută cercetări pentru a indica navei drumul ce are de urmat, lansarea de bombe pentru spargerea ghețurilor ce nu pot fi distruse prin alte mijloace.

14. — Marca (CMPR 1966) din seria uzuale a anului 1960 cu valoarea de 1,55 lei are în desen o navă ancorată, completată cu o scenă de activitate portuară.

15. — Seria „marina“ pusă în circulație la data de 25 apr. 1961 are un tiraj de 3.000.000 serii. Machetele mărcilor au fost executate de pictorul D. Stiubei și redau diferite nave din dotarea flotei maritime și fluviale de transport. (Planșa 3).

a. — CMPR 2026 — 20 b. — Cargoul „GALAȚI“. Prima navă de 4 500 tdw, construită la șantierul naval Galați în anul 1960. Construcția navei a început în anul 1957 și la 26 iun. 1959 ora 10 și 11 minute a avut loc festivitatea botizului navei „Galați“. În anul 1978, flota noastră de transport avea în serviciu 17 cargouri de tipul „Galați“.

b. — CMPR 2063 — 40 „Pasagerul fluvial „OLTENIA“. A fost con-

struit la șantierul naval Oltenița și a fost destinat transportului de pasageri pe Dunăre pe distanța Sulina—Viena. Are o capacitate de 200 locuri, dispuse în cabine pe două etaje, pe toată lungimea vasului. Silueta acestui pasager a mai apărut pe marca poștală (CMPR 2259) — valoare 1,35 lei — în emisiunea „mijloace de transport“ din anul 1963 într-un tiraj de 1.500.000 ex. Mache-tator I. Dumitrana.

c. — CMPR 2064 — 55 b. — Hidrobuzul „TOMIS“. Acest pasager maritim costier, a fost construit la șantierul naval Oltenița pentru a transporta pasageri pe litoralul românesc al Mării Negre și în Delta Dunării, avind o capacitate de transport a 90 persoane și un deplasament de 54 t.

d. — CMPR 2065 — 1 leu — Nava „ARAD“. Este un costier de 1017 tdw., construit la șantierul naval de la Drobeta-Tr. Severin. Ulterior nava a fost complet refăcută și dotată cu aparatură modernă de cercetare marină. I s-a schimbat numele, cu cel al ilustrului cercetător și om de știință Emil Racoviță. În serviciul flotei de transport

român, mai există și alte nave de acest tip: Buzău, Pitești, Roman...

e. — CMPR 2066 — 1,55 l. — Remorcherul fluvial „N. CRISTEA“, construit la șantierul naval Oltenița a fost destinat pentru remorcaj fluvial pe distanța Sulina — Drobeta-Tr. Severin — Moldova Veche — Rîgensburg. Are un deplasament de 310 t., cu o viteză de 10 km pe oră. Are un echipaj format din 20 persoane. Corpul navei este împărțit în nouă compartimente etanșe, cu cabine confortabile pentru echipaj. Este prevăzut la provă cu două ancore.

f. — CMPR 2067 — 1,75 l. — Cargoul „DOBROGEA“. Această navă a fost construită la șantierul naval de la Rijeka — R.S.F. Iugoslavia. Are un tonaj de 12.961 tdw, cu motor Sulzer 850 de 5 600 C.P., desfășurind o viteză de 14 Nd. Nava „București“ de același tip cu cargoul Dobrogea, este prima navă românească, în anul 1963 a efectuat o călătorie în jurul lumii.

Desenele acestor mărci au fost redată și în ilustrațiile de pe plicurile puse în circulație în luna mai 1961 — Cda 191 — avind

ca marcă fixă figurativă un „pescăruș“ ce planează deasupra valurilor mării — culoarea violet într-un tiraj de 166.500 ex. — realizări ale pictorului D. Știubei.

— Cargoul „Galați“.
— Cabotierul „Arad“.
— Cargoul „Dobrogea“.
— Pasagerul fluvial „Oltenița“.

— Remorcherul „Nicolae Cristea“.

— Hidrobuzul „Tomis“.

16. — Pasiunea pentru navomodelism, o consider ca și pentru cea de colecționare a mărcilor poștale, a numismatice, precum și pentru orice alte obiecte ce doresc să le colecționeze amatori ca să le aibe în colecțiile proprii. Dacă filateliștii și numismații au posibilitatea de a-și colecționa piesele gata executate, acestora nu le revine decât faptul de a le organiza și prezenta, pe cînd la un navomodelist, el singur își realizează piese într-o scară redusă în raport cu nava ce dorește să o aibe sub formă de machetă în colecție. Această pasiune a navomodelismului începe din anii copilăriei ca și celelalte pasiuni.

Poșta Română pentru a marca și această pasiune a cuprins în emisiunea „Copii“ din anul 1962 și o marcă cu valoarea nominală de 40 b. (CMPR 2192) în care un pionier prezintă o navă realizată de el în miniatură. O a doua marcă din seria „Pionieri“ a anului 1968 (CMPR 2775) prezintă un grup de pionieri care prezintă un navomodel.

17. — O a treia navă, ce nu face parte din flota română, este pe marca din emisiunea „45 ani de la Revoluția socialistă din octombrie“ (CMPR 2206), unde în planul doi este

redat crucișătorul AURO-RA, nava de pe care s-a dat semnalul de declanșare a revoluției din octombrie.

18. — În anul 1965, Poșta Română a emis un set de cărți poștale monoculare Cda 425 cu aspecte din diferite sectoare de transporturi, dintre care redăm pe cele cu aspecte din tema noastră :

a. — Cod 247 Navă românească pentru transport de mărfuri.

b. — Cod 398 Convoi de nave românești trecînd cataractele.

c. — Nave fluviale așteptînd în portul Turnu Severin plecarea în cursă.

d. — Manipulări de mărfuri în portul Brăila.

Pe ultimele trei c.p. se mai află inscripționat în ilustrații și textul „1890—1965 — 75 de ani de la înființarea navigației fluviale române“.

19. — În același an s-a mai emis un set de c.p. cu date privind realizarea „Planului cincinal“ Cda 584. Cartea poștală cu nr. de cod 412 are ca text: Creșterea volumului total al schimburilor comerciale externe de la 100% în 1965 la 140% în 1970. În ilustrație se află și silueta unui vapor de mare tonaj.

O altă c.p. Cda 860 din oct. 1965 — Cod 479 are ca text: Creșterea volumului total al transporturilor de mărfuri de la 100% în 1965 la 155—160% în 1970. În partea de jos a ilustrației o „ancoră“.

Această c.p. se repetă cu același text și ancora în ilustrație printr-o nouă cda 538 și nr. de Cod 467.

20. — În luna mai a anului 1966 a avut loc la Galați o Expoziție de mostre. Pe un plic-întreg poștal, apare în ilustrație pe hîrtie cromo traulerul „Galați“, după o acuarelă a pictorului D. Știubei.

21. — O carte poștală din anul 1968 cu tematica „Muzeele bucureștene“, cu nr. de cod 544 — cda 3055, prezintă o lucrare a lui C. Cuțescu Storck cu titlul „Bosfor“. În ilustrația acestei c.p. sînt prezentate trei tipuri de nave în trecere prin strîmtoarea Bosfor.

21. — Pinzarul moldovenesc. Astfel de nave se construiau din lemn cu pupa și prova (prora) arcuite, fiind mai înalte decît partea centrală a navei și erau dotate cu trei catarge și cinci vergi. Propulsia se asigura cu ajutorul a cinci vele dreptunghiulare. Astfel de nave s-au construit în timpul voievodului Ștefan cel Mare, după cum se aminteste în documentele rămase din acea perioadă.

În emisiunea de mărci poștale din anul 1969 cu tematica „Fresce“ valoarea de 60 b. policromă (CMPR 2912) are în ilustrație un „pinzar moldovenesc“, realizare după o pictură murală păstrată la Mănăstirea Sucevița, și nu Moldova cum se menționează în CMPR ed. 1974.

O corabie moldovenească întîlnim și în desenul mărcii din emisiunea „steme“ a anului 1979 valoarea de 1,20 lei, respectiv stema municipiului Constanța.

22. — La data de 17 iulie 1970, s-a emis marca poștală de 55 b. (CMPR 2965), marcă prin care se aniversează 75 de ani de navigație maritimă română. Desenul mărcii realizat de Vladimir Stoianov pe hîrtie cromo în heliogravură, reprezintă un cargou maritim de tip „Galați“, avînd în fața un pavilion care flutură în vînt, cu inscripția N R, însemnul caracteristic al navigației române. Comitetul executiv A.F.R., a realizat cu

această ocazie un plic special în a cărui ilustrație apare una din navele care a inaugurat linia maritimă permanentă Sulina — Constantinopol. Pe plic s-a aplicat marca poștală emisă cu această ocazie, precum și o ștampilă specială, a-lături de ștampilele poștale Constanța Port și Istanbul.

23. — Emisiunea „marina” pusă în circulație la 15 sept. 1971, prezintă re-produceri de artă cu su-

pera pictorului N. Dărăscu „Bărci la Veneția”.

Bărci la Veneția, realizare a pictorului N. Dărăscu, apare pe mai multe întreguri poștale în cadrul emisiunilor de popularizare a operelor artiștilor români.

— Plic Cod 79 Cda 428
B.T.V.1966 — 400.000 ex.

— Plic Cod 79 Cda 696
B.T.VI.1966 — 100.000 ex.

— Plic Cod 79 Cda 700
B.T.VI.1966 — 60.000 ex.

aduceau mirodenii, trecere ce s-a făcut prin strimtoarea din sudul continentului american, strimtoare care îi poartă numele (1520). După ce a străbătut Oceanul Pacific, a debarcat în insulele Filipine, unde a fost ucis. Locotenentul său S. Elcano a continuat și terminat călătoria în jurul pământului.

25. — Cele trei mărci din emisiunea „Poduri” din anul 1972, au în cadrul desenelor și nave de transport fluviale ce trec pe sub aceste poduri. Machetele grafice ale acestei emisiuni au fost executate de Vladimir Stoianov. (Planșa 4).

26. — Reproduseri de artă sînt prezentate pe emisiunea de mărci „Peisajii venețiene”. Machetele grafice ale emisiunii sînt opera artistei plastice Aida Tasgian-Constantinescu pe hîrtie cromo. Peisajele venețiene sînt realizări în viziunea pictorilor români.

a. — CMPR 3163 — 10 b. — „Vedere din Veneția” de Gh. Petrașcu.

b. — CMPR 3164 — 20 b. — „Marină” de N. Dărăscu.

c. — CMPR 3165 — 55 b. — „Palatul Moliberti — Veneția” de Gh. Petrașcu.

d. — CMPR 3166 — 1,55 l — „Veneția” — de M. Bunesco.

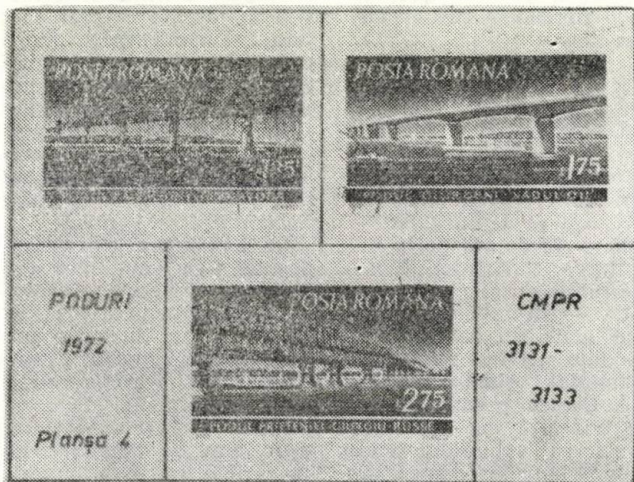
e. — CMPR 3167 — 2,75 l — „Palat venețian” de N. Dărăscu.

f. — CMPR 3168 — 6,40 l — „Veneția” de Marius Bunesco.

Colița CMPR 68/3169 prezintă „Vedere din Veneția” de Petrașcu.

În cadrul desenelor din cadrul mărcilor sînt redată lagunele Veneției, vase, iar pe fondul coliței în jurul mărcii se observă un vas de epocă.

27. — În setul de plicuri „Cincinalul înainte de termen” Cda 11038, cel cu

biect marin, după machete executate de I. Dumitrana în heliogravură pe hîrtie cromo.

a. — „Furtună pe coasta mării” de B. Peters (CMPR 3071) — 10 b.

b. — „Marina” de Bakhuysen Ludolf (CMPR 3072) — 20 b.

c. — „Corăbii pe mare furtunoasă” de van Evrevelt (CMPR 3073).

d. — „Marina” de m. W. Arnold (CMPR 3074) — 60 b.

e. — „Marina” de I. K. Aivazovski (CMPR 3075) — 1,75 l.

f. — „Corăbii în portul Brăila” de I. Al. Steriadi (CMPR 3076).

Colița 78/3077 cu valoarea de 5 lei, reproduce o-

— Plic Cod 79 Cda 813
B.T.VII.1966 — 246.000 ex.

— Plic Cod 36 Cd 2038
— 1971.

— Carte poștală Cod 123 Cda 773 B.T.VI.1966 — 300.000 ex.

24. — În seria de patru mărci „Aniversări II” pusă în circulație la 20.XI.1971, marca de 40 b. (CMPR 3099) aniversează 450 de ani de la moartea navigatorului portughez Magelan. În partea stîngă a desenei mărcii sînt prezentate în scară trei caravele cu care acesta a întreprins prima călătorie în jurul pământului (1519—1521). Această călătorie s-a efectuat în căutarea unui drum prin vest spre insulele Moluce, de unde portughezii

nr. de cod 1140 și textul TRANSPORTURI, are în desenul ilustrației pe lângă tren, avion și silueta unui VAPOR.

28. — După machetele artistului plastic I. Untsch, s-a realizat și pus în circulație în anul 1974 o emisiune de 8 mărci uzuale, având ca desene diferite nave din serviciul marinei comerciale române.

a. — CMPR 3267 — 1,35 l. — Remorcher împingător, în timp ce trece pe sub podul rutier de la Giurgeni — Vadul Oii.

b. — CMPR 3268 — 1,45 l. — Cargoul „Dîmbovița“, de 7 500 tdw, navă ce a fost construită la șantierul naval din Leningrad — URSS și intrată în serviciu în anul 1971.

c. — CMPR 3269 — 1,50 l. — Pasagerul fluvial „Muntenia“.

d. — CMPR 3270 — 1,55 l. — Nava școală „Mircea“.

e. — CMPR 3271 — 1,75 l. — Motonava „Transilvania“.

f. — CMPR 3272 — 2,20 l. — Vasul mineralier „Oltul“. Această navă a fost construită în anul 1967, în Japonia și intrată în serviciu în același an cu un deplasament de 32 500 tdw.

g. — CMPR 3273 — 3,65 l. — Traulerul „Mureș“, navă a flotei de pescuit oceanic de la Tulcea.

h. — CMPR 3274 — 4,70 l. — Vasul petrolier „Argeș“. În anul 1974 această navă era una dintre cele mai mari ce exista în serviciu. Nava a fost construită la șantierele navale japoneze și are un deplasament de 44 800 tdw. Planșa 2 prezintă această emisiune.

29. — Împlinindu-se 100 de ani de la înființarea UPU — Uniunea Poștală

Universală, și Poșta Română a comemorat acest eveniment internațional, punînd la dispoziția populației o serie de 4 mărci și 2 colițe. Machetele grafice au fost executate de Eugen Palade. Valoarea de 20 b. (CMPR 3293), prezintă în prim plan o „șalupă poștală“.

30. — Un set de 20 cărți poștale din anul 1975 redau scene de luptă de pe Columna lui Traian, operă realizată de renumitul arhitect Apolodor din Damasc, cel care realizase și podul de la Drobeta pe care au trecut legiunile romane în Dacia. Din documentele vremii reiese că pentru a cuceri Dacia, Împăratul Traian a dislocat la Drobeta, renumita flotă Classis Flavia Moesica. C.P. Cod 0052 reproduce o scenă de pe Columnă, scenă în care este redată una dintre corăbiile ce a făcut parte din flota mai sus numită. Scene de trecerea trupelor romane peste fl. Dunărea mai sînt redade pe c.p. cod 139 și 150 Cda 11119/1979 monocolor: albastru sau maro.

C.P. cod. 0294/1979 fără nr. de cdă — monocoloră: albastru sau maro, redă îmbarcarea Împăratului Traian în Dobrogea. C.P. Cod 0232/1979 cda 11129 monocoloră: albastru sau maro redă podul construit de Apolodor din Damasc, iar cea cod 147/1979 cda 11119 redă scena cînd romanii trec un riu de munte. Aceste imagini sînt luate de pe metopele aflate la Muzeul Național de Istorie.

31. — În anul 1977 împlinindu-se 100 de ani de la independența de stat a României, Poșta Română a emis un set de trei plicuri cda 15010 avînd ca marcă fixă o „ancoră“. Ilustrațiile plicurilor sînt acuarele ale pictorului V. Donici prin

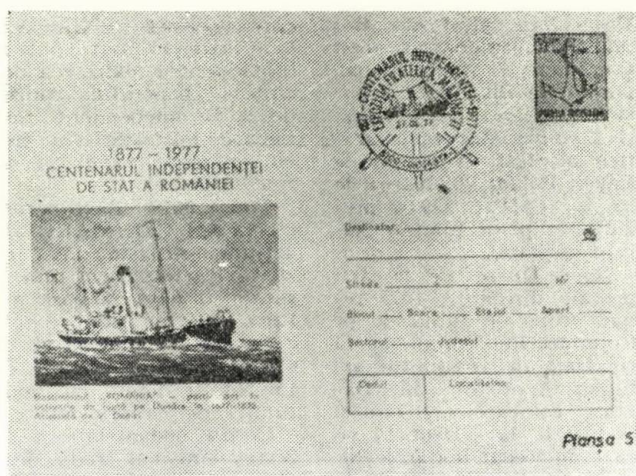
care prezintă trei din navele care au participat la lupta pentru realizarea dorinței poporului român de a fi independent. Sub fiecare ilustrație s-a trecut numele navei și al realizatorului.

Cod 0078 Bastimentul „ȘTEFAN CEL MARE“ în acțiune. Această navă cu zbaturi a fost construită la șantierul naval Mayer din Linz Austria, fiind dotată cu o mașină alternativă de 670 C.P., avînd o viteză de 13 Nd și dotată cu două tunuri de calibru mic.

Colița nedantelată a acestei emisiuni, redă deasemeni această navă, plasată în stînga „Arcului de Triumf“, însoțită și de alte nave care au contribuit la obținerea prin luptă a independenței de Stat a României. Ștampila specială de la Expoziția „Marina '77“, ștampila realizată de Filiala AFR Constanța, are în cuprinsul ei silueta bastimentului „Ștefan cel Mare“.

Cod 0079 Canoniera „FULGERUL“ în acțiune pe Dunăre în 1877—78. Ca urmare a insistenței unor oameni politici și unor ofițeri patrioți, în anul 1873 s-a comandat la șantierul naval din Toulon „Les Forges et chantiers de la Méditerranée“ din Franța, construirea canonieriei „Fulgerul“. Nava a fost adusă în țară de Cpt. Murgescu Ion, fiind prima navă căreia i-a revenit cîntea de a purta pavilionul României în apele internaționale. La 21 iunie 1874 a fost sărbătorită sosirea în portul Giurgiu a navei, de față fiind înalte personalități ale epocii.

Cod 0080 Bastimentul „ROMÂNIA“ (Planșa 5), a participat la acțiunile de luptă pe Dunăre în anii 1877—1878. Bastimentul „ROMÂNIA“ este prima

navă de război românească, lansată la apă în anul 1864, ca rezultat al modernizării și armării remorcherului „CIOCAN” folosit până atunci la transportul sării pe Dunăre și Siret. Acest remorcher a fost transformat la șantierul naval din Linz — Austria, renovat și completat cu două tunuri de 75 mm., ca pe data de 2 aug. 1864 să intre în serviciu. Siluetele celor trei nave militare, au fost cuprinse în ștampilele folosite la Expoziția de filatelie marină '77.

O a patra ștampilă poartă silueta șalupei torpiloare „RINDUNICA” navă construită în anul 1873 în Anglia, care împreună cu cele trei nave descrise mai sus și altele, își va aduce contribuția în lupta pentru cucerirea independenței de stat a României, fiind considerată „navă-erou”, ca urmare al acțiunii de pe brațul Măcin.

32. — Anul 1977 ne aduce o frumoasă emisiune „Navigația europeană pe Dunăre”, emisiune formată din 7 mărci și 2 colițe. Desenele policrome ale acestei emisiuni ne prezintă :

a. — Motonava „CARPAȚI” — 55 b. — în zona

Cazanelor. Motonava a fost destinată a efectua curse regulate pe ruta Cernavodă — Viena, cu escale în principalele porturi dunărene românești precum și la Belgrad capitala R.S.F. Iugoslavia și Budapesta capitala R. P. Ungare.

În colțul stâng de sus al mărcii s-a inclus reversul medaliei ce a fost bătută în anul 1974 cu ocazia aniversării a 1800 de ani a orașului Orșova Veche, medalie reprezentând doi ostași — un dac și un roman.

b. — Nava „MIRCEȘTI” — 1 leu — aflată în golful ce s-a creat la vărsarea riului Cerna, pe malul căruia s-a ridicat noul oraș Orșova. În medalion s-a reprodus aversul medaliei ce a fost bătută cu ocazia aniversării orașului Orșova, fostă Dierna în trecut, din care desprindem o timonă, un catarg și o velă pe fundalul golfului și al clădirilor noului oraș.

c. — Motonava „OLTEȚIȚA” — 1,50 lei — soră a navei „Carpați”, aflată în croazieră în fața orașului-port Calafat. În medalion este inclus „obeliscul” ridicat în memoria luptei de independență a patriei.

d. — Hidrobuz — 2,15 lei — în fața portului Giurgiu ce pleacă în cursă pe Dunăre, în timp ce alte două nave sînt ancorate în dreptul noului sediu portuar. În medalion s-a reprodus reversul medaliei ce s-a bătut în anul 1970, cu prilejul împlinirii a 80 de ani de la înființarea Întreprinderii de navigație fluvială română (1890 N.R.F. și din 1970 NAVROM). Desenul acestei medalii prezintă o navă de pasageri tip „Muntenia”, construită la șantierul naval Oltenița.

e. — Nava de pasageri „HERCULANE” — 3 lei — navigînd în direcția Delta Dunării. În planul secund sînt redată blocuri de locuințe și nave ancorate pe litoralul tulcean, port așezat pe locurile fostei cetăți AEGYSSOS. În medalion s-a reprodus aversul medaliei ce s-a bătut în anul 1902 cu ocazia inaugurării navigației pe canalul Sulina, avînd pe zeul Neptun de strajă pe malul Dunării cu tridentul ținut în mînă.

f. — Nava de călători „MUNTENIA” — 3,40 lei — sosind în portul Sulina. Nava este dotată cu punți de promenadă și tot confortul modern pentru deservirea a 300 de călători. O frumoasă zeiță este cuprinsă în medalion, avînd în mîna dreaptă un trident, iar mîna stîngă o are întinsă ca un gest de ocrotire a navelor și a navigatorilor, ce în permanență trec prin aceste locuri.

g. — Marca de 4,80 lei ne prezintă întreg bazinul hidrografic al „Deltei Dunării” — paradis al viețuitoarelor de tot felul, loc de viață și de muncă al oamenilor curajoși, precum și de agrement pentru oaspeții români și străini. În cadrul desenului mărcii se disting diferite păsări —

monumente ale naturii, iar pe brațul Sulina o navă rapidă cu aripi. În stînga jos a mărcii inițialele N.R.

Colița dantelată cu valoarea de 10 lei a emisiunii prezintă un fragment de pe columna lui Traian — momentul cînd legiunile romane trec Dunărea sub privirea atentă a zeului Danubius.

Cartea poștală Cod 0138/1979 Cda 11119 monocoloră: albastru sau maro, prezintă o scenă asemănătoare de la Columnă, sub ilustrația c.p., apare următorul text: Trupele romane trec Dunărea, ajutate de Danubius — zeul fluviului (Muzeul Național de Istorie).

Colița nedantelată cu aceeași valoare nominală de 10 lei redă în întregime bazinul dunărean de la izvoare și pînă la vărsarea sa în Marea Neagră.

În perioada 7—16 mai 1978 a avut loc la Szombathely — R. P. Ungaria, Expoziția filatelică internațională „SOCFILEX '78”. Cu această ocazie Poșta Română a emis un set de 7 plicuri — Cda 15007 — avînd ca marcă fixă figurativă emblema P.T.T. Ilustrațiile acestor plicuri au aceleași desene ca al mărcilor din emisiunea Navigația europeană pe Dunăre, cu inscripțiuni sub ilustrațiile multicolore.

Cod 0093 Dunărea la Cazane și vasul de pasageri „Carpați”.

Cod 0094 Vasul de pasageri „Mircești” în fața orașului Orșova (Dierna).

Cod 0095 Vasul „Olteniță” la Calafat.

Cod 0096 Giurgiu: Portul.

Cod 0097 Vasul „Herculană”, la intrarea în portul Tulcea (Aegyssus).

Cod 0098 Vasul „Muntenia” în portul Sulina.

Cod 0099 Delta Dunării. (Plansa 6).

Un al optulea plic fără număr de cod dedicat acestei manifestări filatelice, are în ilustrație un vapor stilizat.

33. — Prima emisiune a anului 1978 prezintă șase dintre barajele realizate în patria noastră, dintre care pe trei mărci ale acestei emisiuni sînt incluse în desenele mărcilor și siluețele unor nave, desene realizate de machetatorul Vlasto (Vladimir Stoianov).

a. — Pe valoarea de un leu — Barajul „Izvorul muntelui — Bicaz”.

b. — Valoarea de 2,15 lei — Barajul Vidraru.

c. — Valoarea de 4,80 lei — Sistemul hidroenergetic și de navigație „Porțile de Fier”.

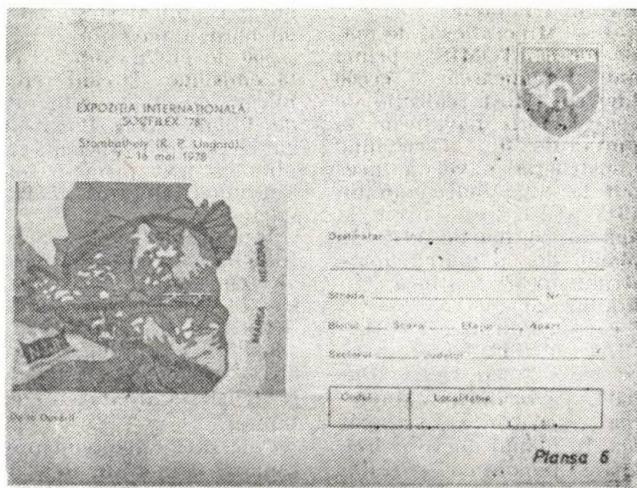
34. — Începînd cu anul 1969, Poșta Română a permanentizat emiterea unei emisiuni intitulată „Colaborarea culturală economică

trîn aflată la Tulcea, operă a sculptorului dobrogean Ion Jalea, autorul a numeroase opere inspirate din istoria poporului român. Macheta mărcii aparține artistului plastic Eugen Palade.

Pe fundalul acestei mărci cu valoarea nominală de 3,40 lei, a inclus schița „o navă din secolul XIV”.

35. — Tot în anul 1978 s-a emis o serie de mărci poștale cu aspecte turistice, din care două dintre mărci redau aspecte din zona litoralului românesc, o lotcă pescărească în deltă — valoarea de 55 b. și litoralul Mării Negre la Mangalia valoarea de 4,80 lei.

36. — Anul 1979 ne aduce o nouă emisiune de nave maritime, emisiune ce ilustrează evoluția marinei noastre comerciale și

intereuropeană prezentînd în desenele mărcilor variate subiecte. Pentru anul 1978 pe unul din blocul (de patru mărci) — s-a produs statuia ecvestră a voievodului Mircea cel Bă-

a construcției de nave în România.

a. — Cargoul „GALAȚI” — 55 b. — este prima navă de mare tonaj construită în România și cea dintîi navă de 4.500 tdw ce s-a

construit la șantierul naval din Galați. Proiectul acestui cargou dat în fabricație la 25 oct. 1957, a fost realizat în timp și la data de 26 iun. 1959 a avut loc festivitatea botizării. În planul doi al mărcii sînt redată aisberguri.

b. — Cargoul „BUCUREȘTI” de 12961 tdw — 1 leu — este prima navă românească, care în anul 1963 a făcut înconjurul lumii. Nava a fost construită la șantierul naval din Rijeka — R.F.S. Iugoslavia. Cargoul „București” este de același tip cu cargoul „Dobrogea”, cargou ce a fost prezentat pe marca poștală (CMPR 2067).

c. — Mineralierul „REȘIȚA” de 25.000 tdw — 1,50 lei — navă ce a fost construită la șantierele navale „Hitachi Zosen — Inoshima” din Japonia. În planul doi al mărcii a fost redată o perspectivă a malului european al Bosforului cu catedrala Sf. Sofia din Istanbul.

d. — Mineralierul de mare tonaj „TOMIS”, prima navă românească de 55.000 tdw ce a fost realizată de constructorii navali de la șantierul din Constanța. Construcția navei a început în luna mai a anului 1973 și a fost lansat la apă la 20 martie 1975. În planul doi al mărcii apare strîmtoarea și stîncă Gibraltarului.

e. — Petrolierul „DACIA” — 3,40 lei — navă de mare tonaj ca și „Banat”, „Crișana”, „Muntenia”, construite în Japonia. În planul doi al mărcii apare panorama portului New York și Statuia Libertății.

f. — Petrolierul „INDEPENDENȚA” — 4,80 lei — de 150.000 tdw. A fost una dintre cele mai mari nave construite în România la șantierul naval din Constanța. A fost lansat la

apă la 28 mai 1977, în cinstea aniversării Independenței de stat a României. Autonomia navei — 18.000 mile marine, cu instalații de conducerea navei, de încărcare, descărcare complet automatizate. Grupa de filatelie tematică marină din Constanța la lansarea navei, a realizat un plic special obliterîndu-l cu o ștampilă poștală ocazională, pe care apare silueta navei.

Tot grupa de filatelie marină, la data de 12 iul. 1978, cînd petrolierul „Independența” a plecat în cursă inaugurală Constanța — Tobruck, a obliterat cu o ștampilă specială plicul întreg poștal cod 0297/77 Cda 15060, plic emis de Poșta Română la 30.XII. 1977, prin care comemora 30 de ani de la proclamarea Republicii Populare Române, plic pe care era prezentat petrolierul „Independența” realizare a pictorului V. Donici. Pe plic s-a aplicat și ștampila de bord a navei.

500 de plicuri din această emisiune „30 ani republică” au fost obliterate de Filiala AFR București cu o ștampilă specială avînd ca text prima strofă din imnul de stat al României.

Întreprinderea Rompres-filatelie, cu cele șase mărci ale emisiunii a realizat trei plicuri pe care a aplicat ștampila prima zi a emisiunii, ștampila în care apare o ancoră, inițialele N R și localitatea Constanța.

Cele șase nave, sînt prezentate și pe un set de întreguri poștale (plicuri), avînd ca marcă fixă farul nou de intrare în portul Constanța, plicuri ce poartă cda nr. 15045. Deasupra ilustrațiilor se află textul — Expoziția de filatelie tematică „Marina” Constanța 5 — 19 aug. 1979.

Cod 0235 INDEPENDENȚA — Petrolier.

Cod 0236 TOMIS — mineralier.

Cod 0237 REȘIȚA — mineralier.

Cod 0238 GALAȚI — cargou.

Cod 0239 DACIA — petrolier.

Cod 0240 BUCUREȘTI — cargou.

37. — În perioada 1—10 aug. 1980 a avut loc o nouă expoziție de filatelie tematică „marina” cu participare internațională intitulată EXFIMAR '80. Poșta Română a emis cu această ocazie un set de patru plicuri cda 15030, avînd ca mărci fixe figurative siluetele desenelor navale din ilustrațiile de pe plicuri, în culoarea albastră

Cod 0292 Bastimentul „ROMÂNIA” (1864).

Cod 0293 Bricul „MIRCEA” (1882).

Cod 0294 Mineralierul 55.000 tdw „TOMIS” (1975).

Cod 0295 Cruciașătorul „ELISABETA” (1888).

Emisiunea s-a repetat, avînd de astă dată marca fixă figurativă de culoare neagră. Pe această a doua emisiune s-a aplicat o ștampilă specială avînd în cuprinsul ei silueta bastimentului „România”.

38. — Împlinindu-se 125 de ani de la înființarea Comisiei Europene Dunărene (C.E.D.), Poșta Română a emis în anul 1981 un set de șase mărci poștale și două colițe, prezentînd în desenele acestora diferite nave fluviale ce au funcționat în cadrul NFR și CED.

a. — Nava de pasageri pe Dunăre „ȘTEFAN CEL MARE” fostă Orientul pe valoarea de 55 b. Prin înființarea în anul 1890 a Serviciului de navigație fluvială română, a fost organizat și transportul de călători și mărfuri cu na-

vele noi întreprinderi. Statul român a cumpărat atunci nava de pasageri „Orientul” de la Societatea de navigație pe Dunăre DDSG pe care a destinat-o traficului de călători dintre Brăila și Galați. Inaugurarea curselor de călători pe această linie a avut loc la data de 1 ian. 1895. În anul 1902, nava a intrat în reparații capitale la șantierul naval din Turnu Severin, unde a fost transformată în iaht regal. După terminarea reparațiilor va primi numele de „Ștefan cel Mare”.

b. — Vas de supraveghere — 1 leu. — O astfel de navă a intrat în dotarea marinei fluviale în anul 1895, odată cu înființarea Inspectoratului General al Navigației. În dotarea acestui serviciu au intrat două nave de supraveghere, o șalupă cu motor denumită „Principele Mihai” și un iaht cu elice „Prințul Ferdinand al României”. Inspectoratul a luat ființă ca urmare a unor plângeri făcute de căpitaniii navelor ce navigau pe fluviul Dunărea, precum și a rapoartelor depuse pe agenții, prin care semnalau grave abateri ce se petreceau între Isaccea și Marea Neagră, abateri prin care se compromitea siguranța navigației.

c. — Pasagerul fluvial „TUDOR VLADIMIRESCU” — 1,50 lei. În planul doi al mărcii apare noua gară fluvială a municipiului Tulcea. Această navă provine din remorcherele capturate în luptă — primul război mondial, nave ce au fost transformate în vapoare de călători. Nava a fost construită în anul 1854, la șantierul naval din Budapesta și după transformările ce i s-au adus, în anul 1944, la șantierul naval din Brăila a fost botezată „Tudor Vladimi-

rescu”. La începutul anului 1981, acest decan de vîrstă al flotei fluviale române, funcționa ca navă sediu al Comandamentului ierarhic NAVROM Galați.

d. — Navă cu zbaturi avînd inscripționată denumirea de „Nava REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ — 3,40 lei. Cercetătorul științific C. Atanasiu, în articolul din Catalogul de filatelie tematică maritimă, precizează că o navă cu acest nume nu figurează în registrele de evidență ale vremii. Pasagerul prezentat în această marcă poartă seamănă cu nava „REPUBLICA” aflată în serviciul marinei militare, care după terminarea primului război mondial a primit numele de Căpitan comandor „Constantin Păun”. A participat la operațiunile de pe Dunăre în cel de al doilea război mondial, după care a intrat în reparații generale, fiind renovat și modernizat, primind numele de „REPUBLICA”.

e. — Navă maritimă pe canalul Sulina — 4,80 lei.

Pasagerul fluvial modern „MOLDOVA” lansat la apă la data de 15 mai 1970 este prezentat pe colîța dantelată cu valoarea de 10 lei. În planul doi din marcă se conturează gara fluvială din portul Galați și noile construcții de pe faleză. În cadrul colîței ce înconjoară marca respectivă, mai apare și o navă rapidă pe aripi portante tip RACHETA, instalații portuare și blocuri moderne cu 8 și 9 nivele. Această navă face parte din seria de pasagere fluviale de mare capacitate construite la șantierul naval de la Oltenița. De același tip cu nava „MOLDOVA” este și pasagerul fluvial „MUNTENIA”.

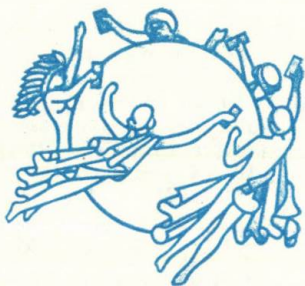
Colîța nedantelată prezintă bazinul hidrografic

al Dunării de la izvoare pînă la Marea Neagră. Pe plicurile prima zi ale acestei emisiuni apare în ilustrație o timonă și pavilionul CED.

39. — În perioada 5—12 iulie 1981 a avut loc Expoziția filatelică „REȘITA 210 ANI DE FOC NESTINS 1771—1981”. Cu această ocazie s-a emis de Poșta Română un set de 6 plicuri cda 15008, avînd ca marcă fixă silueta uzinei. Plicul cu număr de Cod 0124 prezintă în ilustrație un „Motor DIESEL naval de 30.000 C.P.”, piesă cu care sînt dotate navele de mare tonaj ce se construiesc pe șantierele navale naționale și export.

40. — Seria de mărci „Stațiuni balneo-climaterice a anului 1982” prezintă în desenul mărcii cu valoarea nominală de 5 lei în prim plan o iolă în fața plajei de pe litoral de la stațiunea Neptun.

Culorile U.P.U.

Congresul UPU de la Paris, încheiat la 1 iulie 1878, a aprobat o CONVENȚIE care a devenit obligatorie pentru statele Uniunii. Principala stipulație, care a rămas neschimbată pînă la începerea primului război mondial, se referea la taxele poștale pentru trimiterile între statele Uniunii. Aceste taxe unice, exprimate în fracțiuni ale francului francez — aur, erau următoarele:

- 5 centime pentru fiecare 50 g sau fracțiune pentru hîrțile de afaceri, imprimate și probe de mărfuri;
- 10 centime pentru o carte poștală simplă (deschisă);
- 25 centime pentru o scrisoare simplă de 15 g sau fracțiune.

Printr-un consens unanim toate cele 33 de state membre UPU în anul 1878, precum și statele care au aderat ulterior, au acceptat ca mărcile lor poștale utilizate pentru cele trei servicii poștale externe mai sus-amintite să poarte culori distincte și anume:

- cele pentru hîrțile de afaceri, imprimate și probe de mărfuri (avînd o valoare în moneda țării respective egală cu 5 c.) de culoare **VERDE**;
- cele pentru cărțile poștale simple (avînd o valoare în moneda țării respective egală cu 10 c.) de culoare **ROȘIE**;
- cele pentru o scrisoare simplă (avînd o valoare în moneda țării respective egală cu 25 c.) de culoare **ALBASTRĂ**.

În România dispozițiile Congresului UPU de la Paris au fost însușite și în acest sens s-a propus și s-a votat o LEGE pusă în aplicare cu data de 1 aprilie 1879 (stil nou). Moneda românească, LEUL, avea o valoare egală cu a francului francez — aur. Totodată s-a pus în circulație o nouă emisiune de mărci poștale (cunoscută sub numele de București — II) la care valorile de 5, 10 și 25 de bani tipărite în culorile recomandate de UPU. Pentru aceleași valori faciale culorile s-au păstrat pînă în anul 1920 cu o mică excepție în perioada 1894. Cărțile poștale simple pentru străinătate, puse în circulație în anul 1879, aveau marca fixă de 10 bani precum și celelalte inscripții tipărite în diferite nuanțe de ROȘU.

Și celelalte state membre ale Uniunii au emis mărci și întreguri tipărite în culorile UPU.

Cui foloseau culorile UPU? În primul rînd poștaşilor. La cartarea pe țări a trimiterilor, poștașii verificau dacă mărcile cărților poștale erau roșii iar cele ale scrisorilor simple cu greutatea de 15 g erau tipărite în albastru (în cazul unei singure mărci); în caz de francare insuficientă poștașii aplicau o ștampilă cu indicativul **T** pentru ca poștașii din țara de destinație să aplice ștampile sau mărci **PORTO** care trebuiau achitate de către destinatar avînd o valoare dublă a insuficienței.

Avînd în vedere că toate statele membre ale Uniunii au respectat culorile UPU, pentru a înlătura orice eventuală confuzie, s-au difuzat tabele cu echivalențele monetare cu francul francez — aur. Aceste echivalențe pentru statele membre UPU în anul 1900 erau următoarele:

State membre U.P.U.	5 cent.	10 cent.	25 cent.
Anglia și unele din posesiunile ei : Antigua, Ascension, Australia, ins. Bahamas, Barbados, Bermude, Capul Bunei Speranțe, Coasta de Aur, Dominica, Falkland, Gambia, Grenada, Jamaica, Lagos, Malta, Monserat, Natal, Nevis, Rodhesia, de Sud, St. Cristof, St. Helena, Sf. Lucia, Tobago, Trinidad, Sf. Vincent, Turcos, Virgine, Republica Sud Africană	1/2 penny	1 peny	2 1/2 pence
Guiana Britanică, Honduras Britanică, Terra-Nova, Canada	1 cent	2 cents	5 cents
Hong-Kong, Borneo de Nord, Laboan Sarawak	2 cents	4 cents	10 cents
Straits Settlements	1 cent	3 cents	8 cents
Mauritius & Dep.	4 c. (R)	8 c. (R)	18 c. (R)
Cipru	1/2 P=20p	1 P=40p	2 P=80p
Ceylan	3 c. (R)	6 c. (R)	15 c. (R)
Zanzibar, Africa Orientă, India	1/2 anna	1 anna	2 1/2 annas
ARGENTINA	2 centavos	4 ctvos	8 ctvos
AUSTRO-UNGARIA, Bosnia și Herțegovina	5 heleri	10 heleri	25 helari
BOLIVIA	2 centavos	4 ctvos	8 ctvos
BRASILIA	25 reis	50 reis	100 reis
CHILE	1 centavo	2 ctvos	5 ctvos
COLUMBIA	2 centavos	4 ctvos	10 ctvos
COREEA	2 cheun	4 cheun	10 cheun
COENSTA-RICA	1 centavos	2 ctvos	5 ctvos
DANEMARCA & Groenlanda	5 öre	10 öre	20 öre
Antilele Daneze	1 cent	2 cents	5 cents
Republica DOMINICANA	1 centavo	2 ctvos	5 ctvos
GERMANIA și coloniile sale : Camerun, Noua Guinee, Togo, Africa de Sud-Vest, Marshal	5 pfenigi	10 pfenigi	20 pfen.
EGIPT			1 Piastru
EQUADOR	1 centavo	2 ctvos	5 ctvos
GUATEMALA	5 centavos	10 ctvos	25 ctvos
HONDURAS	2 centavos	4 ctvos	10 ctvos
JAPONIA	1 sen	2 sens	5 sens
LIBERIA	1 cent	2 cents	5 cents
MEXIC	2 centavos	4 ctvos	10 ctvos
NICARAGUA	3 centavos	5 ctvos	12 ctvos
NORVEGIA	5 öre	10 öre	20 öre
PARAGUAY	4 centavos	8 ctvos	20 ctvos
OLANDA și coloniile sale	2 1/2 cents	5 cents	12 1/2 c.
PERU	3 centavos	4 ctvos	10 ctvos
PERSIA	3 shahis	5 shahis	12 shahis
PORTUGALIA și coloniile sale, fără India, Macao și Timor	15 reis	25 reis	65 reis
India Portugheză	1/2 tanga	1 tanga	2 1/2 tangas
Macao	2 avos	4 avos	10 avos
Timor	3 avos	5 avos	12 avos
Rep. MAJORA a AMERICII CENTRALE	1 centavo	2 ctvos	5 ctvos
RUSIA	2 kopeks	4 kopeks	10 kopeks
STATELE UNITE ALE AMERICII si posesiunile sale :Hawaii, Porto Rico, Filipine, Guam	1 cent	2 cents	5 cents
SUEDIA	5 öre	10 öre	20 öre
TURCIA	10 paras	20 paras	1 Piastre
URUGUAY	1 centavo	4 ctvos	5 ctvos

Statele nementionate în tabelul de mai sus, membre ale UPU, aveau unitatea monetară proprie echivalentă cu francul francez — aur, de exemplu : Bulgaria, Serbia, Muntenegru etc.

Primele ștampile ocasionale cu subiect FOTBAL

SILVIU DRAGOMIR

Anul 1939 poate fi considerat drept anul consacării fotbalului românesc pe plan internațional. Dar acel an ne interesează și pe noi filateliștii deoarece de atunci datează primele ștampile ocazionale cu subiect fotbalistic, ștampile ce au generat câteva piese filatelice care pot sta cu cinste în orice colecție, fie ea specializată sau nu. Deoarece asemenea piese ne interesează foarte mult în contextul respectivei tematici, vom căuta să le prezentăm în mijlocul evenimentelor ce le-au generat.

Pînă în anul 1939 rezultatele echipei naționale fuseseră controversate. Fotbalul nostru avusese destui mari fotbaliști, dar nu reușise să-și creeze un palmares pe măsura valorii individualităților din echipă (Rudi Wetzler, Ronnay, Dr. Luca, Vogl, Raffinchi, Bodola, Bindea, Sepi, Baratki etc.), cu atît mai mult cu cît debutul internațional se produsese abia în anul 1922, cu o întîrziere de peste zece ani față de aproape toate țările din centrul și vestul Europei.

După o primă perioadă (1922—1930) începuse o altă (1931—1938) cu destule creșteri ale cotei fotbalului românesc, dar, în continuare, rezultatele se mențin neconcludente. Inegalitățile sînt bine ilustrate prin tragi-comica eliminare a României de către Cuba, la cea de a treia participare în campionatul mondial de fotbal (Franța — 1938), pentru ca numai după câteva zile internaționalii noștri să elimine din startul Cupei Europei Centrale faimoasele echipe Ujpest-Budapesta (ciștigătoarea ediției precedente)

și A. C. Milan, prin Rapid-București și Ripensia-Timișoara. Prin aceste rezultate palmaresul fotbalului românesc începe să fie luat în considerare, astfel că în acel memorabil an 1939 sosesc la București oaspeți de vază.

ROMÂNIA—ANGLIA 24.05.1939

Venirea naționalei engleze la București constituia ea însăși o certă afirmare a fotbalului nostru, pus în contact direct cu creatorii lui. Toți pasionații fotbalului românesc au așteptat ziua de 24 mai 1939 cu sufletul la gură. Dar nici filateliștii nu s-au lăsat mai prejos. De atunci ne-a parvenit o memorabilă piesă filatelică. Pe o coală mică (120 × 155 mm) s-a lipit în mijloc, într-un chenar punctat, marca CMR-74 nr. 615 (U.F.S.S.R.). Titlul, scris sus pe trei rînduri: ROMÂNIA/MATCHUL DE FOOT-BALL/ROMÂNIA—ANGLIA. Între titlu și marcă, steagurile încrucișate ale celor două țări. În partea de jos inscripția: BUCUREȘTI 24 MAI 1939. Marca a fost anulată cu o ștampilă ocazională dublu cerc. Pe exergă scrie: MATCHUL DE FOOT-BALL/ROMÂNIA—ANGLIA. În centru: BUCUREȘTI/24-V-1939/POȘTA. Data este fixă, ca de obicei în astfel de situații. De remarcat că această ștampilă ocazională o mai putem întîlni anulînd, de complezență, și alte diferite francaturi din aceea perioadă.

Să mai amintim că meciul s-a încheiat cu scorul de 0—2 (0—1) și că la fluierul arbitrului Langenus (Belgia) s-au aliniat formațiile: România — Pavlovici, Bürger,

Sfera, Vintilă, Juhasz, Demetrovici, Orza, Ploșteanu, Bodola, Reuter, Dobay; Anglia — Woodley, Male, Morris, Willingham, Cullis, Mercer, Broome, Goulden, Lawton, Welsh, Smith. Rezultatul apare onorabil dacă luăm în considerare faptul că din minutul 2, fundașul nostru Bürger s-a accidentat grav și în locul său a fost retras Orza, extrema dreaptă; înlocuirea de jucători nefiind permisă în acea vreme.

ROMÂNIA—ITALIA 11.06.1939

După numai trei săptămâni sosește la București echipa Italiei — dublă campioană mondială prin titlurile cîștigate în Italia (Roma — 10 iunie 1934) și Franța (Paris — 15 iunie 1938). Azzurrii porneau mari favoriți pentru faptul că aliniau 9 din cei 11 jucători care cîștigaseră titlul suprem cu un an înainte la Paris, astfel că 40 000 de spectatori veniseră pe A.N.E.F. (azi Stadionul Republicii) să asiste la meci. Filateliștii se pregătiseră și ei pentru eveniment, confecționind o frumoasă ștampilă ocazională, reprezentînd o minge de fotbal pe care apare inscripționat: BUCUREȘTI/11-VI-1939, iar pe contur: MATCHUL DE FOOT-BALL ROMÂNIA—ITALIA. Și cu această ștampilă ocazională s-au anulat diferite francaturi din acea perioadă.

Pentru iubitorii de fotbal amintim că meciul s-a încheiat cu scorul de 0—1 (0—1) și că la fluierul arbitrului Beranek (Germania) s-au aliniat formațiile: România — Pavlovici, Slivă, Lengheriu, Vintilă, Juhasz, Lupaș, Orza, Reuter, Baratkky, Bodola, Dobay; Italia — Olivieri, Foni, Rava, Campatelli, Andreolo, Locatelli, Biavatti, Perazzolo, Piola, Meazza, Colaussi. Filmul meciului, pe care nu l-am găsit în lucrările de specialitate și deci îl redăm în premieră (atît din presa vremii, cît și din amintirile personale ale unor martori oculari), este următorul: Campionii mondiali „en titre” atacă dezlănțuit la începutul meciului și jucătorii noștri se complac mai mult într-un joc defensiv, cu țișniri în atac ale lui Dobay, Bodola și Baratkky. Olivieri apără însă totul. La rîndul său, Pavlovici, impasibil și calm, apără și el impecabil și cu siguranță, dar în minutul 32 — la un atac pe aripa stîngă — fundașii noștri se incurcă între ei și extrema stîngă italiană, Colaussi, profită și deschide scorul: 1—0 pentru Italia. După acest gol italienii se retrag în apărare, ceea ce demonstrează că încă de pe atunci funcționa

faimosul „lacăt” (catenaccio) care astfel nu apare ca o invenție a celebrului H. H. (Helenio Herrera). Echipa noastră domină tot restul reprizei, din păcate fără a-și fructifica jocul ofensiv. Astfel, în minutul 35 Baratkky trece lui Bodola și acesta lui Dobay. „Calul” reia puternic cu capul, dar Olivieri respinge în ultimă instanță, cu pumnii. Repriza 2-a începe cu o bară a lui Bodola, trecut pe post de centru atacant. Românii pun la grea încercare formidabilul zid de apărare Olivieri-Foni-Rava. În special ultimul sferă de oră a fost la absoluta discreție a echipei noastre. După ce întreaga repriză secundă italienii se apăsaseră cu 8 oameni, în ultimele 15 minute s-a văzut 11-le „azzurriilor” masat în propriul careu, într-o disperată acțiune de apărare. În acest al 81-lea meci al său, echipa României a făcut o impresie deosebit de bună și ar fi putut ușor să învingă. Jules Rimet, care a fost prezent la București, declara: „A fost un meci foarte frumos ca spectacol și care mi-a plăcut foarte mult pentru că românii au jucat de la egal la egal cu italienii și au avut ocazia să cîștige meciul cu campioana mondială”.

În încheiere nu putem decît să remarcăm — pentru a cita oară? — că filateliștii s-au aflat întotdeauna alături de toate importantele manifestări, inclusiv cele sportive.

Calendar

Calendar

Calendar

AUGUST

3 august 1929. Se înființează Regia Autonomă a Poștelor, Telegrafului și Telefoanelor — instituții cu însemnătate economică și politică națională.

11 august 1484. 500 de ani de la zidirea Cetății noi a Romanului — puternic punct fortificat în sistemul de apărare a țării conceput de Ștefan cel Mare.

15/26 august 1714. 270 de ani de la tragica moarte a domnitorului Țării Românești, Constantin Brîncoveanu (1688—1714), voievod cu o remarcabilă activitate diplomatică și mare proteguitor al culturii românești.

20 august/1 septembrie 1884. Sub direcția lui Luigi Cazavillan, la București își începe apariția acum un secol, ziarul **Universul**, primul mare cotidian românesc.

23 August 1944. Sub conducerea Partidului Comunist Român, a celorlalte forțe democratice se desfășoară insurecția armată, marcînd începutul revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, act cu semnificații esențiale în istoria patriei, totodată unul din evenimentele de mare răsunet internațional, care a grăbit sfîrșitul celui de-al doilea război mondial.

29 august 1864. Prin decret al Consiliului de Miniștri, sancționat de Domnitorul Alexandru Ioan Cuza, serviciul poștal se

unește cu serviciul telegrafic (care încă din 1859 era organizat la scara Principatelor Unite). Ambele servicii sînt puse sub conducerea unuia dintre pionierii acestor activități în țara noastră — Cezar Librecht.

SEPTEMBRIE

12 septembrie 1919. Se semnează decretul de înființare a Universității din Cluj. La peste trei secole de la existența, vreme de cîțiva ani, a colegiului din Cluj, învățămîntul superior renaște în acest oraș în condițiile făuririi statului național unitar român.

20 septembrie 1459. Hrisov al lui Vlad Tepeș (1456—1462) „S-a scris (acest hrisov) în septembrie 20, în cetatea București, în anul 6968 (1459)“. Documentul constituie cea dintîi mențiune documentară a orașului București, viitoare reședință domnească, capitală a Țării Românești, apoi a întregii Români; „București“ — arată Mihail Kogălniceanu în Comisia Centrală de la Focșani, care a hotărît în 1862 ca principatele unite să aibă o singură capitală „sînt capitala țării, sînt inima României“.

26 septembrie 1874. În urmă cu 110 ani Bucureștii găzduiau o competiție de tir, cel dintîi concurs internațional din istoria sportului românesc.

OCTOMBRIE

9 octombrie 1874. România se numără printre membrii fondatori ai Uniunii Poștale Generale, constituite la Berna; din 1878, U.P.G. se va transforma în Uniunea Poștelor Universală (U.P.U.).

10 octombrie 1394. 590 de ani de la biruința lui Mircea cel Bătrîn dobîndită la Rovine împotriva sultanului otoman — Baiazid I; prima mare înfruntare din gloriosul șir de bătălii purtate de poporul român împotriva expansiunii otomane, pentru libertate și păstrarea ființei naționale.

21 octombrie 1754. Se inaugurează școlile românești de la Blaj, nucleul viitorului seminar și gimnaziu — și totodată factor al luptei pentru renaștere națională și socială a românilor din Transilvania.

octombrie 1434. Cea dintii mențiune a Curții domnești din Iași, prima atestare a cetății de reședință a orașului de pe Bahlui. Devenită din 1564 capitală statornică a Moldovei. Iașul este unul din centrele țării cu o bogată și semnificativă istorie.

19 octombrie 1869. Inaugurarea solemnă a primei linii ferate românești pe traseul București—Giurgiu. Cea dintii locomotivă care în urmă cu 115 ani a parcurs acest traseu, „Rîndunica“.

NOIEMBRIE

1 noiembrie 1599. Triumfala intrare, în urmă cu 385 ani, a lui Mihai Viteazul în Alba Iulia și încoronarea sa cu titlul de voievod al Transilvaniei — moment ce a reprezentat primul pas în făurirea celei dintii uniri politice a țărilor române. În monografia închinată, în 1904, acestui voievod istoricul bănățean Ion Sirbu evoca, cu căldură acest eveniment: descrierea a stat apoi și la baza multor reprezentări plastice. „La 1 noiembrie stil nou, în ziua tuturor sfinților, Mihai vodă intră în triumf în Alba Iulia... Domnul călare pe un mîndru cal sîrbesc în păr albul... poate mai mult albastru și înaintea lui erau purtați de friu alți cai de toată frumusețea, cu șăile și friuri aurite și argintuite. El însuși era îmbrăcat într-o manta albă de mătase cu fire de aur țesute prin ea și mai purtînd și o tunică din aceeași materie. Șoimi de aur, semnele familiei lui, închideau cu niște copci late gura mantiei... Se zice că pe drum ar fi întrebat Mihai pe Ștefan Bodonyi unde crede că trebuie să tragă? „În palatul principelui Andrei (Bathory), fără îndoială, a răspuns acesta“. La care Mihai îi tăie cuvîntul: „Oare și acum mai e al principelui Andrei? Nu sînt eu învingătorul?“

2 noiembrie 1784. 200 de ani de la adunarea țăranilor de la Curechiu, eveniment ce a marcat începutul marii ridicări pentru dreptate socială și națională a iobagilor din Transilvania, sub conducerea lui Horea, Cloșca și Crișa. Eveniment cu

largi rezonanțe europene. Răscoala din 1784 se înscrie între marile momente de luptă socială de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, deschizînd zorii epocii moderne.

12 noiembrie 1857. Data celei dintii emisiuni poștale din Moldova, marcînd începuturile organizării acestui serviciu public pe principiile moderne. Devenite rarități filatelice „capetele de bour“ cum sînt cunoscute primele mărci poștale românești semnifică, totodată, efortul țărilor române de emancipare politică (ele se aflau încă sub suveranitate otomană), prezicînd Unirea Principatelor ce aveau să se producă nici peste doi ani (3—24 ianuarie 1859).

13/25 noiembrie 1884. Centenarul capodoperei dramaturgiei românești „O scrisoare pierdută“ de I. L. Caragiale. Comedie intrată în repertoriul universal, cunoscînd sute de versiuni scenice în zeci de limbi, în toate colțurile lumii, piesa marelui scriitor român s-a bucurat încă de la debut de un deosebit succes. Pînă la 6 decembrie 1884, comedia a fost reprezentată de 11 ori, cifră, după aprecierea lui Șerban Cioculescu, „ne mai atînsă de nici o altă piesă națională“. Și totul a pornit de la o scrisorică rătăcită, dar cu „adresantul cunoscut“...

DECEMBRIE

1 decembrie 1918. 1228 delegați desemnați de Consiliile naționale românești, aclamați de peste 100.000 muncitori, țărani, intelectuali din toate colțurile Transilvaniei, proclamă solemn la Alba Iulia, Unirea Transilvaniei cu Moldova consfințind astfel o aspirație multiseclară a tuturor românilor, pentru care s-au jertfit generații de înaintași și care a marcat desăvîrșirea statului național unitar România.

1 decembrie 1864. Se inaugurează la București, Casa de depuneri și consemnațiuni (actuala clădire CEC) — important moment în procesul de modernizare a țării, inclusiv în domeniul financiar.

14/26 decembrie 1869. Inaugurarea oficială a clădirii Universității din București — important focar de cultură al țării noastre;

14/27 decembrie 1914. Congres special al Ligii pentru unitatea culturală a români-

lor. Participanții la această întrunire aleg un nou comitet și hotărăsc, totodată, transformarea ligii în Liga pentru unitatea politică a românilor — important organism în lupta pentru desăvârșirea unității naționale a românilor.

Magenta

Nuanță de culoare a unei vopsele descoperite de chimistul francez Verguliu în perioada luptei dintre francezi și austrieci terminată la 4 iunie 1859 cu victoria primilor la Magentre, localitate în nordul Italiei (Lombardia).

Ce este Poșta ?

La biroul central al poștelor din Washington este gravată următoarea inscripție privind rolul poștei :

- Purtătoarea noutăților și a cunoștințelor intelectuale.
- Instrument al comerțului și al industriei.
- Promotoare a păcii și a bunei înțelegeri între oamenii și națiuni.
- Mesagera simpatiei și a afecțiunii.
- Tovarășa amicilor despărțiți.
- Consolatoarea sufletelor triste și singuratice.
- Legătura între membrii familiilor ce locuiesc în diverse locuri.
- Acea care contribuie la îmbunătățirea vieții sociale.

La toate aceste calități am mai adăuga și noi una : Poșta este prietena filateliștilor de pe toate meridianele globului.

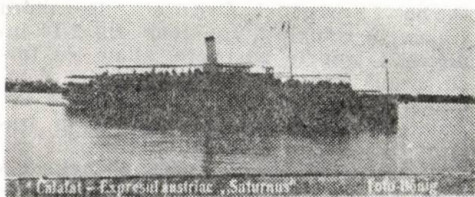

Poșta austriacă și Principatele Române

Emanoil Munteanu

Imperiul austriac a fost, începînd din secolul al XVIII-lea și pînă la primul război mondial, o mare putere europeană. În politica sa internațională, în concordanță sau în opoziție cu celelalte mari puteri și în special Rusia și Imperiul Otoman, — Principatele Române, Transilvania și Bucovina, au format deseori obiectul politicii sale de expansiune.

Principatul Transilvaniei a fost subordonat direct împăratului Austriei prin diploma leopoldină din 4 decembrie 1691. Prin tratatul de la Passarowitz (21 iulie 1718) Banatul și Oltenia trec sub stăpînire austriacă, pînă la pacea de la Belgrad (18 sept. 1739), cînd Oltenia este realipită Țării Românești.

În istoria raporturilor Țărilor Românești cu Împăria Austriacă găsim dese colaborări împotriva Imperiului Otoman, dar și încălcări și alipiri de teritorii, în funcție de interesele marilor puteri. Astfel la 7 mai 1775 în urma unei convenții turco-austriece, Bucovina este cedată Austriei, împotriva protestelor vehemente ale Moldovei. La mijlocul secolului al XIX-lea, marile puteri s-au

aliat împotriva Rusiei și în urma războiului Crimeii (16 oct. 1853), trupele austriece ocupă Principatele Române (1854—1857), obligînd pe Ruși să se retragă. În această perioadă austriecei folosesc în Principatele Române o poștă de campanie, pe osatura poștei consulare austriece existente la acea dată.

Datorită declinului Imperiului Otoman, marile puteri au căutat, în afara împărțirii posesiunii acestuia, să impună anumite știrbiri ale suveranității turcești pe teritoriul turc, cum au fost și capitulațiunile. Capitulațiunile erau acte internaționale prin care se instituie de către un stat, în favoarea cetățenilor altui stat, un regim de drepturi și de privilegii speciale cum ar fi scutirea de impozite, dreptul de a fi judecat de consuli lor, organizarea unei poște proprii, etc. În urma acestor capitulațiuni impuse Imperiului Otoman de către marile puteri, au existat poște străine și în Principatele Române aflate sub suzeranitate turcă.

440 din 27 feb. 1855 ale cancelariei din Viena, prin care se trec toate oficiile poștale consulare din Țările Românești, sub conducerea Direcțiunii poștale din Sibiu.

Primele oficii poștale consulare austriece în Țările Românești au fost înființate între anii 1740—1853 și sînt în Moldova: Iași, Botoșani și Galați, iar în Muntenia: București și Brăila. Celelalte oficii poștale au fost înființate în anii

ST. LORINCZ

ORAVICZA

Sealîn.

15

1857 și 1858 — și au fost: Bacău, Birlad, Focșani, Giurgiu, Piatra, Ploiești, Roman și Tecuci. Funcțiuni poștale au îndeplinit și sucursalele consulatelor cunoscute sub numele de Agenție-Starostie. Acestea erau reprezentante consulare în localități de mai mică importanță pentru austriece, fără ștampile poștale propriu zise dar care utilizau ocazional ștampile administrative și înaintau poșta celui mai apropiat oficiu poștal consular austriac. Se numeau starostii, după denumirea locală a conducătorului unei unități teritoriale administrative. În localitățile unde după războiul Crimeii, s-au înființat oficii poștale consulare, agențiile-starostii și-au încetat activitatea.

În general poșta consulară austriacă funcționa pentru corespondența cu străinătatea, în interiorul Principatelor Române fiind folosită poșta autohtonă, dar se cunosc și excepții. Consulii Austriei și Franței pretindeau ca transportul corespondenței lor să se facă, pe traseul poștei autohtone în mod gratuit, atît pentru poșta care venea din străinătate cit și pentru cea care pleca. Diriguitorii Munteniei s-au opus invocînd contractul încheiat cu antreprenorul poștelor, care își cerea plata.

Scrisorile care au circulat între Principatele Române și străinătate trebuiau achitate în numerar. O circulară din 11 decembrie 1857 prevedea că mărcile aplicate pe scrisori sosite din Levant, nu sînt valabile. Primele mărci poștale folosite legal de Austria în Principatele Române au fost conform decretului din 17 februarie 1864, mărcile din emisiunea austriacă 1863/64, destinate de fapt pentru Lombardia—Veneția. A doua emisiune folosită a fost cea din anul 1867, tipar dur, care a circulat pînă în anul 1869, cînd poștele străine din Principatele Române au fost desființate. În Dobrogea au fost valabile și după această dată folosindu-se și emisiunea cu tiparul fin pînă în anul 1879. Valoarea mărcilor utilizate pe teritoriul nostru era exprimată în soldii.

Poșta consulară austriacă în Principatele Române a fost o poștă bine organizată. Această poștă a servit ca model de organizare poștei din Principate, iar legea telegrafo-poștală din anul 1864, apărută sub directoratul lui Cezar Liebrecht cuprinde multe prevederi din organizarea austriacă a poștei. POȘTA DE CAMPANIE AUSTRIACĂ ÎN PRINCIPATELE ROMÂNE.

Funcționarea poștei consulare austriece a fost intreruptă în Principatele Române între anii 1854—1857 și înlocuită cu poșta de campanie. Războiul Crimeii a izbucnit la 4/16 oct. 1853, datorită contradicțiilor anglo-franco-ruse, în problema împărțirii posesiunilor Imperiului Otoman aflat în declin, a făcut ca Austria să decidă ocuparea preventivă a Principatelor Române, în scopul înlăturării ocupației rusești. La izbucnirea războiului, domnul Țării Românești și domnul Moldovei, respectiv Barbu Știrbei și Grigore Alexandru Ghica, se refugiază la Viena. La 2/14 iunie 1854 trupele austriece, aliate cu turcii, ocupă Principatele Române, iar domnitorii români se întorc în capitalele lor. Austriei își asumă obligația, prin tratatul de alianță anglo-franco-austriac din 2/14 dec. 1854, de a apăra Principatele Române, împotriva unei eventuale invazii ale trupelor țariste.

Odată cu instalarea trupelor austriece s-au înființat și servicii poștale de campanie, care cu timpul s-au fixat în localitățile unde își avea sediile comandamentele respective. Oficiile poștale consulare existente s-au transformat în oficii poștale de campanie (Botoșani, București,

Galați, Brăila și Iași), înființându-se și altele noi (Bacău, Birlad, Buzău, Focșani, Giurgiu, Craiova, Pitești, Ploiești, Roman, Slatina, Tecuci și Vaslui, ultimul fiind mutat în noiembrie 1855 la Fălțiceni).

Din p.d.v. poștal, poșta de campanie a fost dirijată de directorul Direcției poștale din Sibiu, Hoffmann și apoi Berger.

Mărcile utilizate pentru plata taxelor poștale au fost mărcile austriece din prima emisiune (1850) și nu se aplica nici-o scutire de taxe, în afară de poșta militară oficială.

Toate oficiile poștale de campanie au fost desființate la 16 aprilie 1857 prin dispoziția Ministerului de comerț austriac.

LLOYD-UL AUSTRIAC ÎN PRINCIPAL-TELE ROMÂNE a fost o societate de navigație, înființată la 3 sept. 1835, cu sediul la Triest, oraș portuar, care se găsea la acea vreme sub stăpânirea austriacă. Fondată ca o societate pe acțiuni, avea de scop stabilirea și menținerea legăturilor comerciale cu Levantul, adică a ținuturilor aflate, sau foste, sub stăpânire otomană. Limba oficială pentru legăturile comerciale cu Levantul, era limba italiană introdusă de Veneția, Florența și Genova — și — adoptată și de Lloyd-ul austriac.

Prima cursă a fost făcută la 16 mai 1837 pe traseul Triest—Constantinopol cu vaporul „Arhiduca Ludovico.” În anul 1840 Lloyd-ul își extinde cursele și în Marea Neagră, iar în anul 1845, în urma unei convenții cu D.D.S.G. preia și cursele acestei societăți din Marea Neagră.

D.D.S.G.-ul rămâne cu cursele fluviale pe Dunăre, cu excepția Odesei, pe care o mai deservește. Lloyd-ul preia și cursele din delta Dunării, Tulcea, Galați și Brăila. În urma creerii statului dualist austro-ungar, Lloyd-ul s-a schimbat în Lloyd-ul austro-ungar în anul 1871.

Lloyd-ul austriac a funcționat de la început ca curier oficial al administrației poștale austriece și primea pentru efectuarea acestui serviciu până la 80% din încasări. Agențiile Lloyd-ului deschise în diverse porturi deveneau automat și agenții ale administrației poștale austriece și conlucrau cu agențiile consulare din acele porturi. Ele au primit pentru oficiile lor poștale mai importante ștampile poștale cu denumirea Lloyd-ului și a portului respectiv. Vapoarele Lloyd-ului avea și ștampile proprii cu inscripția Lloyd Austriaco, de diferite tipuri.

Pe teritoriul țării noastre sînt cunoscute patru ștampile ale agențiilor Lloyd-ului: Galați, Brăila, Constanța și Tulcea. O ștampilă „Sulina”, amintită de Gr. Racoviceanu, este controversată și socotită ca un fals.

SOCIETATEA DE NAVIGAȚIE PE DUNĂRE — D.D.S.G., a desfășurat activitatea sa principală pe Dunăre și în consecință și în porturile românești. Această societate a fost înființată la 13 martie 1830, prima ei denumire fiind „Erste K.K. privilegierte Donaudampfschiffahrt-Gesellschaft”, dar a rămas cunoscută sub inițialele de D.D.S.G. Scopul ei a fost executarea transportului fluvial de marfă, persoane și mai tirziu, poșta între Viena și gurile Dunării.

Pentru filатели este deosebit de interesant faptul că această societate particulară a avut, cu toleranța autorităților austriece, ștampile poștale și mărci proprii. Trebuie să menționăm, că deși societatea a fost înființată pentru trafic fluvial, a executat și curse maritime, care au fost restrinse și apoi desființate, în urma preluării lor de către Lloyd-ul austriac.

Administrația poștală austriacă, îngrijorată de concurența pe care o făcea D.D.S.G.-ul, oficiilor sale poștale, interzice printr-un decret al curții imperiale din anul 1838, de a se prelua corespondența pentru Austria, din porturile unde existau oficii poștale consulare austriece.

Serviciul poștal al D.D.S.G.-ului în porturile dunărene au jucat un rol important, atît la transmiterea scrisorilor între porturi, cit și la transmiterea lor în străinătate, Via Orșova. În activitatea D.D.S.G.-ului putem distinge mai multe perioade: perioada 1830—1845, cînd so-

cietatea avea 11 linii pe Dunăre și 6 linii maritime care asigurau legătura cu Constantinopol, Trapezunt, Sinope, Beirut și Alexandria; perioada 1845—1866, cind în urma convenției încheiate cu Lloyd-ul, D.D.S.G.-ul rămîne numai cu traficul dunărean și are dreptul de a executa traficul poștal de la Orșova la gurile Dunării; ultima perioadă începe cu anul 1866, cind cu aprobarea autorităților austriece societatea emite mărci pentru traficul poștal — și — se întinde pînă în anul 1875 în Principatele Române și 1880 în Dobrogea.

Între D.D.S.G. și autoritățile române au existat divergențe. Conform legii din 1864, numai serviciul poștal român are dreptul să transmită pachete și scrisori pe teritoriul țării. În anul 1869 agenția

D.D.S.G. din Brăila a fost percheziționată de procurorul orașului. Incidentul s-a încheiat printr-o convenție între ministrul de externe român — Lahovari — și consulul general austriac — Geissel, la 30 martie 1875, prin care se stabilea ca scrisorile să fie expediate numai prin poșta română iar gropurile poștale prin D.D.S.G.

D.D.S.G.-ul a folosit numeroase ștampile poștale în timpul activității sale. Prezentate succint ele pot fi împărțite în trei grupe: ștampilele agențiilor, ștampile utilizate de vapoare și ștampile complimentare.

Datele prezentului articol sînt extrase din manuscrisul autorului „Ștampile poștale austriece pe teritoriul de azi al R. S. România“.

LICITAȚIE DE CAI

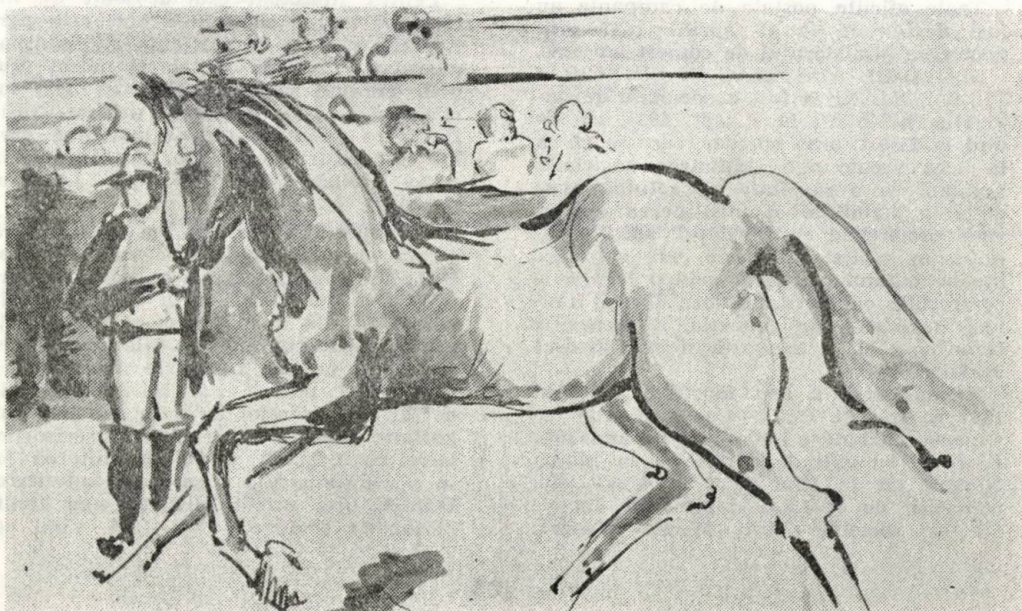
Într-un moment de cumpănă, Richard al III-lea a vrut să dea un regat pentru un cal. În zilele noastre la o licitație internațională de cai din Caucaz, pentru 44 de cai s-a plătit suma de 2 308 000 dolari.

La licitație au participat amatori din S.U.A., Canada, Olanda, R.F.G., Italia, Suedia. Ei au fost prezenți la un spectacol feeric. La început a avut loc parada cabalinelor din crescătoria Terski. Apoi a urmat licitația propriu-zisă la care s-au prezentat 50 de cai.

Prețurile au urcat vertiginos pentru achiziționarea unor exemplare superbe, grațioase și pline de temperament.

Comerciantul american Robert Stratmore a plătit pentru iapa Narada 350 000 dolari, iar calul Anteu a fost achiziționat de cel mai mare cumpărător de cai sovietici din America, Franklin Klail, pentru suma de 230 000 dolari. Calul său „Muskat“, cumpărat tot în U.R.S.S., a cîștigat premiul națiunilor în S.U.A. și Canada în anul 1980.

În timpul licitației, în numele lui Armand Hammer, președintele lui „Occidental Petroleum Co.“, a fost semnat contractul de achiziționare a armăsarului arab Pesniar pentru suma de un milion de dolari.

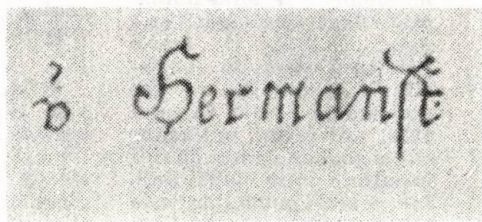
Universare filatelică

Ion Opreș

În anul 1691 și-au început activitatea la Sibiu Direcția poștei austriece pentru Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș. După mai bine de un secol, în 1782, a apărut prima ștampilă poștală, cunoscută în Transilvania, de formă liniară, cu inscripția în germană „v. Hermanst“, denumirea prescurtată a orașului „Hermanstadt“, adică Sibiul de astăzi. Este scrisă cu litere gotice cursive (prima literă este mare, iar restul litere mici) și are dimensiunile 29,5 mm. lungime, 3 mm. înălțimea literelor mici. Puține sînt colecțiile cunoscute, în care se găsesc scrisori circulare și obliterate cu această ștampilă.

La Sibiu, cu ocazia zilei mărcii poștale românești 1982, filiala locală a A.F.R., împreună cu Direcția județeană de poștă și telecomunicații a organizat, la sediul filialei din Piața Republicii nr. 11, o expoziție filatelică, în care a fost expusă și această ștampilă, în colecția lui Em. Munteanu. Cu acest prilej filateliștii sibiieni au aniversat împlinirea a 200 de ani de la prima ștampilă prefilatelică cunoscută în Transilvania, aparținînd Sibiului. Evenimentul a fost consemnat și prin realizarea unei ștampe ocazionale, în care este reproducă ștampila din 1782.

Pentru prima dată apare o ștampilă pe ștampilă. Este aplicată pe un plic special francat cu cele două mărci emise de Poșta Română cu ocazia Zilei mărcii poștale românești 1982. Obliterarea mărcilor s-a făcut cu tuș negru, iar separat s-a aplicat ștampilă și cu tuș albastru (culoarea poștei).

Cîmpul magnetic și viața

Cîmpul electromagnetic a fost o condiție necesară a apariției vieții pe pămînt.

După cum rezultă din cercetări paleologice recente, perioadele de schimbare a poziției polilor Pămîntului, care se repetă la zeci de milioane de ani, au fost însoțite de schimbări în compoziția pe specii a faunei de la fundul mărilor. Faptul că unele vietăți care trăiesc la fund se întîlnesc și în apele tropicale și în cele polare oferă argumente suplimentare în favoarea teoriei privind in-

fluența cîmpului geomagnetic al Pămîntului și nu în favoarea schimbării climei. După cum se știe, la mari adîncimi, condițiile de mediu sînt constante, iar radiațiile ionizante sînt absorbite de stratul gros de apă.

Este posibil că cîmpurile electromagnetice naturale trebuie incluse în rîndul factorilor determinanți pentru evoluția regnului animal, deoarece ele pot determina apariția de noi specii și prin aceasta pot participa la procesul biologic.

pilele mecanice dedicate expoziției naționale române. Ștampila în formă de straif (adică se repetă) are inscripția „VIZITAȚI EXPOZIȚIA FILATELICĂ ROMÂNĂ” „EFIRO” 20—30 NOIEMBRIE”. Ștampila de loc și dată e cunoscută în două tipuri. O altă ștampilă descoperită nu de mult de dr. Neagu redactor șef al revistei „Filatelia”, prima ștampilă română cu subiect sportiv, a fost aplicată tot la Oficiul Gara de Nord. Inscripția ștampilei este „ONEF, matchuri internaționale Franța-România”. Exemplarul găsit este datat 18.V.34. O foarte frumoasă ștampilă publicitară mecanică a fost aplicată la Sinaia în anul 1938, atît textul publicitar cît și ștampila rotundă sînt încadrate între două linii. Iar textul publicitar este „Vizitați Sinaia perla Carpaților altitudine 843 m toate sporturile”.

O interesantă ștampilă publicitară a fost aplicată la Oficiul poștal București I cartare, datată „22.XII.30”. Textul publicitar care se repetă pe toată lățimea plicului este „Reclama și publicitatea, cu maximum, de randament și economie, se face numai prin, PTT”. Plicul pe care-l descriu are și o ștampilă publicitară manuală aplicată cu tuș violet, avînd inscripția „Primiți recenzori cu toată încrederea” O ștampilă specială destul de mult circulată a fost aceea pe care poșta a aplicat-o la a VIII-a balcaniadă de atletism în anul 1937. Ștampila a fost aplicată pe plicuri simple de corespondență, pe toate categoriile de trimiteri poștale. Din punct de vedere filatelic trebuie remarcat „Programul solemnității închiderii jocurilor balcanice din 12 septembrie

1937” care a fost difuzat (într-un tiraj foarte redus) oficialităților, francat cu serie de 5 mărci „Balcaniada 1937” obliterate cu ștampila specială rotundă de dublu cerc cu inscripția „București-poșta — a VIII-a balcaniada de atletism-12 sept. 1937”.

Ținînd seama că în perioada care cuprinde deceniul al patrulea n-a existat încă în România noțiunea de „Plic prima zi” plicurile francate cu seriile speciale complete și obliterate cu ștampile speciale sau speciale-mecanice pot fi folosite în exponate ca plicuri prima zi.

În deceniul al IV-lea s-au înmulțit ștampilele ocazionale și nu numai la București ci și pe teritoriul. O să fac o selecțiune cronologică de asemenea ștampile din deceniul al patrulea: „Prima expoziție marinărească București 1936, „A VIII-a Balcaniada de atletism „București 1937”, Expoziția filatelică „Sibiu 38”, „Matchul de foot-ball România-Anglia” București 1939, „Expoziția filatelică” Medias 1939, „Concursul hipic internațional” București 1939, „Matchul de football România-Italia” București 1939, „Înzestrarea armatei” Mărășești 1939 etc. Firește că acest capitol e departe de a fi prezentat exhaustiv.

Obiecte de corespondență în deceniul al IV-lea

Repetăm o idee și anume că criza economică de la începutul anilor treizeci a avut o mare influență asupra Administrației poștale și randamentul ei. În vederea sporirii simțitoare a veniturilor Administrației P.T.T. se simțea nevoia elaborării unei noi legi care să facă ordine în Administrația P.T.T. Această lege a apărut în anul 1938. În acest capitol o să ne ocupăm sumar dar metodic de obiectul exploatării poștale.

Corespondență simplă este una din cele două categorii care intră în noțiunea de corespondență. Ea cuprinde după legea din 1938, cărți poștale, scrisori, ziare și reviste, imprimate, probe de mărfuri, hirtii de afaceri și colete mici. În serviciul intern corespondența simplă ocupă cel mai important capitol din traficul poștal constituind izvorul principal al veniturilor Administrației P.T.T., aceasta chiar și în condițiile în care unele trimiteri sînt taxate sub prețul de cost al transportului ca: imprimate, probe de mărfuri, hirtii de afaceri, ziare și reviste. În ceea ce privește corespondența simplă în acest deceniu de criză, Administrația P.T.T., a redus activitatea economică și social culturală.

O.N.E.F.

17 SI 20 MAI

MATCH-URI INTERNAȚIONALE

FRANTA-ROMANIA

Correspondența simplă internațională a resimțit cel mai mult efectele crizei. Abia în anul 1937 s-a putut constata creșterea acestui tarif.

Correspondența recomandată a urmat aceeași tendință ca și **correspondența simplă**, adică a început să crească imediat ce criza a trecut, tendință valabilă și la traficul internațional. Una din cauzele principale ale scăderii acestui trafic a fost determinată de măsurile luate de unele țări pentru supravegherea circulației devizelor, obligând pe expeditorii recomandatelor externe să le depună deschise pentru a putea controla conținutul. A doua cauză a fost suspendarea rambursului internațional.

Correspondența oficială. Un fenomen interesant s-a putut observa la **correspondența oficială**. Dacă criza economică a redus drastic numărul scrisorilor simple și recomandate, numărul celor oficiale a cunoscut o creștere. Cauzele? Expeditorii **correspondenței oficiale** fiind autoritățile publice, desigur criza n-a influențat negativ **correspondența**, apoi creșterea firească a administrației de Stat a dus la creșterea **correspondenței oficiale**. La aceasta s-a adăugat faptul că Ministerul Finanțelor a început o acțiune energetică pentru încasarea debitorilor săi trimițându-le somații prin colaborare P.T.T., ba mai mult ținând cont că e vorba de documente oficiale în anul 1936 Administrația P.T.T. a întocmit instrucțiuni complete pentru mărirea trimiterilor oficiale, luându-se măsuri pentru înlăturarea oricărui abuz.

Mesagerii. Împrejurările economice speciale din anii 1930—1939 au avut repercursiuni și în traficul obiectelor de mesagerii.

Pentru a stimula circulația mesageriilor Administrația P.T.T. a introdus o serie de măsuri, una din cele mai însemnate fiind modificarea și raționalizarea traficului privitor la mesagerii și îndeosebi la coletele poștale.

În anul 1932 s-au introdus trei zone de taxare în mesagerii:

- 1) Taxe pentru localitățile din același județ cu locatarii de origine;
- 2) Taxe pentru localitățile din județe limitrofe;
- 4) Taxe pentru județele nelimitrofe.

Acest sistem de taxare prezenta două mari foloase, micșora taxele pentru coletele adresate în același județ și ușura și simplifică munca pentru funcționarii P.T.T. și a introdus și tariful special de reducere cu 50% pentru coletele cu cărți.

În anul 1939, pe lângă simplificarea modalităților de minuire a obiectelor de mesagerii, s-a modificat tariful în raport cu serviciul prestat, ținând seama la taxare de greutate și distanță.

În anul 1939 o nouă reglementare simplifică nu numai formalitățile în minuirea obiectelor, dar modifică și tariful ținând seama de distanță și greutate, astfel s-au stabilit șase tarife:

- Tarif general pentru public;
- Tarif special I pentru autorități;
- Tarif special II redus cu 50% pentru cărți, ziare etc.
- Tarif special III pentru școlari și militari;
- Tarif special IV pentru colete voluminoase și fragile;
- Tarif special V pentru obiecte de valoare.

Precum am mai amintit mesageriile internaționale erau în permanentă descreștere începând cu anii crizei. Administrația P.T.T. a luat însă inițiative pentru a diminua pierderea conjuncturală prin stimularea tranzitării coletelor prin România. Astfel unele țări ca Cehoslovacia, Polonia, Țările-Baltice, au început tranzitarea coletelor lor spre orient și orientul îndepărtat prin țara noastră. Pe de altă parte țări din orientul-apropiat ca Siria, Turcia și chiar Statele-Unite ale Americii au procedat similar ținând seama că tranzitul prin România cuprindea căi teritoriale și maritime fapt care ieftinea transportul.

Închei această primă parte a istoriei poștale din deceniul al patrulea cu mențiunea că activitatea complexă prezentată sumar justifică căutarea unui nou material filatelic românesc din perioada respectivă.

O poveste cu cîntec

NICOLAE TRIPCOVICI

↑ Intotdeauna și în toate domeniile, înșelătorii și-au ascuțit mințile ca să stoarcă bani nemunciți. Nu se putea și — din păcate nu se poate — ca filatelicia să fie scutită de isprăvile lor.

Cea pe care o povestim, s-a întimplat de-adevărat, acum vreo șaptezeci de ani, la Chicago.

Intr-o bună zi, în toate marile ziare din oraș, în pagina de publicitate, a apărut în chenar un anunț care suna cam astfel :

„Colecționar englez, aflat pentru citva timp în Chicago, dorește să achiziționeze marca engleză de 6 pence, emisiunea 1902—1913, verde. Preț bun pentru exemplare în perfectă stare. Oferte pînă la 20 iunie, pe adresa Fred I. Sharper, la Hotelul Ambassador“.

La citirea anunțului, repetat trei zile la rînd, nu au fost puțini negustorii de mărci și colecționarii care au răsfoit albumele și plicurile lor cu dublete, căutînd marca în chestiune. Exemplare de 6 pence au găsit destule, dar toate de culoare lilas. Verzi, nici pomeneală.

Anunțul reapărînd după alte cîteva zile, unii negustori, mai curioși, au căutat să ia legătură cu cel care-l publicase, contactîndu-l la hotelul de lux la care-și dăduse adresa. Primiți cu amabilitate de un domn distins, cu accent oxfordian, li s-a explicat povestea mărcii căutate. Valoarea de 6 pence făcea parte din seria curentă britanică, tipărită ani în șir în tiraje succesive de masă. Din greșeală, în 1905 au fost tipărite cîteva coli în culoarea verde, în loc de lilas. Observînd eroarea, poșta a luat măsuri imediate de retragere din circulație, dar o singură coală n-a putut fi recuperată. Cercetările au putut stabili că ea fusese cumpărată întregă, la ghișeu, de o casă de import-export, de la care au fost retrase majoritatea exemplarelor, minus 25 care fuseseră folosite pe corespondență. Din registrul de ieșiri din perioada respectivă a rezultat că numai șase exemplare pleaseră la diverse adrese, restul de 19 fiind expediate pe scrisori comerciale, mai multor întreprinderi din Chicago.

Profitînd de o scurtă ședere în acel oraș, distinsul colecționar încerca să depisteze una dintre erorile de culoare și era dispus să plătească și un preț ridicat, pentru a-și putea completa colecția și cu această eroare atît de rară, cu o poveste atît de aparte.

Amabilitatea primirii, plauzibilitatea explicațiilor nu putea să nu ascuțită goana după „eroare“. Desigur, o marcă existînd în numai cîteva exemplare, era o raritate de prim ordin și prețul pe care l-ar fi meritat nu era mărunț. Poate că nu s-ar fi putut compara chiar cu o „Mauritius“ dar, oricum, cifra trebuia să fie foarte ridicată. Cumpărătorul ipotetic explicase că dacă s-ar fi putut depista unul sau mai multe exemplare, descoperirea ar fi produs mare senzație.

Anunțați de cumpărător că va lipsi cîteva zile dar, va reveni în localitate la o dată certă, la aceeași adresă, goana după marile rarități a continuat din plin, dar marca nu era de găsit.

Intr-o zi, după data la care englezul se reîntorsese la hotel, la unul dintre negustorii de mărci a intrat o bătrinică simpatică. Avea un album, pe care-l moștenise de la soțul ei, decedat nu de mult. Răsfoind într-o doară albumul (mai mult mărci comune, dar și câteva destul de bune) la un moment dat, negustorul a avut o tresărire. Intr-una din căsuțele unei pagini cu antetul „Great Britain”, alături de celelalte valori din seria cu pricina, trona și marca de 6 pence, VERDE !

Vă puteți închipui emoția. La întrebarea cât cere pe ansamblul colecției, răspunsul a fost că răposatul îi spusese că merita 8000 dolari, dar că avînd de făcut unele plăți urgente, ar fi acceptat o mică reducere. Contraoferta a fost sub o treime : restul mărcilor nu făcea decît 5-600 de dolari ! După multă tocmeală, s-a căzut de acord pentru 3500 dolari, sumă plătită pe loc, ca nu cumva clienta să plece cu prețiosul ei album.

Era seară. A doua zi de dimineață, negustorul nostru s-a prezentat la hotel. Mai erau cinci zile pînă la data anunțată a plecării distinsului cumpărător, dar era mai bine să-i facă o plăcere cu un ceas mai devreme, nu ?

Decît că, la „Recepție” i s-a spus că acesta plecase în ajun.

— „Cînd se întoarce ?”.

— „Nu știm”.

Răspunsul nu putea să nu-l alarmeze pe negustorul nostru, și alarma s-a prefăcut în panică, atunci cînd în hol a sosit un alt negustor de mărci, și apoi altul, și apoi un al treilea. Toți cumpăraseră, în ajun, o colecție de la o „bătrinică simpatică”, al cărei soț etc. etc...

Pînă seara, s-a putut stabili că zece negustori din oraș deveniseră posesorii faimoasei erori, verzi, dar că nu mai era urmă de cumpărător.

Abia atunci, discutînd cazul în dreapta și în stînga, un filatelist priceput în ale chimiei le-a explicat cum se poate „vira” în verde culoarea lila, folosind substanțe chimice.

Dar atunci, era prea tîrziu. De mult distinsul „oxfordian” călătorea departe, în compania unei doamne simpatice, desigur, dar mai ales întinerită, după înlăturarea fardurilor care îi dăduseră un aspect aproape venerabil.

FONOPOSTA

În anul 1939 Argentina a emis o marcă ce reprezintă transmiterea unei imprimări pe disc la distanță, fiind astfel inaugurat serviciul poștal de imprimare a unui mesaj și transmiterea acestuia în schimbul unei taxe speciale. Taxa respectivă se recepționa numai cu această marcă specială pentru „fonopostă”.

nceputurile serviciului poștal pe vapoarele Serviciului Maritim Român

ANGHEL VLĂSCLEANU

Odată cu punerea în funcțiune la 1 septembrie 1985 a podului peste Dunăre (Fețești—Cerna Vodă) și a punerii în circulație a Birourilor poștale ambulante nr. 13 (București—Constanța) și nr. 14 (Constanța—București) la 1 octombrie 1895 se deschide o nouă etapă în dezvoltarea poștei române. După o efemeră funcționare a Biroului poștei române la Constantinopol de numai 55 de zile (3/16 martie — 26 apr/9 mai 1896) se încheie la 1 iulie 1897 o Convenție, între Direcția Generală a Telegrafelor și Poștelor (DGTP) și Direcția Generală a C.F.R., referitoare la executarea serviciului poștal pe vapoarele Serviciului Maritim Român (SMR) pe linia Constanța — Constantinopol și retur.

Potrivit acestei Convenții, serviciul poștal se îndeplinea de către un ofițer de bord desemnat de Direcția SMR care lucra sub controlul direct al șefilor de Agenții și al comandanților de vase. Ofițerul însărcinat cu serviciul poștal era răspunzător de paza, îngrijirea, manipularea și remiterea exactă și completă a tuturor obiectelor de poștă, de la luarea în primire și până la predarea lor celor în drept. Totodată acest ofițer ținea în ordine scriptele suportind toate consecințele (manipulări greșite, rătăcirii, lipsuri, sustrageri etc.) atât timp cât se va constata că neajunsul s-a ivit când obiectul respectiv a stat sub supravegherea aceluiași ofițer.

Obiectele de poștă care se transportau de vasele SMR erau :

- scrisori și jurnale închise în pachete sau saci, sigilate cu ceară sau plumb de către biroul de expediție și însoțite de o etichetă pe care erau înscrise numele Biroului de expediție și de destinație ;

- colete poștale adică pachete de mărfuri până la 5 kg. și o valoare de până la 500 de lei expediate în saci sau coșuri ca și scrisorile și jurnalele iar când nu se puteau închide la un loc cu celelalte colete se lăsau libere însoțite de factură sau scrisoare ;

- obiecte de mesagerii adică gropuri cu bani, pachete cu sau fără valoare declarată, scrisori cu valoare declarată, toate acestea fiind însoțite de facturi adresate biroului de destinație în care erau menționate bucată cu bucată.

Toate obiectele poștale care se predau vapoarelor trebuiau să se găsească în bune condițiuni de împachetare, cu sigiliile intacte și anvelopa în bună stare.

Predarea și remiterea expedițiilor poștale se făceau, atât la Constanța cât și la Constantinopol, numai la bordul vaselor și numai în cazuri excepționale pe uscat. Predarea expedițiilor la vapor se făceau, atât la Constanța cât și la Constantinopol, în ziua plecării vaporului, începându-se cu o oră înaintea plecării acestuia și terminându-se cu 15 minute înainte de plecare, excepții de la această regulă făcându-se numai pentru expedițiile sosite cu ultimul tren și care se puteau primi până în cel din urmă moment al plecării vasului.

La Constanța predarea poștei către ofițerul SMR se făcea de către conducătorul poștal din Constanța și de conducătorul Poștal care sosea cu trenul (Biroul Ambulant nr. 13).

La Constantinopol poșta se preda la vapor (la bord) de către delegații diferitelor birouri poștale și anume : turcești, austriece, germane, franceze și engleze. Operațiile de predare-primire se făceau numai în prezența șefului Agenției SMR

care era obligat a asista personal la aceste manipulări. Îndată după terminarea operațiilor de predare-primire și tot în prezența șefului Agenției, ofițerul de bord primitor închidea toate obiectele de mesagerie și de valoare primite în casa de bani de la bordul fiecărui vapor iar șeful Agenției aplica casei de bani sigiliul de plumb al CFR (pe o parte se imprima numele Agenției iar pe cealaltă parte ziua și luna aplicării); aplicarea sigiliului se menționa în exemplarul formularului de primire care rămânea la bord în păstrarea ofițerului și era semnat de șeful Agenției și de către ofițer. Cheia casei de bani era păstrată de către ofițer.

Obiectele poștei aflate la bordul vasului erau păstrate într-o încăpere specială aceasta putînd fi schimbată numai în caz de forță majoră cu menționarea de către comandant a acestui fapt în jurnalul de bord. Încăperile destinate obiectelor de poștă trebuiau ținute în curățenie și la adăpost de orice deteriorare, ferite de umezeală etc. În cursul călătoriei Comandantul vasului avea obligația să controleze îndeplinirea de către ofițerul însărcinat cu poșta dacă toate obiectele de poștă sînt în bună stare, dacă ofițerul a completat din timp formularele și dacă casa de bani este bine închisă și sigilată. Comandantul avea întreaga răspundere morală pentru deteriorările constatate în îndeplinirea serviciului poștal în timpul cursei putînd fi tras la răspundere și material cînd se dovedea că nu a făcut un control sever iar în cazuri de vătămare, pierdere sau sustragere a obiectelor de poștă neajunsurile puteau fi înlăturate dacă privegherea ar fi fost mai riguroasă.

În cursul călătoriei ofițerul însărcinat cu serviciul poștal completa pe formulare speciale tablourile de predare pentru remiterea expediției în portul de destinație.

În portul Constantinopol remiterea obiectelor de poștă se făcea la bord persoanelor autorizate pe bază de legitimații și în prezența șefului Agenției SMR. În portul Constanța remiterea se făcea impiegatului poștal local și conducătorului poștal al trenului care va pleca cu obiectele de poștă predate (Biroul Ambulant nr. 14).

Remiterea poștei în portul de destinație și deschiderea casei de bani se făcea numai în prezența șefului Agenției SMR care era astfel obligat să se deplaseze la bordul vasului imediat după sosire pentru a asista la ridicarea sigiliului aplicat în portul de plecare, încredințîndu-se

că acest sigiliu este nevătămat și că data corespundea cu mențiunea respectivă făcută în tabloul de predare. În cazuri cu totul excepționale cînd dintr-o împrejurare oarecare nu se putea face primirea sau predarea poștei la bordul vasului, Comandantul vasului în înțelegere cu șeful Agenției SMR se îngrijeau ca o barcă, fie a vasului fie a Agenției, să fie pusă la dispoziția ofițerului cu poșta pentru ca acesta să preia sau să predea pe uscat obiectele poștale. În nici un caz nu se va face derogare în ceea ce privește închiderea sau deschiderea casei de bani pentru care scop șeful Agenției SMR se deplasează cu barca la bordul vasului plumbuind casa sau asistînd la ridicarea sigiliului de la casa vaporului sosit.

În cazul îmbolnăvirii subite a ofițerului cu poșta sau de împiedicare provenind din cauze de forță majoră, Comandantul vasului desemna pe răspunderea sa un alt ofițer care să îndeplinească provizoriu acel serviciu. După fiecare cursă ofițerul însărcinat cu poșta preda toate tablourile primite de funcționarii oficiilor poștale și toate formularele întocmite de el Agenției portului Constanța care era obligată a le verifica și la fiecare sfîrșit de lună să le înainteze cu un raport Direcției SMR.

Convenția stabilea și valorile pe care DGTP trebuia să le plătească SMR pentru transportul pe ruta Constanța—Constantinopol și retur a scrisorilor, coletelor și obiectelor de mesagerie.

Cu începerea de la 1 ianuarie 1899 (stil nou) intră în vigoare o nouă Convenție între Direcția Generală a CFR și DGTP referitoare la transportul expedițiilor poștale între Constanța—Constantinopol și retur cu vapoarele SMR.

Astfel, în locul ofițerului de bord însărcinat cu obiectele de poștă „expedițiile poștale vor fi însoțite de un impiegat al poștei care singur va îngriji primirea și predarea obiectelor de poștă organelor respective ale poștei la Constanța și Constantinopol”. SMR va pune la dispoziție poștei o magazie pe vapor suficient de încăpătoare pentru conservarea și asigurarea expediției în cursul transportului, va da deasemenea locuință pentru conductor precum și nutrimențul acestuia atît în timpul transportului cît și opririi vaporului la Constantinopol. Totodată se reduceau și valorile pe care DGTP trebuia să le achite SMR pentru serviciile efectuate.

Atragerea traficului tranzitului poștal dintre occident și orient și invers prin

România era împărtaşită și de Administrația Poștală Germană deoarece parcursul poștal Berlin—Viena—Belgrad—Constantinopol se efectua în 59 de ore iar cel dintre Berlin—Cracovia—Cernăuți—Burdujeni—București—Constanța—Constantinopol numai în 50 de ore (C. Minescu: Istoria Poștei Române pag. 515). Astfel că la 28 iunie 1898 s-a încheiat o Convenție între CFR și căile ferate din Germania și Austria prin care se stabileau comunicații directe și rapide între Berlin și București pe traseul Mislovitz—Cracovia—Lemberg—Burdujeni iar cel puțin de 2 ori pe săptămână legături directe între Buzău și Constanța spre a fi în legătură cu vasele române care fac legătura între Constanța și Constantinopol. Prin aceeași convenție se prevedea și înființarea unei linii telegrafice Berlin—București—Constanța prelungită cu un cablu submarin Constanța—Constantinopol (pus în funcțiune în mai 1903).

Pentru aducerea la îndeplinire a acestei convenții s-au atașat la trenurile expres Birourile ambulante nr. 17 (București—Burdujeni) și Nr 18 (Burdujeni—București) cu începe de la 1 mai 1899 data intrării în vigoare a Convenției de mai sus.

O urmare firească a celor trei convenții încheiate de DGTP a fost mărirea nu numai a tranzitului corespondenței pe teritoriul României dar și a tranzitului coletelor poștale din occident spre orient și invers (de la 19.385 bucăți în 1897 la 114.685 bucăți în anul 1904) rezultând avantaje materiale atât pentru Administrația Poștală din România cât și pentru SMR.

Mărci cu inscripții în mai multe limbi

Serii cu inscripțiile curente în mai mult de o limbă reprezintă mărci ale unor țări cu o populație multinațională sau fostele colonii ocupate în diverse perioade istorice de mai multe puteri coloniale.

Dintre cele mai cunoscute exemple amintim: Serii Londra — în limbile engleză, singhaleză și tamil.

Persia — franceză și persană (în alfabetul farsi).

Turcia — franceză și turcă (în alfabetul arab).

Egipt — franceză și arabă.

Liban — franceză și arabă.

Noile Hebride — franceză și engleză.

Borneo de Nord — engleză, malayeză și chineză.

Israel — engleză, ebraică, arabă.

Elveția — germană, franceză, italiană, retoromană (cu denumirea țării în latină !)

Canada — engleză, franceză.

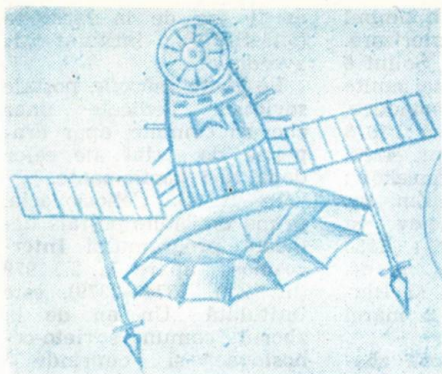
Națiunile Unite — engleză, franceză, germană, spaniolă, rusă, chineză.

Pentru a crește gradul de siguranță al trimiterilor poștale, în Cehoslovacia au apărut în anul 1937 două mărci poștale speciale a căror folosire obliga poștașul să înmâneze corespondența numai destinatarului.

Mărcile, triunghiulare, aveau un nominal de 50 heleri și erau de două tipuri:

1) 50 heleri, carmin, se folosea la oficiul poștal care deservea un beneficiar de servicii poștale ce dorea ca trimiterile poștale să-i fie înmânate personal. Taxa, egală cu valoarea unei mărci, se plătea după primirea corespondenței.

2) 50 heleri, albastru, se lipea pe corespondență de către expeditor, asigurându-i și garantându-i remiterea corespondenței personal destinatarului.

Programul Intercosmos în Filatelie

NICOLAE NEAGU

Programul **Intercosmos** va sărbători peste 2 ani două decenii de la inițierea lui. La început, acest vast program de cercetare a spațiului cosmic, în colaborare socialistă, urmărea obținerea de informații despre Terra, despre fenomenele cosmice, despre efectele cosmosului asupra organismului uman etc. Inițial, s-au lansat mai mulți sateliți din seria **Cosmos**, având la bord aparatură realizată în diferite state socialiste care au aderat la acest program. În ultimii 5 ani, în cadrul programului **Intercosmos**, s-au desfășurat mai multe zboruri comune, iar ca aparatură, s-a colaborat și cu R.F.G. și cu Franța.

Ne propunem în aceste rânduri să inventariem mărcile poștale realizate pentru imortalizarea filatelică a zborurilor comune în cosmos a unor astronauți sovietici și din diverse țări socialiste, precum și diferite întreguri poștale, ștampile ocazionale și maxime cu ajutorul cărora se poate deja realiza un exponat cu titlul Programul **Intercosmos**.

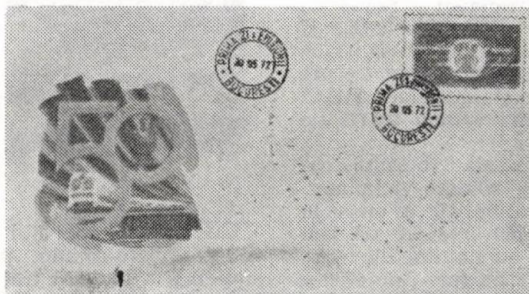
Cele mai numeroase mărci poștale cu acest subiect au apărut în Uniunea Sovietică, după cum este și firesc.

La 10.3.1978 s-a emis o serie de 3 mărci poștale (Zm. nr. 4670—4672) în valoare de: 6k., 15 k. și 32 k., cu următoarele imagini: Cosmonauții Gubarev și Remek la rampa de lansare; cuplarea cosmonavei Soiuz 28 cu stația Soliut 6; reîntoarcerea pe Pământ.

La 12.4., o marcă poștală de 6k. (Zm. nr. 4673), reprezintă, cu ocazia Zilei cosmonauticii, cosmonava

Pământului; comunicarea prin sateliți; cosmobiologie și medicină cosmică; cercetări ale fenomenelor fizice în magnetosferă și la limita atmosferei terestre.

Cu ocazia zborului comun sovieto-polonez, la 28.6/5.7.1978 s-a emis o serie formată din 3 valori (6k., 15k., 32k.), cu nr. Zm. 4695—4697, evocând următoarele aspecte: Soiuz pe purtătorul de rachete în

Soiuz 26 cuplată cu stația Soliut 6.

O emisiune formată din patru valori a 10k. și o colită dantelată de 50k. (Zm. nr. 4690—4694), este dedicată programului **Intercosmos**, în ansamblu, și evocă, în ordine, următoarele obiective: meteorologie cosmică; cercetări privind bogățiile naturale ale

cosmodrom; experimentul „Sirena” — studiu de cristalografie; cosmonavă și vapor pe fundal reprezentat de planiglob.

La 27.8.3.9.1978, cu nr. Zm. 4724—4726 s-a mai emis o serie cu aceleași nominaluri dedicată Zborului comun sovieto-vest-german: hale de montaj Soiuz; experimentul „Radu-

ga" (fotografie a Pământului din Cosmos); Soiuz 31.

De **Ziua cosmonauticii**, în 1979, s-a emis o marcă poștală în valoare de 15k. (nr. Zm. 4797), reprezentînd emblema Intercosmos, Soliut 6 și Soiuz, navă de cercetări, cristal și scrisori cosmice. Cu ocazia zborului comun sovieto-bulgar, la 10/27.4.1979, s-au emis 2 mărci poștale cu capsula parașută, în spatele cosmonauților Rukavişnikov și Ivanov.

De **Ziua cosmonauticii**, în 1980, s-a emis o colită dantelată în valoare de 50k. (nr. Zm. 4904), reprezentînd emblema completă **Intercosmos**, avînd exterior mărcii drapelele statelor participante la zborurile comune: U.R.S.S., R.S.C., R.P.P., R.D.G., R.P.B., R.P.U., R. D. Vietnam, Cuba, R. P. Mongolia, R.S.R.

Tot în 1980, cu prilejul zborului comun sovieto-maghiar s-au emis 3 valori: 6k., 15k. și 32k. (Zm. nr. 4925—4927), cu următoarele subiecte: Cercetarea medico-biologică a cosmonauților (27.5.); Cuplarea astronavei Soiuz cu stația Soliut 6 (28.5.) și Conferință de presă (4.6.). În paranteze sînt trecute datele ștampilelor F.D.C. vom mai indica astfel de date).

Cu ocazia zborului comun sovieto-vietnamez, poșta sovietică a emis la 24.7./1.8.80 o serie de trei valori, cu nominalele: 6k., 15k. și 32k. (nr. Zm. 4939—4941), reprezentînd: cei doi cosmonauți înainte de start; cosmonauții în capsula cosmică; zborul de întoarcere pe Pământ.

Tot în 1980, la 19—27.9. zborul comun sovieto-cubanez a fost evidențiat filatelice prin trei valori (nr. Zm. 4955—4957) cu nominalele: 6k. (19.9), 15k. (20.9), 32k. (27.9), reprezentînd: aspect dinainte de start; muncă, sport, căli-

rea organismului în timpul zborului; după aterizare.

Echipajul stației Soliut 6 a fost prezent pe mai multe mărci poștale sovietice, după cum urmează: 1978 — 140 zile (Zm. nr. 4763) Kovalenko — Ivancekov; 1979 — 175 zile (Zm. nr. 4851—8852) Lihaciov și Riumin (pereche); 1980 (20.3) — 185 zile (Zm. nr. 5010—5011) Popov și Riumin (triptic din 2 mărci poștale și vinietă).

În 1981, cu ocazia zborului comun sovieto-mongol s-au emis trei mărci poștale (nr. Zm. 5013—5015) cu nominale: 6k., 15k. și 32k., reprezentînd: startul rachetei; urmărirea zborului cosmic la televizor în Mongolia; părțile rachetei purtătoare.

Cu ocazia zborului comun sovieto-român, poșta sovietică a realizat trei valori: 6k., 15k., 32k. (nr. Zm. 5032—5034) reprezentînd: antrenamentul cosmonauților; nava cosmică și cosmonauții la muncă; reîntoarcerea cosmonauților pe Pământ (15—23.5.81).

Alături de mai multe întreguri poștale, în U.R.S.S. s-au folosit ștampile F.D.C., ștampile cu mențiunea „Kosmiceskaia pocita” și ștampile ocazionale, cu prilejul unor expoziții, cum

ar fi cea de la Moscova (5.15.4.1979), intitulat „K zvezdam”.

Pe toate mărcile poștale sovietice dedicate unor zboruri comune, apar drapelele de stat ale celor două țări participante.

În R. S. Cehoslovacia, prima emisiune poștală dedicată programului **Intercosmos** apare la 2.3.1979 (nr. Zm. 2374—2379), este intitulată „Un an de la zborul comun sovieto-cehoslovac” și cuprinde 5 mărci poștale și o colită, cu următoarele nominale: 30 h. (Secțiune prin capsula Soiuz 28); 60h. (Cosmonauții Gubarev și Remek); 1,60 Kcs. (Stația Soliut 6 și cosmonauții I. Romanenko și G. Greko); 2 Kcs. (Rachetă, patru cosmonauți, emblema **Intercosmos**) 4 Kcs. (Harta cu planul zborului); 10 Kcs. (Cosmonauții A. Gubarev și V. Remek, emblema **Intercosmos**). Există și colite nedantelate.

La 12.4.1980, programului **Intercosmos** i-a fost dedicată încă o emisiune formată din 5 valori și o colită dantelată (nr. Zm. 2444—2449), cu următoarele nominale: 50h. (Cercetări biomedicale în cosmos); 1 Kcs. (Cercetări meteorologice); 1,60 Kcs. (Sistemul de comunicație Intersputnik); 4 Kcs. (Cercetări asupra Pământului); 5 Kcs. (Program de cercetări privind comunicațiile); 10 Kcs. (Emblema completă **Intercosmos**).

Pentru ambele emisiuni cehoslovace există frumoase plicuri F.D.C. și ștampilele respective.

Administrația poștală poloneză a emis la 27.6.1978 două mărci poștale (nr. Zm. 2461—2462), cu nominale de: 1,50 Zl. (mr. Mirosław Hermaszewski) și 6,90 Zl. (globul pămîntesc, orbita cosmonavei și portretul cosmonautului), în coli de 50 de bucăți. La o parte

din tiraj, data de „27.6.1978“ nu este inscripționată pe mărcile poștale. Această varietate există tipărită și în blocuri de câte șase mărci poștale.

La 12.4.1980, s-a emis o colită în valoare de 6,90 + 3 Zl reprezentând emblema **Intercosmos** (nr. Zm. 2578).

În R. D. Germană, prima emisiune dedicată programului **Intercosmos** a fost emisă la 21.9.1978 și este formată din patru mărci poștale și o colită (nr. Zm. 2190—2194), cu următoarele nominale: 5 pf. (Complexul orbital Soiuz și aparatul de filmat Multispektral MFK 6M); 10 pf. (Soiuz și portretul lui Albert Einstein); 20 pf. (Cosmonautul Sigmund Jähn); 35 pf. (Soliut și Soiuz, portretul lui Otto Lilienthal); 1M. (Complexul orbital și cosmonauții Sigmund Jähn și Valeri Bîkovski. Inscripționarea: „Soiuz 31/Start 26.8.1978“.

La 4.11.1980, s-a mai emis o colită cu nominalul 1M. (nr. Zm. 2339) reprezentând emblema **Intercosmos** cu cosmonauți în zbor și, pe margine — exterior mărcii —, repetarea emblemei, în dreapta, iar în stînga — drapelele: U.R.S.S., R.S.C., R.P.P., R.D.G., R.P.B.

Dintre ștampilele ocazionale (unele pe întreguri adecvate), le reținem pe cele cu inscripționările: „Berlin 1085/4.9.78/Gemeinsamer Weltraumflug Ud.

S.S.R. — D.D.R.“, „Berlin 8/108/5.9.78/Erster D.D.R. — Kosmonaut“, „Berlin 2/102/49.78/ Der Erste Deut-

basov, precum și stația Soliut 6. Există, de asemenea, exemplare nedantelate.

sche/ in Kosmos / ein Bürger/ der D.D.R.“

Administrația poștală bulgară a emis la 14.5.1979 două valori (nr. Zm. 2727—2728) cu nominale: 2 st. (portretul cosmonautului N. Rukavișnikov) și 13 st. (portretul cosmonautului Gheorghe Ivanov), cu care s-au putut realiza frumoase maxime, cu ștampila adecvată dintre ștampilele expoziției **Philaserdica '79**, deschisă în perioada respectivă la Sofia.

Un an mai târziu, la 22.4.1980, s-a emis și o colită în valoare de 50 st. reprezentând emblema **Intercosmos** (nr. Zm. 2835).

În R. P. Ungară, s-a tipărit la 27.5.1980 o marcă poștală în valoare de 5 Ft. (nr. Zm. 3407), reprezentând cosmonauții înaintea startului. Există și exemplare nedantelate.

La 12.7.1980, s-a mai realizat o colită în valoare de 20 Ft. cu portretele cosmonauților Farcas și Ku-

Materialul filatelic românesc este reprezentat, în primul rând de o emisiune apărută la 14.5.1981 și formată din două valori: 55b. (Cosmonava sovietică) și 3,40 lei (Manevra de cuplare în cosmos a cosmonavelor) și o colită de 10 lei (Cosmonavele cuplate, data „14—22 mai 1981“, cei doi cosmonauți); nr. Zm. 3830—3832.

Reamintim că s-au realizat în țara noastră ștampile ocazionale, dedicate zborului Cosmonautului Prunariu, după cum urmează: București — 4, Brașov — 1, Ploiești — 2, Zalău — 2, Baia Mare — 2, Medias — 2, Bacău, Constanța, Deveselu, Boboc, Satu Mare, Botoșani, C.C.A. (cerc) — cite 1. Deci s-au realizat peste 20 de ștampile. Pentru aproape toate aceste ștampile au existat plicuri ocazionale.

O SCRISOARE SCUMPA

La o licitație de manuscrise rare s-a realizat un preț record. O scrisoare a lui DIEGO COLUMB, fiul descoperitorului Americii, a fost vîndută unui american de către anticarul englez MAGG BROS. Scrisoarea poartă data de 12 ianuarie 1512 și a fost adresată episcopului de TOLEDO. Cumpărătorul american a plătit pentru ea suma de 250.000 de shillingi. Și încă o precizare: tranzacția s-a făcut în anul 1930. Oare astăzi cu ce sumă ar mai fi cumpărată?

Țări noi sau Sectoare închise?

NICOLAE TRIPCOVICI

Pentru filateliștii care colecționează „tradițional“, după catalog, alegerea ariei de colecționare definește încotro ei trebuie să-și îndrepte atenția și eforturile. Alegerea firească, în ordinea preferinței, trebuie să-i călăuzească spre mărcile țării proprii. Pentru cel ce face primii pași pe tărîmul unei colecționări mai serioase, cuprinsul unei colecții „România“ este atât de mare, încît — pentru început — ar fi nimerit să se limiteze la o anumită perioadă, mai recentă (o decadă, sau anii Republicii etc.), pentru a trece numai mai apoi și la o perioadă mai veche, după ce va fi atins un anumit nivel de cunoștințe avansate.

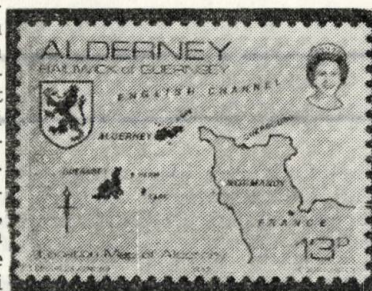
Nu tot atât de ușor este însă să alegi — tot în domeniul filateliei tradiționale — o altă „țară“. (Precum se știe, în filatelie, termenul de țară nu este întotdeauna sinonim cu un stat, ci indică adeseori un teritoriu anumit pentru care se emit mărci postale: provincii, protectorate, insule, colonii etc.)

În cazul țărilor cu continuitate istorico-politică, alegerea se face pe baza unor elemente certe de cunoaștere a materialului

filatelic, pentru perioada anterioară, rămînînd ca — în continuare — colecționarul să se țină la curent cu emisiunile ce apar. Mai delicată este alegerea, atunci cînd se anunță că o nouă țară, un nou teritoriu va începe să emită mărci postale proprii. În astfel de cazuri, colecționarul nu are elemente de a aprecia în ce măsură mărcile vor fi sau nu atractive, care vor fi tirajele și valorile nominale, cît de numeroase vor fi mărcile ce vor fi puse anual în circulație. Într-un cuvînt, neavînd elemente de apreciere asupra politicii de emisiuni pe care o va urma administrația postală respectivă, el se află în situația de a deschide în colecția sa un capitol din care nu lipsesc întrebările. Rămîne ca numai timpul să le dea răspuns.

Tocmai de aceea, pentru a oferi informații viitorilor cumpărători ai mărcilor lor, aceste administrații postale au luat obiceiul, în ultimul timp, de a anunța de la începutul activității lor cum intenționează să orienteze emisiunile lor. În felul acesta au procedat, în 1983, insulele Aland, din marea Baltică și insula Alderney, din canalul Mîneicii, care au obținut respectiv, de la poșta finlandeză și de la cea britanică dreptul de a emite mărci proprii. Știut fiind că vinzările de mărci pentru filateliști constituie o sursă importantă de venituri pentru bugetele destul de anemice ale acestor insule, aceste precizări sînt de natură de a-i îndemna pe filateliști spre colecționarea emisiunilor lor.

Cei care încep un sector „nou“ de colecționare, au avantajul de a nu se lovi de dificultatea procurării emisiunilor vechi, a mărcilor clasice, adeseori foarte greu de găsit și implicînd eforturi prea mari pentru bugetul personal. Definirea, dintr-un început, al numărului maxim de emisiuni ce vor apare în fiecare an, ar trebui să constituie — cel puțin

într-o măsură — o garanție față de riscurile unor politici de emisiuni prea prolfice (astfel cum s-a întâmplat din păcate în cazul multor capitole nou deschise în filatelie).

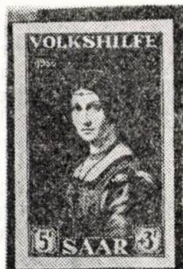
Dat fiind că în filatelia tradițională, după catalog, obiectivul central este de a fi „complet“, nu sînt puțini filателиști care își îndreaptă preferințele spre așa zisele „sectoare închise“. Poate fi vorba, aci, fie de o „țară“ care a dispărut de pe hartă îmbrăcînd o nouă formă politică (spre pildă, o seamă de foste colonii, devenite state independente) fie chiar numai de un teritoriu care a emis mărci proprii numai vremelnice, încetînd să mai emită (ex: Fiume, fostul teritoriu liber Triest, Bosnia Herțegovina, teritoriul Saar și cîte altele).

Alegînd un astfel de sector, filatelitul are avantajul de a cunoaște dintr-un început întregul material filatelic existent, de a ști cu ce efort îl va

putea procura. Pe lîngă aceasta, experiența arătată că, odată cu îmbătrînirea generațiilor mai vîrstnice, numărul celor care colecționează aceste sectoare „închise“ scade, determinînd, implicit, o diluare a competiției în procurarea materialului, o ofertă mai mare și, într-o măsură, o scădere a prețurilor prea exagerate la un anumit moment. Un exemplu grăitor îl oferă mărcile din teritoriul Triest, care după ce au marcat o creștere excesivă

Iată, deci, cum colecționarii pot fi puși în fața dilemei alegerii unui sector de colecționare: o țară existentă, bine conturată

în anii 'patruzeci, au revenit la cote modeste, de multe ori chiar sub nivelul pe care l-ar putea justifica raritatea lor relativă.

poștal și filatelic, o „țară nouă“, care abia pășește în arena filateliei sau un „sector închis“, unde surprizele sînt de-acum excluse.

A existat statul Karenni?

Există sau nu poșta statului Karenni?

Bazîndu-se ori pe privilegiile feudale ori pe lacune ale sistemului politico-administrativ numeroase regiuni, insule sau chiar orașe din diverse colțuri ale lumii au început sau încearcă să emită mărci poștale pentru a spori veniturile. Pe lîngă „țările“ cunoscute (insula Man, insulele anglo-normande etc.) și-au făcut apariția în lumea filatelică și niște vignete cu inscripția **KARENNI STATE POST**. Este vorba despre actualul stat Kayah din Uniunea Birmană a cărei veche denumire era Karenni. Are o suprafață de 11671 kmp, populația (circa 113 000 de oameni) este formată din grupurile etnice Padanng, Bre și Zayem pe care birmanezii îi socotesc a fi populația Karenni.

Capitală este orașul Loi-Gaw, o localitate foarte puțin cunoscută. Bogățiile țării sînt pădurile și un mare zăcămint de wolfram.

Nu se știe dacă mărcile apărute (exemplificate în imaginea de mai sus) au un statut legal sau sînt emisiuni pirat. Unii filателиști le colecționează considerîndu-le emisiuni similare celor emise de Danemarca pentru Groenlanda și de Portugalia pentru Madeira.

Pichete poștale rurale

MIHAIL IONIȚĂ-ALESU

În scopul apropierii deservirii cu prestații P.T.T.R. de cerințele populației, în-treprinderilor și instituțiilor, rețeaua de subunități P.T.T.R. mai cuprinde, în afară de oficii, și următoarele :

- agenții P.T.T.R. autorizate,
- ghișee P.T.T.R. exterioare,
- puncte de tranzit poștal,
- circumscripții poștale rurale și
- pichete poștale rurale.

Acestea din urmă — pichetele poștale rurale — sînt subunități operative de execuție, fiind subordonate unui oficiu P.T.T.R. sau oficiului de poștă rurală (mecanizat). Ele se pot înființa în localități rurale în care nu funcționează alte subunități poștale, fiind deservit de un factor rural local.

Pichetul poștal rural este o noțiune nouă, apărută pentru prima dată, în „glosarul poștal“, în anul 1977. El vine să se adauge la celelalte noțiuni legate de tipurile de unități și subunități P.T.T.R., pe care le-am cunoscut în decurs de peste un secol, și anume: oficii poștale, oficii telegrafo-poștale, oficii poștale principale, oficii poștale de reședință principale, oficii poștale de reședință, oficii poștale sucursale, oficii speciale, oficii independente, oficii raionale bilanțiere, agenții speciale, agenții autorizate, birouri autorizate, oficii autorizate, ghișee exterioare ș.a.

Primele pichete poștale rurale s-au organizat la sfîrșitul trimestrului II 1977 : Tîrnava — județul Hunedoara la 1 iunie 1977. Apoi, la 1 iulie 1977, în județul Satu Mare, la Cărașeu și Hurezu Mare. În total, în cursul anului 1977, au luat ființă 13 pichete poștale rurale.

La sfîrșitul anului 1981 existau circa 100 de pichete poștale, în 14 județe :

Hunedoara, Satu Mare, Suceava, Neamț, Constanța, Teleorman, Prahova, Galați, Brașov, Brăila, Timiș, Vrancea, Sibiu, Călărași, Ialomița. Cele mai multe dintre ele au luat ființă în județele Constanța și Suceava. Majoritatea lor sînt nou înființate, altele au luat naștere prin transformarea agențiilor P.T.T.R. în pichete poștale și numai cîteva, acolo unde nu s-a mai justificat existența lor, din oficii în pichete (Cărașeu — jud. Satu Mare), însă a fost și invers, din pichete în oficii (Mindra — jud. Brașov, Tudor Vladimirescu — jud. Brăila).

Pichetele poștale sînt dotate, de către oficiul tutelar, cu ștampile de zi.

Ce găsim nou la aceste ștampile ?

Pichetele poștale luînd ființă după 1 ianuarie 1976, cînd s-a introdus codul poștal, pe ștampilele unităților și subunităților poștale, au pe lîngă numărul de cod al localității și denumirea ei, precum și a județului de care aparține, toate acestea între cele două cercuri concentrice ; tipul de subunitate poștală, sub formă abreviată „PT.“, se află în cercul interior, deasupra datei, în extremitatea superioară a diametrului vertical.

Litera-indicativ a ștampilei de zi pe care o întîlnim cel mai des la ștampilele diferitelor tipuri de oficii poștale (de prezentare, de prezentare și distribuire, de tranzit, de poștă rurală mecanizat, de cartare, de tranzit-cartare), de agenții sau ghișee exterioare, la pichetele poștale lipsește, deoarece subunitatea este deservită de o singură persoană — factorul poștal.

Ștampilele de zi ale pichetelor poștale sînt foarte asemănătoare între ele, cel puțin pînă în prezent la cele circa 100 de pichete depistate, pichete pe care le vom da în lista ce urmează, în ordine

alfabetică, avînd alăturat județul de care aparțin :

Almaș — Neamț, Amzacea — Constanța, Argel — Suceava, Baineț — Suceava, Baldovinești — Brăila, Barnar — Suceava, Băiești — Hunedoara, Bălăceana — Suceava, Bărăganu — Constanța, Berchișești — Suceava, Blejoi — Prahova, Boarta — Sibiu, Bugeac — Constanța, Burla — Suceava, Bursuceni — Suceava, Buzoieni — Călărași, Castelu — Constanța, Cavadinesti — Galați, Călimani — Suceava, Călinești — Suceava, Cărășeu — Satu Mare, Căscioarele — Călărași, Ciprian Porumbescu — Suceava, Clit — Suceava, Corocăești — Suceava, Costina — Suceava, Coșlugea — Constanța, Cotu Văii — Constanța, Crivina — Timiș, Cuejdiu — Neamț, Cuza Vodă — Constanța, Dămuc — Neamț, Deleni — Constanța, Dobra — Satu Mare, Dorna Burcut — Suceava, Dornișoara — Suceava, Dunărea — Constanța, Dunăreni — Constanța, Făclia — Constanța, Govăjdia — Hunedoara, General Scărișoreanu — Constanța, Ghigeiești — Neamț, Ghindărești — Constanța, Gîrdești — Teleorman, Gră-

mești — Suceava, Hănțești — Suceava, Herendești — Timiș, Hitiș — Timiș, Humoreni — Suceava, Hurezu Mare — Satu Mare, Islovăț — Suceava, Istria — Constanța, Izvoare — Neamț, Jdioara — Timiș, Mireasa — Constanța, Mindra — Brașov, Movileni — Galați, Nănești — Vrancea, Negostina — Suceava, Negrești — Constanța, Negurenii — Constanța, Nisipari — Constanța, Nucetu — Călărași, Nucetu — Ialomița, Nuntași — Constanța, Palatinu — Suceava, Păcureți — Prahova, Păltinoasa — Suceava, Preuțești — Suceava, Rași — Ialomița, Saligny — Constanța, Satu Nou — Constanța, Scheia — Suceava, Sinoe — Constanța, Sirbova — Timiș, Slatina — Suceava, Soloneț — Suceava, Serbăuți — Suceava, Sinca Nouă — Brașov, Sipotele — Constanța, Tarnița — Suceava, Tătaru — Constanța, Timișești — Neamț, Tinosu — Prahova, Tîrnava — Hunedoara, Tudor Vladimirescu — Brăila, Tîbeni — Suceava, Vadu — Constanța, Valea Dacilor — Constanța, Valea Moldovei — Suceava, Valea Putnei — Suceava, Vișoara — Constanța, Voitineli — Suceava, Volovăț — Suceava, Vultur — Constanța.

Cod poștal Canadian

Codul poștal a fost conceput pentru eliminarea sortării manuale a corespondenței, făcînd posibilă sortarea automată, ultrarapidă cu ajutorul echipamentelor electronice.

Orice model de cod poștal reprezintă ingredientul esențial pentru automatizarea operațiilor de sortare. Codul poștal canadian a fost aplicat după numeroase studii în care s-a luat în considerație și experiența acumulată de alte administrații poștale.

Codul poștal canadian folosește un sistem de numere și litere combinate care întotdeauna iau forma ANA NAN, în care A reprezintă o literă a alfabetului și N un număr. Primele trei caractere reprezintă o regiune poștală mare, iar ulti-

mele trei îngustează destinația pînă la nivel de casă, birou sau întreprindere. Din acest punct de vedere, codul poștal canadian se consideră a avea cel mai mare grad de acuratețe în identificarea destinatarului.

Cînd o scrisoare, care are înscris codul poștal sosește în centrul de triere, i se imprimă, în funcție de cod, niște bare galbene fluorescente. Scrisorile fără cod sînt sortate manual. O altă mașină transportă scrisorile și le depune în 288 compartimente corespunzătoare unui număr egal de destinații într-o medie orară de 20 000 de bucăți. Comparativ, manual nu se pot sorta într-o oră decît 1000 scrisori cu 74 destinații.

Funcționarea codului este garantată de existența a 31 de centre de triere pe întreg teritoriul Canadei.

Pentru ușurarea decodificării, iată cîteva principii de compunere a codului poștal canadian :

— primul caracter, întotdeauna o literă, reprezintă o provincie sau o parte dintr-o provincie :

- A = Newfoundland
- B = Nova Scotia
- C = Prince Edward Island
- E = New Brunswick

G, H, I = Quebec
K, L, M, N, P = Ontario
R = Manitoba
S = Saskatchewan
T = Alberta
V = British Columbia
X = Northwest Territories
Y = Yukon

— în zonele urbane, primele trei caractere definesc o zonă deservită de cca 25 de factori postali (cca 120 de clădiri din zona comercială);

ACTORUL FEMEIE

În trecut, la Londra, femeile nu apăreau pe scenă. Rolurile feminine erau jucate tot de bărbați deghizați în femeie. Regele Henric al XVIII-lea arătându-se într-o zi neliniștit, că spectacolul nu mai începe, directorul teatrului veni să se scuze spunând:

— Iertare, Sire, Regina nu este încă bărbierită...

Ștampile
de
curtoazie

Acest gen de ștampile se întâlnesc în special în perioada clasică a filateliei. Este vorba de ștampile astfel confecționate încât prin aplicarea lor să nu se acopere portretul regelui reprezentat pe mărcile respective. Ștampilele se prezintă sub forma unui dreptunghi de

aceleași dimensiuni ca și mărcile aflate în circulație care prezintă un spațiu alb la mijloc, spațiu identic cu al augustului portret ce nu suporta tușul umililor al funcționarilor de poștă. Se cunosc astfel de ștampile în Sicilia, Spania și statul indian Bihar.

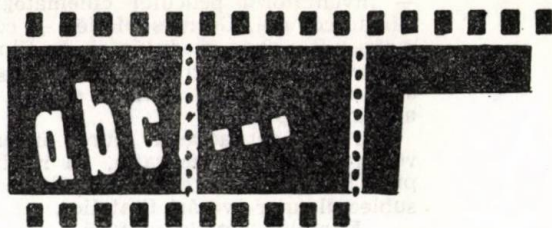
POȘTA CONSULARĂ

Înainte de anexarea insulei Madagascar de francezi în anul 1896, Vice-consulul britanic din Antananarivo a recurs la o metodă aparte spre a facilita comerțul dintre Anglia și insulă. El pune la dispoziția celor interesați, contra cost, bilete postale adezive care se atașau de scrisori și care aminteau necesitatea francării

trimiterilor cu mărci postale la cel mai apropiat oficiu postal britanic. Plicurile erau preluate de Poșta consulară care le trimitea oficiului postal din Port Louis unde erau francate cu mărci din Mauritius sau Reunion de valoarea sumelor plătite de expeditori Vice-consulului din Antananarivo.

Unde se află Uusikaupunki

Denumirea înseamnă „orașul nou” și se găsește în Finlanda, în provincia Turku. Aflat la țărmul Balticii, orașelul a fost ridicat la acest rang în anul 1616, deși nu avea decât cel mult 1000 de locuitori care se ocupau cu agricultura și pescuitul. Și totuși de ce un orașel atât de mic a fost comemorat pe o marcă finlandeză emisă în anul 1967? Orașelul UUSIKAUPUNKI a avut un rol important în istoria europeană deoarece aici a fost încheiată pacea din 10 septembrie 1721 la sfârșitul războiului dintre Suedia, Danemarca, Polonia și Rusia.

GRIGORE FLORESCU

Cea de a șaptea artă, cinematografia, a apărut după cum se știe în zorii secolului XX. Abia apărută, s-a pus repede pe picioare și a învățat și mai repede să se dezvolte apropiindu-și idei, principii, formule și termeni, din literatură, muzică și teatru, de la artele plastice, arhitectură și dans.

Indatorată mult față de celelalte, cinematografia a făcut la rîndul ei numeroase servicii celorlalte șase arte, popularizîndu-le și apoi influențîndu-le la rîndul său. Cinematograful a reușit să ajungă în scurt timp cel mai bun mijloc de a face cunoscute marile performanțe artistice din toate domeniile.

O serie întreagă de realizări ale civilizației, de lucrări de artă, opere muzicale, actori celebri, muzicieni sau cîntăreți nu ar fi putut fi cunoscute și admirate dacă n-ar fi apărut cinematograful, documentar, de ficțiune sau de animație.

Cinematograful, a adaptat cărți sau piese de teatru, opere muzicale sau a utilizat monumente, picturi sau sculpturi celebre drept decor ori chiar ca prezență în acțiunile filmelor.

Cinematograful, care a avut o evoluție surprinzătoare, spectaculoasă, cu adînci implicații psihologice, a reușit să influențeze sensibilitatea a milioane de spectatori, făcînd din film un eveniment social deosebit, un produs tipic al societății moderne.

În cîteva decenii de existență, filmul a devenit familiar pentru milioane de oameni, cel mai perfecționat mijloc de a povesti al veacului nostru.

Prin poveste filmul a devenit repede popular, iubit și urît, a stîrnit vise dar în același timp și probleme unei mari părți din populația lumii.

Din anul 1895, de la primul spectacol cinematografic și pînă în prezent filmul a evoluat triumfător pe calea nelimitatelor sale posibilități, determinînd apariția unor personalități fie în domeniul tehnicii cinematografice, al fabricării echipamentelor necesare, a peliculei fotosensibile alb negru sau color, fie în domeniul cercetării continue pentru găsirea unor sisteme de cinema care să pună la dispoziția artei cinematografice noi modalități de exprimare artistică.

Au apărut astfel, ca și în alte domenii de activitate, mari personalități ale artei cinematografice ca : Frații Lumière, George Eastman

— inventatorul peliculei cinematografice, T. A. Edison inventatorul Kinetoscopului, Georges Meliès — constructorul primului studiou cinematografic, apar producători de film și companii cinematografice. De asemenea apar mari regizori, scenografi, operatori de imagine și mai ales mari actori de film — staruri — care în scurt timp devin idoli ai marelui public.

Am făcut această scurtă incursiune în istorie cu scopul de a vedea dacă cinematografia, cu realizările tehnice și artistice obținute până în prezent și cu personalitățile sale, putea sau nu să constituie subiectul unor evocări filatelice.

Filatelicia, act de cultură, care prin tematica abordată contribuie la răspîndirea cunoștințelor, făcînd incursiuni în pictură, sculptură arhitectură, muzică, teatru sau în domeniul zborurilor cosmice, a inclus în emisiunile sale și teme din cinematografie.

Este adevărat că în timp ce emisiunile filatelice din majoritatea țărilor lumii au tematici numeroase din muzică, teatru, sculptură, pictură, sport și alte domenii, cele afectate cinematografiei sînt extrem de puține.

Astfel pînă în anul 1982, în țările existente în cele 7 continente ale lumii au apărut abia un număr de 51 emisiuni filatelice cu subiecte din cea de a șaptea artă.

Din totalul acestor emisiuni :

- 13 au fost realizate în țările dezvoltate ;
- 14 au fost realizate în țările socialiste ;
- 24 au fost realizate în țările lumii a treia.

Analizînd cele 51 emisiuni filatelice apărute pe mapamond de la început pînă în anul 1982, putem constata că acestea se referă la următoarele subiecte :

- festivaluri cinematografice 23
- personaje din filme artistice de lung metraj sau animație 3
- actori celebri de film 3
- personalități din lumea filmului (cineasți, producători, muzicieni) 9
- filme celebre (scene) 4
- aniversări diverse 9

Din punct de vedere al modului de exprimare, emisiunile au apărut, sub forma de :

- serii obișnuite 48
- poștă aeriană 1
- colițe 2

După numărul de valori din care sînt compuse emisiunile, acestea se prezintă astfel :

- emisiuni cu 1 valoare — 39
- emisiuni cu 2 valori — 3
- emisiuni cu 3 valori — 3
- emisiuni cu 4 valori — 2
- emisiuni cu peste 5 valori — 4

Din emisiunile filatelice cu teme cinematografice apărute în lume, ce pot fi considerate ca reprezentative prin conținutul lor, amintim emisiunile realizate de U.R.S.S., Franța, Cuba, San Marino, India, S.U.A. și Fujeira, după cum urmează :

U.R.S.S. — 1964 A 30-a aniversare a filmului „Ceapaiev” — 1 valoare.

1965 — Filme sovietice: „Crucișetorul Potemkin”, „Tinăra gardă”, „Balada soldatului” — 3 valori.

Franța — 1961 — Actori de teatru și film — 6 valori din care 2 valori cu Raimu și Gerard Philippe.

1981 — Omagiu actorului de film Louis Jouvet la aniversarea a 30 de ani de la moartea sa — 1 valoare.

Cuba — 1963 Omagiu lui E. Hemingway — 3 valori — scene din „Bătrînul și marea” și „Cui îi bate ceasul”.

1969 — A 10-a aniversare a cinematografiei cubaneze cu 4 valori, din care: cinemateca, film documentar, desen animat, film artistic de lung metraj.

San Marino — 1970: Omagiu lui alt Walt Disney — personaje din filmele acestuia — 10 valori.

India — 1978 În memoria lui Charlie Chaplin — 1 valoare.

S.U.A. — 1973 George Gershwin — compozitor de muzică de film — 1 valoare cu portret și montaj din filmul „Porgy and Bess” — 1 valoare.

Fujeria — 1973 Personaje din filmele lui Walt Disney — 10 valori.

Din cercetarea emisiunilor filatelice realizate în lume putem afirma că cea de a șaptea artă cu slujitorii ei, nu se oglindește decît în foarte mică măsură în tematicile abordate, iar subiectele se referă de asemenea în foarte puține emisiuni (12) la personalitățile din lumea filmului (inventatori, cineaști, producători, actori de film) majoritatea avînd caracter de aniversare, de marcarea a unor evenimente cinematografice sau festivaluri.

Trebuie să arătăm că filatelia din țara noastră, deși a abordat în emisiunile sale teme din toate domeniile de activitate: artă, cultură, sport, economie, teatru, muzică, nu a reușit pînă în prezent să evoce pe mărci nimic din cinematografie.

Oare cinematografia noastră socialistă nu are personalități de frunte în domeniul creației de filme, actori de film sau filme care să constituie subiecte pentru posibile emisiuni filatelice?

O serie de filme realizate de cinematografia noastră ca: „O noapte furtunoasă”, „Răsună valea”, „Moara cu noroc”, „Darclee”, „Tudor”, „Dacii”, „Pădurea spînzuraților”, „Mihai Viteazul” sau filmele de animație ale lui Ion Popescu Gopo sau cele pentru copii ale Elisabetei Bostan, nu pot constitui surse de inspirație pentru posibile subiecte ale unor emisiuni filatelice?

Oare cinematografia mondială, nu are de asemenea personalități, regizori, producători, actori și filme memorabile, care să-și merite un loc printre temele prevăzute pentru emisiunile filatelice din țara noastră sau alte țări din lumea întreagă?

Sperăm că cei care elaborează tematica emisiunilor filatelice românești vor ține seama de acest deziderat al filateliștilor din cinematografie și al iubitorilor de film și îl vor include în planurile tematice viitoare.

Considerăm că ar putea constitui posibile emisiuni filatelice cu subiecte din cinematografie, următoarele titluri de teme:

1. Pionieri ai cinematografiei mondiale.
2. Pionieri ai cinematografiei românești.

3. Actori de film români și străini.

4. Scene din filme celebre (românești și străine).

5. Personaje din filme artistice.

6. Personaje din filme artistice și de animație pentru copii.

Pentru elaborarea unor astfel de teme cu subiecte din cadrul celei de a șaptea artă, se va putea solicita sprijinul Asociației Cinematografilor din R.S.R. în vederea propunerii unui ciclu de subiecte sau chiar a unor machete care să oglindească dezvoltarea cinematografică din țara noastră.

Indicații metodologice pentru schimbul filatelic individual cu străinătatea

Ioan RĂDULESCU

In vederea realizării scopului și sarcinilor Asociației Filateliștilor din R. S. România de dezvoltare și popularizare a filateliei, pentru educarea oamenilor muncii și a tineretului din țara noastră în spiritul dragostei față de patrie, a devotamentului față de construirea socialismului și comunismului, cât și pentru cunoașterea peste hotare a realizărilor în acest domeniu, începând din anul 1960, s-a organizat schimbul filatelic individual cu străinătatea, de materiale filatelice cum sînt mărcile poștale (ștampilate și neștampilate), plicuri prima zi (F.D.C.), ilustrate maxime și întreguri poștale. Aceasta este o formă deosebit de importantă pentru fiecare filatelist care are posibilitatea să-și completeze colecția prin intermediul corespondenței cu filateliști din întreaga lume.

Schimbul filatelic individual cu străinătatea se poate efectua numai de membrii Asociației Filateliștilor din R. S. România.

Nu pot fi expediate și nici nu se vor primi din străinătate mărci poștale, F.D.C.-uri, ilustrate maxime și întreguri poștale cu caracter fascist, profascist sau tendențioase la adresa țărilor socialiste precum și acelea pe care A.F.R. le va indica prin liste speciale ca interzise.

Schimbul filatelic individual cu străinătatea se desfășoară pe baza instrucțiunilor aprobate de organele competente din R. S. România și se realizează numai prin intermediul A.F.R., unde funcționează un serviciu special în acest scop.

Pentru efectuarea schimbului filatelic individual cu străinătatea, membrul A.F.R. este obligat să cunoască și să respecte instrucțiunile care reglementează acest schimb. Plafonul maxim admis pentru schimb fiind de 400 lei trimestrial pe

relația est și 200 lei trimestrial pe relația vest. În caz cu totul excepțional, Comitetul Executiv al A.F.R. poate aproba ca un număr de 50 membri A.F.R., cu activități expoziționale deosebite, să facă schimb individual cu străinătatea, cu materiale filatelice o singură dată pe an, în cadrul unui plafon majorat cu 3 500 lei anual pentru țări socialiste și 1 000 lei pentru celelalte țări.

Cota trimestrială a schimbului filatelic individual cu străinătatea nu poate fi cumulată de la un trimestru la altul. În situația în care în termen de 90 zile de la data ultimei operațiuni contabile după expirarea trimestrului nu se soldează contul respectiv, partenerul român va plăti A.F.R. diferența rezultată din lichidarea soldului, față de piesele filatelice trimise sau primite, în caz contrar soldul rămîne nelichidat și partida se închide.

În cadrul schimbului filatelic individual cu străinătatea se admite a se trimite:

- una serie de mărci neștampilate și cinci serii de mărci ștampilate;

- cîte trei exemplare din fiecare tiraj al F.D.C.-urilor, ilustratelor maxime și întregurilor poștale;

- mărci comune românești obliterate, cu excepția capetelor de serie, indiferent de valoarea nominală, calculîndu-se la 0,05 lei/bucată, cu obligația de a se primi în schimb mărci comune străine, obliterate, calculate la maximum 0,15 lei/buc. Filateliștii care intenționează să facă astfel de schimburi sînt obligați să semneze în prealabil un contract cu întreprinderea „Rompresfilatelia”.

Criteriul de schimb și de evaluare se stabilește după cotele existente în cataloagele filatelice internaționale, astfel:

- 1 franc catalog Zumstein (Elveția) = 1 leu

— 1 franc catalog Yvert (Franța) = 1 leu
— 1 marcă catalog Michel (Germania) = 1 leu

În schimbul pieselor filatelice se pot primi materiale filatelice cum sînt: cataloage, albume, clasoare, lucrări filatelice etc

La stabilirea valorilor la mărcile poștale, plicuri „prima zi a emisiunii“, înțreguri poștale etc., se ia în considerare valoarea cea mai mare rezultată din comparația cotelor din catalogul mărcilor poștale românești sau ultima listă de prețuri cu a celor din cataloagele filatelice internaționale.

Pentru stabilirea valorii emisiunilor de mărci poștale (românești și străine) recent apărute (noutăți) și netrecute în cataloagele filatelice internaționale care apar anual, se vor folosi suplimentele lunare editate de cataloagele Yvert, Zumbstein și Michel.

Stabilirea valorii în lei se va face la cota catalogului filatelic respectiv egală cu un leu.

Recomandăm pe această cale tuturor membrilor A.F.R. că înscrierea la schimbul individual cu străinătatea se face numai pe baza aprobării Comitetului sau biroului cercului filatelic și cu avizul filialei respective din care face parte cercul. Pentru elevi este necesar acordul părintelui sau tutorelui elevului și obligația ca acesta să fie membru A.F.R.

Efectuarea schimbului cu străinătatea neorganizat, în afara A.F.R. constituie o gravă abatere de la legile în vigoare și respectivii vor suferi rigorile acestora. Precizăm tuturor membrilor A.F.R. care vor efectua schimbul în afara A.F.R. că vor fi excluși de la schimbul cu străinătatea și discutați în cercurile de care aparțin pentru a fi sancționați chiar cu excluderea din rîndul membrilor A.F.R.

FILATELIE

MIHAIL IONIȚĂ-ALESU
GH. V. TUDOR

Anul acesta — 1984 — se împlinesc șase decenii de la baterea primei medalii filatelice, în anul 1924, cu ocazia „Expoziției filatelice București“, expoziție organizată odată cu Congresul filateliștilor din România.

De atunci și pînă azi au fost realizate peste 150 de piese numismatice cu subiect filatelic.

În Almanahul filatelic 1979 și 1980 au fost prezentate 66 de piese, în cadrul articolelor apărute sub genericul „FILATELIE ȘI NUMISMATICA“ I și II.

În Almanahul filatelic 1983 a apărut numai genericul, deoarece locul pentru descrierea pieselor a devenit „liber“ doar peste un an. Deci, acum vom materializa promisiunea din '83, prezentînd cele 23 de piese (6 plachete, 15 medalii și 2 insigne). Aceste piese au fost realizate cu ocazia organizării a 19 expoziții filatelice ținute în perioada 1979—1981.

Pentru a ne da seama de viața filatelică, de intensificarea ei, de frecvența „pulsului“ în diferite perioade, vom compara numărul pieselor realizate între 1924 și 1978, pe de o parte, cu cele dintre 1979 și 1981, pe de altă parte. Astfel, în 55 ani (1924—78), s-au bătut 66 piese, cit în trei ani (1979—1981) ai ultimei perioade. Spunem aceasta deoarece mai sînt în curs de publicare încă 43 de piese (medalii, plachete, insigne) din anii 1979—81, confecționate cu prilejul a 33 expoziții filatelice.

Tipărirea acestui almanah se face la sfîrșit de an '83, cînd Societatea Numismatică Română împlinește venerabila vîrstă de 80 ani, rînduri pe care i le închinăm cu multă pasiune și respect, și cum Asociația Filateliștilor din Republica Socialistă România își serbează un sfert de veac de existență nu putem să scăpăm din vedere acest eveniment filatelic urîndu-i viață îndelungată și succese cit mai multe și mai valoroase.

N
U
M
I
S
M
A
T
I
C
A

Despre diligențe oficiale de stat și Poșta rapidă din Transilvania

ION ILEA

Între anii 1750—1823, în Transilvania au fost înființate și au funcționat, așa-numitele — Diligențe Poștale oficiale — pe care cronicile, calendarele și călătorii din acea perioadă, le înfățișează ca: „...niște vehicule vâpsite în culoarea negru-galben, cu roțile exagerat de înalte, acoperite cu prelate și trase de cite 4—6 cai — în general prost întreținute, dar prevăzuți cu mulți clopoței și zurgălăi. În fața diligenței, călărea un vizitiu, așa numit „fugar“. Acești „fugari“ cînd soseau sau plecau dintr-o localitate scoteau strigăte și chiote“. În cele mai bune diligențe oficiale erau numai 5 locuri din care: două în față, alte două în spate și unul lingă vizitiu. De obicei locurile din spate serveau pentru dormit, astfel că pasagerii — din stație în stație schimbau locurile.

În mod obișnuit, aceste — diligențe oficiale — circulau numai ziua, și făceau între Viena și Sibiu o singură cursă lunară dus și întors. Documentele vremii mai menționează că: „...în stațiile de poștă era o trîndăvie fără pereche“. Trebuie remarcat însă că pe atunci călătorii nu cereau punctualitate... aveau răbdare „fiind obișnuiți cu așteptatul“. Timpul călătoriei era socotit în zile, și nu conta dacă diligența oficială sosea cu o întîrziere de cîteva ore în oraș. Ca vizitiu era utilizat un așa numit „cursor“ care, deosebit de faptul că era îmbrăcat în uniformă, mai purta asupra sa = ca semn distinctiv al serviciului poștal oficial =, goarna sau cornul poștal.

Încă prin jurul anului 1820, diligențele oficiale, puțin comode și cu viteza lor redusă, nu mai puteau face față cerin-

țelor comerciale de transport rapid de mărfuri dintr-un loc într-altul, precum și nevoii locuitorilor de a se deplasa mai repede și mai comod.

În aceste împrejurări iau naștere în anul 1823 „DILIGENȚELE RAPIDE“ (sau POȘTELE RAPIDE DE STAT). Acestea, erau mai mari decît diligențele oficiale de pînă atunci, avînd 8—10 locuri și totodată erau mai rapide, deoarece, schimbau caii în fiecare stație de oprire. Spre deosebire de diligențele oficiale, Poștele Rapide circulau și noaptea cu excepția „noptilor grele“... cu furtuni, cu inundații etc. cînd, se puteau opri peste noapte la hanurile de poștă din: Alba-Iulia, Cluj sau Zalău. În mod obișnuit ele circulau trase de cite 4—6 cai; aveau 9 locuri acoperite și 2 neacoperite. Fiecare călător putea transporta bagaje în greutate de maximum 20 fonți (9,06 kg) și care erau așezate deasupra diligenței. Caii erau mînați de un vizitiu în uniformă iar grija pasagerilor (și a valorilor) o avea un salariat poștal cu funcția de „conductor“.

Pasagerii nu puteau fi transportați cu poșta decît pe baza unui bilet de călătorie (care cuprindea și numele călătorului), și care se scotea din stație în stație, plătiind conductorului călătoria pînă la stația următoare. Tariful de transport depindea de locul pe care pasagerul îl ocupa în trăsură, făcîndu-se însă reduceri pentru copii. Pentru locurile descoperite (de pe capră) se plătea tariful redus cu 50%. În afară de taxa tarifară, de fiecare stație se mai plătea o taxă specială pentru vizitiu, așa numiții:

„bani de bici“. De menționat că primele poște rapide au funcționat pe distanța Sibiu—Cluj, iar în 1833 poștele rapide au fost introduse pe toate liniile principale de comunicație din Transilvania. Plecărilor și sosirile poștei rapide se făceau cam la 15 zile odată, iar orașul figura anunțat la fiecare stație de poștă, fiind deasemenea publicat în calendarele și publicațiile din acel timp.

O descriere a modului cum se făceau călătoriile cu diligențele poștale din Transilvania, ne-o dă între alții, și boierul muntean Constantin (Dinicu) Goleșcu în lucrarea sa: „Insemnare a călătoriei mele“ în care descrie drumul făcut de la Brașov la Cluj spre Budapesta în anul 1824. Pe lângă o serie de observații politico-economice, pe care le face — în comparație cu situația din Țara Românească, el menționează și toate stațiile de poștă prin care a trecut (între Brașov și Oradea 27 de stații).

În cel de al doilea deceniu al sec. al XIX-lea, Direcțiunea Poștelor din Transilvania cu sediul la Sibiu, constată că poștele oficiale nu mai pot face față cerințelor transportului de persoane, de scrisori și de mărfuri și că — mai ales pe rutele secundare — nu poate stăvi transporturile clandestine. În această situație s-a ajuns la o soluție care împacă — atât nevoile populației cât și interesele poștei și anume: Concesionarea transportului — de călători, mărfuri, valori, și scrisori — unor particulari.

Astfel iau naștere: Întreprinderile particulare de transport (Diligențele particulare). Avantajele poștei constau în faptul că diligențele particulare transportau gratuit poșta de scrisori, bani și valori, răspundeau pentru orice pagube cauzate poștei sau călătorilor. Deasemenea ele transportau gratuit persoanele oficiale, iar deosebit de acesta concesionarii plăteau Direcțiunii Poștale și o anumită sumă de bani. Pe de altă parte, concesionarilor le revenea — în întregime — venitul realizat din transportul de călători și mărfuri. Veniturile realizate de către acești concesionari, au fost foarte mari, deoarece aproape toți, în scurt timp, au realizat averi fabuloase.

Un exemplu :

Prin 1834 s-a stabilit la Cluj, milanezul Gaetano Biasini, de profesiune — profesor de scrimă. Având la Viena un frate care deținea o înaltă funcție administrativă, acesta în 1836 a reușit să obțină pentru fratele său Gaetano, concesionarea rutei poștale : Cluj—Turda. În numai doi

ani, Biasini a ajuns proprietarul unui faimos grajd, cu 40 de cai „mari“ de poștă ; și în plus, își extinde dreptul de concesionare pe întreaga rută poștală Alba Iulia, Cluj-Oradea-Budapesta. În general, concesionarii erau oameni cu mult spirit comercial, ei s-au priceput să facă o mare reclamă serviciilor de „Diligențe Poștale Rapide“. În scopul atragerii clienților, aceștia peste tot, la hoteluri, la stațiile poștale, în toate ziarele, în calendare și reviste, au publicat și afișat „ANUNȚURI“ și reclame care aduceau la cunoștință publicului condițiile și avantajele călătoriilor cu diligențele lor. Un astfel de anunț (reclamă) a fost publicat și de către George Barițiu în mai multe numere ale „Gazetei Transilvaniei“ condusă de el, și care avea următorul conținut :

„INSTINȚARE“

«Din partea institutului de călătorie iute de la Brașov pînă la Peșta se face cunoscut, că institutul acesta nu numai că primește tot felul de pacheturi, bani și altele spre înaintare mai departe și călătorește cu pasageri în căruțele sale bine orinduite de la Brașov la Sibiu, Cluj, Oradea Mare, Debrețin și Peșta, ci că el au și covârșit totdeauna și acele greutăți, la care era supuși cei ce călătoreau cu trăsurile lor și mai ales negustorii Lipscani, neputînd căpăta în toată vremea cai de înhămat, mai virtos în Transilvania și Ungaria, sau de căpătau, le costa de tot mult ; acum însă de la Brașov pînă la Peșta și iarăși de la Peșta pînă la Brașov în cele 23 de stațione se pot căpăta cai în toată vremea, ori și unde, pe lângă prețurile hotărîte.

Astfel depărtînd numitul institut toate pedecile cei sta în cale, se află vrednic de recomandat cu atît mai virtos, că el stă bun pentru nelipsirea cailor și pentru grabnica înaintare a călătorilor.

Pentru caii ce se cer la asemenea trăsuri se poate plăti în Brașov, la „Pomul Verde“, la Franț Körner, proprietarul drumului pînă la Sibiu ; în Sibiu la Gaspar Xumel, în Cluj la Gaetan Biasini, în Oradea Mare la Ferent Ianos, în Dobrițin la Vallis și Pop, negustori, în Peșta la proprietarul institutului Franț Biasini — Peșta, 25 Iunie 1845“.

În toate privințele, Poșta Rapidă (care în Transilvania era denumită „POȘTA IUTE“) a fost mult superioară Poștei oficiale. În primul rînd concesionarii au construit o serie de „Hanuri de Poștă“

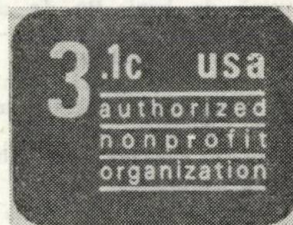
care rivalizau în confort cu cele mai luxoase hoteluri din acea vreme. Așa de exemplu concesionarul de la Cluj a construit în 1836 „Hanul de Poștă — mai bine zis — hotelul „Biasini“ care timp de 34 de ani a fost locul de plecare și sosire a tuturor cursurilor poștale de la Cluj. Clădirea avea 40 de camere disponibile, o curte largă, în dreapta și în stînga curții se aflau dependințele hotelului, care cuprindeau: șoproane pentru fin la caii de poște, grajduri, atelier de rotărie și fierărie, camerele vizitivilor etc. (Clădirea s-a păstrat pînă astăzi în forma ei inițială). Dintr-o revistă clujeană din 1840 se pot citi următoarele relatări privind hanul poștei din Cluj: „...În acest han puteau fi întîlniți călători însemnați, astfel în ziua inaugurării hanului (hotelului) au poposit aici oaspeți celebri, ca: prințul valah Gheorghe Ghica; generalul bavarez, baronul Hertlin și alții oameni de seamă, așa că de la început acesta (hotelul Poștei) și-a menținut întîietatea...”. Concesionarii, au construit și diligențe noi — mai încăpătoare, avînd cîte 12 locuri pentru călători, plus locul vizitiului. Spre deosebire de ceilalți, Gaetano Biasini de la Cluj a mers mai departe, astfel, în 1842, pune în circulație — pe ruta Cluj—Budapesta — diligențe ultraluxoase — un fel de faetoane de gală — care au format „POSTA RAPIDĂ DE LUX“, folosită de pătura bogată a populației în așa numitele „călătorii de plăcere“ ca: voiajuri de nuntă, vizite familiale, festivități etc. Diligențele rapide de lux erau trase de cîte 4—6 cai albi, iar vizitiul purta costumul de gală burghez: cilindru, redingotă, încălțăminte de lac, iar biciul avea topoăriștea dintr-o vergea de argint. Bacșișul vizitiivilor se încasa la prezentare, (odată cu plata biletului de călătorie) și se împărțea apoi de către „conductori“ tuturor vizitiivilor care însoțeau diligențele. Diligențele „Biasini“ de la Cluj aveau faima de a fi considerate printre cele mai comode, mai luxoase și mai elegante din Europa. Sosirea și plecarea acestor diligențe într-o localitate era un adevărat spectacol.

Dar... așa cum spune poetul: „Toate trec în lumea asta“. Prin 1860 cînd diligențele se aflau în plină strălucire, în cea mai prosperă perioadă a lor, apare la orizont — ca balaurul din poveste — trenul. La șueratul trenului strălucirea diligențelor a început să pălească, și cum o competiție cu calea ferată nu mai era posibilă, diligențele — una cîte una au

fost retrase pe rute secundare, pînă ce, în jurul anului 1885, au dispărut pentru totdeauna. Dispărînd, „Poștalioanele“ au lăsat totuși și o urmă. Ele au inspirat pe scriitori, pe poeți, pe muzicieni, în sensul că ori de cîte ori se pomeneste de „Vremea poștalioanelor“ totul capătă o coloratură romantică. Diligențele dau epocii în care au funcționat ceva pitoresc, ceva feeric, care și astăzi emoționează și predisune la visare.

Prima marcă din Trinidad

Deși nu au fost emise oficial în Trinidad, mărcile „Lady Mic Leod“ sînt considerate a fi prima serie din această țară. De fapt este vorba numai de o marcă cu valoarea nominală de 5 cenți care, într-o clasificare modernă, ar putea fi considerată o emisiune particulară a unei companii maritime. Marca a fost emisă în aprilie 1847 de David Bryce, proprietarul navei S. S. Lady Mc. Leod și a fost folosită pentru plata

corespondenței dintre Port of Spain și San Fernando. Marca reprezintă inițialele (LML) și profilul navei.

SEMICENTENARUL ZIARULUI

CLOPOTUL

VASILE ARNĂUTU

Presa democratică și antifascistă română din anii 1933—1938, a oglin-
dit pe larg lupta maselor împotriva
oprimării și a pătrunderii fascismului în
țara noastră, împotriva tiriei României
în torentul războinic declanșat de țările
fasciste din Europa în frunte cu Germa-
nia hitleristă.

În contextul acestor evenimente și a
situației politice generale din țară și
din întreaga Europă, apare la Botoșani
la 30 iunie 1933, ziarul „Clopotul”. Difu-
zându-se nu numai în județele din Mol-
dova ci și în întreaga țară, atingând un
tiraj de 150 000 exemplare, „Clopotul” a
prelucrat și dezvoltat tradițiile presei pro-
gresiste și muncitorești din România în-
scriindu-și activitatea în lupta generală
dusă de presa democratică și antifascistă
împotriva hitlerismului german, a fas-
cismului, abuzurilor și samavolniciilor au-
torităților burghezo-moșierești. „Clopotul”
a fost primul ziar din țară care a sem-
nalat în numărul din 30 septembrie 1934,
participarea la lupta revoluționară a
tovarășului Nicolae Ceaușescu care îm-
preună cu un grup de luptători anti-
fasciști, printre care se aflau: publicistul
Scarlat Callimachi, dirijorul și compozi-
torul Matei Socor și alții, în seara zilei
de 20 sept. 1934, cităm din Comunicatul
publicat atunci „au fost victima unei
barbare agresiuni săvârșite de către or-
ganele polițienești din circumscripția 13
împreună cu un grup de fier în uni-
formă”.

Fondat și condus de Scarlat Callimachi,
strănepot al domnitorului Moldovei, care
a dat în sec. XIX codul de legi cu
același nume, „prințul roșu” cum fusese
numit de legionari pentru concepțiile

sale de stînga, „Clopotul” era o tribună
a cuvintului scris împotriva fascismului.

Edificatoare în acest sens, sînt titlurile
unor articole apărute în acea perioadă,
cum ar fi: „Ura lui Hitler”, „Dictatorul
morții”, „Cum luptăm împotriva fascis-
mului”, „Tineretul contra fascismului”,
„Garda de fier și partidele politice” etc.
Datorită poziției și liniei sale combative,
„Clopotul” este supus cenzurii, persecuțiilor,
mergînd pînă la confiscarea sa, nu-
meroase interdicții și chiar procese, cul-
minînd cu suspendarea sa definitivă la
30 decembrie 1934, după apariția a 60
numere.

În vara anului următor, la 28 iulie
1935 își reia apariția, sub denumirea de
„Raza” subintitulîndu-se gazetă indepen-
dență-democrată, păstrîndu-și întru totul
profilul și ținuta combativă în articole
ca: „Musolini și Albania”, „Frontul popu-
lar”, etc. Sub titlul de „Raza” a apărut
doar pînă la 18 august 1935, doar 4 nu-
mere, cînd a fost suprimat din nou.

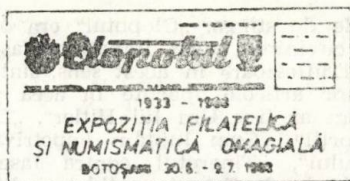
5 zile mai tîrziu, la 23 august 1935,
își reia apariția sub titlul de „Soarele”
subintitulat — economic cultural-social.
Titluri de articole ca: „Fascismul și baza
lui socială” și „Presa reacționară română
în slujba fascismului” oglindesc atitudi-
nea sa revoluționară. După apariția a 8
numere la 13 octombrie 1935, este su-
primat. La 21 octombrie 1935 reappare sub
un nou titlu „Valul” economic cultural-
social cu numeroase articole interesante.
În timp ce spaltul numărului următor
fusese deja pregătit, este suspendat.

La 1 noiembrie 1935, reappare sub de-
numirea de „Torța” — gazetă pentru
apărarea drepturilor cetățenești. În pri-
mul și cel de al doilea număr din 8

noiembrie 1935, când cenzura l-a suprimat din nou, gazeta editată de către partid, a militat pentru unitatea muncitorească, chemind și mobilizind masele la lupta împotriva fascismului.

În vara anului următor, la 27 iulie 1936, își reia apariția sub denumirea de „Horia” — foaie săptămînală pentru sociologie, istorie și literatură. Editată de partid la Botoșani, își păstrează caracterul antifascist în articole ca: „Acuzăm”, „Spania în flăcări”, „Pentru ucigașii mei”, ș.a. Apar 7 numere pînă la 7 septembrie 1936, cînd este suprimat de cenzură.

La apariția sub un nou titlu „Cloșca” — gazetă săptămînală independentă, la 14 septembrie 1936, este suprimat chiar de la primul număr.

Menținîndu-și linia trasată de partid, la 22 septembrie 1936, reapare sub denumirea de „Steagul” — gazetă săptămînală independentă democratică. Apare doar un singur număr și este din nou suspendat.

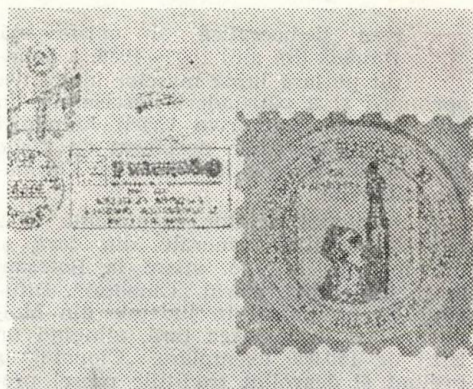
În perioada 10—31 iulie 1937, apare sub cel de al nouălea titlu „Glasul nostru” — gazetă săptămînală independentă democratică. Editată de partid ca și celelalte, gazeta, din care au apărut 4 numere pînă ce a fost suspendată, a luptat împotriva opresiunilor sociale și a demascat fascismul care pregătea un nou război în Europa.

„Clopotul” reapare sub primul său nume, de data aceasta legal, la 8 octombrie 1944, integrîndu-se cu toate forțele în lupta Partidului Comunist Român de făurire a unei vieți mai bune în țara noastră.

În filatelia românească, diferitele aniversări ale ziarului „Clopotul” au fost omagiate prin realizarea și emiterea de către Filiala A.F.R. Botoșani, de plicuri și ștampile ocazionale.

Astfel cu prilejul aniversării a 25 ani de apariție legală a ziarului la 8.10.1969, a fost pus în circulație un set de 3 plicuri omagiale tipărite în culorile roșu, galben și albastru într-un tiraj de 320 seturi complete numerotate. Plicurile au fost francate cu mărcile de 40 b. roșu, 55 b. galben și 1,60 lei roșu cu stema republicii și obliterate cu ștampila ocazională și ștampila de zi a Of. P.T.T.T. Botoșani-1.

La împlinirea a 40 ani de la apariția primului număr al ziarului „Clopotul” la 30.6.1973, a fost pus în circulație un plic ocazional tipărit în culorile albastru, roșu și auriu într-un tiraj de 500 ex. Plicul a fost francat cu marca de 55 bani din seria „40 ani de la crearea Comitetului național antifascist”.

Împlinirea în acest an a 50 ani de la apariția primului număr al ziarului „Clopotul”, a fost omagiată printr-un amplu șir de manifestări, în cadrul cărora a fost organizată și o expoziție omagială de filatelie și numismatică, cu participarea unui mare număr de filателиști din întreaga țară. Cu acest prilej au fost realizate două plicuri ocazionale tipărite fiecare în cîte trei culori. Primul reproduce în culorile auriu, roșu și cafeniu, aversul medaliei omagiale „SEMICENTENARUL ZIARULUI „CLOPOTUL” BOTOȘANI 1933—1983, francat cu mărcile de 1 leu din seria „Conferința națională a P.C.R.” și 1 leu din seria „A XXX-a Aniversare a Republicii”, obliterate cu o ștampilă poștală ocazională. Cel de al doilea plic tipărit în culorile auriu, albastru și cafeniu, reproduce reversul aceleiași medalii care poartă textul marginal EXPOZIȚIA DE FILATELIE ȘI NUMISMATICĂ „BOTOȘANI '83” francat cu marca de 2 lei din seria „Conferința na-

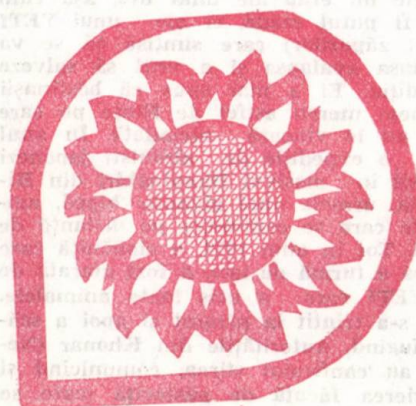
țională a P.C.R.", obliteratedă cu ștampila poștală publicată din 30.6.1983. Tirajul: 500 seturi complete numerotate.

O carte poștală, o medalie jubiliară realizată în două variante de text pe revers și un catalog, completează șirul materialelor filatelico-numismatice realizate cu acest prilej.

Publicitate pe mărci

Primele mărci cu anunțuri publicitare tipărite pe spate au apărut la seriile din Noua Zeelandă dintre anii 1882—1897, ce reprezentau portretul reginei Victoria.

Pe emisiunile moderne cele mai multe anunțuri publicitare cu caracter comercial apar pe emisiunile din Siera Leone. Sînt cunoscute în terminologia filatelică engleză sub numele de „Adson”.

IPOTEZE

A trăit și la noi

„omul zăpezilor”?

SILVIU DRAGOMIR

Fie de la expedițiile pornite spre înălțimile Himalaiei, fie de la locuitorii mlaștinilor și pădurilor de coastă înșirate de-a lungul Oceanului Pacific între California și Alaska, fie de la cutezători vinători ce s-au avîntat prin pădurile virgine ale Columbiei și ale Iakuției siberiene, primim de la o vreme tot mai multe știri despre urmele sau chiar despre imaginile unor specii de umanoizi, trăind prin regiuni foarte puțin explorate și desemnați în general drept niște „oameni ai zăpezilor”.

Denumirile atribuite acestui misterios și controversat „om al zăpezilor” variază în funcție de locul din care ne parvin știrile; localnicii respectivi admițîndu-i și chiar susținîndu-i de multă vreme existența. Astfel muntenii din nordul Tailandei, din Buruma și din Tibet îl numesc YETI, locuitorii din Canada îi spun BIGFEET, cei din Columbia l-au botezat SASQUITCHES, în Caucaz i se spune ALMA, în timp ce vinătorii din Iakuția (regiune extrem de friguroasă din Siberia Orientală) l-au numit ȘUȘUNAA. Pentru a nu rămîne mai prejos, dar mai ales pentru a-l determina în mod precis, oamenii de știință i-au găsit și ei un nume: DINOPHITECUS.

Primele și cele mai multe relatări ne-au parvenit de la expedițiile care pornind spre „acoperișul lumii” treceau prin țările montane din Asia Centrală.

În timpul odihnei sub corturi a exploratorilor, din întunecimea nopții și a pădurii, se strecurau adesea ființe ciudate — bănuite inițial a fi urși — și care umblau prin sacii de bagaje furînd uneori alimentele găsite, iar altele unele obiecte strălucitoare-atrăgătoare.

Ziarul „Domenico del Corriere” relatează că o expediție pornită spre Annapurna a fost salvată de la o moarte sigură datorită faptului că întregul personal fusese în mod special atras din tabără de o astfel de ființă, care-i mai vizitase. La întoarcere ei au găsit corturile acoperite de o avalanșă sub care ar fi pierit cu toții. Însoțitorul a spus exploratorilor că urmele nu erau ale unui urs, așa cum s-ar fi putut crede, ci ale unui YETI (omul zăpezilor) care simțise că se va declanșa avalanșa și a vrut să salveze expediția. El a mai spus că băstinașii întîlnesc mereu astfel de ființe pe care însă nu le vînează niciodată. În anul 1974, o expediție de alpiniști japonezi a găsit în masivul Dhaulaghi din Himalaia, urmele unui gigantic biped, amprente care se continuau pe distanță de 1 km. Tot în anul 1974, o ciobăniță care păștea o turmă de iaci, a fost atacată de un YETI care a ucis toate animalele. Fata s-a trîntit la pămînt și apoi a scăpat fugind. Autoritățile din Khonar (Nepal) au confirmat știrea, comunicînd și descrierea făcută de păstoriță (care se

numea Lapke Doma). Ea a declarat că YETI este un om-animal de circa 1,5 m, merge cind pe două, cind pe patru labe, este foarte păros și are degetele înzestrate cu unghii — sau gheare — lungi și puternice. În 1975, Janusz Tomaszewski, un arheolog din Varșovia, declara că l-a văzut pe YETI între Laboche și Periche din masivul Everest. El a relatat că, atunci cind la un moment dat s-a rătăcit de însoțitorii săi, a văzut o apariție de 1,80 m înălțime și acoperită cu un păr negru. Agita labele și s-a îndepărtat repede atunci cind a fost strigat, fiind confundat cu unul dintre șerpași însoțitori.

În nordul Californiei, cu circa 10 ani în urmă, a fost filmat de fermierul american Roger Patterson, un uriaș om-maimuță. Deși imaginile de pe peliculă au fost declarate de către unii neîncredători drept trucate, totuși sute de oameni ce locuiesc prin ținuturile dintre California și Alaska au susținut în di-

Recent, cotidianul sovietic „Soșialisticeskaia industria“ relatează mărturiile ale unor vînători din Iakuția care atestau că, în acea regiune extrem de friguroasă din Siberia orientală, existau ființe misterioase care nu au putut fi însă contactate. Una din mărturiile înregistrate de etnograful A. Savin afirmă că „omul zăpezilor este foarte înalt, umblă îmbrăcat cu piei de ren bine ajustate pe corp, nu poate vorbi, dar fluieră și-i place să fure pește din locuințele pescarilor“.

CE SPUN OAMENII DE ȘTIINȚĂ.

Savantul belgian Dr. Bernard Heuvelmans a studiat mărturiile strinse pînă în prezent asupra acestei ființe misterioase și a publicat concluziile sale în cartea „Pe urmele unor animale necunoscute“. El consideră că acest umanoid aparține sau unei subspecii a lui HOMO SAPIENS, sau — datorită asemănării într-un mod cu totul ciudat cu omul pe

MAI EXISTA ENIGME?

verse rinduri că au văzut și ei fie pe „omul zăpezilor“, fie doar urmele pașilor săi. Acum 7—8 ani, lucrători și funcționari de la Saskatchewan, un baraj canadian în construcție, au zărit de repetate ori mai mulți oameni-maimuță care dădeau tircoale șantierului, fiind probabil atrași de noutatea zgomotului din zona ce era pînă atunci de nepătruns. Șeful triburilor de indieni din rezervația Big-Horn — tot din apropiere — a semnalat în diverse rinduri existența unor astfel de oameni-maimuță.

Ziarul londonez „The Sunday Times“ a relatat despre o creatură ciudată, semănînd cu o maimuță și care fiind găsită într-un bloc de gheață din strimtoarea Behring, a fost dusă în Statele Unite și Canada unde era expusă la tirguri, bilciuri și carnavaluri. Omul-maimuță fusese ucis în urmă cu cîțiva ani cu două gloanțe de armă de mare calibru. Acest caz a stîrnit un mare ecou în presa vremii, totul rămînînd pînă astăzi o enigmă.

În anul 1973 a fost descoperit un alt om-maimuță care trăia prin pădurile de coastă ale Columbiei. Semnalat de către Comisariatul de Poliție din Popayan, se făcea precizarea că el se afla într-o stare totală de sălbăticie, se hrănea cu fructe, dormea suspendat în pomi și emitea doar sunete guturale.

care-l considerăm de tipul Neanderthal — că ar fi posibil ca în anumite condiții cu totul speciale, acest OM DIN NEANDERTHAL să nu fi dispărut odată cu apariția lui HOMO SAPIENS. Rezultă deci că această creatură ar aparține unei rase necunoscute, de oameni-maimuță, care ar fi rezistat în cîteva regiuni mai retrase de pe glob.

Dr. Robert Krantz, antropolog la universitatea din Washington, admite că ar putea exista asemenea ciudate ființe.

Zoologul mîncenez Theodor Haltenorth a adunat și el o cuprinzătoare documentație privitoare la „omul zăpezilor“. El afirmă că este posibil să existe astfel de antropoizi care s-ar putea să fie niște vestigii ale unor populații preumane.

Cercetătorii americani Philip Lieberman, lingvist la Universitatea din Brown și Edmund Crelin, anatomist la Facultatea de medicină din Yale, apelînd și la calculatorul electronic, au analizat ipotezele ce ar fi condus la dispariția omului din Neanderthal. Ei au ajuns la concluzia că neanderthalienii ar fi dispărut deoarece conformația cavității lor bucale nu le permitea pronunțarea sunetelor A, I și U. Acest handicap nu le-a permis să-și dezvolte un limbaj rapid și complex, deci să comunice curent și să-și organizeze o adevărată societate umană.

Lieberman și Crelin susțin că, în procesul de evoluție și selecție între specii concurente, o ramură a omului avantajat, și anume „**HOMO SAPIENS**”, a cărei formă craniană permitea limbajul rapid și pronunția vocalelor cheie, a evoluat alert, dominând pe neanderthalieni care s-au restrâns în locuri din ce în ce mai retrase. Această nouă teorie, pe de o parte ar elucida unul din marile mistere ale preistoriei (dispariția bruscă și completă acum circa 40 000 de ani a neanderthalienilor), iar pe de altă parte nu ar contrazice teoria potrivit căreia în anumite zone extrem de retrase, omul din Neanderthal ar fi putut să supraviețuiască speciei concurente, așa cum se mai cunosc unele cazuri.

Toate datele culese pînă în prezent ni-l înfățișează pe „omul zăpezilor” ca putînd atinge o mare greutate (chiar 300 kg) avînd miinile lungi, gitul scurt, pieptul larg, palmele și gambaie extrem de mari, capul aplecat în față. În gene-

ISTORIA CONFIRMĂ

Pentru a nu se acredita părerea că doar oamenii de știință contemporani ar fi înclinați să admită cu o destul de mare ușurință ipoteza aparent fabuloasă a existenței unor oameni-maimuță ruși de pe linia dezvoltării umane și proiectați pe un traiect lateral acesteia, să trecem în revistă și informațiile ce ne-au parvenit de la istoricii și geografii antichității referitor la o rasă umană primitivă, pe care ei au numit-o a SATYRILOR.

HESIOD (probabil sec. VIII, sau sec. VII î.e.n.) ne relatează despre un gen de oameni făcători de rele, numiți SATYRI și care se dovedeau incapabili de a fi civilizați. El spune că erau sălbatici și duri, păroși și animalici și că trăiau retrași prin păduri și munți.

LUCREȚIU TITUS (probabil 99—55 î.e.n.) afirmă că prin aceste ținuturi au locuit odată SATYRII, „care cu zgomot-

Mai există enigme?

ral foarte, foarte viguros și ager în ciuda greutății sale. El emite doar sunete guturale și strigăte răgușite. Aleargă iute cînd în patru labe, cînd în două picioare.

Pentru verificarea teoriei legendarului „om al zăpezilor” s-au hotărît mai multe explorări, dar nu pe marile altitudini ale Himalaiei — așa cum greșit se procedase în trecut — ci prin regiunile pădurilor învăluite în ceață de la poalele grandiosului masiv, ținuturi nelocuite, unde domnește în permanență o piclă deasă; ca și prin pădurile mlăștinoase din nordul Californiei.

Rezultatele acestor interesante cercetări nu s-au publicat încă. Doar de la expediția Arun Valley Wiedlife care a durat doi ani și a fost condusă de zoologul Edward W. Cronin, ne-au parvenit aceste urme ale „omului zăpezilor”, reproduse după amprenteie fotografiate și desenate de membrii expediției. În imagine se pot vedea urmele unei labe de YETI alături de ale unei gorile. Diferența dintre laba „omului zăpezilor” și a gorilei este evidentă, ea neasămănîndu-se în ultimă instanță cu nici o urmă ce ar fi putut fi lăsată de primarele cunoscută pînă acum.

tele și cu jocurile lor tulburau tăcerea cea liniștită a nopții” (De natura rerum. IV—582).

PLINIUS CEL BĂTRIN (probabil 23—79 e.n.) scrie că; „În munții dinspre răsărit ai Indiei, în ținutul numit al Catarcuzilor se află și SATYRI. Aceștia sînt niște animale foarte stricăcioase care umblă și aleargă atît pe patru cit și pe două picioare. Fața le este ca a oamenilor. Datorită agilității lor, ei nu pot fi prinși decît atunci cînd sînt bătrîni sau bolnavi” (Istoria naturală. VI2).

TAURON atestă și el existența unui gen de oameni sălbatici care nu știu să vorbească, exprimările lor fiind doar niște urlete nearticulate. Corpul lor este păros, iar dinții canini sînt colțați.

POMPONIU MELA, geograf roman, afirmă că și în Africa există SATYRI care trăiesc printre celelalte triburi nomade și barbare. Ei nu au nici un fel de locuințe și abia se aseamănă cu oamenii, fiind pe jumătate fiare sălbatice.

HANNON NAVIGATORUL (sec. V î.e.n.) războinic și conducător cartaginez, a întreprins o expediție navală dincolo de Coloanele lui Hercule (Gibraltar). La întoarcere a depus în templul Junonei pieile păroase a două femeie sălbatice pe care le prinsese în pădurile de coastă

din nordul Europei. Pliniu, în a sa Istorie naturală (VI. 36), confirmă faptul, spunind că acele piei au fost văzute în templul Junonei pînă la căderea Cartaginei.

Rezultă din textele antice că SATYRII erau niște umanoizi viguroși, sălbatici și stricăcioși care trăiau retrași prin locuri neumblate; în general munți și păduri. Ei nu aveau o vorbire articulată. Erau agili, deplasindu-se extrem de repede cînd pe două, cînd pe patru labe. Descrierea lor concordă perfect cu descrierile contemporane ale „omului zăpezilor”. Ar fi de adăugat doar că imaginile plastice despre satyrii antichității au fost deformate față de adevăr și față de texte, din cauza binecunoscutei inclinații spre fabulație a artiștilor greci, care au făcut din ei niște divinități minore, jumătate om, jumătate țap.

CINE ERA „MOȘUL” DIN PALEOFOLCLORUL NOSTRU ?

O venit omul mare,
De la pădurea mare,
Om păros
Și sperios,
Cu miinile păroase,
Cu ochii inholbați,
Cu dinții mari colțați,
Cu obrazul mare,
Cu căutătura înfiorătoare.
Și-a venit asupra nopții...
Și-a venit prin nevoie
Pe (N.) să-l înspăiminte,
Zilele să-i scurte,
Viața să-i ciunte.

(Marian. Descintece. Pag. 242)

sau :

Ese moșul dintr-o casă
Cu minuri păroase,
Cu picioare păroase,
Cu unghii păroase,
Cu degete păroase, etc.

(Șezătoarea. Anul III. P. 119)

Mai există enigme?

Desigur că acești hominizi au trăit și în anumite locuri mai retrase — munți, văgăuni și sihle — de pe teritoriul patriei noastre, și asta pînă în timpurile protoistorice. Altfel nici nu s-ar putea explica existența unui paleofolclor care se referă la o rasă primitivă de oameni ai pădurii, paleofolclor ce nu poate totuși depăși limitele în general admise pentru memorizarea unor date certe (circa 5 000 de ani).

Istoricul Nicolae Densușianu (1846-1911) face o descriere o acestui controversat personaj pe care, conform tradițiilor populare române, îl denumeste „moș”: „se face adeseori-amintire de o ființă necunoscută epocelor posterioare, de un om sălbatic, de regulă mare, përos, și inimic constant al omului de adi... om përos, cu dinții mari colțați, și căutătura înfiorătoare, și care locuia în păduri...” („Dacia presistorică”. Cap. I — Primii locuitori ai Daciei. Pag. 21).

Descintecele românești, ce conțin date prețioase pentru timpurile protoistorice, ne dau unele elemente precise referitoare la acest hominid, ca în descintecul de mai jos pe care îl vom însoți de portretul robot al „omului zăpezilor”, publicat de Gh. Brătescu :

Densușianu, după care am redat aceste descintece, notează că în ritualul respectiv se întrebuințau de regulă instrumente din piatră, probă evidentă că acest om al pădurii ce era invocat, aparținea epocilor preistorice.

Dar „moșul” cu „minuri păroase” din descintecele noastre se reîntâlnește și în tradițiile germanice, ca și în Odiseea. La noi și astăzi mamele își admonestază copiii răzlețiți: „Vezi că o să te prindă moșul”, ori îi ceartă atunci cînd sînt neastîmpărați: „Am să te dau lu'moșu!”. De asemenea amenințarea că: „O să te ia moșu” în sac” se pare că este o referire la faptul că „moșul” își ducea victimele în sălășul său, sacul simbolizînd întunecimea pădurii. Apare evident faptul că „moșul” din fabulația noastră populară nu are nimic comun cu accepțiunea actuală a cuvîntului de moș, el desemnînd pe omul-maimuță al pădurilor. Sinonimul de „Bau-bau” întrebuințat și el în astfel de situații, definește onomatopeic un același personaj, imitînd sunetele guturale emise de acesta.

Apare deci drept certă ipoteza supraviețuirii și pe teritoriul țării noastre a „omului zăpezilor” pînă aproape în timpurile istorice, avînd condiții destul de

favorabile pentru existență. Probabil că rasa lui s-a stins din părțile acestea destul de tirziu, poate prin epoca homerică, altfel neputându-se justifica păstrarea denumirii și a imaginii „moșului” în fabulația noastră populară.

Problema dacă enigmaticul personaj poate să fie considerat umanoid de tipul neanderthalian sau doar o simplă jivină, nu are rost să fie într-atît de controversată, deoarece multele și variațiile măturii care s-au adunat, pledează pentru existența umanoidului.

Întregul material care acoperă ultimele mii de ani din existența omenirii — de la protoistorie la zi — atestă indeajuns că „omul zăpezilor” este posibil să existe și că este chiar probabil ca el să vieze încă pe undeva pe planeta noastră. Faptul că nu a fost practic găsit, în sensul că nu a putut fi prins și studiat științific, nu este chiar atît de descurajant, deoarece nu ar fi pentru prima dată cînd cercetătorii s-ar afla în situația de a căuta un timp îndelungat o specie necunoscută, însă bănuită că totuși ar exista.

Există și alte modalități de anulare

Filateliști sau nu, sîntem cu toții obișnuiți cu prezența ștampilelor pe mărcile postale trecute prin poștă, semn cert de anulare a puterii lor de francare.

Dacă ștampilele sînt de mult încetățenite în lumea întreagă pentru obliterarea mărcilor, ele nu au fost (și, pe alocuri, încă nu sînt) unicul fel de anulare. Astfel, în primele timpuri ale utilizării mărcilor postale adevize, după reforma lui Rowland Hill, s-a recurs în multe țări, la anularea cu linii sau semne trasate cu cerneală. Se știe că în cazul folosirii paralele sau ocazionale a ambelor modalități de anulare, exemplarele demonetizate prin trăsături cu cerneală, de mină, sînt mult mai puțin apreciate decît cele anulate cu ștampila.

Anularea prin perforare (o singură perforare rotundă, asemănătoare cu cele de la mașinile de perforat utilizate în birouri) a fost practică timp îndelungat de poșta spaniolă, atît în metropolă cît și în unele dintre fostele colonii; mai ales pentru anularea mărcilor pentru telegraf.

În Afganistan, pînă în anul 1892, pentru a preveni reutilizarea mărcilor aplicate pe corespondență, pînă la dotarea oficiilor cu ștampile postale anularea se făcea folosind diferite modalități, care de care mai „eficace”: trasarea de linii

groase cu cerneală, pătarea mărcilor cu cerneală roșie uleioasă sau, de cele mai multe ori, ruperea cite unei porțiuni din marcă, înainte de lipirea ei pe scrisoare. Nu arareori, pe una și aceeași marcă au fost folosite două și chiar trei din aceste anulări.

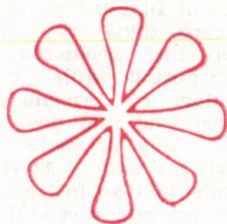
Grija evitării reutilizării mărcilor a făcut ca multă vreme trăsăturile ștampilelor să fie voit groase, astfel încît amprenta lăsată să fie „grea” și să anuleze definitiv orice posibilitate de înlăturare

a ștampilei și de refolosire a mărcii. De aici și denumirea de „Killer” (Ucigătoare) dată ștampilelor în țări anglofone, sau de „Matasello” (Ucigaș de mărci) în cele de limbă spaniolă.

Astfel, pentru desfigurarea definitivă a mărcilor, au fost folosite multă vreme, în Statele Unite ale Americii, mai ales, așa zisele „ștampile mute”, fără nici o inscripție, care lăsau numai o amprentă grea figurativă sau liniară. Multe din aceste ștempluri rudimentare erau confecționate din lemn sau chiar din plută, de personalul poștal local.

În timpuri mai moderne, odată cu introducerea unor metode noi de oblitterare a mărcilor, se uzitează și așa-zisa preoblitterare, în coală. Scopul acesteia este de a ușura operațiunile de expediere, imprimând tipografic, pe mărcile unei coli, inscripția care le anulează (de regulă, localitatea etc.). Mărcile astfel anulate se aplică pe trimiterile ziarelor sau unor instituții care au un volum mare de corespondență. Bineînțeles, diferențele de dimensiune, de literă ale amprentei etc., crează și în acest domeniu particularități care nu scapă atenției. O ramură nouă de colecționare a luat astfel naștere.

Preoblitterări se practică în unele țări și în scopul pur filatelic. Se imprimă astfel, pe coală, amprente asemănătoare

ștampilelor de oblitterare, în așa fel ca fiecare să „prindă” câte patru mărci. Aceste „preobliterate” se pun în vinzare fie gumate fie fără gumaj, mai ales pentru filateliștii tineri sau începători.

Cu aceste câteva exemple, nu se epuizează gama modalităților folosite pentru anularea francaturilor: tăieturi cu foarfeca, amprente de deget aplicate cu cerneală și câte altele au mai servit în acest scop. Astăzi, ele au fost de mult lăsate deoparte, ștampila constituind modul cel mai difuz. Cel puțin pînă ce progresele în tehnica poștală vor impune ceva mai ingenios și mai practic...

Considerații cu privire la anularea cu cerneală a mărcilor postale românești

Un subiect al filateliei românești puțin cercetat și care, după cunoștințele noastre, a rămas încă neelucidat, îl reprezintă mărcile postale anulate cu cerneală. Practica anulării cu cerneală a mărcilor de pe scrisori este mai des întâlnită în următoarele două perioade: perioada 1871—1873 și perioada 1892—1910.

La 1/13 iulie 1871 au fost emise și puse în circulație mărcile serviciului telegra-

serviciului telegrafic mai poartă și o a treia oblitterare — și anume cea inițială în formă de cruce — făcută de mină cu cerneală curentă.

Atribuim această primă anulare cu cerneală faptului că, la acea vreme primiri de telegrame se făceau de către toate oficiile postale, chiar și de către acelea care nu aveau instalate aparate telegrafice. În aceste cazuri se proceda

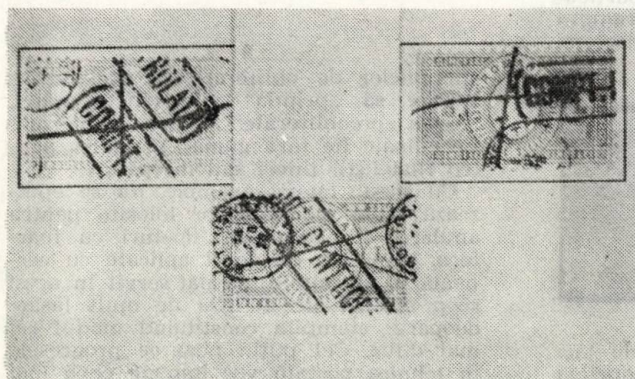

Fig. 1

fic care în mod obligatoriu erau obliterate cu două ștampile: prima rotundă, așa numita „ȘTAMPILĂ DEGETAR”, iar a doua în formă dreptunghiulară cu inscripția: „COMPT. CONTROLATU”. Aproape în mod frecvent însă, mărcile

astfel: pe blancheta telegramei primită la ghișeu se aplica timbrul telegrafic, care, conform instrucțiunilor (în lipsă de ștampila rotundă) se anula pe loc cu cerneală printr-un semn în formă de cruce, după care se trimitea celui mai apropiat

oficiu telegrafic, unde mărcile erau anulate cu ștampila rotundă „degetar“, iar după transmiterea telegramelor se efectua controlul corectei taxări aplicându-se ștampila dreptunghiulară menționată mai sus. (Fig. 1).

La data de 19/31 decembrie 1871 aceste mărci au fost scoase din circulație.

În perioada 1892—1910 sînt des întîlnite mărci poștale din emisiunile: „VULTURI“; „CIFRA ÎN PATRU COLȚURI“; și „SPIC DE GRIU“ a căror anulare este făcută de mînă cu cerneală curentă.

În mod obișnuit încă de la aparițiile primelor mărci poștale românești obligarea acestora s-a făcut cu ștampilele oficiilor poștale de prezentare, fiecare oficiu poștal avînd ștampila sa proprie. La data de 22 iulie 1892 apare însă: „LEGEA PENTRU ORGANIZAREA SERVICIULUI POȘTAL RURAL ȘI REGULAMENTUL SEU DE APLICARE“ prin care în toate comunele rurale din țară au fost înființate „AGENȚII POȘTALE“ care potrivit art. 3 și 20 din Regulament — erau: ... „obligate să primească și să expedieze cel puțin de trei ori pe săptămînă tot felul de corespondențe simple și recomandate“ în funcție de posibilitatea expedierii lor, la oficiul poștal de control, prin factorii rurali.

La intrarea în funcție agenții poștali primeau un credit în timbre în valoare de 10 lei, cu obligația ca: ... „timbrele aplicate pe scrisori să fie imediat stricate cu ștampila agentului poștal primitor“. Or, această dispoziție prevăzută de art. 44 din regulament nu a putut fi aplicată decît în măsura în care agențiile au fost dotate cu ștampile de zi.

Pînă la primirea ștampilelor de zi, agenții erau obligați să aplice prevederile art. 67 din regulament care stipulează că: „...stricarea timbrelor se va face pe loc pentru ca acestea să nu fie dezlipite și folosite încă odată“. Pentru aplicarea acestei dispoziții au fost folosite mai multe procedee.

Mai frecvent mărcile poștale aplicate pe scrisori au fost anulate, cu cerneală prin două linii încrucișate, urmînd ca potrivit art. 47 și 48 din regulament acestea: „...să fie ștampilate cu ștampila celei dintîi comune cu oficiu poștal“ din parcursul factorului rural.

Pentru exemplificare prezentăm facsimilul unei scrisori prezentată la agenția Căndești jud. Bacău cu destinația Iași, la care marca de 15 bani a fost anulată inițial la prezentare cu cerneală printr-o cruce, iar la primul oficiu poștal din drumul factorului rural s-a aplicat ștampila de zi a oficiului Buhuși. (Fig. 2)

Față de acest procedeu s-au formulat nemulțumiri mai ales de către expeditorii scrisorilor pentru străinătate, arătîndu-se că aceste scrisori prezintă un aspect urît și timbrele se degradează.

Drept urmare s-a aplicat un alt procedeu și anume: anularea timbrelor se făcea prin scrierea cu mîna peste timbru, a denumirii agenției de prezentare.

Găsim astfel mărci anulate cu inscripția: Vama, S. Dornei, Burdujeni, Ivești și altele așa cum se poate vedea din fig. 3.

Practic acest procedeu s-a dovedit a fi necorespunzător deoarece înscrierea denumirii agenției cerea timp și adesea se făcea neciteț, motiv pentru care în scurt timp s-a trecut la folosirea unei

Fig. 2

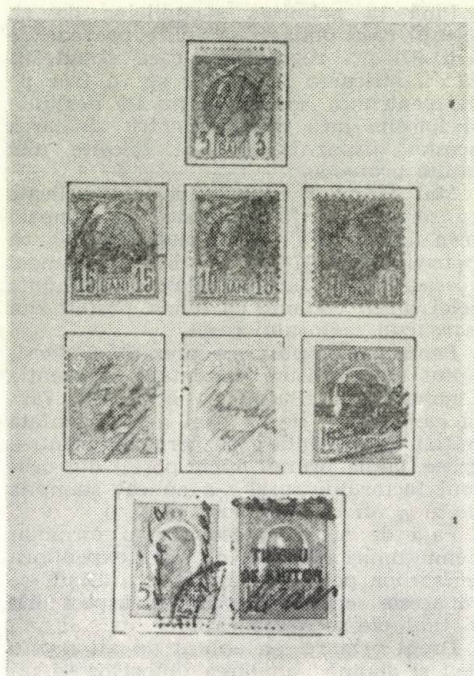

Fig. 3

metode mai simple și anume: anularea timbrelor făcându-se prin simpla scriere pe timbru a datei de prezentare, ziua și luna. Se găsesc astfel mărci care poartă inscripții ca: 29/7; 12/IV; 5/1; 25/3; 6/5 și altele așa cum arată fig. 4.

După anul 1910 obliterarea mărcilor poștale cu cerneală, de mină, încetează, dovadă că agențiile poștale erau dotate cu ștampile de zi, astfel că nu mai apar

Fig. 4

pe corespondențe asemenea procedee ca cele arătate mai sus.

Este posibil ca părerile noastre să apară hazardate. Le-am prezentat totuși aici însoțite de piesele ce mi-au stat la îndemână cu convingerea că ele — prin cercetări și completări de către alți filатели — pot deveni interesante, completându-se astfel și această latură a filateliei noastre rămasă încă puțin cunoscută.

- FOTBAL -

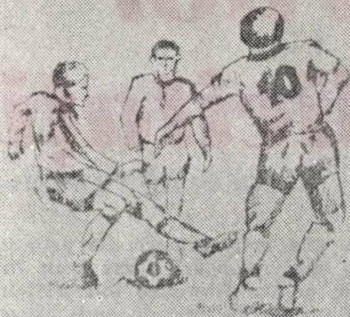
Minunații suporterii ai echipei de fotbal „Universitatea Craiova” s-au dovedit a fi și filатели.

Vă prezentăm un reușit plic ocazional tipărit de filiala AFR Olt, plic care beneficiază de o frumoasă grafică, prezentind palmaresul echipei Universitatea Craiova în cupa U.E.F.A.

cupa '82 **UEFA** cupa '83
UNIVERSITATEA CRAIOVA

- 1 FIORENTINA (3-1,0-1)
- 2 SHAMROCK-ROVERS (2-0,3-0)
- 3 BORDEAUX (0-1,2-0)
- 4 KAISERSLAUTERN (2-3,1-0)

IMPRIMARE

UNIVERSITATEA CRAIOVA
 PRIMA ECHIPA ROMANA de FOTBAL
 IN SEMIFINALELE
 "CUPEI UEFA"

dr. HARNAT ANGELA
 "ROMPRESTILATELIA"
 CALEA GRIVITII 64-66
 CASETA POSTALA 2001
 BUCURESTI

Surugiu la doi Domnitori

La 13 Martie 1926, la locuința sa din str. Matei Voevod, a murit cel mai bătrîn locuitor al Bucureștiului la acel timp. Acesta se numea ION DINCA SURUGIUL și era în etate de 127 ani. El a slujit ca tînăr surugiu la curtea Domnitorului Barbu Știrbey și a continuat munca servind pe Domnul Unirii A. I. Cuza, încheind cu Regele Carol I. Presa vremii relatează că numai cu doi ani înainte de deces, Ion Dinică Surugiul era încă văzut pe străzile Capitalei, mișcîndu-se cu destulă vioiciune, sprijinit de un baston. În amintirea unor vremuri care cu siguranță îi fuseseră dragi, Dincă purta un vechi costum de surugiu domnesc și nu se dezlepea de un harapnic pe care-l ținea legat la cingătoare.

Poșta cu cai

Louis al XI-lea, regele Franței, înființă pentru prima oară poșta cu cai în 1470.

Datorită marilor deficiențe în funcționare, acest nou mod de transport a provocat risetele unui faimos predicator al epocii OLIVER MAILLARD, căruia nu-i fu teamă să ironizeze aceste vehicule în una din predicile sale. Louis al XI-lea se făcu foc.

Chemă înaintea lui pe predicator și-l amenință că îl va arunca în apă, băgat într-un sac.

Această amenințare nu-l neliniști pe condamnat care răspunse regelui : „Majestatea Voastră, poate dispune de viața mea ; dar dacă voi fi aruncat în Sena, eu voi sosi în Paradis mai iute cu apa decît Majestatea Voastră cu poșta cu cai“.

O privire asupra marilor licitații

NICOLAE TRIPCOVICI

Circulația materialului filatelic deosebit (fie prin valoare, fie prin interesul pe care îl prezintă) se face azi într-o măsură largă prin intermediul licitațiilor filatelice. În marile centre filatelice internaționale, acestea se succed la scurte intervale, organizate fiind fie de case de mult afirmate în această activitate (Mohrmann, Grobe, Lange & Fialkowski, Heinrich Köhler, în R.F.G.; Harmer's, — la Londra și New York; Robson Lowe la Londra; Robineau sau licitațiile de la Hotel Drouot, la Paris; „Italphil“ — Orlandini, Lucerna; „Postiljonen“, la Stockholm; Llach, la Barcelona și cite altele) fie de case intrate mai de curind în acest cimp. Printre acestea merită a fi relevată extinderea activității marilor case de licitații din sectoarele artă și în aria filatelică (celebre case „Christie's“ și „Sotheby“), care caută cu energie să-și însușească o felie din ademenitoarea tortă a vânzărilor filatelice. Tot printre casele care s-au afirmat în perioade mai recentă, este de amintit firma D. Feldman, din Zürich.

Simpla enumerare de nume nu spune desigur prea mult, masei filateliștilor. Mai interesant este însă a încerca să aruncăm o privire retrospectivă asupra orientărilor ce se desprind din licitațiile ce au avut loc în ultimul an, în ce privește tendințele tranzacțiilor filatelice, în actuala conjunctură de stagnare economică din țările unde au loc licitațiile.

O primă reflecție interesantă, a fost făcută de conducătorul mării firme Harmer, din Londra, care a opinat că — după creșterile de prețuri cu adevărat excesive și în mare măsură inexplicabile de acum trei sau patru ani, pe piața filatelică a intervenit o revenire la normal. Creșterile amintite, rezultat pe de o parte al unui curent de speculație, de transformare a marilor rarități filatelice în „bunuri de refugiu“ în perioadă de inflație, deplasară mare parte din tranzacții din sfera adevăraților colecționari (mai mari sau mai mici) spre aceea a unor speculanți animați nu de pasiune sau de studiu ci exclusiv de dorința de a face investiții bănoase și cu profit mare la scurtă scadență. Manevrele acestora, tinzând la supraîncălzirea pieței filatelice, nedind rezultatele scontate, după un timp și-au schimbat obiectivul, retrăgându-se din speculațiile filatelice artificiale create.

Revenirea conjuncturii la un nivel rezonabil a readus în sălile de licitații publicul format din filатели adevărați, dornici în primul rînd să achiziționeze piese de mult rivnite pentru completarea exponatelor sau pentru studiile lor, în special în domeniul istoriei postale. Această schimbare în componența masei de cumpărători de la licitații, a determinat și o mărire, a volumului de piese vindute, ponderea mai mare fiind formată nu din piesele foarte „scumpe“, imbinse la exces, cit din materialul mijlociu și mediu care a alcătuit mare parte din totalul tranzacțiilor.

Aceste aspecte arată că licitațiile se comportă ca un barometru al vieții și al pieței filatelice reale, rectificînd în plus sau în minus cotele oarecum rutiniere ale cataloagelor de mare circulație. Ele au comprimat unele cotești rămase la un nivel situat deasupra cererii și ofertei reale, în schimb au depășit cu mult cotele, fie unde era vorba de piese de o calitate excepțională, fie cînd era vorba despre exemplare și documente de un interes deosebit filatelic sau istorico-poștal.

La o seamă de mari licitații de la care am primit comunicările privind rezultatele obținute la sesiunile lor, volumul total realizat l-a depășit pe cel al estimărilor de pornire. La „Harmer's“, New York, față de 259 000 dolari s-au realizat vânzări de 336 000. La Londra, aceeași firmă a realizat în februarie '83 vânzări de 151 000 sterline față de estimări de 100 000. La sesiunea din decembrie, firma Feldman din Zürich se prezentase cu estimări totalizînd 7 356 000 fr. elv.; vânzările s-au ridicat la 9 402 000, etc. Aceste rezultate denotă pe de o parte că marea majoritate a loturilor au fost plasate iar pe de alta că (dacă se ține seama de influența, în totalul realizărilor, a pieselor care au obținut mari supra-licitări peste valorile inițiale) restul estimațiilor trebuie să fi fost destul de apropiate de situația de conjunctură a pieței filatelice. Cu alte cuvinte, se poate considera încheiată perioada supraîncălzirii prețurilor chiar de la pornire, cel puțin pentru materialul mai mult sau mai puțin curent la acest nivel.

Un rol însemnat în buna ținută a realizărilor l-a jucat în general condiția calitativă a pieselor. Cele de calitate cu totul excepțională au fost aspru disputate. Totuși, pentru unele sectoare care se bucură de simpatie și de atracție, au găsit cumpărători și piese cu multe imperfecțiuni (bineînțelese cu convenitele rectificări de preț). Totuși, este semnificativ faptul că și astfel de exemplare, care nu constituie o investiție absolut sigură pentru lungă durată, pot fi plasate. În continuare ne vom referi, în acest sens, la unele tranzacții de exemplare „Cap de Bour“, emisiunea 1.

După zona geografică în care au avut loc licitațiile, unele sau altele din sectoarele filatelice s-au bucurat de mai mare atenție. Spațiul nu ne îngăduie să facem un tur de orizont fie chiar grăbit, asupra celorlalte continente. În bătrîna noastră Europă, erau de așteptat mari creșteri și cereri, ca urmare a șocului psihologic și afectiv determinat la materialul filatelic francez (inclusiv sectoarele anexe) și belgian, de succesul celor două mari expoziții F.I.P., „Philex-france '82“ de la Paris și „Belgica '82“, din decembrie trecut, la Bruxelles. Acest efect s-a limitat mai mult la volumul mare de material tranzacționat, dar mult a trecut prin vânzările directe, în comerțul filatelic și numai o parte prin licitațiile marilor case. O surpriză reală în cercurile filatelice a constituit-o în schimb ținuta foarte fermă a diverselor sectoare din Levant, Turcia, Grecia, Egipt. Într-o măsură a contribuit faptul că o seamă de mari colecționari multipremiați la

mari expoziții internaționale, au putut fi determinați să-și disperseze colecțiile și că apariția acestui material de mult ieșit din circuit a mobilizat amatori din lumea întreagă care de mult așteptau asemenea ocazii.

Inainte de a trece la analiza rezultatelor obținute de piese proeminente din alte compartimente, va fi nimerit să aruncăm o privire asupra felului cum s-a comportat materialul clasic, post-clasic și de istorie poștală din aria filatelică românească.

Primele două emisiuni ale Moldovei se pare că au ancorat, într-o mare măsură, în porturi sigure. De o vreme, numărul de exemplare care își fac apariția, ba ici, ba colo, în marile licitații, a scăzut. Aceasta deși casele de licitații se străduiesc să le poată arbora în cataloagele lor, dată fiind atracția și faima de care se bucură și care le plasează în galeria pieselor de mare efect. Totuși, câteva exemplare au circulat în licitații; mai puțin exemplare de calitate, mai mult piese cu defecte. Este de relevat însă că și acestea au găsit cumpărători (bineînțelese, cu convenitele ajustări față de prețurile marilor cataloage pentru exemplarele fără cusur).

La două licitații care au avut loc la Wiesbaden, în R.F.G. („Lange & Fialkowski” și „Heinrich Köhler”), cataloagele au inclus numeroase loturi de material românesc. Conducătorul cercului de studii România, din cadrul Asociației Filateliștilor din R.F.G., cunoscutul colecționar și expert Fritz Heimbüchler a făcut o analiză a felului cum acest material s-a comportat în focul ofertelor și cererilor. Concluziile sale au fost că, în ciuda conjuncturii generale destul de greoaie, acest material a trezit interes și a fost în cea mai mare măsură (și cu foarte mici excepții) achiziționat. Se poate deduce că el a intrat în posesia unor colecționari efectivi, care au cumpărat și unele exemplare cu mici defecte care nu ar fi putut interesa investitori de speculă. Din 50 loturi „România” înscrise la licitația „Köhler”, numai două sau trei nu au fost plasate.

Dintre piesele vândute multe erau scrisori din perioada clasică, provenite din succesiunea unui comerciant decedat. Deși prețurile de pornire indicate în catalog nu erau, după părerea expertului sus-amintit, prea mici, ele au atins limite de vânzare de două ori și chiar de trei ori mai mari. O scrisoare cu FRANCO KAHUL B3 și KAHUL B2 a atins 860 DM, una cu 80 parale, hirtie albă, 640 DM cu surplus de 20%. O scrisoare cu 2 × 80 par., pe hirtie albă, alăturate în pereche, cu margini mici dar cu cadrele neatinsse (lotul 3087) FRANCO BAKEU și ștampilă rotundă alături, a realizat 900 DM, și a fost considerată ca o ocazie favorabilă de cumpărător. Lotul 3094, un imprimat întreg, francat cu o marcă de 2 parale, Cuza, orange, pe hirtie vărgată, estimat inițial la 1500 DM a fost intens disputat și a fost vândut unui cumpărător din afara R.F.G. cu 5000 DM. O altă scrisoare, cu o pereche de 50 bani (1869), adresată recomandat la Berlin, oferită cu 1500 DM a atins 2000 DM etc. etc.

La licitația Lange & Fialkowski a fost oferit un set complet de „Capete de Bour”, emisiunea 1, toate fiind cu defecte: 27 parale, cu un pliu intens, oferit cu 3000 DM (uzat, pe fragment) a realizat 3900; 54 parale, obliterate subțiat, oferit cu 1500 a realizat 1900 DM; 81 parale, neobliterate, reparat, trece de la 5000 la 8600 DM iar 108 par., uzat cu reparații mari, de la 1500 la 1900 DM. Un 5 parale PORTO GAZETEL, cu defecte la colțuri, oferit cu 3000 DM a fost adjudecat cu 5300 mărci.

Pe de altă parte, la licitația firmei David Feldman din Zürich, un frumos exemplar de 54 parale, cu margini late, obliterate, a fost înscris în catalogul licitației din 14 aprilie cu preț de pornire de 2600 DM, însă nu ne este cunoscută cifra realizată, desigur depășind pe cea inițială.

La licitația firmei Mohrmann, din Hamburg, o scrisoare împăturită adresată la Sibiu, francată cu o marcă austriacă de 3 K. emis. 1, cu ștampila negativă din Făgăraș, a fost oferită la preț de strigare de nu mai puțin de 6000 DM, dovadă încă odată marelui interes de care se bucură ștampilele negative din Ardeal. De altfel, documentele poștale clasice ale poștei austriace au polarizat interesul la multe licitații recente. O scrisoare expediată din București la Viena, în 1854, francată cu 10 și 15 soldii Levant austriac (dant. 14) a fost înscrisă în catalogul licitației Feldman cu 1800 fr. elv. Alta, cu francatură similară, reprezentând unele

imperfecțiuni la dantelură, a fost însă oferită cu numai 600 fr., marea diferență reflectând influența calității asupra valorii de comercializare a piesei. Această influență s-a dovedit determinantă de altfel, la toate marile licitații, defectele (fie chiar mici) ducând la substanțiale depuneri. Numai în cazul unor mărci cu mare atractivitate (spre pildă, Capetele de Bour ale Moldovei) scăderile calitative nu constituie un impediment quasi absolut pentru posibilitatea vânzării lor (astfel cum s-a putut constata, mai sus, la cele două licitații din Wiesbaden).

Rezumând rezultatele licitațiilor din perioada ce se încheie, se constată că materialul clasic a ocupat primul loc, fără însă a se limita numai la piese de excepțională raritate. Pe lângă vedete ale filateliei, au fost tranzacționate și piese intermediare și chiar destul de comune. Destul de des au fost înscrise în cataloage, în vrac, colecții mai vechi, în mare parte rămase de la filателиști decedați. Acestea au găsit cumpărători mai ales la colecționari mijlocii, care se ocupă de studiu și caută variante, varietăți, ștampile ieșite din comun etc.

La extremitatea opusă, s-au evidențiat oferte cu estimări foarte ridicate, mai ales în domeniul istoriei poștale, ramura filateliei care se afirmă tot mai mult. Iar în acest domeniu, s-a putut constata și afirmarea unor anumite preferințe geografice, unor adevărate „mode” pentru cutare sau cutare sector. Aceasta se verifică, evident, în toate continentele; în ce privește Europa, în ultimii doi ani s-au conturat curente neașteptate, de-a dreptul surprinzătoare. Astfel, în ciuda marilor expoziții FIP de la Paris și Bruxelles, efectul lor psihologic asupra evaluărilor mărcilor franceze sau belgiene nu a fost atât de mare pe cât s-ar fi putut sconta. Dacă volumul tranzacțiilor, numărul de loturi oferite și vindute a fost mare, nivelele de valorificare nu s-au situat la cote amețitoare.

Spre surpriza generală, în schimb, acest fenomen s-a verificat în sectoarele Levantului, Egiptului și — într-o măsură mai mică — al Turciei.

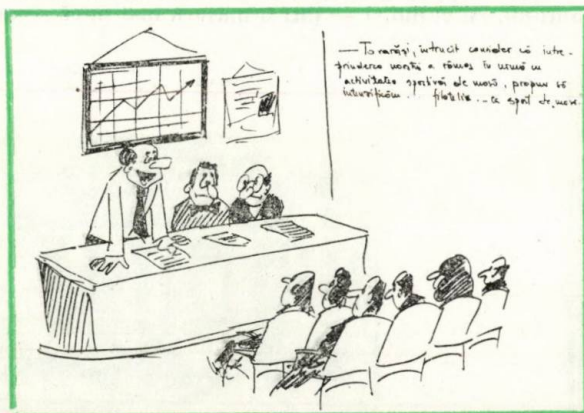

Se poate spune că rezultatele cele mai consistente s-au verificat la oficiile poște austriace în Țările române și în Dobrogea. Astfel, la licitația Feldman, din Zürich, lotul 20682, o scrisoare expedită din Constanța la Genova, francată cu o marcă a poștei căii ferate Constanța-Cernavodă și cu două mărci (valori mixte) ale Levantului austriac, cu ștampila „Lloyd Agenzie Kustendje” estimată inițial la 30 000 fr. elv. a realizat nu mai puțin de 60 000 franci, depășind toate așteptările! La o licitație succesivă a aceleiași case, în aprilie 1983, a fost oferită o altă scrisoare francată cu o marcă a aceleiași companii, pentru traseul de la Cernavodă la Constanța, și cu o marcă de 15 soldi a Levantului austriac. Scrisoarea a fost expedită de la București la Constanța și este singurul exemplar cu-

noscut purtînd și francatura Companiei, care să fi călătorit nu de la Constanța spre interior ci de la București la Constanța. Acest unicat a fost estimat în catalogul licitației la nu mai puțin de 40 000 fr. elv. și regretăm a nu fi primit încă rezultatul realizat !

Un aspect al licitațiilor din perioada de care ne ocupăm a fost că ele au reușit să atragă un număr însemnat de colecții de mare prestigiu, ai căror posesori au consimțit să le disperseze, pentru a evita greșelile ce le-ar fi putut face eventualii lor moștenitori neavizați și nepricepuți în ale filateliei. Dintre acestea, putem cita, printre altele, prestigioasele colecții „Barclay” — Canada, vindute la casa americană de licitații „Daness Stamp Actions”, la care au fost dispersate 257 loturi, colecția „Ungaria”, constituită de belgianul Jean Palmans, conținînd multe piese de referință din acest sector, printre care o carte poștală de 2 kr., suprafraancată cu o marcă de 3 kr. tip IV din emisiune litografiată, folosită după încetarea validității cărții poștale și totuși acceptată de poștă. Prețul de pornire a fost de 10 000 fr. elv. La 15 000 fr. elv. a fost estimat un ansamblu de variante ale mărcilor litografiate (2—25 kr.), cu indicarea pozițiilor lor în coală. Acest ansamblu fiind rodul unor studii îndelungate, nu a fost dispersat pe bucăți și a fost oferit în bloc, așa cum a fost alcătuit de cunoscutul cercetător care a alcătuit această colecție multipremiată la marile expoziții. Spațiul nu ne îngăduie să insistăm aci asupra altor loturi din această licitare.

Tot atît de cunoscute au fost și alte mari colecții, distinse cu „Mari premii” sau cu cele mai mari medalii la expoziții F.I.P., ca, spre pildă, celebra colecție Antonini, „Egipt și Poștele străine din Egipt”, (Mare premiu internațional la

„Philexfrance '82”), vestita colecție „Sparta” formată din primele emisiuni elene (Mare premiu internațional și medalii mari de aur), cu excepționale grupaje de mărci din emisiunea „Hermes Cap Mare”, scrisori cu francaturi mixte elene și străine etc. Din nou la casa Feldman, în cadrul unei alte dispersări („Egipt”, colecția Karl Jaeger) o scrisoare francată cu o marcă de 20 centime a Companiei Canalului Suez și cu una de 40 centime, Franța, „Napoleon”, a fost vindută cu nu mai puțin de 80 000 fr. elvețieni !

Un loc important în licitațiile din ultimul timp l-a ocupat, pe lângă sectorul „Levant”, și sectorul „Turcia” (ca atare). Rolul pilot l-a ocupat vînzarea celebrei colecții italiene „Bosforo”, care ani de-a rîndul a ocupat avantscena la marile expoziții internaționale, suscitînd admirația prin piesele sale clasice dar și prin documentele de istorie poștală ale poștelor locale și ale companiilor de navigație din fostul imperiu otoman. O scrisoare împăturită expediată în 1871 de la Smirna la Samos, purtînd un exemplar de mare prospețime al cunoscuței mărci verzi „Asia Minor”, margine de coală, a avut un preț de strigare de nu mai puțin de 100 000 fr. elv. Două scrisori, deasemeni împăturate, expediate în 1872 de la Constantinopol (Istanbul) la Galați, fiecare francată cu

cite două valori emise de Compania de navigație „T. B. Morton Line Steamers”: preț de pornire, cite 25 000 fr. elv. fiecare. Precum se știe, în domeniul poștei maritime, piesele acestei companii se situează printre primele locuri, nu departe de celebrele „Lady Mc. Leod” și „Asia Minor”.

O notă deosebit de interesantă întâlnită în marile licitații recente au adus-o scrisorile și mărcile cu obliterări ale oficiilor poștei otomane din Dobrogea, în secolul trecut, (Constanța, Medgidia, Hirșova, Măcin, Tulcea), capitolul acestei poște pe teritoriul României de azi fiind încă relativ puțin cunoscut și fiecare piesă adăugind un plus de documentare. Două loturi, în special, au atras atenția: o scrisoare expediată din Brăila la Constantinopol (oficiu foarte rar semnalat în bibliografia filatelică internațională) și — mai ales — o scrisoare trimisă de la Galați la Istanbul, purtând ștampila verde KALAS (Galați). Această ștampilă a fost întâlnită de câteva ori în mari expoziții internaționale (ex. în colecția Arsman, la „Balkanfila-Istanbul” și la „Belgica '82”, unde a fost premiată cu „Aur mare”), dar întotdeauna numai pe borderouri de expediere ale oficiului sus-amintit. Nici odată nu a fost văzută și pe scrisori circulante. Singura scrisoare fusese semnalată în colecția Melon. Nu se știe dacă aceea ce a fost licitată de firma Feldman era aceasta (și în acest caz am avea de a face cu un unicat) sau de un al doilea exemplar circulat pe scrisoare. Prețul înscris în catalogul licitației a fost de 2 000 fr. elv. și pentru o asemenea raritate ar fi destul de modest dacă ștampila este clară și bine conturată (precum se știe, ștampilele otomane din perioada respectivă sînt destul de greu descifrabile).

Firește, ar mai fi multe de relatat despre licitațiile care au avut loc în ultima vreme, dar spațiul nu ne permite să insistăm prea mult. În treacăt vom aminti că la firma Roger Koerber (S.U.A.) au fost vindute câteva loturi interesante „Poșta franceză în Moldova, în Țara Românească și în Dobrogea”, cu francaturi „Ceres” și „Napoleon”.

Despre celelalte sectoare geografice, ar fi extrem de multe de spus. Vom menționa — dintre piesele mai rar întâlnite — un minunat exemplar din marca germană înjumătățită „Vineta”, pe fragment; o pereche eroare de culoare, neobliterată 2 pence, lilas deschis, din vestitele „Lebede” ale Australiei de Vest; două triptice neuzate din emisiunea de poștă aeriană italiană „Volo di ritorno” etc. Dar încheiem această mică paradă de piese de excepție citind unicatul „Livigstone”, de 5 cenți, marcă a unei poște locale sudiste, din timpul războiului de Secesiune. Este vorba de o pereche aplicată pe o scrisoare adresată la Manassas junction, în statul Virginia. Atît mărcile cit și scrisoarea și ștampilele sînt de o prospețime excepțională și constituie singura pereche orizontală cunoscută. Scrisoarea are un pedigree impresionant, intrucît a făcut parte succesiv din celebrele colecții Ferrari, Alfred Caspary, și în fine din tot atît de celebra colecție John R. Boker jr. Piesa a fost pusă în vânzare la licitația firmei Mohrmann, din Hamburg, cu un preț de pornire de jumătate milion de mărci RFG!

In licitațiile care s-au ținut lanț în diferitele orașe ale lumii, s-au perindat materiale filatelice și de istorie postală care — laolaltă — ar fi făcut faima unei expoziții de primă mărime. Mai toate sectoarele geografice, mai toate ramurile filatelice au fost prezente, în mai mică măsură însă „întregurile” și filatelia tematică. Aceasta din urmă a oferit loturi mai ales în domeniul filateliei olimpice, unde primele emisiuni elene sînt considerate la același nivel cu „clasicele” tradiționale. Aerofilatelia însă nu a lipsit, fie cu piese de excepție la licitații generale, fie în cadrul unor licitații special profilate pe poșta aeriană („Zeppelin”, raiduri transoceanice etc.), cum au fost cele organizate de firma R. Koerber, din S.U.A. și altele.

Mulțumită revenirii multor colecționari mici și mijlocii la sesiunile licitațiilor (fie prin participare directă, fie prin oferte prin corespondență), volumul tranzacțiilor i-a satisfăcut din plin pe organizatori. Pe această cale, foarte multe colecții și exponate au putut fi completate sau îmbogățite, iar în domeniul istoriei poștale, unele piese pînă atunci răzlețe, s-au putut integra cu mult efect în studii și exponate.

Pe de altă parte, circuitul licitațiilor a înlesnit ca anumite piese de un interes deosebit, să nu zăbovească la loc nepotrivit ci să ajungă tocmai acolo unde pot figura cu maximă eficiență. În fine — făcând abstracție de toate aspectele bănești, unele pozitive, altele negative — licitațiile constituie prilejuri de informare largă. Catalogele lor popularizează o infinitate de materiale iar ilustrațiile lor clare și extrem de îngrijite alcătuiesc un fond documentar pus la dispoziția marelui public, care-l poate studia în tihnă.

Unii pot obiecta că virtuțile cifrelor ar putea speria, descuraja pe colecționarul mic sau mijlociu, pe cel care nu are acces la achiziționarea materialelor publicizate. De fapt însă, licitațiile nu sînt decît păsările strălucitoare ale filateliei, la care omul de pe stradă poate privi cu curiozitate și cu interes, astfel cum ar viziona materialele respective la expoziții filatelice și astfel cum — în alte sectoare — ar vizita o expoziție de opere de artă valoroase sau chiar și o paradă de modă.

Noile orientări în domeniul competițiilor filatelice au încetat a mai pune accentul exclusiv asupra valorii pieselor. Acumulări de piese „scumpe” nu mai sînt suficiente pentru a justifica aprecieri înalte în competiții, dacă lipsește dovada cunoștințelor filatelice personale ale expozantului și a studiilor pe care le-a făcut asupra domeniului pe care-l tratează. Or, aceste condiții pot fi îndeplinite și acționînd asupra unor sectoare mai puțin pretențioase, sau adîncind cercetarea chiar și în unele compartimente curente. Ceea ce se cere, însă, este o ingenioasă limitare a ariei de colecționare, o personalizare a colecției și a studiului și, mai ales, o bună doză de „fler” filatelic. Înarmat astfel și acționînd în limita posibilităților pe care le poate dedica pasiunii sale, orice filatelist poate construi cu metodă și perseverență colecții și exponate care să-i facă plăcere cu adevărat, să-l scutească de deziluzii sau descurajări și să-i aducă satisfacții și succese.

Întreguri poștale românești necatalogate

EMANOIL SĂVOIU

În acest studiu se prezintă 12 întreguri poștale românești necatalogate în: Catalogul mărcilor poștale românești 1974 și în Catalogul întregurilor poștale românești din 1973. Enumerăm mai jos aceste întreguri:

I. Cărți poștale

1. 1947. Cartea poștală cu nr. 117 (CMPR '74) cu supratipar mecanic roșu, cu noua valoare de 7,50 lei, conform reformei monetare din august 1947.

2. 1891. Desen al primei cărți poștale închise. Dimensiuni: 130/88 m, 5 bani verde, marcă tip „Cifra în patru culori”, carton roz. Se observă că față de cartea poștală închisă nr. 1 la această carte poștală închisă nu apare mențiunea „Valabilă numai în raionul orașelor” (fig. nr. 1).

II. Plicuri

1. 1944. Dimensiuni: 161/113 mm, 16 (21 lei) albastru gri, efigie Mihai, hîrtie crem.

III. Mandate poștale

1. 1942. Dimensiuni : 147/105 mm, 4 lei roz, efigie Mihai, carton alb.

IV. Telegramme : 1940—1947, dimensiuni : 215/151,5 mm, efigie Mihai.

1. 2 lei albastru, hîrtie gri
2. 5 lei albastru, hîrtie gri
3. 100 lei albastru, hîrtie gri

V. Telegramme-mandat : 1940—1947, dimensiuni 214/154 mm, efigie Mihai.

1. 5 lei albastru gri, hîrtie gri.
2. 20 lei roșu carmin, hîrtie gri.
3. 100 lei roz, hîrtie gri.
4. 1000 lei roz, hîrtie gri.

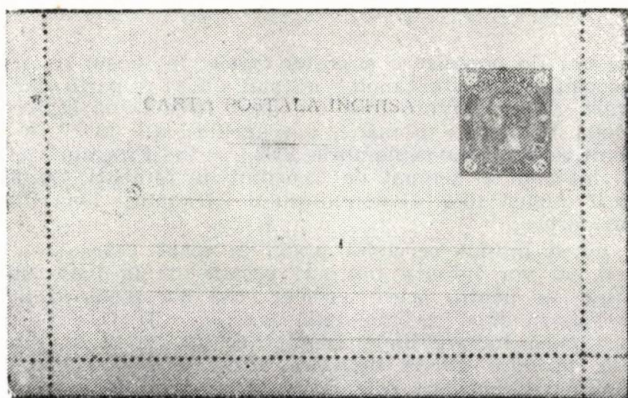

Fig. 1

VI. Carte de vizită telegrafică : 1945, dimensiuni 144/206 mm, efigie Mihai.

30 lei brun roșcat, hîrtie crem.

Pe verso se află următoarele „Instrucțiuni asupra întrebuintării” :

Prezenta dă dreptul la expedierea unei cărți de vizită telegrafică adresată în alte localități din țară.

Expeditorul va scrie în rubricile rezervate în față numai :

- a) Numele și adresa destinatarului ;
- b) Semnătura sa, formată din maximum trei cuvinte ;
- c) Adresa sa.

Acest formular poate fi depus :

- a) La ghișetele telegrafice P.T.T. ;
- b) La cutiile de scrisori instalate la oficiile P.T.T. ;
- c) La cutiile de scrisori instalate pe străzi. În acest caz este preferabil să fie depuse cu o zi înainte de expediere.

Această carte de vizită telegrafică, pentru alte localități se află în colecția îng. S. Dragomir.

Aspecte din istoria poștei rurale în România

DUMITRU PAȘSALEGA

O primă măsură de organizare a poștei rurale, în sensul de serviciu poștal public, pus la dispoziția atît a organelor de stat cit și a particularilor, către și din comunele rurale, a fost inițiată încă din anul 1862. După etapa de unificare poștală a celor două Principate Române, din aprilie-iunie 1862¹, a urmat etapa de organizare definitivă din iulie-septembrie 1862². Prin „Procesul verbal“ No 2029 din 31 iulie 1862, întocmit și semnat de Consiliul de Miniștri, aprobat prin Decretul No 615 din 7 august 1862, al domnitorului Alexandru Ioan Cuza³, pct. IV, se prevedeau următoarele :

„Spre a se putea întinde serviciul poștal în toată Țeara și a nu intra în mai mari cheltueli, se vor înființa biurouri poștale pe la toate subprefecturile din țară, însărcinîndu-se pentru acest serviciu unul din scriitorii Sub-prefecturii sau chiar din particulari, după recomandăția expresă a D. D. Prefecți, cărora să li se lase pentru espusa lucrare un scăzămînt de 10—20 la % după trebuință, din profitul ce ar produce aceste biurouri. Fiind însă că acum la începutul înființării unor asemenea biurouri este probabil că profitul ar fi foarte minim încît această plată de 10—20 la % să fie cu totul neînsemnată, pentru acele persoane, de aceia, în caz cînd suma ce li oferă, sub titlu de beneficiu, nu va putea acoperi o sumă de lei 25 ce urmează a se adopta ca pagă mensuală regulată pentru acei însărcinați, neajunsurile să se acopere din economiile ce rezultă din creditul pentru statul ce a fost pînă acum în lucrare.

Acest mod pus odată în lucrare, orice corespondință particulară de prin sate se va trimite la biourourile de pe lîngă subprefecturi de două ori pe săptămînă în zilele otărite, spre a espedui în urmă la locul unde vor fi destinate.

Biourourile de pe lîngă Sub-prefecturi, primind asemenea corespondenții particulare, le vor înainta iarăși în zilele otărite la biourourile centrale din reședința Prefecturilor prin întradins dorobanți sau jandarmi, precum se face și cu espediția oficială.”

Pentru aducerea la îndeplinire a acestui punct din hotărîrea Consiliului de miniștri, aprobată prin decret domnesc, ministrul finanțelor (în cadrul cărui minister funcționa direcția poștelor) a sesizat, prin adresa nr. 18382, Ministerul de Interne iar acesta, la rîndul său, a trimis tuturor prefecților de județe din

¹ V. D. Pașsalega „Unificarea poștală a Principatelor Române”. în revista „FILATELIA”, nr. 7/1972 și nr. 8/1972.

² V. D. Pașsalega, „120 ani de la organizarea poștală definitivă în Principatele Române”, în revista „FILATELIA”, nr. 11/1982.

³ Publicate în „MONITORUL, JURNAL OFICIAL AL PRINCIPATELOR UNITE” nr. 197 din 6 septembrie 1862.

țară, adresa nr. 32468 din 7 septembrie 1862, prin care le-a comunicat conținutul hotărârii Consiliului de miniștri. Prin această adresă se sublinia, pe de o parte, importanța extinderii comunicațiilor și corespondenței particularilor iar, pe de altă parte, se insista asupra urgenței cu care subprefecturile urmau să stabilească și să comunice numele funcționarului sau particularului care a acceptat să dirijeze serviciul poștal la plasa respectivă⁴.

Modul în care s-a desfășurat acțiunea pentru îndeplinirea dispozițiilor de mai sus poate fi urmărit în dosarele respective (fondul Prefectura) ce se mai găsesc la Arhivele Statului, filialele județene⁵. Din conținutul lor se poate constata:

— prefectii de județe au transmis imediat subprefecților ordinul primit, aceștia au întreprins răspunsul lor și abia după revenirea ministerului de afaceri interne, prin ordinul nr. 40675 din 29 noiembrie 1862, au comunicat listele cerute.

— unele subprefecturi nu au putut găsi persoanele care să accepte efectiv prestarea serviciului poștal cu o remunerație atât de mică.

Totuși, deși cu întârzieri și nu peste tot, aceste birouri poștale au luat ființă. Dar aceasta constituia numai o latură a organizării serviciului poștal rural, cealaltă fiind problema recrutării și organizării personalului care urma să efectueze purtarea trimiterilor poștale în și din mediul rural, personal disciplinat și prezentând garanția îndeplinirii corecte a remiterii corespondenței. Această problemă a format și ea obiectul preocupărilor Consiliului de miniștri care, prin jurnalul din 5 august 1863, a reglementat organizarea vătășilor, sătești, decidând următoarele:

„Art. 1. Toți vătășii ce comunele rurale sînt datorate a avea, să se organizeze după modul dorobanților, schimbîndu-se și numele de vătășii în dorobanți.

Art. 2. Ei se vor asemăna dorobanților actuali și vor urma să fie dați de sate ca și pînă acum, în aceiași proporție a vătășilor, adică unul la 50 familii. Imbrăcămintea lor li se va da asemenea de sate; ea va fi în modul cel mai simplu după exemplul grănicerilor, întrebuițîndu-se dimia fabricată în țară, iar echipamentul și armătura va fi pe contul statului.

Art. 3. Dorobanții călări și pedestri vor forma în fiecare district cîte o companie subîmpărțită în căprării de cîte zece oameni una și se vor comanda de actualul comandor de jandarmi și dorobanți al respectivelor districte.

Art. Două treimi de dorobanți se va concentra de două ori pe an pentru exercițiu, conform legiurii dorobanților.

Art. 5. Un regulament special elaborat în chipul cel mai practic de Ministerul de resbel va determina epocile concentrării și modul instrucțiunii, avînd în vedere a nu se stînji serviciul lor administrativ.

Art. 6. Un alt asemenea regulament elaborat de Ministerul de interne va determina întrebuițarea lor în serviciu.

D. D. Miniștri din interne și de Resbel, sînt însărcinați cu aducerea la îndeplinire a dispozițiilor jurnalului de față, după ce mai întîi vor mijloci și vor cîștiga aprobarea Măriei Sale Domnului⁶.

Înainte de elaborarea regulamentului prevăzut în art. 6 din jurnalul Consiliului de miniștri, Ministerul de Interne a efectuat și o documentare statistică, cerînd tuturor prefecturilor de județe, prin adresa nr. 22313 din 31 august 1863, să-i comunice numărul **actualilor vătășii**, dispoziție care a și fost executată. (de ex. prefectura jud. Dolj a comunicat că existau atunci 103 vătășii în plasa Câmpu, 90 în pl. Balta, 62 în pl. Jiul de Jos, 120 în pl. Dumbrava, 100 în pl. Jiul de Sus, 89 în pl. Amaradia și 80 în pl. Ocolului)⁷.

Regulamentul „Pentru serviciul vătășilor sătești“, aprobat de Domnitorul Alexandru Ioan Cuza (prin rezoluția pusă pe raportul nr. 26760 din 21 oct. 1863 al Ministrului de Interne Mihail Kogălniceanu) și publicat în Monitorul Oficial, No. 214 din 28 oct 1863, conținea XVII articole. Prin primul articol se prevedea că vătășii sătești sînt înființați pentru a face serviciul de trebuință în administrația și poliția rurală iar prin art. 5 se stabileau îndatoririle de serviciu ale acestor vătășii. Printre îndatoririle administrative figurau și acelea „De a purta toate hîrțile de corespondență între comună și subprefectură de plasă, precum și de a face serviciul poștei între aceste localități.“⁸

⁴ Adresa nr. 32468/1862 se află la Arhivele Statului. Filiala Dolj, Fondul Prefecturii, dosar nr. 47/1862.

⁵ De ex., pentru jud. Dolj, dosarul nr. 47/1862.

⁶ Arhivele Statului, Dolj, fond Prefectura, dosar nr. 127/1863, p. 2.

⁷ Ibidem, p. 55.

Acest complex de măsuri organizatorice, inițiate și luate în scopul realizării unei legături postale efective între oficiile postale de stat din reședințele de județ și localitățile din mediul sătesc, nu a dat rezultate satisfăcătoare din cauză că nu s-au înființat birouri postale rurale decât în unele județe și plăși și chiar birourile înființate nu au putut realiza transportul trimerilor postale cu siguranța și celeritatea necesare. La aceste rezultate negative au contribuit deopotrivă: lipsa de interes din partea șefilor birourilor postale, indisciplinarea vătășilor și imposibilitatea expeditorilor șefi de oficii postale de stat din reședințele de județ de a efectua vreun control și de a da sprijin poștei rurale. O altă organizare postală rurală era necesară.

REORGANIZAREA din 1865. Insuccesul încercării din 1862—63 de a realiza o poștă rurală efectivă devenise evidentă la începutul anului 1865. Noul director al telegrafelor și poștelor, maiorul Cezar Libreht, cu sprijinul larg al domnitorului Alexandru Ioan Cuza, a putut iniția și înfăptui o nouă organizare a poștei rurale, care a dat rezultate mult mai bune decât cea precedentă, deși numai parțială și de scurtă durată. După realizarea unei reglementări postale generale, adică după intrarea în vigoare, la 1/13 ianuarie 1865, a legii telegrafo-poștale (promulgată prin Decretul domnesc nr. 1729 din 5 decembrie 1864) și a regulamentului „pentru fixarea taxelor telegrafo-poștale a corespondințelor interioare din România” (sanționat prin Decretul domnesc nr. 1728 din 5 decembrie 1864),

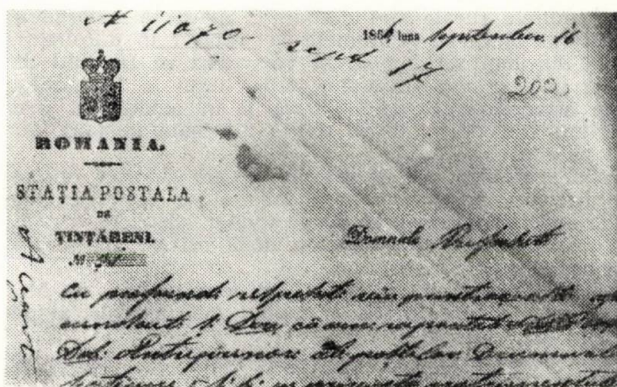

Fig. 1

s-a putut trece la reglementarea specială a sectorului poștei rurale. Această ultimă reglementare a fost făcută prin Decretul nr. 357 din 26 februarie (10 martie) 1865 al domnitorului Al. I. Cuza, pentru înființarea poștei rurale⁹.

Principalele dispoziții cuprinse în acest decret pot fi rezumate astfel:

- a) Serviciul postal rural va cuprinde toate comunele țării.
- b) Stringerea și predarea corespondențelor se va face de către administrația telegrafo-poștală, în care scop se înființează „expedițiuni postale” la toate reședințele de subprefecturi, expedițiuni care vor sta în legătură cu stațiunile telegrafo-poștale¹⁰ cele mai apropiate.
- c) Comunele vor fi în legătură postală cu stațiunile telegrafo-poștale, fie direct, fie prin intermediul expedițiunilor postale de la reședința subprefecturii.
- d) Toate cheltuielile privind înființarea și întreținerea serviciului postal rural privesc județul respectiv. Această dispoziție era în concordanță cu articolul 52 alin. 11 din legea pentru înființarea consiliilor județene, text prin care se prevedea că, printre cheltuielile obligatorii ale județului erau și „Cheltuielile organizării și întreținerii unui serviciu de poștă de scrisori, între capitala județului și comunele principale”¹¹.

⁸ Ibidem, p. 18.

⁹ Publicat în BULETINUL TELEGROFO-POSTAL nr. 10/1865 p. 73.

¹⁰ Adică oficiile telegrafo-poștale de stat din reședințele de județ sau alte cîteva localități.

¹¹ Lege promulgată prin Decretul Domnitorului Cuza nr. 396 din 31 martie 1864, în „Buletinul legilor Principatelor Unite Române, nr. 36—38/1864.

e) Birourile poștale de la reședințele subprefecturilor, numite „expediții”, vor avea următorul personal: un expeditor poștal, un curier și un om de serviciu, ale căror **emolumente** se stabilesc de consiliul județean respectiv. Expeditorii și curierii rurali se recomandă de consiliul județean dar „vor fi numiți și întăriți” de guvern, după un examen prealabil de aptitudini. Ei vor funcționa sub răspunderea și garanția consiliului. Omul de serviciu „se rînduște” direct de către expeditor.

f) Serviciul poștal comunal, numit „serviciul distribuțiilor comunale” se îndeplinește de notarii comunelor iar un călăreț comunal va fi însărcinat cu transportul corespondențelor. Atît notarul cît și călărețul vor funcționa pe răspunderea și garanția comunei care numește.

g) Tot personalul serviciului poștal rural, în ceea ce privește serviciul poștal, depinde de direcția generală a poștelor și telegrafelor, cu toate drepturile și obligațiile celorlalți angajați telegrafo-poștali în general. Funcționarea serviciului poștei rurale se va face conform legilor, regulamentelor și instrucțiunilor în vigoare pentru serviciul poștal.

h) Comunicațiile poștale între expedițiile poștale de la reședințele subprefecturilor și stațiile telegrafo-poștale cele mai apropiate se vor efectua cel puțin de două ori pe săptămînă iar „distribuțiile comunale vor avea de asemenea comunicații poștale cu expedițiile poștale de la subprefecturi, sau direct cu stațiile telegrafo-poștale, tot cel puțin de două ori pe săptămînă. Administrația generală a poștelor va stabili marșrutul, zilele și orele.

Dispozițiile acestui decret au fost dezvoltate și precizate prin actul normativ intitulat „**Instrucții pentru serviciul poștei rurale**”, publicat în „**Buletinul telegrafo-poștal**”¹². Astfel de precizări și completări, cuprinse în instrucțiuni, au fost, de exemplu, următoarele:

— Birourile poștale rurale, numite „Expedițiuni rurale”, nu se înființează la toate reședințele de subprefecturi, ci numai acolo unde nu existau stații telegrafo-poștale.

— Nu puteau ocupa funcția de expeditor rural decît persoanele care, în prealabil, aveau „o cunoștință prin practică cel puțin de o lună, despre manipulație și reguli poștale”, redusă apoi la 15 zile.

— Instrucțiunile indicau și tariful poștal în vigoare, adică cel stabilit prin regulamentul sancționat prin decretul nr. 1828/1864, pus în aplicare de la 1/13 ianuarie 1865¹³.

— În privința transportării corespondenței, instrucțiunile precizau că, în fiecare săptămînă de două ori și anume duminică și joia, comunele trebuiau să trimită scrisorile și corespondența lor, **prin călăreți**, la biroul de expediție rurală de la sediul subprefecturii de unde, aceiași călăreți, primind corespondența sosită, trebuiau s-o ducă notarului spre împărțire. Comunele aveau obligația de a trimite călăreții la biroul expediției rurale chiar dacă nu ar fi avut scrisori de expedit, călăreții urmînd a ridica și aduce corespondența sosită.

Tot de două ori pe săptămînă, în zilele de luni și vineri, birourile de expedițiuni rurale de la reședințele subprefecturilor trebuiau ca, după sosirea tuturor trimișilor comunali, să înainteze la stația telegrafo-poștală cea mai apropiată, **prin călăreți înadins înființați**, toată corespondența, iar după predarea acesteia urma ca aceiași călăreți să ia corespondența sosită și s-o ducă biroului de expediție rurală respectiv.

— La comune, notarii neavînd mărci poștale, ei primeau taxele poștale în numerar și, neavînd nici ștampile poștale, ei erau datori să însemne pe scrisori dacă acestea erau plătite, neplătite, recomandate ori cu recipisă de înapoiere (retur recipisă). Birourile de expediție rurală de la subprefecturi erau acelea care, primind de la comune scrisorile și banii, **lipeau mărcile poștale și aplicau ștampilele poștale**.

— Pentru predarea scrisorilor la **domiciliu** destinatarilor, aceștia urmau să plătească cîte trei parale, taxă în profitul trimișilor comunali sau ai birourilor de expediție rurală, această taxă nefiind datorată în cazul în care destinatarul se ducea să-și ridice scrisoarea de la biroul poștal (la comună ori la subprefectură).

¹² Nr. 15/1865, p. 121—124.

¹³ Taxele poștale pentru scrisorile francate erau: 5 parale pentru scrisori locale, 20 parale pentru scrisori destinate altor localități, majorîndu-se cu taxa fixă de 10 par în caz de nefrancare. Taxa de recomandare era de 20 par și alte 20 par. pentru retur-recipisă.

— Prin instrucțiuni se stabilesc registrele și imprimatele ce trebuiau să țină și să manipuleze atît notarii comunelor cit și expedițiilor rurale. Cumpăna (cîntarul), **sigiliurile**, condicile și toate cele necesare urmau să fie făcute cu cheltuiala consiliilor județene „după modelurile ce se vor da de Direcțiunea generală.”

Pentru înfăptuirea unităților de poștă rurală și începerea serviciului poștal efectiv, în sensul dispozițiilor normative mai sus expuse, erau necesare următoarele acțiuni :

1) În primul rînd recrutarea personalului poștal, cu respectarea condițiilor cerute. În prealabil trebuia să se fixeze remunerația expeditorului poștal, a curierului și a omului de serviciu de la expedițiile poștale, dat fiind că prin Decretul nr. 357/865 s-a dat consiliilor județene atribuția stabilirii „emolumentelor” acestora. Astfel fiecare consiliu județean a fixat, desigur în funcție de condițiile locale, salariile respective, rezultînd, din această cauză, deosebiri destul de mari între remunerațiile personalului, ca, de exemplu: salariul lunar al unui expeditor rural era de 300 lei în jud. Dolj și de numai 150 lei în jud. Muscel iar curierul era salarizat cu 250 lei în Dolj și cu 200 lei în Muscel. Pe de altă parte, în statele „de soldă a ampoloaiților rurali ai Poștii” din jud. Muscel, pentru lunile septembrie, octombrie și noiembrie 1865 (singurele pe care le-am găsit în dosarul respectiv) nu figurează salariul vreunui om de serviciu. În consecință, pentru cele 4 expediții poștale înființate, consiliul jud. Dolj cheltuia lunar cite 2 600 lei, în timp ce, pentru același număr de expediții poștale, consiliul jud. Muscel cheltuia numai 1 400 lei, apărînd, astfel, ca foarte probabil, că posibilitățile financiare ale județelor au constituit elementul principal în determinarea nivelului salariilor.

Alegerea și propunerea persoanelor pentru funcțiile de expeditor și de curier necesita, potrivit legii contabilității generale a statului¹⁴, luarea unei garanții, pentru cazul păgubirii avutului statului astfel că, în dosarele respective ale anului 1865, se mai găsesc acte de garanție. De pildă, pentru Chiriță Rossescu, propus a fi numit expeditor rural la „Expedițiunea rurală a plasei Dumbrava” din jud. Dolj, s-a obținut un act de garanție din partea unei terțe persoane, anume George Demetrescu, act avînd următorul cuprins :

„GARANȚIE. Pentru D. Chiriță D. Rossescu, cel ce s-a numit expeditor rural, garantez cu starea mea, adecă cu via ce o am în plaiul Vulcănești pe moșia Prisaca, ca la caz de a sfeterisi ceva din cele ce i se vor încredința visavi de atribuțiile postului său, voi răspunde cu chiar zisa stare. 1865, aprilie 19. George Demetrescu” (actul este legalizat, sub nr. 1006 din 19 aprilie 1865, de comisarul coloarei galben, Craiova.)¹⁵

În afară de aducerea unei garanții, candidații la posturile de expeditori și curieri (conductorii poștali) mai trebuiau să îndeplinească o condiție pentru a putea fi recomandați și, apoi, confirmați în asemenea posturi: ei trebuiau să obțină un minimum de cunoștințe asupra manipulării poștale, în care scop făceau practică la stația telegrafo-poștală respectivă timp de 15 zile. Abia după terminarea acestui stagiu șeful stației telegrafo-poștale propunea comitetului permanent județean, acele persoane spre confirmare. Astfel, prin adresa nr. 243 din 15 sept. 1865, șeful stației telegrafo-poștale Cîmpulung comunica Comitetului permanent Muscel :

„Găsindu-se aici însemnații ampoloiați poștali rurali :

Expeditori

Petre Geoculescu
Ion N. Popescu
Iancu Colțești
la Plaiul Dimbovița
la Plasa Argeșelu
la Plasa Riurilor

Curieri

D. Sterie Petrenu
Dumitrache Ștefănescu
la Plasa Riurilor
„ „ Podgoria

¹⁴ Promulgată prin Decretul domnesc nr. 1751 din 5 decembrie 1864. publicat în „Buletinul legilor Principatelor-Unite Române. nr. 91—93/1864.

¹⁵ Arhiv. Statului Dolj, fondul Prefectura, dos. 114/1865, p. 22.

Aceștia se supun cu onoare la confirmarea Domniei-Voastre, aflându-se în serviciu poștal la acest biuro de la 1 septembrie în **instrucție ca practicanți**, rugându-vă tot odată a li se pregăti și cancelariile rurale ¹⁶.”

Stația telegrafo-poștală Craiova, după terminarea practicii de 15 zile, elibera certificate, cum era, de ex. cel nr. 164 din 1/13 aprilie 1865, avînd următorul conținut:

„CERTIFICAT.

D. Ghitză Michalescu trecîndu-și cursul de 15 zile la această stațiune, a studiat manipulația Poștială. Se atestă dară cu aceasta, spre a putea fi admis între expeditorii rurali.

Șeful stațiunii Thelegrafo-poștale
ss Iconomu ¹⁷.”

După îndeplinirea celor două condiții — practica de 15 zile și constituirea garanției — comitetele permanente ale consiliilor județene au dat încheieri de admiterea candidaților și au înaintat ministerului de interne propunerile respective. Ministerul de interne și direcția generală a telegrafului și a poștelor au lucrat destul de operativ, confirmînd propunerile și comunicînd confirmările fără multă întârziere. De ex., Comitetul permanent al jud. Dolj a dat o încheiere de admiterea solicitanților la 15 mai 1865 și prin adresa nr. 683 din 20 mai a cerut confirmarea persoanelor propuse iar, prin telegrama nr. 316 din 12 iunie, directorul general al telegrafelor și poștelor, Cezar Librecht, comunica comitetului permanent Dolj: „Personalul recomandat cu No 683 pentru posturile de expeditori și conductori rurali confirmîndu-se de D. Ministru, veți binevoi a-i instala în funcțiuni spre a putea începe serviciul de îndată ¹⁸.”

Confirmarea expeditorilor și conductorilor rurali se făcea prin decizie și se publica în Buletinul telegrafo-poștal. Astfel în nr. 15/1865 (p. 118) se găsesc următoarele confirmări, făcute prin decizia nr. 3287 din 15 iunie 1865:

Plasa	Expeditori	Conductori
<i>Județul Dimbovița</i>		
Ialomita	Mat. Tănăsescu	Petre Ionescu
Plaiurile-Unite	Niță Nicoară	Niță Tudorache
Boitintinului	Petre Trofim	Ghiță Petre
<i>Județul Olt</i>		
Serbănești	I. Sevastian	—
Vedea	Stefan	—
Oltu	Grigore Murgescu	—
<i>Județul Botosani</i>		
Siretului	Dimitrie Neagu	—
Cosula	Zamfir Dimitri	—
Miletin	Nicolae Catirescu	—
Jijia	Vasile Nicolescu	
Ștefănești	George Vasilescu	

¹⁶ Arhivele Statului Argeș, fondul Prefectura jud. Muscel, dos. 40/1865, p. 11.

leigloriiii

¹⁷ Arhivele Statului Dolj, fond Prefectura, dos. 114/1865, p. 103.

¹⁸ Ibidem, p. 55.

Județul Prahova

Prahova	C. Carcalechi	—
Cricovului	Stefan Rotărean	—
Cîmpului	Ioan Popovici	—
Teleajen	G. Stănculescu	—
Filipești	Hristod. Popescu	—
Podgoria	C. Ioan Dănescu	—

Județul Dolj

Dumbrava	Chiriță Rosescu	C. Niculescu
Jiu de Sus	Ioan Rădulescu	George Ionescu
Balta	Dimitrie Defleury	Ștefan Birdan
Amaradia	Dim. G. Bălăcioiu	Ioan Hristodorescu

Județul Ialomița

Cîmpului	Iorgu Penescu	—
Ialomița	Const. Chiriacescu	—
Borcea	Iancu Scărlătescu	—
Balta	Panait Bătcovici	—

În același număr al Buletinului telegrafo-poștal (p. 119) sînt trecuți expeditorii rurali din jud. Gorj, confirmați prin decizia nr. 3550 din 23 iunie 1865, anume: Constantin Gheorghescu la plasa Novaci, Vasile Mongescu la plasa Vulcan, Gheorghe Uricescu la plasa Amaradia și Răducan Corlan la plasa Gilortului. Iar în Buletinul Nr. 20 din 3 septembrie 1865 găsim trecuți ca fiind confirmați în posturile de expeditori rurali:

— la județul Muscel: Gheorghe Eftimie (la plasa Dimbovița), Ghiță Bănescu (plasa Argeșel), Ion Stilpeanu (plasa Riurile) și Tache Măgurea (plasa Podgoria);

— la județul Iași: Mihalache Gheorghe (la plasa Turia), M. Cristienescu (plasa Stavnicul), Petre Vasiliu (plasa Cărligătura), Costache Costin (plasa Codru), Gustav Tițgerald (plasa Copou), Alexandru Isidor (plasa Branîștea) și M. Codzin (plasa Bahlui).

Din datele de mai sus rezultă că în cele 9 județe, respectiv în cele 40 plăși citate au fost confirmați 40 expeditori rurali și numai 7 conductori (curieri), anume în cele trei plăși ale jud. Dimbovița și în cele 4 plăși ale jud. Dolj.

2) Birourile poștale rurale de la reședințele subprefecturilor nu ar fi putut funcționa fără localuri corespunzătoare. Direcția generală a dat din timp dispozițiile necesare și, la rîndul lor, stațiile telegrafo-poștale au sesizat comitetele permanente județene. Astfel, de ex., stația tel-poștală Cîmpulung, cu adresa nr. 159 din 23 iunie 1865, solicita președintelui comitetului permanent „a lua dispoziții pentru a închiria localurile de cancelarie prin plăși și pregătirea mobilierului necesar serviciului poștelor rurale” iar acesta din urmă cerea prefectului județului Muscel să binevoiască a ordona subprefecților „a angaja case pentru acele birouri a căror chirie anuală să nu treacă peste lei 300, avînd trei încăperi” iar pe de altă parte să organizeze licitație publică pentru procurarea mobilierului necesar¹⁹.

Aceeași preocupare și aceeași filieră au parcurs-o stația telegrafică-poștală Craiova și consiliul județean Dolj, la dosarul respectiv găsindu-se, atît contractul de închiriere din 18 iunie 1865 pentru închirierea a trei camere din localul lui Porumb Brădescu, în comuna Brădeștii de Sus, pentru biroul poștal rural al plășii Jiul de Sus, pe termen de 3 ani cu chirie de cîte 20 galbeni pe an, cît și contractul de închiriere din 21 iulie 1865, pentru casele (hanul) din comuna Terpezița, pe termen de un an, cu 35 galbeni pe an, necesar funcționării biroului poștal rural al plășii Dumbrava²⁰.

Desigur că în același mod și cu aceleași rezultate s-a procedat și în celelalte județe în care s-a putut organiza serviciul de poștă rurală.

3) În privința mobilierului și ustensilelor, strict necesare, încă de la 6 martie 1865, cu adresa nr. 1054, direcția generală a telegrafelor și poștelor, sem-

¹⁹ Arhivele Statului Arges, fondul prefectura Muscel, dosar 40/1865, p. 32 și 34.

²⁰ Arhivele Statului Dolj, fondul prefectura, dosar 114/1865, p. 56 și p. 75.

nată de directorul general Cezar Librecht, comunica președinților consiliilor județene lista „mobilierului necesar pentru fiecare plasă fără de care acest serviciu nu poate începe”, această listă cuprinzând :

- I. O masă de lemn.
- II. Un dulap.
- III. Greutăți zecimale (acestea se găsesc în București cu 80 lei cutia).
- IV. Două șfeșnice de alamă.
- V. Una casetă de fer.
- VI. Una pereche călimări cu nisiperniță.
- VII. Una cumpănă de alamă pentru scrisori, șurupuită de masă (există în București, 40 lei).
- VIII. Cinci ștampile (se pot face în București, însă : cele mecanice cu cite 96 lei una, iar cele simple mult mai efin).
- IX. Tabla de inscripție, în lungime de 1 metru, lărgime 0,5 metri, fundul negru iar inscripția cu litere albe precum urmează :

Județul
Plasa
Expedițiunea poștală²¹.

Toate acestea trebuiau procurate și plătite de județe iar, în fapt, mobilierul s-a confecționat local, ustensilele și ștampilele fiind comandate și confecționate în București.

Care erau ștampilele comandate și primite de noile birouri poștale rurale aflăm din listele de obiectele primite de birourile de expediție rurală. Astfel, „Lista de cite obiecte de mobilier s-au primit la Biuroul expedițiunii Poștei Rurale al Plășii Jiului de Sus” cuprinde și următoarele :

- „.....
6. 1 Cutie tinichea cu șapte bucăți instrumente pentru manipulat, sigiliu, ștampilă, Recomandat, după plecare, franco, anolarea mărcilor, și peria de uns.
 7. 1 cutie mică cu treizeci și una litere numerile zilelor luni și douăsprezece numirea lunilor²².”

O descriere asemănătoare se află în „Lista de obiectele primite a Expediției rurale plasa Balta” din jud. Dolj, anume :

„Una pecete a biroului, una ștampilă cu titulația biroului, idem cu franco, idem cu recomandat, idem tăierea mărcilor, idem după plecare, una periută de pus cerneala”²³. Așadar, în afară de sigiliu, expedițiile poștale rurale posedau următoarele ștampile poștale : 1) ștampila „cu titulația biroului” care era ștampila de zi, cu dată și individualizarea biroului poștal rural prin indicarea districtului și plășii, 2) ștampila pentru tăierea sau anularea mărcilor, adică ștampila în forma de grătar simplu, 3) ștampila cu inscripția „FRANCO”, 4) ștampila cu inscripția „RECOMANDAT” și 5) ștampila cu inscripția „DUPĂ PLECARÉ”.

Ștampilele poștale au fost comandate de consiliile județene, prin direcția generală a telegrafelor și poștelor, la un atelier din București care, uneori le-a livrat cu întârziere. Astfel comitetul permanent Dolj a comandat, pentru cele patru birouri de expediție poștală rurală din județ, un număr de 20 ștampile, reprezentând 4 seturi de cite 5 ștampile poștale. Dar în iulie 1865 încă nu sosiseră aceste ștampile și cele patru birouri au început să funcționeze fără a avea ștampile, ceea ce a determinat pe prefectul jud. Dolj să adreseze furnizorului, anume A. Sulder & Comp., (București) scrisoarea ultimativă nr. 1205 din 16 august 1865, avînd următorul conținut :

„D. A. SULDER & Co.

Domnule,

Conform tocmelii avută cu Dv. pentru facerea pecetilor trebuitoare la patru biurouri poștale rurale din acest județ, cu prețul de lei una mie trei sute No 1300 lei,

²¹ Arhivele Statului Dolj, fond Prefectura, dosar 182/1866.

²² Arhivele Statului Dolj, fond Prefectura, dosar 114/1865, p. 198.

Subsemnatul vă pune îndatorire ca în termen de 15 zile de astăzi să predați Comitetului arătatele peceti, primind prețul lor.

Numele bir. poștale sînt :

Biuroul poștal din plasa DUMBRAVA,

Biuroul poștal din plasa Amaradia.

Biuroul poștal din plasa Jiu de Sus,

Biuroul poștal din plasa Balta.

Președinte Prefect ²³“

Această adresă energică a avut efect și furnizorul a livrat ștampilele. Nu știu exact la ce dată, dar, în orice caz, înainte de 1 octombrie cînd, prin adresa nr. 21 din 1/13 oct. biroul poștal rural al plășii Jiu de Sus comunica prefectului jud. Dolj că: „Toate instrumentele Reguli poștale s-au primit la acest birou, afară de cumpene, care și acestea sînt de neapărată trebuință ²⁴.”

4) Registrele și formularele poștale necesare funcționării birourilor poștale rurale au fost trimise la timp de către direcția generală a telegrafelor și poștelor, după cum rezultă din adresa nr. 3602 datată 26 iunie 1865, prin care această direcție comunica comitetului permanent al jud. Dolj: „Pentru deschiderea biurourilor poștale rurale ale districtului Dolj, am onoare D-le Președinte a vă înainta odată cu aceasta cincizeci și șase condici și cincimii cincisute coale imprimate ²⁵.”

Prin parcurgerea tuturor acestor etape organizatorice, în care **inițiativa, îndrumarea și controlul le-a avut permanent direcția generală a telegrafelor și poștelor**, al cărei director general s-a bucurat de **încrederea și înțelegerea Domnitorului Alexandru Ioan Cuza**, și, pe de altă parte prin activitatea șefilor stațiilor telegrafo-poștale, ca și cu ajutorul prefectilor de județe, s-au putut înființa un număr important de birouri poștale rurale la nivelul subprefecturilor, în comunele de reședință ale plășilor. Aceste birouri și-au luat diferite denumiri, ca de exemplu :

— „Stația poștală rurală a despărțirii BALTA“ (jud. Dolj) ;

— „Serviciul biroului poștal rural al arondismentului Negoști“ (jud. Ilfov) ;

— „Biroul Expedițiunii poștei rurale al despărțirii Amărăzii (jud. Dolj) ;

— „Biroul poștal rural Plasa Dimbovița“ (jud. Ilfov).

Printre **primele** birouri poștale rurale înființate **efectiv** au fost și cele din județul Dolj și anume începînd cu luna iulie 1865, ceea ce reiese din existența statelor de salarii plătit pentru fiecare din lunile iulie 1865-mai 1866. S-au găsit aceste state, intitulate „pentru prezența amploaiților biroului poștal rural...“, pentru toate cele patru birouri ale plășilor : Jiul de Sus, Amaradia, Balta și Dumbrava, cu totalul salariilor lunare de 650 lei (lei 300 pentru expeditor, lei 250 pentru conductor și lei 100 pentru omul de serviciu) la fiecare biuro. Plata s-a făcut prin emiterea unor mandate de plată care, în afara sumei de 650 lei lunar pentru salarii mai cuprindea și o mică sumă (în genere cîte 30 lei de fiecare birou) pentru „speze de birou“.

Birourile poștale rurale de la reședințele subprefecturilor din județul Ilfov, în număr de cinci, au fost înființate ceva mai tîrziu, probabil în august și septembrie 1865. Aceasta se poate deduce din numerile și datele adreselor prin care acele birouri solicitau să li se trimită mărci poștale pentru francarea corespondenței, anume :

— Biroul rural plasa Negoști, adresa din 24 august 1865 ;

— Biroul rural plasa Mostiștea, adresa nr. 1 din septembrie 1865 ;

— Biroul rural plasa Snagov, adresa nr. 3 din 11 septembrie 1865 ;

— Biroul rural plasa Sabaru, adresa nr. 3 din 18 septembrie 1865 ²⁶.

Biroul poștal rural din plasa Dimbovița a cerut să i se trimită 100 bucăți mărci a 20 parale abia prin adresa nr. 1 din 24 noiembrie ²⁷, ceea ce ar însemna că a început să funcționeze cu două luni în urma celorlalte patru birouri rurale din același județ Ilfov.

²² Ibidem, p. 200.

²³ Ibidem, p. 183.

²⁴ Ibidem, p. 187.

²⁵ Ibidem, p. 58.

²⁶ Arhivele Statului București, fondul Direcția Generală a poștelor, dosar nr. 173/1864, p. 42, 44, 45 și 46.

²⁷ Ibidem, p. 61.

Birouri poștale rurale nu s-au înființat însă în toate plășile :

a) în primul rînd, desigur din motive de economie, chiar în instrucțiunile de aplicarea Decretului nr. 327/1865 se prevedea că birourile poștale rurale nu se înființează la toate reședințele de subprefecturi ci numai acolo unde nu existau stații telegrafo-poștale. Pe baza acestei dispoziții normative, nu s-au înființat, de exemplu, expediții rurale, în județul Dolj, la plasa Ocolul (existînd oficiul Craiova), la plasa Cîmpul (existînd oficiul Calafat) și la plasa Jiul de Jos (existînd oficiul Bechet).

b) Dar, și aceasta constituie principala deficiență a organizării efective din 1865—66 a poștii rurale, un număr mare de județe nu au putut, ori nu au vrut, să înființeze expediții poștale rurale la reședințele subprefecturilor. Astfel, după cite se cunoaște, se pare că din cele 33 județe ale României din 1865, numai în 22 din ele s-au înființat astfel de expedițiuni rurale²⁸, în restul de 11 județe continuînd practicarea transmiterii administrative a corespondenței.

În acele plăși în care nu s-a înființat birou de poștă rurală, din cauza existenței unei stații telegrafo-poștale, transmiterea scrisorilor a continuat a se face „ca mai înainte”, adică prin prefectură și subprefecturi. Astfel, stația tel-poștală Craiova, cu nr. 167 din 12 sept. 1865, comunica prefectului jud. Dolj :

„Nefiind poștă înființată în plasa Ocolu, conform dispozițiilor uzitate, vi se alătură una epistolă No 556 recomandată, adresa Theodor Roșca comuna Mischii, invitîndu-vă a regula sigura înminare adresatului și a înapoia recipisele înclauzatele acestei stații²⁹.”

Pentru scrisorile nefrancate, numite „cu porto”, tot pe cale administrativă, adică prin suprefecturi, se încasa de la destinatari suma de plată, aceasta trimițîndu-se, prin intermediul prefectului, stației tel-poștale. De ex., stația tel-poștală Craiova trimitea prefectului jud. Dolj adresa nr. 57 din 18 februarie 1866, cu următorul cuprins :

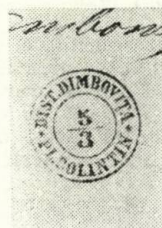
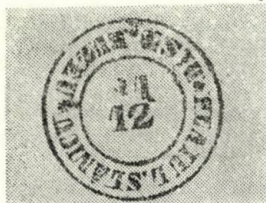
„În alăturare transmit trei scrisori, din care două cu porto și cealaltă recomandată sub No 88, adresată pentru comune din plasa Ocolul, rugîndu-vă a face ca să se dea cît mai curînd în primirea adresanților, de la care împlinindu-se portul cuvenit (lei 1 par 20), veți binevoi a-l trimite la stațiune împreună cu ambele recipise ale celei recomandate³⁰.”

²⁸ S-au înființat Expediții rurale în județele : Bacău ; Bolgrad ; Botoșani ; Buzău ; Dimbovița ; Doljiu ; Dorohoi ; Ialomița ; Iași, Ilfov ; Mehedinți ; Muscel ; Neamțu ; Olt ; Prahova ; Putna ; Rm. Sărat ; Roman ; Suceava ; Teleorman și Gorj.

²⁹ Arhivele Statului Dolj, fondul Prefectura, dosar nr. 141/1865.

³⁰ Idem, idem, dos. nr. 135/1866.

În general, subprefecții aduceau la îndeplinire, uneori cu întârzieri, aceste sarcini poștale concrete, transmise prin ordinul prefectilor de județ, comunicând de executarea și trimițând „portul” încasat. Iată un exemplu: prin adresa nr. 5109 din 31 august 1865, subprefectura Amaradia comunica prefectului jud. Dolj: „Acele patru epistole recepute cu ordinu Domniei-Voastre No 10803, urmat pe adresa

d. șef al Stațiunii Telegrafice-poștale No 204 dându-se în primire adresanților cuprinși, cu respect se înaintează Dv. lei trei în moneda indicată pe contrapagină porturile cuvenite a se împlini de la primitorii acelor epistole³¹.”

În unele cazuri, subprefecții nu se preocupau de serviciul poștal și mai ales de încasarea, de la destinatari, a sumelor reprezentând „porto” pentru scrisorile **nefrancate**. Astfel, stația tel.-poștală Ploesti a fost nevoită să ceară, prefectului jud. Prahova, prin adresa nr. 500 din octombrie 1865, să ia măsuri pentru achitarea sumei de 50 lei și 23 parale, reprezentând „portul scrisorilor prin subprefecturile din acest district conform tabloului înaintat dv. cu adresa nr. 327 din 11 august a.c.”, cum și să revină prin adresele nr. 34 din 29 ianuarie 1866 și nr. 262 din 9 mai 1866³². Deasemenea, stația telegrafo-poștală Craiova, prin adresa nr. 36 din 29 ianuarie 1866, ruga pe prefectul jud. Dolj „să dea ordin sever subprefectului plășii Dumbrava”: a face ca poșta să nu mai întâmpine obstacole³³.

Cu toate lipsurile și dimensiunile sale limitate, serviciul poștal rural înființat în 1865 a reprezentat un început bun, susceptibil de îmbunătățire și extindere, dar care, în urma abdicării silite a Domnitorului Alexandru Ioan Cuza și îndepărtarea directorului general al telegrafelor și poștelor Cezar Librecht, a fost practic desființat.

Din adresa nr. 261/1866 (14 iunie) a șefului stației tel.-poștale Craiova către prefectul jud. Dolj³⁴ reiese că desființarea birourilor de expedițiuni rurale s-a făcut pe data de 15/27 mai 1866, dată care, pentru județul Dolj este confirmată prin statele de salarii. În adevăr, ultimele state de salarii pentru întregul personal al celor patru birouri rurale au fost întocmite numai pentru primele 15 zile din luna mai 1866. Totuși, aceste birouri rurale din Dolj au mai funcționat și în cea de a doua jumătate a lunii mai, dar numai cu un singur salariat, anume curierul. În adevăr, cu adresa nr. 22 din 30 mai 1866, expediția rurală din plasa Balta a trimis comitetului permanent, județean statul de plata curierului pentru timpul **15—30 mai 1866**³⁵ iar prin adresa nr. 69 din 14/1866, plasa Jiul de Sus a procedat la fel. Dar prin încheierea sa din 2 iunie 1866, Comitetul permanent al județului Dolj a hotărât următoarele:

„...ia rezoluțiunea a se comunica de îndată d-lor subprefecți respectivi că serviciul poștal rural este desființat în totul și prin urmare, pe de o parte să **înceteze din funcțiune curierii expeditori, rămânind a se îndeplini serviciul ca în trecut, fără amestecul stațiunii, ci de a dreptul cu prefectura prin vătășei,** iară pe de alta să trimită stației de urgență venitul ce se va aduna...”³⁶.

³¹ Pe verso adresei No. 5109 din 31 august 1865, subprefectul plasei Amaradia a notat monedele (sfânti, creștari) în care a trimis 3 lei.

³² Arhivele Statului jud. Prahova, fondul Prefectura, dosar nr. 26/865, p. 217, 232, 235.

³³ Arhivele Statului Dolj, fond Prefectura, dosar nr. 135/1866, p. 7.

³⁴ Idem, idem, dosar nr. 182/1866, p. 5 și 16.

³⁵ Idem, idem, dosar nr. 34/1866, p. 99.

³⁶ Arhivele Statului, Dolj, Fondul Prefectura Dolj, dosar nr. 182/1866 pag. 8 și 27.

127

În consecință, personalul poștal rural, de la așa numitele „Expediții rurale“ create în vara și toamna anului 1865, a fost îndepărtat. Numai județul Ilfov s-a bucurat de o altă măsură, personalul poștal rural nefiind suprimat ci numai redus. Prin adresa nr. 142 din 26 ianuarie 1867, a Comitetului Permanent al județului Ilfov, către șeful oficiului poștal central București, se comunicau următoarele :

11

„La adresa dv. No 51 vă răspund că după Budgetul votat de Consiliul general al districtului, pentru anul curent, Biourourile poștale de plăși s-a redus numai la un expeditor poștal care va purta titlul de agent comunal și care va fi atașat pe lângă Subprefect; iar transportul expediției se va urma prin vătășei; din cauză că Budgetul nu s-a confirmat încă, s-a suprimat aceste posturi, rămânând a se înființa îndată ce se va primi Budgetul, cînd se va comunica și acelui onor. oficiu numele persoanelor ce se vor orîndui³⁷.“

Primindu-se aprobarea bugetului, Comitetul permanent al jud. Ilfov a numit pe acești agenți și, prin adresa nr. 237 din februarie 1867, a comunicat direcției generale a telegrafelor și poștelor, următoarele :

„După găsirea cu cale a onor Consiliu general al acestui district, expeditorii poștali s-au suprimat de la 1-iu ianuarie, reînființându-se aceste posturi prin budgetul anului corent, sub numire de agenți comptabili comunali și expeditori poștali rurali, atașați la fiecare subprefectură, câte unul a 250 lei pe lună.

Aceste posturi, din cauza neprimirii bugetului districtului aprobat, nu s-au putut înființa decît de la 3 corent și comitetul a și numit persoanele de mai jos însă :

Dl. Malache Anghelescu la plasa Negoești
Dl. Ilie Anghelescu la plasa Dîmbovița
Dl. Dumitru Nicolescu la plasa Sabaru
Dl. Răducan Marinescu la plasa Mostiștea
Dl. Vasile Ionescu la plasa Snagovu.

Acești funcționari întrucît privește atribuțiunile poștale au să se conforme instrucțiunilor și regulamentelor ce li se vor da de către dv., iar ca agenți comunali vor fi sub imediată ascultare a d-lor subprefecți, care sînt răspunzători de această îndeplinire a datoriilor lor. Transportul expedițiilor între acea Onor. Direcțiune și subprefecturi se va efectua prin aduși vătășei ce se va pune, spre acest sfîrșit, la zilele ce sînt fixate de către D-nii Subprefecți în serviciul expeditorilor, rămînând a se îndeplini acestea prin curierii On. Direcții numai la plășile pe unde au trecut.

Am onoare dar a comunica și dv. acestea spre știință și regulă, binevoind a cunoaște că deodată cu aceasta am dat ordinele cuvenite, atît numiților funcționari, cît și D.d. Subprefecți a se conforma întocmai instrucțiunilor ce li se vor da de Dv., asupra exactității portului expediției și celorlalte atribuțiuni poștale³⁸.“

Dacă în județul Ilfov, în care s-a creat un regim excepțional, cu caracter poștal, serviciul poștal rural a funcționat satisfăcător, în restul țării, serviciul poștal efectuat prin personalul pur administrativ al subprefecturilor a funcționat atît de neregulat încît a determinat intervenția ministrului de interne Ștefan Golescu care a trimis prefectilor de județe circulara nr. 5965 din 31 august 1867, în care, printre altele, se prevedeau următoarele :

„Am primit nenumărate reclamații că scrisorile și ziarele adresate în comunele rurale merg foarte neregulat și sufăr întîrzieri mari, adeseori se pierd, astfel că se poate zice că corespondența pentru aceste localități nu există. Pînă se va lua dispoziții pentru înființarea unui serviciu regulat de poștă rurală, administrația poate împlini această lacună, pentru care s-au luat dispozițiile următoare :

Prefecturile și subprefecturile care sînt în vecinătate de biourourile poștale vor trimite pe un împuternicit la aceste biourouri, în zilele de poștă, ce se vor indica de șefii respectivi ai biourourilor poștale, ca să primească și să predea toată

³⁷ Arhivele Statului București, Fondul Dir. Gen. a poștelor, dosar nr. 20/1867, pag. 23.

³⁸ Ibidem, pag. 22 și 63.

corespondența pentru districtul sau plasa ce-l privește. Subprefecturile care nu sînt în vecinătate de biurouri poștale, să trimeată de două ori pe săptămînă, lunea și joia, un împuternicit la prefectură, care să primească și să predea toată corespondența pentru plasa respectivă.

Asemenea primăriile fiecăreia comună rurală să fie datoare a trimite la subprefectură, iarăși de două ori pe săptămînă, miercurea și sîmbăta, cite un vătășel călare care să primească și să predea corespondența pentru comunele lor.

În fiecare comună notarii primarilor vor primi și expedia prin vătășei, joia și duminica, corespondența în comunele lor. Vătășei din comunele rurale, pentru fiecare scrisoare predată la adresa sa are dreptul a primi de la adresant cite 3 parale în folosul lor, conform legii poștale.

Pentru a se scuti administrația poștală de a ține comptabilitatea comunelor rurale, ce nici nu s-ar putea face într-un mod regulat și pentru că purtarea corespondenței în comunele rurale se va face prin vătășei, care în mare parte nu pot garanta în cazuri de pierderi pentru obiecte de valoare, de aceia veți face a se anunța prin comune că poșta rurală nu primește decît ziare și scrisori simple (fără valoare, sau recomandate și retur recipisă), acestea însă francate, plătită prin timbre poștale, de care se vor găsi la toate biurourile în cantitatea necesară. Pentru scrisorile de valoare, gropuri, pachete și scrisori recomandate adresate în comunele rurale, acestea se vor ține la biurourile poștale care vor trimite avizuri adresanților prin poșta rurală spre a merge înșile sau împuterniciții lor în regulă a le primi.

Pentru că la început francarea scrisorilor nu se va face de toți, șefii birourilor poștale vor trimite avizuri adresanților și în cazul cînd vor primi scrisori nefrancate, însemnînd pe acele avizuri „D. are a primi o scrisoare nefrancată, să trimeată portul de par” și primind portul o va expedia la adresă, dacă nu va veni adresantul să o ia.

Veți da ordine severe ca scrisorile să nu se deschidă de nimeni sub osînda prevăzută de codul penal, cu închisoare pînă la un an, asemenea ziarul să nu se scoată de sub bandă și să se citească mai înainte de a le preda adresanților. Am auzit adesea că acest din urmă abuz este foarte răspîdit și vă trag atențiunea a pedepsi aspru pe cei ce comit asemenea fapte.

Ministru SS Ștefan Golescu.

Șeful secției SS Peride.

Avem a face, deci, cu o încercare de reorganizare a serviciului poștal rural, tot în cadrul strîmt administrativ consistînd, în esență, în două măsuri:

a) disciplinarea serviciului poștal prin stabilirea de zile fixe pentru transportul corespondenței de la subprefecturi la prefectură și de la comune la subprefecturi, ca și prin interzicerea violării secretului corespondenței;

b) restrîngerea transportului poștal spre și din comunele rurale numai la corespondența (scrisori, ziare), simplă și francată, cu excluderea scrisorilor recomandate, a celor de valoare, a gropurilor cum și a scrisorilor nefrancate, pentru care destinatarii trebuiau anunțați prin avize, trimise de oficiul poștal ultim, a se prezenta să le ridice, sau-pentru cele nefrancate-să trimită porto-ul datorat.

Măsura reținerii la ultimul oficiu poștal de Stat a scrisorilor recomandate, de valoare, sau nefrancate și anunțarea prin avize a destinatarilor, era cu totul nepractică și nu a dat rezultate. Din această cauză, după mai puțin de trei luni, direcția generală a poștelor s-a văzut nevoită să ia o altă măsură, mai drastică și anume să interzică primirea și expedierea scrisorilor nefrancate pentru mediul rural. În Monitorul oficial nr. 246 din 2 (14) noiembrie 1867, s-a publicat următorul anunț al direcției generale a telegrafelor și poștelor:

³⁹ În dosarul nr. 67/1867, Fondul prefectura județului Dolj, la Arhivele Statului Dolj și Monitorul oficial.

„Direcția este informată că, întrebuintarea avizelor pentru scrisorile ce se depun nefrancate pentru comunele rurale, nu este de nici un folos; prin urmare se anunță că pe viitor nu se va mai primi nici nu se vor expedia scrisori nefrancate pentru comunele rurale“. Francarea se va face prin lipire de timbre poștale“.

Deoarece publicul a continuat a trimite scrisori nefrancate către destinatari locuind în comune rurale, aceste scrisori, neexpediate la adresă, se strîngeau la oficiile poștale și, conform ordinelor date, se distrugneau periodic prin ardere, astfel cum rezultă din adresa nr. 1 din 2/14 februarie 1869 a casierului central București⁴⁰.

Încercarea de disciplinare și de organizare a serviciului de poștă rurală în cadrul administrativ, inițiată de ministrul de interne în anul 1867, nu a dat nici ea rezultate satisfăcătoare astfel încît, guvernele țării și-au format, cu timpul, convingerea necesității unei noi organizări, în cadrul poștal și pe bază de lege, a poștei rurale.

În privința ștampilelor poștale folosite de birourile de expediție poștală rurală de la subprefecturi, se pot spune următoarele: — dacă nu cunosc, în mod cert, ștampile datînd din 1862, s-au găsit destul de multe amprente ale ștampilelor din 1865—1866. Toate aceste ștampile au forma rotundă, cu două cercuri concentrice, între care se află inscripția de loc, inscripția de dată aflîndu-se în mijlocul cercului interior.

— În mod excepțional, ștampilele folosite de expedițiile poștale din plășile județului Mehedinți (care în partea inferioară aveau un mic ornament în formă de steluță) și ștampilele folosite de expedițiile poștale din plășile județului Iași (care, în partea inferioară, aveau un ornament în formă de agrafă bogată), nu indicau județul, ci numai denumirea plășii respective. Ștampilele poștale utilizate de toate birourile de expediție poștală din toate celelalte județe cuprindeau atît denumirea plășii cît și numele județului în care se găsea plasa respectivă.

— toate ștampilele indică data zilei și a lunii, pe două rînduri, cu cifre arabe. Ele nu indică anul, iar cifrele exprimînd ziua și luna sînt, în regulă generală, despărțite printr-o linioară, ca linia de fracție, dar uneori această linioară lipsește (ca de ex., la ștampila Pl. Negoești din dist. Ilfov, la ștampila Pl. Jiu de Susu din județul Dolj, etc.).

Ștampilele exprimînd denumirea atît a plășii cît și a județului prezintă mai multe deosebiri, precum următoarele:

— pentru marea majoritate a ștampilelor s-a preferat expresia district, prescurtat „DIST.“, ca de ex. „DIST. BUZEU“, „DIST. ILFOVU.“, etc. Numai pentru județul Dolj, ca și pentru județele Roman și Suceava⁴¹ s-au comandat și confecționat ștampile cu expresia județ.

Cele mai multe din ștampilele cu expresia „DISTRICT“ indicau denumirea plășii în cea inferioară, ca de ex.: „DIST. PRAHOVA, PL. CÂMPU“; „DIST. TELEORMAN, PL. TÎRGULUI.“; „DIST. DÎMBOVIȚA, PL. BOLINTIN.“. Dar ștampilele expedițiilor rurale ale plășilor din județele Putna, Buzeu și Ilfov purtau inscripții în care denumirile plășilor se aflau în partea superioară iar numele districtelor în partea inferioară, precum: „PLAS. VRANCEA, DIST. PUTNA.“; „PLAS. SARATA, DIST. BUZEU.“; „PL. NEGOEȘTI, DIST. ILFOVU.“, „PL. MOSTIȘTEA, DIST. ILFOVU“. După cum se vede din inscripțiile mai sus reproduse, cuvîntul „plasa“ era prescurtat diferențiat prin inscripțiile ștampilelor: la unele din ele s-a folosit „PL.“ iar la altele: „PLAS“.⁴²

⁴⁰ Cuprinsul acestei adrese era: „Conform Circularului ordin al Domnului Director General al Tel. și Poștelor din anu 1867, urmînd a se arde scrisorile pentru comunele rurale neexpediate în lunile Decembrie 1868 și Ianuarie 1869, conform Instrucțiunilor Poștale am onoare a vă ruga D-le Sefu să bine voiti a institui o comisie pentru a proceda la espusa operațiune. Casier Central ss S. Bădulescu. Pe această adresă s-a pus următoarea rezoluție: „Se va comunica D-lui Casier că comisiunea este compusă de d-sa, Diul off Mihay, și D-lui off. Drăgulănescu, cari vor proceda la arderea scrisorilor, păstrînd Lista nomenclativă în arhiva acestui oficiu“. (Arhivele Statului București, fondul Direcția Gen. a poștelor, dosar nr. 13/1869, p. 1).

⁴¹ Pentru ultimele două, v. „Tabelul R.“, de Ing. Kiriac Dragomir.

⁴² Plășile din partea de munte a județelor purtînd denumirea de „Plaiuri“, în ștampilele acestora se găsește cuvîntul „PLAIUL“, ca de ex. „PLAIUL SLĂNICU, DIST. BUZEU.“

Între inscripțiile din partea de sus și partea de jos a ștampilelor se aflau mici ornamente laterale, de cele mai multe ori, în formă de stelute. Cel mai frecvent, stelutele aveau 6 colțuri ca, de ex. la ștampilele: „DIST. BOTOȘANI. PL. COSULA“. „DIST. TELEORMAN. PL. MARGIN5“; „PL. SABARU. DIST. ILFOVU“; etc. Uneori, stelutele aveau 5 colțuri, ca de ex. la ștampila „DIST. OLTU. PL. SERBANESCI“.

Ștampilele cu inscripția județ, exprimat prescurtat „JUD.“ erau și ele în două variante: la cele din plășile județelor Roman și Suceava cuvântul prescurtat „JUD.“ se găsea în partea de jos a inscripției iar la ștampilele plășilor din Dolj, indicarea județului figura în partea superioară a inscripției, ca de ex. „JUD. DOL=JIU. PL. BALTA.“ Numele județului era inscripționat în cele două silabe separate, despărțite prin semnul =, adică „DOL = JIU“ existind unele variații după locul unde, era plasat acest semn: la mijlocul literelor (plasa JIUL DE SUS și plasa AMARADIA) ori la baza literelor (plasa BALTA). Ștampila plasei DUM-BRAVA are, la nivelul bazei ierelor, nu două linioare, ci două puncte.

Există variații și la ornamentele laterale, ștampilele plășilor AMARADIA și BALTA constind în stelute cu 8 raze iar ștampila plasei JIU DE SUS o stelută cu 5 colțuri.

În general tușul folosit era albastru, în diferite nuanțe, ori negru. Caracteristicile comune ale ștampilelor cu denumirea județului sau districtului și a plasei, mai sus descrise, numite uneori ștampile Librecht, ar putea fi considerate următoarele:

- ele nu indică numele localității în care funcționa biroul poștal rural;
- data lor nu indică niciodată anual;
- circumferința exterioară era formată dintr-o linie mai groasă ceva decît linia circumferinței interioare;
- dimensiunile ștampilelor erau mari, bineînțeles cu variații între ele, după cum se poate vedea în tabelul de mai jos (avînd caracter exemplificativ):

Diametrele, în mm. ale cercurilor		Județul sau districtul	Plasa
mare	mic		
27 1/2	16	Dolj	Balta
27	16 1/2	Dolj	Jiul de Sus
26 1/2	15	Dolj	Amaradia
26	15	Teleorman	Tîrgului
26	15	Teleorman	Margine
26	15	Ilfov	Mostiștea
26	14 1/2	Dimbovița	Bolintin
25 1/2	15	Oltu	Șerbănești
25 1/2	15	Ilfov	Dimbovița
25	15	Prahova	Câmpu
25	15	Ilfov	Sabaru
25	15	Ilfov	Negoești
24 1/2	16 1/2	Botoșani	Siret
24 1/2	15	Buzeu	Sărata.

SĂ NE VERIFICĂM CUNOȘTINȚELE FILATELICE

1. — Prima marcă poștală adezivă a fost emisă de Poșta engleză la ?
 - a. 5 septembrie 1842
 - b. 6 mai 1840
 - c. 5 iulie 1840
2. — Când a apărut prima emisiune de mărci poștale românești ?
 - a. 1859
 - b. 1857
 - c. 1858
3. — Din cele patru mărci poștale din emisiunea I-a „Cap de bour” care a avut cel mai mic tiraj ?
 - a. 27 parale
 - b. 54 parale
 - c. 81 parale
 - d. 108 parale
4. — Care a fost marca poștală din emisiunea „Cap de bour” cea mai mult folosită în serviciul poștal ?
 - a. 27 parale
 - b. 54 parale
 - c. 81 parale
 - d. 108 parale
5. — Când s-au contopit serviciile poștale din Moldova și Muntenia ?
 - a. 1 august 1862
 - b. 5 noiembrie 1859
 - c. 15 mai 1861
6. — Când apare în țara noastră prima emisiune de mărci poștale „Taxa de plată” ?
 - a. 1 mai 1881
 - b. 15 mai 1880
 - c. 1 iulie 1881
7. — Când au fost introduse în țara noastră cărțile poștale ?
 - a. 5 august 1870
 - b. 20 ianuarie 1872
 - c. 15 iunie 1873
8. — Când ia ființă în țara noastră serviciul poștal ambulant ?
 - a. 12 septembrie 1873
 - b. 28 martie 1875
 - c. 1 iulie 1869
9. — În ce an începe să folosească Poșta română ștampila grătar ?
 - a. 1852
 - b. 1863
 - c. 1856
10. — Taxele poștale devin unice pe întreg teritoriul României la ?
 - a. 1 mai 1862
 - b. 23 iulie 1860
 - c. 1 decembrie 1861
11. — Care este țara în care s-a introdus pentru prima oară taxa poștală — unică ?
 - a. Spania
 - b. Elveția
 - c. Anglia
12. — Când se încheie perioada prefilatelică în țara noastră ?
 - a. 1858
 - b. 1812
 - c. 1872
13. — În ce an apare prima emisiune de mărci poștale dedicată Jocurilor Olimpice moderne ?
 - a. 1896
 - b. 1892
 - c. 1900
14. — Prima expoziție de maximafilie din țara noastră a avut loc în București în anul ?
 - a. 1965
 - b. 1959
 - c. 1950

Răspunsurile la pagina 193

125 ani emisiunea „Cap de bour“

LEONARD PAȘCANU

Abordarea unui subiect care să rețină în centru atenției celebra emisiune „Cap de bour Moldova“ 1858 este deosebit de dificilă.

De-a lungul istoriei lor, din care evocăm astăzi 125 de ani de la apariție, aceste minunate briliante de hirtie au fascinat pe toți cei ce s-au dedicat frumosașelor preocupări filatelice.

Prezentul articol comemorativ, dorește, abordarea pretențiosului subiect dintr-un unghi mai puțin obișnuit, evitând repetarea datelor tehnice, legate de modul imprimării, tiraj, circulația scrisorilor, caracteristicile tiparului, probleme mult dezbătute cu competență în numeroase alte ocazii.

Cu prilejul acestei comemorări, dorim să aducem un bine meritat omagiu, tuturor înaintașilor care, prin efortul lor au contribuit la nașterea primelor mărci adevize din perimetrul balcanic.

Descoperirea multiplelor aspecte, legate de apariția mărcilor moldovene, a pasionat de-a lungul anilor, numeroși cercetători ai istoriei poștale românești, de remarcat fiind în special, activitatea și efortul deus de Ing. K. Dragomir cărui a datorăm importante precizări, în baza unor documente oficiale, cercetate în arhivele vremii.

Revenind pe firul istoriei în micuțul Principat moldovean al anului 1855, observăm eforturile depuse pentru redresarea economiei dezorganizată de războiul Crimeii.

Domnitorul Grigore Al. Ghica, revenit în țară după exilul vienez, încearcă să introducă unele măsuri progresiste printre care și impunerea colilor timbrate, idee ce va aduce importante beneficii vistieriei statului. În acest scop se hotărăște înființarea unei imprimerii de stat la Iași. Această decizie implica numeroase probleme de ordin tehnic, procurarea utilajelor necesare, stabilirea unui local adecvat, diverse măsuri organizatorice.

Pentru importanta misiune Domnitorul țării alege pe aga Sacchetti, persoană care dovedise pînă în acel moment remarcabile calități organizatorice.

Născut în Franța la 7 august 1804 Giuglio Sacchetti se stabilește în 1830 la Galați unde a fost atras de numeroasele tranzacții comerciale ce se efectuau în importantul port dunărean. Datorită calităților sale, Sacchetti va fi chemat la Iași, unde este numit profesor al copiilor Domnitorului Grigore Ghica. Este recompensat cu diverse onoruri printre care și titlurile boierești de aga și spătar.

La 15 septembrie 1855, acestui important personaj pentru istoria filateliei române, Guvernul Moldovei îi încredințează misiunea achiziționării din străinătate a utilajului necesar înființării imprimeriei statului.

Ajuns la Viena, Sacchetti comandă firmei Sigl 10 prese tipografice cumpără hirtia și cernelurile necesare procesului de imprimare. Următoarea etapă europeană va fi Parisul, unde plătește gravurului Joulles Bessagnet clișeele metalice pentru tipărirea timbrului domnesc.

La 25 Noiembrie 1856, Giuglio Sacchetti se reîntoarce în Moldova cu tot materialul achiziționat. În aceeași perioadă, Departamentul Lucrărilor Publice a închiriat casele negustorului Solomon Feigeles de

pe Ulița Mare a Iașului, în scopul instalării Atelierii Timbrului.

Munca de dotare a imprimeriei se încheie la 01 ianuarie 1857, când Administrația Timbrului își începe activitatea avînd ca director pe Giuglio Sacchetti. La 22 martie 1857 conducerea Atelierii Timbrului este preluată de Anghel Duka, a cărui semnătură o vom întîlni pe rapoartele de livrări a mărcilor „Cap de bour”. Celor 10 prese vieneze, aduse în țară de Sacchetti, li s-au afectat în noul local trei săli de lucru pentru a fi instalate. Aici meșterii tipografi vor tipări începînd cu 25 iunie 1858, cele 24064 mărci „Cap de bour” livrate în două tranșe: la 4 iulie și la 21 iulie.

Îndrăgostiților de marca românească le aducem azi aminte cine au fost meșterii care au lucrat la imprimare și au făcut să se nască primele mărci poștale românești; ei au fost Ilie Enescu, Dimitrie Gafencu, Kostake Florescu și Vasile Oprescu. Conducătorul tipografiei a fost, începînd cu 15 februarie 1856, Ștefan Poenaru. Acesta era unul din cei mai talentați meșteri tipografi ai vremii de numele lui legîndu-se nemijlocit imprimarea mărcilor „Cap de bour” în perioada 1858—1862.

Primii care au obținut privilegiul de a vinde mărcile nou introduse, au fost negustorii ieșeni Ioan Maugușu și George Hristofor. La 22 iulie 1858 cele dintîi 27 de scrisori francate cu mărci „Cap de bour” sînt expediate de oficiul poștal din Iași, nebănuindu-se atunci cîte patimi vor stîrni acele mici petice de hîrtie imprimate cu blazonul Principatului Moldovei.

Ultimul nume de care își leagă existența, printr-o întîmplare tragică mărcile „Cap de bour”, este acela al casierului central al poștei din Iași, stolnicul Nicolae Costin. Efectuarea unui control financiar, a dus la descoperirea multor nereguli în gestiunea casierului biroului poștal din Iași. La 31 ianuarie 1859 Ministrul finanțelor Gheorghe Balș, destituie pe Directorul poștelor, Vasile Grigoriu și pune sub anchetă pe stolnicul Costin. Dîndu-și seama de gravitatea situației, în noaptea de 3—4 februarie 1859, acesta se sinucide fiind găsit mort într-o trăsură de poștă în curtea instituției. Tot inventarul casierului sinucis, a fost sigilat de către organele de anchetă. Trei săptămîni mai tîrziu, revizuiindu-se inventarul sechestrat se încheie „Jurnalul de anchetă” din 23 februarie 1859. Din acest Jurnal aflat la arhivele statului, se poate vedea numărul mărcilor rămase neutilizate, care au fost returnate de oficiile moldovene la 31 octombrie 1858 data retragerii lor din circulație. Cu această ocazie s-au găsit în gestiunea Costin un număr de 12 308 mărci din cele patru valori: 3 342 de 108 Par, 1 307 de 81 Par, 5 244 de 54 Par, 2 325 de 27 Par. Soarta acestui stoc de mărci din prima emisiune Cap de bour, a preocupat toți cercetătorii istoriei poștale. Deși nu s-au descoperit documente certe, s-a ajuns la concluzia că întregul stoc de mărci din gestiunea stolnicului Costin a fost distrus ulterior.

Cu această ultimă întîmplare, istoria mărcilor „Cap de bour” se continuă datorită pasiunii de colecționare și cercetare a filateliștilor. Cei mai de seamă

colecționari din toate timpurile au căutat să includă în colecțiile lor prețioasele timbre. Dintre aceștia amintim pe Ferrari, Hind, Burrus, Caspary, Mateescu Sinaia, Cohen, Leon, Tomassini, F. Heimbüchler. Ultimul citat, colecționarul și cercetătorul Vest-german, a realizat numeroase studii și cercetări privind prima emisiune „Cap de bour“, cărora le-a întocmit cea mai completă cartotecă de inventar a mărcilor existente astăzi în circuitul filatelic.

Privind retrospectiv sîntem cuprinși de reală mîndrie, că marca care a văzut lumina zilei acum 125 de ani, în dulcele tîrg al Iașului străvechea capitală a Moldovei, prin raritatea și furtunoasa sa istorie s-a impus ca o certă valoare filatelică mondială.

Prin activitatea sa Poșta Română continuă acum bogatele tradiții, oglindind prin emisiunile sale istoria și înfăptuirile mărețe ale prezentului.

Încheind, îndrăznim să sugerăm, că s-ar cuveni poate, ca locul unde acum 125 de ani a funcționat prima tipografie de stat și a văzut lumina zilei prima marcă românească, să fie marcat printr-o placă comemorativă.

Bibliografie :

K. Dragomir — „Prima fabrică de timbre din România“.

*** Dosar D.P. 6977/1858, 1584/1859, 1040/1858
A. S. București. Catalogul mărcilor poștale românești 1974.

ALBUMUL MĂRCILOR POȘTALE ROMÂNEȘTI

Pentru filateliștii care colecționează mărcile poștale românești în album s-a pus în vânzare „SUPLIMENTUL ALBUMULUI MĂRCILOR POȘTALE ROMÂNEȘTI“, care cuprinde perioada anilor 1969—1973.

Suplimentul numără 76 de foi și este realizat pe foi de carton velin tip chamoix.

În completarea Albumului 1969—1973 vor apărea noi suplimente.

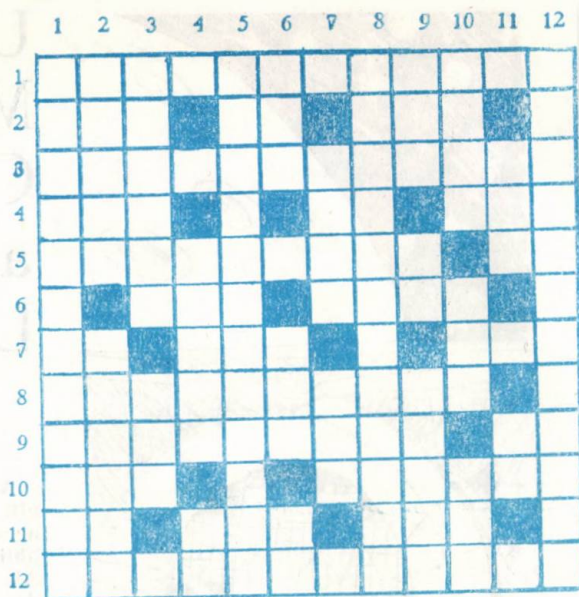

De la 1 octombrie a.c. magazinele și ghișeele filatelice primesc cereri pentru abonamente la emisiunile de mărci poștale românești, în serii complete, neuzate care vor apărea în perioada 01 ianuarie — 31 decembrie 1984.

Pentru abonamentele încheiate pînă la 31 decembrie 1983 abonaților li se dis-

tribuie toate emisiunile de mărci poștale românești — apariții 1984 — cu excepția celor a căror circulație este reglementată în mod special de D.G.P.Tc.

Abonamente filatelice se pot face și în cursul anului însă abonaților respectivi li se distribuie numai emisiunile de mărci poștale apărute după data încheierii abonamentului.

De-ale Școlii

ORIZONTAL : 1) Termină cu școala fără s-o absolve. 2) Corneliu..., scriitor român contemporan • Sfârșitul clasei! • Pseudonim al lui O. Goga. 3) Frază de chestionare la examen. 4) Struț din vremuri străvechi • Limitele unui restanțier! • Corp geometric. 5) Metodă pedagogică • Theodor Speranția, autor de cărți didactice (1856—1929). 6) Fiul lui Esop • Județul Iași avea 230 de astfel de așezări fără școală, pe timpul când M. Eminescu era revizor școlar aici. 7) Primii... pași în școală • Ustensilă indispensabilă școlarului • Pereche. 8) Adunare... matematică. 9) G. Coșbuc descrie într-o cunoscută poezie moartea Amalasundei, regina lor • Adrian Maniu, scriitor român (1891—1968). 10) Radio-televiziunea română (abr.) • Limba noastră. 11) Ion Adam, prozator român (1875—1911) • Fluviu în URSS • Trîntit... la examen (fig.). 12) Instituție de învățămînt.

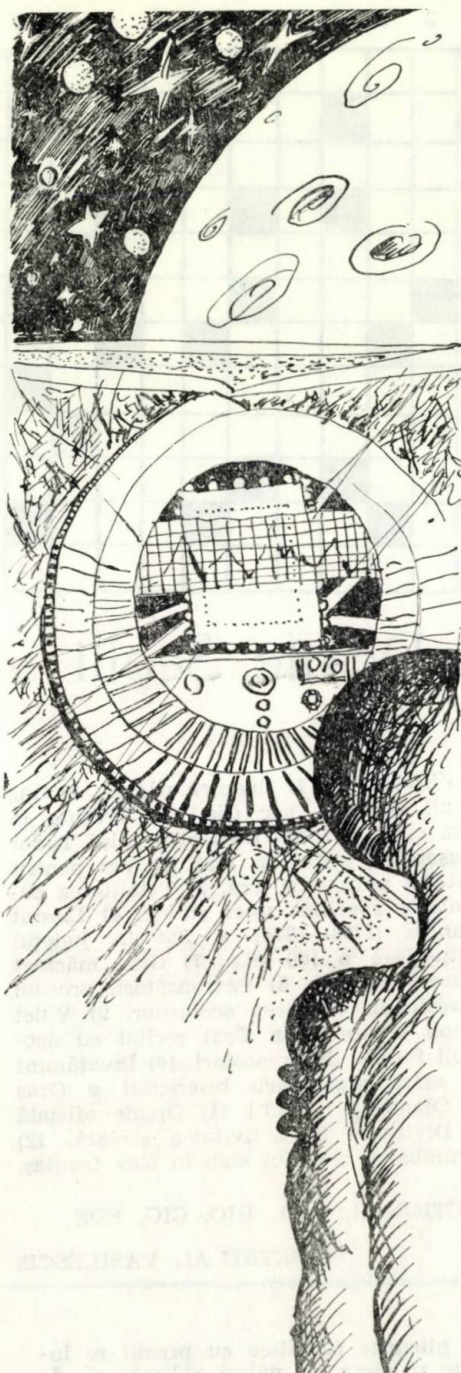
VERTICAL : 1) Examen selectiv. 2) Gaz, nobil • Cap... sec (fig.). 3) Trecute în altă clasă • Piesă de teatru a lui Tudor Mușatescu, scrisă în 1925. 4) Vas pentru bătutul untului • Eră. 5) Totalitatea cuvintelor specifice unei științe. 6) Literat francez (1798—1874) • Sat în județul Satu-Mare • 100 m.p. 7) Grîu măcinat mare • Silință. 8) Pătrunzători, precum dascălii în educarea școlarilor. 9) Vuiet (pop.) • Apret! • Text recitat cu deosebit farmec de preșcolari. 10) Învățămînt în afara organizării bisericești • Oraș în Olanda • Exact! 11) Opinie oficială • Diviziune în activitatea școlară. 12) Schimbarea elevului slab în elev fruntaș.

DICTIONAR : LIA, RIO, CIG, EDE.

PETRU AL. VASILESCU

Plicurile filatelice cu premii care se găsesc în vânzare la magazinele și ghișeele filatelice și la chioșcurile de desfăcere a presei au un conținut variat și atractiv.

În plicurile filatelice cu premii se introduc și piese cu valori ridicate ca de exemplu : mărci poștale din perioada clasică și postclasică și colite nedantelate emise în perioada 1974—1980.

Ultima Mare Coliță a Lumii

VICTOR NIȚA

Aidoma soției sale și-a colegilor săi, alți patru astronauți, și aidoma soțiilor acestora, Alt-498 (cifrele nu sînt, firește, obligatorii, dar ele indică faptul că Alt-498 este fiul lui Alt-497 care, la rîndul lui este fiul lui 496 etc.) se născuse pe o astronavă care în clipa de față se-ntorcea pe planeta mamă, pe Terra. Părinții lui, precum și părinții celorlalți astronauți, muriseră acum 25—30 de ani. Ei, supraviețuitorii, aveau pe-atunci între 25 și 30 de ani. Alt-498 era, deci, ca și colegii lui, un om ajuns la 55 de ani, un om în toată firea. În clipa în care preluaseră comanda astronavei, aceasta ajunsese la jumătatea drumului de-ntoarcere spre Terra, de unde plecase cu peste 60 de ani în urmă. „60 de ani parcurși cu viteza luminii! În tot acest timp, pe Terra, au trecut...” Nu mai apucă să-și termine calculul. Dinspre Compartimentul Misiunii se-auzea un semnal strident. Un sunet ascuțit și insuportabil. S-au îndreptat într-acolo toți membrii echipajului și, în mijlocul ușii care dădea spre Compartimentul Misiunii, încăperea care era, la urma urmelor, un fel de container ermetic, au putut urmări, pe un ecran, chipurile zîmbitoare ale părinților lor. Zîmbeau, parcă vinovați de o șotie, și le făceau semne cu mîna. Apoi fiecare părinte și-a strigat odrasla pe nume. Exclamații, chiote, strigăte de bucurie, ba chiar și lacrimi, mai ales la femei. Alt-497, tatăl, s-a desprins dintre ei și, adresîndu-se lui Alt-498, dar și celorlalți, le-a spus: „Peste aproximativ 2 ore veți intra în straturile atmosferice

superioare ale Pământului Veți duce la bun sfârșit o misiune care, acum 60 de ani lumină, era socotită a fi extrem de importantă. Despre această misiune voi nu știți absolut nimic. Ne-am gândit că n-ar fi rău să o cunoașteți cu o clipă mai devreme, până să aterizați. De ce-am plecat noi, părinții voștri, acum 60 de ani lumină, într-un îndepărtat punct al Galaxiei? Aceasta este întrebarea. Să-ncepem, deci, cu începutul. Ceea ce vedeți voi acum pe ecran este un uriaș cub de beton. Se numește Terra-Phil. Până să plecăm noi de pe Pământ, Terra-Phil era nu numai o clădire foarte veche, ci și foarte ciudată. Priviți-o! Un uriaș cub de beton cu latura de 243,56 centimetri fix. De ce aceste dimensiuni, nu știm. Mai mult de jumătate din acest cub era îngropată în sol. În ceea ce privește betonul, acesta fusese obținut printr-o tehnologie specială. Era un beton extradur, metalizat, menit să înfrunte timpul, adică temperaturi de câteva mii de grade și șocuri uriașe, inimaginabile. Drept urmare, deși vechi de aproape 15.000 de ani, construit, mai exact spus, cam prin anii 2400—2500, pereții săi sînt netezi și strălucitori, fără nici cea mai mică urmă de zgîrțitură. Ați putea fi tentați să credeți că marea ciudățenie a acestui cub constă în aceste calități, plus faptul că, după cum se vede, nu are nici uși, nici ferestre. Și totuși, cineva, odată și odată, a intrat în acest cub. Intrarea s-a făcut prin partea de sus a cubului. Am spus că s-a făcut, deci am folosit trecutul, întrucît acesta este adevărul curat, adică intrarea a fost blocată la cîțiva ani după ce construcția a fost încheiată. Deși intrarea a fost definitiv blocată, acolo, în interiorul cubului se desfășura în continuare un anume fel de viață. Deci, adevărata ciudățenie a cubului era tocmai viața, mai exact spus, activitatea aceea care era urmărită la început cu o deosebită atenție, apoi din ce în ce mai rar, de aproape toți locuitorii de pe Terra, sau de pe planetele unde Omul ajunsese de-a lungul celor câteva mii de ani de cînd declansase cucerirea Cosmosului. Era suficient să formezi o comandă prin Centrala Lasser-Phone și, pe ecranul uzual cu care erau dotate toate locuințele Omului, era transmisă o emisiune filatelică specială. Da, în Terra-Phil erau adunate absolut toate timbrele editate în luna și zbuclumata istorie a Pământului. În ceea ce privește noțiunea de timbru, ea este foarte greu de definit. O putem întîlni doar în dicționarele anilor 2000—2500, cînd filatelia, o altă noțiune despre care

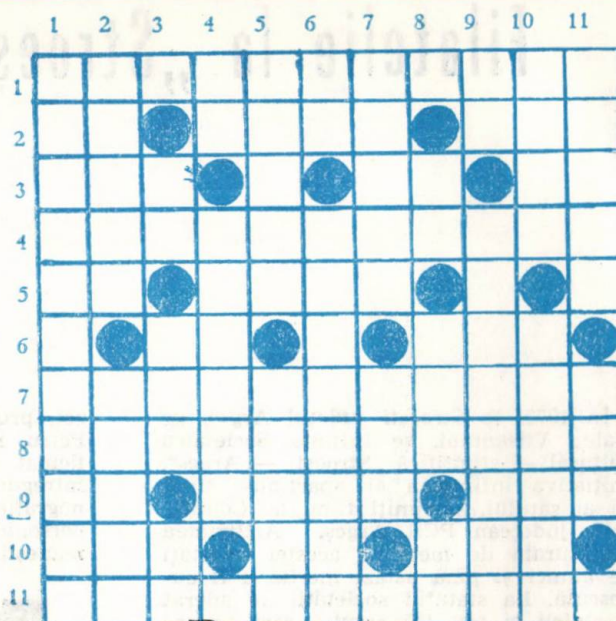
nu știm mare lucru, adică un fel de pasiune, un hobby, de a alcătui colecții personale de timbre, se răspîndise ca o molimă. O molimă binefăcătoare, desigur, întrucît timbrele, niște petițe de hîrtie, ilustrau într-un fel aparte, artistic și informațional, toată istoria Pământului. A cunoaște povestea în amănunt a fiecărui timbru, dar mai ales a avea la dispoziție și un text complet privind desenul aflat pe timbru, însemna a parcurge, pe îndelete, legendele străvechiului nostru Pământ. Cu cît erau mai vechi și cu cît erau mai rare, sau cu cît se refereau la un moment mai important din viața Pământului, cu atît erau mai căutate. Se ajunsese, în ultima perioadă, la un adevărat fanatism privind colecționarea timbrelor. Dar care a fost cu adevărat scopul practic al acestor timbre, nu se mai știe. Zice-se că, la un moment dat, erau extrem de necesare în relațiile dintre oameni, că jucau un rol asemănător banilor, cu care se făceau, după cum spun dicționarele, schimburile comerciale. În orice caz, deși ieșiseră din uz cam prin anii 2100—2200, colecționarea timbrelor, adică filatelia, a rămas multă vreme una din marile pasiuni ale oamenilor. Cu precădere erau căutate coliele, un fel de timbre mai mari, anume făcute pentru colecții. Erau admirate coliele muzicale și, mai tirziu, cele video. Ultima mare colită editată a fost cea dedicată Primei Zile de Pace Totală pe Pământ, o colită la al cărei proiect au lucrat 500 de specialiști timp de 10 ani. Mi-a fost dat să văd doar un exemplar de probă din această colită. Pe fundalul unei muzici celeste, a IX-a simfonie de Beethoven, cea care-n final conține și Marele Imn al Pământului, se reproducea prin imagini extrem de sugestive și bine alese întreaga istorie a Pământului. I s-a spus Ultima Mare Colită a Lumii și, totodată, a mai fost numită și Viața Pământului. Este, cu adevărat, chiar și azi, la 15.000 de ani de la editarea ei, o minune a tehnicii și o veritabilă operă de artă. Ar fi fost o uriașă durere pentru noi, fiii Pământului, să fi pierdut pentru totdeauna această colită. Dar să nu amestecăm timpurile, adică să nu divulgăm ceea ce s-a întîmplat. Să revenim la Terra-Phil. Editarea colitei Viața Pământului a coincis cu hotărîrea de-a se construi Terra-Phil care să o adăpostească. Terra-Phil urma să adăpostească, totodată, și colecțiile integrale ale tuturor timbrelor din lume. Se puneă astfel capăt nejustificatele eforturi pe care oamenii le făceau pentru a intra în posesia unor rarități filatelice.

În același timp, prin serviciile sale, Terra-Phil a realizat și o egalizare a oamenilor față de filatelie, în sensul că a anulat anumite manifestări de orgoliu, manifestări împotriva cărora, acum 15 000 de ani s-a pornit marea bătaie prin acel celebru Cod Uman General, după care, cum bine știți, ne conducem și astăzi. Deci Marea Coliță a Lumii, numită și Viața Pământului, precum și construirea cubului Terra-Phil au, dintr-un anume punct de vedere, o uriașă semnificație pentru întregul Pământ. Desigur, ar mai fi multe, foarte multe alte lucruri de spus, dar deocamdată, precizând doar faptul că Marea Coliță a Lumii a fost editată într-un singur exemplar, precum și faptul că, în timpul editării, un filatelist fanatic a reușit să sustragă un exemplar de probă pe care l-a dus, spuneau legendele, într-o îndepărtată și necunoscută planetă, să revenim la ceea ce spuneam că reprezenta adevărata ciudătenie a cubului Terra-Phil. Deci, acum aproximativ 15 000 de ani, intrarea în Terra-Phil fusese definitiv blocată. Dar viața, acolo, înăuntru, curgea mai departe. Un fel de viață, desigur, intrucit activitatea, legătura cu lumea, cu filatelistii, a fost încredințată unor instalații speciale de-a căror bună funcționare răspundeau câțiva roboți anume construiți în acest scop. Grație instalațiilor și roboților Terra-Phil era un cub fermecat, un fel de cub magic ale cărui frumuseți și taine erau scotocite, ca să zicem așa, prin câteva sute de mii de comenzi zilnice. Apoi, încetul cu încetul, numărul comenzilor a scăzut. Datorită scăderii numărului de comenzi, cum au apreciat unii, sau datorită unei ciudate reacții apărute în comportamentul unora dintre roboți, cum spuneau alții, comportament care, au descoperit unii, ar fi fost proiectat tocmai de acel fanatic filatelist care a sustras acel exemplar de probă din Viața Pământului, sau datorită altor și altor cauze, care mai de care mai năstrușnică, într-o anume zi, deci, Terra-Phil n-a mai răspuns la comenzile Centralei Lasser-Phone. Firește, lumea, extrem de susceptibilă, ca întotdeauna, s-a alertat. Iar în clipa în care s-a constatat că Terra-Phil fusese distrusă, în interiorul ei, de acei roboți, alerta s-a transformat într-o consternare de nedescris. Nimeni, dar absolut nimeni, nici măcar oamenii care în viața lor nu au ziseră de cuvântul filatelie, ca să nu mai vorbim de cuvântul timbru, n-a vrut să accepte ideea că Pământul a suferit o grea pierdere. Cît despre Marea Coliță a Lumii, despre Viața Pământului, despre care

doar câțiva specialiști mai știau cîte ceva, ea, colița, a devenit vedetea întregului Pământ, obsesia întregului Pământ. Lumea voia, cu orice preț, să se reintre în posesia Vieții Pământului. Și-n clipa aceea s-a hotărît declanșarea unor cercetări amănunțite. S-a ajuns la concluzia că, într-adevăr, acum 15 000 de ani, a existat un om care a sustras o probă a coliței, o probă pe care ar fi depozitat-o pe o planetă necunoscută și, firește, foarte îndepărtată. Între expedițiile care au plecat să caute acul în carul cu fin, cum spunea un vechi proverb pămîntean, am plecat și noi. Numai că noi am plecat într-o direcție precisă. Astronava noastră, fiul meu, se-ntoarce avînd la bord Marea Coliță a Lumii, Viața Pământului. Nu, n-a fost vorba, cum s-ar putea să crezi, de un simplu noroc. Cel care acum 15 000 de ani a sustras acea coliță, era — cine crezi tu că era? — chiar străbunicul meu și al tău, adică Alt-1. Informația cu privire la acest ciudat personaj am găsit-o într-unul din caietele cu jurnalul de zi al străbunicii noastre, soția lui Alt-1. Singurul lucru asupra căruia nu m-am lămurit și pe care ți-l las ție să-l deslegi ar fi următorul: am reparat, oare, noi, gestul străbunicului nostru, acel fanatic filatelist, sau, dimpotrivă, i-am redat Pământului, prin el, care a fost prevăzător, această adevărată minune a tehnicii, această veritabilă operă de artă care este Viața Pământului?! Fiul meu, dragul meu, cam asta e totul. Rămii cu bine și, din partea noastră, a părinților tăi, sărută Pământul“.

Pînă la aterizare mai erau 70 de minute. Pe ecran, în locul lui Alt-497 a apărut, în toată splendoarea ei, Ultima Mare Coliță a Lumii, Viața Pământului. Expusă unui fascicol special de raze, colița a început să emane, pe fundalul simfoniei a IX-a de Beethoven, mii și mii de imagini, de la începutul începuturilor vieții omului și pînă în Prima zi de Pace totală a Pământului. Și-n clipa în care au început să răsună cunoscutele acorduri ale Marelui Imn al Pământului, ochii tuturor erau scăldați în lacrimi. Învingătorii plîngeau...

Copii și Părinții

ORIZONTAL: 1) Loc de naștere. 2) Ene! • descrie • Odraslă (Banat, Trans.). 3) Pseudonimul lui Mihai Gafița, critic și istoric literar român (1923—1977) • Începutul vieții! • Poftim! 4) Trăsături caracteristice înăscute. 5) Oare? (inv.) • Însenina fruntea lui Eminescu, în copilărie („Trecut-au anii...”) (sing.). 6) Alifie (pop.) • Fiu, la maurii spanioli. 7) Copil neascultător. 8) Spre moștenirea copiilor. 9) Acar! • Cel mai înalt vulcan activ al Europei (3330 m) • Fiul lui Heracles și al Deiamirei (mit.). 10) Pseudonimul lui Anton C. Bacalbașa, scriitor român (1865—1899) • Ziditorul lumii la vechii egipteni • Fecior (pop.). 11) Factor în formarea personalității copiilor.

VERTICAL: 1) Schimbătoare, cu fiecare generație. 2) Fiul lui Poseidon și al zeiței Geeia (mit.) • Copil mărginit. 3) Simion Marcovici (1802—1877), profesor al Colegiului „Sf. Sava” din București • Localitate în Franța (Cher.) • Ba. 4) Emil Racoviță, biolog român (1868—1947) • În fața copiilor pedepsiți. 5) Jalon • Clasa de sfârșit al primului ciclu școlar. 6) Sfârșit de rind! • Împăcat. 7) Binișor (fam.) • Fratele mai mare. 8) Glod • Mesager genetic (abr. med.) • În fond! 9) Treptele vârstei (sing.) • Fiu al țării celor 22 de cantoane. 10) Porție • Copilă... bine crescută (fig.). 11) Vîrstă • Localitate în Norvegia (Nordland).

DICTIONAR: AVI, ILO.

Filatelie la „Stroești - Argeș“

Nicolae P. Leonăchescu

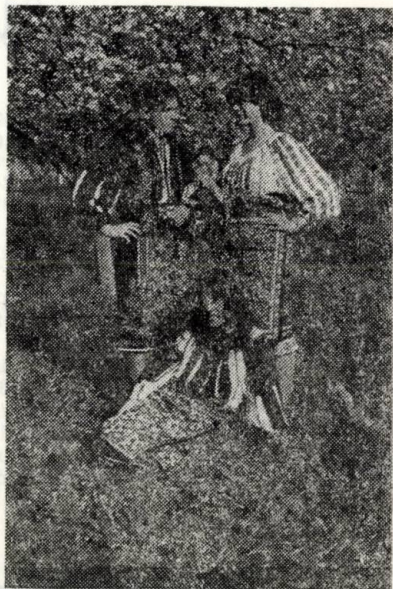
În 1972, la Stroești județul Argeș, pe Valea Vilsanului, se înființează Societatea cultural — științifică „Stroești — Argeș“. Inițiativa înființării ei aparținuse unor fii ai satului, sprijiniți fiind de Comitetul județean PCR Argeș. Activitatea desfășurată de membrii acestei societăți de atunci și pînă astăzi merită a fi cunoscută. La statutul societății au aderat localnicii și toți fiii satului care trăiesc și lucrează în alte localități, uniți în gîndul și efortul nobil de a contribui la ridicarea vieții materiale și spirituale a Stroeștilor.

În fiecare an, în ultima duminică a lunii iulie, societatea a organizat sesiuni științifice pe teme care privesc viața satului. La cele 12 sesiuni organizate pînă acum, au fost prezentate 140 referate și comunicări care, într-un fel sau altul, s-au raportat și la Stroești. Cercetările de istorie locală și socială declanșate de această societate au evidențiat stabilitatea demografică a obștii stroeștene și lupta ei pentru dreptul istoric ce-l are asupra pămîntului, conservarea unor valori etnografice autentice, contribuția la dezvoltarea culturii și științei românești etc., aspecte pe care societatea s-a străduit să le popularizeze.

Impresionează faptul că încet, încet, se creiază o literatură științifică referitoare la Stroești (două volume de documente, o carte de folclor poetic, studii publicate în revistele centrale, articole apărute în presă, comunicări prezentate la simpozioane și sesiuni de nivel republican etc.).

Pe linia popularizării valorilor satului Stroești se înscriu și acțiunile din domeniul filateliei. În ultimii doi ani, cu ocazia sesiunilor științifice, au fost prezentate în sat expoziții filatelice, organizate de Filiala Argeș a A.F.R. Expozanții: Pavalache E. Victor, Ichim Fila-

ret, prof. Gheorghiu Marius și Mihailov Petru, membri ai acestei filiale, au participat cu mărci poștale, maximafile și întreguri poștale grupate pe teme: etnografie, flori rare, oameni de știință, personalități argeșene și construcții românești.

Atît în 1982 cît și în 1983, au fost scoase ștampile cu dată fixă, flame filatelice publicitare, cu care s-a obliterat corespondența plecată din Stroești în timpul celor două sesiuni. Tema acestor ștampile este pacea lumii, ideal pentru care militează și societatea stroeșteană.

Interesul filateliștilor pentru valorile satului Stroești a fost stîrnit prin tipărirea în 1981 a unui set de 6 întreguri

poștale (Cod 113 — 118/81). Marca fixă de 55 bani este inspirată de insigna societății. Deasupra ilustrației fiecărui plic este înscris textul: A 10-A SESIUNE ȘTIINȚIFICĂ DE VARĂ A SOCIETĂȚII CULTURAL — ȘTIINȚIFICE „STROEȘTI — ARGEȘ”. Sub fiecare ilustrație este scrisă localitatea STROEȘTI — ARGEȘ și următoarele legende:

— Tinăra în costum popular (Cod 113/81);

— Casă țărănească (Cod 114/81 — Casa Codinescu și Deaconu);

— Căminul cultural și sediul Societății cultural — științifice (Cod 115/81);

— Casă din Stroiești (Cod 116/81 — case Stroian și Sandu);

— Peisaj contemporan (Cod 117/81 — Car cu fin);

— Tinere fete în costume populare (Cod 118/81).

Faptul că marca fixă are înscrisă localitatea STROEȘTI — ARGEȘ și același text apare deasupra și dedesubtul fiecărei ilustrații, constituie o particularitate filatelice. Flamele publicitare conțin același text, ceea ce conferă pieselor obliterare un plus de interes.

În 1983 a fost tipărit un al doilea set format din 3 întreguri poștale (Cod 145 — 147/83). S-a folosit aceeași marcă fixă, de 2 lei, dar deasupra fiecărei ilustrații

apare un text ușor modificat: A 12-A SESIUNE ȘTIINȚIFICĂ DE VARĂ A SOCIETĂȚII CULTURAL — ȘTIINȚIFICE „STROEȘTI — ARGEȘ”. Sub fiecare ilustrație este scris: STROEȘTI — ARGEȘ și legende:

— Casă din prima jumătate a secolului al XIX-lea (Cod 145/83 — Casa Năndrașu);

— Arhitectură modernă (Cod 146/83 — Casa Bucleș);

— Tinăra în costum popular (Cod 147/83).

Tematicile acestor plicuri polichrome sînt: Transporturi (Cod 117/81) și Etnografie (113 — 116/81 și 145 — 147/83) dar pot fi încadrate și în Construcții (Cod 114 — 116/81 și 145 — 146/83).

Societatea cultural — științifică „Stroești — Argeș” a inițiat și tipărirea unor cărți poștale ilustrate, fără marcă fixă. S-au tipărit trei asemenea ilustrate prin Editura Meridiane.

Iată cum, Societatea cultural — științifică „Stroești — Argeș” a încercat să atragă atenția asupra valorilor și frumuseților satului românesc. Acțiunea ei reprezintă expresia unei datorii istorice, pentru că dacă sîntem azi, aici, într-o țară liberă și în plin progres, datorăm enorm de mult obștii țărănești, dacă nu chiar totul.

Povestea unui plic circulat

LEONARD PAȘCANU

Berlin 20 februarie 1930. Vestita casă de licitații HEINRICH KÖHLER organizează o nouă vînzare oferind celebre rarități filatelice din toată lumea.

Sînt prezentate cîteva mii de piese filatelice împărțite în loturi cuprinzînd 42 de țări din patru continente.

Lotul de mărci românești este deschis de o piesă excepțională, calificată de licitator cu observația: „Tres brau, quatre marge, sur lettre”. Despre ce este vorba?

La nr. 1906 din catalogul de licitație întîlnim

fotocopia și descrierea unui plic francat cu o marcă de 27 Parale tăiată pătrat și obliterată BAKEU-MOLDOVA, tuș albăstru. Plicul este adresat domnișoarei Zamfirița la PIATRA. Ștampila BAKEU-MOLDOVA este aplicată de două ori, o dată pe plic iar a doua oară anulează marca (fig. 1).

Prețul de pornire a licitației pentru marca nr. 1. Moldova pe plic, era de 35 000 FF, plicul clasîndu-se pe locul trei în privința prețului de plecare, din cîteva mii de

rarități filatelice oferite spre vînzare în cadrul licitației.

București 15 noiembrie 1958 — locul și data comemorării, cu mult fast, a Centenarului primelor mărci poștale românești, eveniment și manifestări de neuitat pentru filateliștii care au fost martori, tărîm de vis al generațiilor care s-au născut prea tîrziu pentru a putea fi prezenți.

Ca un ecou al acestor grandioase manifestări filatelice, în anul 1962 vede lumina tiparului o documentată lucrare intitulată

„Primele mărci postale românești 1858—1865”, — autor VAL. TEBEICA. Citind cu pasiune documentul studiu avem totuși și o surpriză.

Plicul licitat în 1930, francat cu 27 PAR. Cap de bour, apare comentat și analizat de autorul lucrării la pag. 87, care îl ca-

lifică în final drept un fals. Ca argumente susțin această concluzie ?

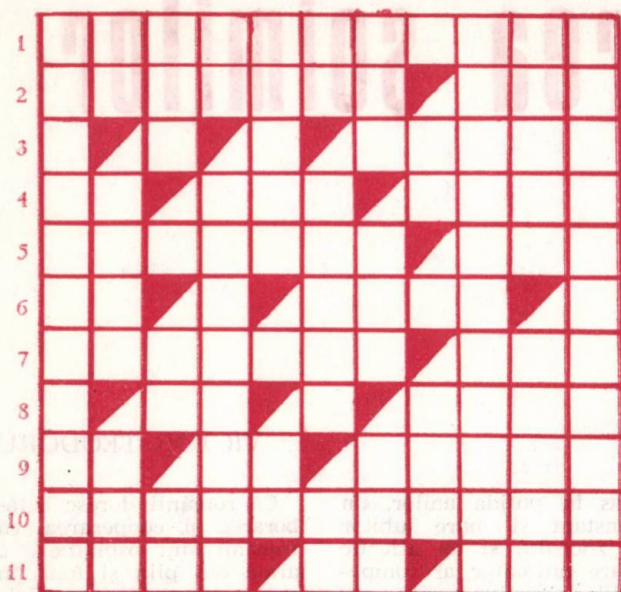
a) data ștampilei este citată de autor fiind și deoarece se cunoștea cert pe bază de documente că oficiul din BACĂU a primit și francat scrisori cu mărci din prima emi-

siune la 4 august 1858, reiese că data ștampilei plicului infirmă documentele de arhivă.

b) marca de 27 PAR. Cap de bour este tăiată pătrat față de majoritatea mărcilor obliterate BAKEU, care se întâlnesc tăiate rotund.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

Motive Agârbicene

ORIZONTAL : 1) Roman al lui I. Agârbiceanu apărut în 1914. 2) „Slăbiciunea părintelui...”, povestire de I. Agârbiceanu scrisă în 1931 • Fiul lui Esop. 3) Constantin..., scriitor român (1812—1876) ce traduce poemul Mazeppa de Byron. 4) Radu Stanca, poet și dramaturg român (1920—1962) • Dumneata (abr. uz.) • ...Bart, pseudonim al prozatorului român Eugeniu P. Botez (1874—1933). 5) „Doi...”, povestire a lui I. Agârbiceanu comparabilă ca atmosferă cu literatura cehoviană • Fiu... berber. 6) Ioanid Romanescu, poet român contemporan (n. 1937) • Plată în natură. 7) Schiță de I. Agârbiceanu, scrisă în 1932, ce surprinde escrocarea unei familii de intelectuali șomeri • ...Florea, personaj din romanul „Legea trupului” de I. Agârbiceanu. 8) Eugen Uricăru, prozator român contemporan • Marie-... Desmarest, autoare a romanului „Torente”. 9) Inceputurile lui Agârbiceanu • „Solia de... miazăzi”, povestire de I. Agârbiceanu scrisă în 1927 • I. Agârbiceanu privit prin prisma operei sale. 10) Insatisfacțiile față de pozițiile sociale deținute, ce nasc conflictele în romanul „Arhanghelii” de I. Agârbiceanu. 11) „Umbra... om”, povestire de I. Agârbiceanu scrisă în 1923 • Vechi oraș în Mesopotamia • Pseudonim al scriitorului român Caion (Const. A. Ionescu) (1882—1918).

DICTIONAR : ENN, AIT, HIG, HEN, IIA, AUM.

VERTICAL : 1) Meritos prozator realist, ce „prefătează” prin opera sa apariția seriei marilor romane contemporane (Ion, 1882—1962). 2) Radu Rosetti, istoric și prozator român (1853—1926) • „Simbătă...”, povestire a lui I. Agârbiceanu scrisă în 1934 • Spicul ce caracterizează opera lui I. Agârbiceanu. 3) Pseudonim al publicistului român Horia Igiroșanu (1895—1960) • „...drumuri”, schiță de I. Agârbiceanu scrisă în 1930 • Mihai Ungheanu, critic literar contemporan (n. 1939). 4) Artur Gorovei, poet, prozator și folclorist român (1864—1951) • „Ochiul...”, povestire de I. Agârbiceanu scrisă în 1929. 5) Timpul cît și-a găsit adăpost soldatul în casa unde slujea Ilinca, într-una din povestirile lui I. Agârbiceanu (pl.) • Aladár Laszlóffy, scriitor maghiar din România. 6) George Ranetti, gazetar român (1877—1928) • „Urmările unui...”, povestire a lui I. Agârbiceanu scrisă în 1933 • Tiberiu Utan, poet român contemporan (n. 1930). 7) Unu, la greci • Riu în URSS (RSFS Rusă) • Motiv de conflict în „Arhanghelii”, roman de I. Agârbiceanu. 8) Eugen Jebeleanu, scriitor român contemporan (n. 1911) • Om, în textele vedice. 9) Roman al lui I. Agârbiceanu, apărut în 1927 (2 cuv.). 10) A îndrăci • A stima. 11) Culegere de nuvele publicată de I. Agârbiceanu în 1910 (2 cuv.).

PETRU AL. VASILESCU

Întrecerea șoimilor

VICTOR TEODORU

Ghimnav-Brașov 12 septembrie 1983, ora 15 și 22 de minute. Primul avion din cele înscrise în Raliul Aerian al Europei își reduce motoarele și plutește lin spre teul ce marchează punctul de aterizare. Arbitrii și personalul auxiliar jalonează culoarul pe care trebuie să se înscrie, în traiectoria sa, micul aparat. Roțile ating pământul și bimotorul rulează încet spre locul de parcare unde este dirijat de mașina pe care un girofar scripește intermitent, făcând parcă cu ochiul celor ce sint martori la acest moment.

Motoarele s-au oprit și primul care coboară este un bărbat înalt. În pofida anilor și a părului grizonat zîmbește tinerește și se mișcă cu ușurință. Este Iosef Gaisbacher, vicepreședintele Federației Aeronautice Internaționale, înțîmpinat cu multă prietenie. Tot ceea ce urmează arată că oaspetele nu este pentru prima dată în România.

De fapt amănuntul acesta este marcat și de reporterul Televiziunii Române care solicitînd cîteva cuvinte fostului aviator, ră-

mas în pofida anilor, un constant și mare iubitor al zborului și tot atît de mare animator al competițiilor sportive aeriene recunoaște cu plăcere nedisimulată că a mai fost în țara noastră dar mărturisește cu bucurie că este pentru prima dată la Brașov. În continuare Iosef Gaisbacher spune, privind cînd la ziarist cînd la aparatul de filmat care immortalizează momentul:

„Raliul Aviatic European a fost organizat de către Federația Aeronautică Internațională în ultimii douăzeci de ani de unsprezece ori. De șase ori am avut onoarea și plăcerea să stabilesc traseele acestei întreceri și am fost fericit să includ în raliu și rute românești. România ne-a entuziasmat întotdeauna prin dorința sa de colaborare și cooperare. Românii sint ospitalieri, iubesc zborul, au o bogată tradiție în acest domeniu și mi-am dat seama că sintem bineveniți oricînd în țara dumneavoastră. De aceea am inclus cu mare satisfacție etape de zbor și în România, raliul ce se desfășoară în prezent demonstrînd cu prisosință acest adevăr.”

Că românii doresc colaborarea și cooperarea, că românii sint ospitalieri, o arată din plin și felul în care s-au pregătit gazdele pentru a primi pe aviatorii care participă la întrecerea aviatică devenită tradițională. Aerodromul aeroclubului sportiv „Mircea Zorileanu” de la Ghimbav-Brașov este îmbrăcat în haină de sărbătoare. Totul este curat, totul este ordonat, totul este aranjat. Ușile mari ale hangarului sint larg deschise iar în spațiul acoperit avioanele de școală și antrenament sint aliniate regulamentar. În dreapta, pe spațiul verde al terenului au fost aduse cîteva aparate de școală, antrenament și utilitare, creația de „ultimă oră” a industriei noastre constructoare de aparate de zbor pentru a fi prezentate oaspeților de peste hotare — expoziția în aer liber organizată de Centrul Național Aeronautic. În fața clădirii principale a aeroclubului, pe două catarge, au fost înălțate drapelurile Federației Aeronautice Internaționale și Aeroclubului Central Român, iar la cîțiva zeci de metri mai departe stîndarele statelor participante

la raliu: Austria, Elveția, Franța, Republica Federală Germania, Jugoslavia, Luxemburg, Marea Britanie și România. În adierea dimineții de septembrie, steagurile multicolore se unduiesc în falduri largi, generoase.

Încă din primele ore ale zilei au venit zeci și zeci de tineri, elevi ai școlii Întreprinderii de Avioane Brașov, sportivi și părinții acestora, locuitori ai urbei de la poalele Tîmpei.

Primul avion trebuia, conform programului să sosească în jurul orei unsprezece dar s-a anunțat că la Budapesta și imediat după capitala ungară, spațiul aerian este tulburat de fronturi de furtună. Fiecare din noi trăgea nădejdea ca în cel mai scurt timp vremea bună să reîntre în drepturi, iar cele șaptezeci de echipaje să poată decola în direcția Brașov.

În timpul rămas, ca să spunem așa „liber“ pînă la sosirea primului avion înscris în competiție, am stat de vorbă cu Dan Cișmaș Teodor, aviator încercat, cu multe ore de zbor la activ și de o bună bucată de vreme comandantul aeroclubului „Mircea Zorileanu“ de la Ghimbav.

— Dacă raliul este prima mare manifestare găzduită de noi? — a răspuns el, repetînd întrebarea noastră. Nu! Fiindcă aeroclubul brașovean va împlini la anul o jumătate de secol de cînd ființează și în acest răstimp au avut loc multe alte acțiuni de prestigiu. Cît privește numărul concurenților și al avioanelor pe care le vom găzdui, știu că sînt peste două sute de participanți și șaptezeci de aparate. Cînd vor ateriza la Brașov vom ști de fapt cu exactitate cîți au mai rămas în raliu din cei care

s-au înscris și au plecat de la Graz. Cît privește traseul, el este împărțit în șapte etape, străbătînd Austria, Ungaria, România, Jugoslavia și Italia. Lungimea — aproape două mii cinci sute de kilometri din care aproximativ o mie pe teritoriul țării noastre.

— Și care-i obligația concurenților pe traseu?

— Să survoleze la ora fixată diferite zone, identificînd anumite repere...

— Adică?

— Lîngă Arad, monumentul de la Păuliș ridicat în memoria ostașilor români căzuți la datorie, în toamna fierbinte a anului 1944, apoi cetatea Șoimuș de lîngă Lipova, cetatea Deva, panourile așezate pe aerodromul de la Deva și Ocna Sibiului, să survoleze localitățile Hălmeag, Dumbrăvița și Codlea. Cam atît în legătură cu traseul. În rest, noi amănunte, odată cu sosirea participanților...

Și după cum am amintit chiar de la început, primul avion care-i aducea pe organizatori a aterizat după ora cincisprezece, cu o întîrziere de mai bine de patru ore, cauzată de starea vremii. În turnul de control și de dirijare al traficului aerian, dialogul sol-aer era continuu, piloții cerînd o sumedenie de date în legătură cu direcția vîntului ca și direcția de aterizare, temperatura aerului sau recunoașterea unor repere.

Avionul românesc — un B.N.2 — produs al Întreprinderii de Avioane București a aterizat la Ghimbav spre orele șaisprezece și douăzeci de minute. După alinierea lui la locul de parcare, din aeronavă au coborît Ion Constantin — pilot, comandant de bord, Nicolae Conțu — comandant de echipaj și

Nicolae Dimovici — navigator. Sînt mulți cei care fac cerc în jurul piloților noștri și întrebările cîră: „Cum a fost zborul?“, „Este adevărat că furtuna a fost puternică?“, „Cîți au abandonat?“, „Cei trei se străduiesc să răspundă întrebărilor cît mai complet, în cuvinte cît mai puține, fiindcă au și ei, ca toți concurenții, dreptul la o odihnă binemeritată. „Da, am străbătut două fronturi de furtună, unul imediat după decolarea de la Graz, iar altul survolînd teritoriul unguresc. Dacă a fost greu? Destul! Uneori a trebuit să zburăm în nori, deci fără vizibilitate. Da, am trecut peste toate reperele stabilite, am marcat locurile pe hartă precum și ora de zbor. Cît privește abandonurile n-am putea spune exact cîți s-au lăsat păgubași pe tronsonul Budapesta-Brașov. Știm doar că un echipaj austriac a renunțat de a mai participa la raliu chiar din startul de la Graz. A decolat, a văzut probabil norii negri și a făcut cale întoarsă...”

Faptul ne aduce în memorie Raliul aerian al Dunării din septembrie 1978. De la Donaueschingen, din Republica Federală Germania — ne relatase la vremea respectivă colonelul aviator Aurel Caloianu, care coordona pe atunci activitatea Aeroclubului Central Român — porniseră nouăzeci și trei de avioane. Din cauza timpului nefavorabil au aterizat pe aerodromul Clinceni din apropierea Capitalei doar patruzeci de aparate cu o sută de participanți. A fost raliul cu cele mai multe abandonuri, înregistrîndu-se în Balcani și prăbușirea unui avion care s-a lovit, din cauza vizibilității reduse, de peretele unui munte...

Spre seară aterizaseră pe Ghimbav șazeci și patru de aparate. Ce se întâmplase cu restul de cinci rămase în concurs?... Încă un avion anunțat că survolase Aradul nu mai răspundea la apelurile radio care se lansau din turnul de control. Timpul trecea și odată cu el soarele scăpăta spre asfințit micșorînd îngrijorător vizibilitatea. Apăruse un element neprevăzut care trebuia rezolvat cu maximum de urgență. Mașinile aflate la Ghimbav au fost îndrumate spre terenul de aterizare, mărginind cu loarul pe care urma să aterizeze avionul întirziat, luminîndu-l cu farurile. Un tânăr aviator care scruta neîncetat orizontul cu un binoclu, rosti deodată precipitat:

— Iată-l. Vine spre noi...

Și întradevăr, strecurîndu-se printre crestele Perșanilor, făcînd o vultă largă, cu luminile de semnalizare ce scliffeau cu intermitență, monomotorul zbura spre Ghimbav. În încordarea care domnea și în nerăbdarea de a-l vedea cit mai repede aliniat lingă celelalte, toți aveau impresia că avionul și-a redus viteza și abia se mai mișcă pe fundalul vinăt al cerului.

În aceeași seară, în rapoartele Raliului s-au consemnat printre altele următoarele: „Din cele șaptezeci de echipaje înscrise în concurs unul a abandonat la Graz, iar patru la Budapesta, aterizînd pe Ghimbav șazeci și cinci de aparate cu o sută șaptezeci și opt de participanți...”

Seara, la „Cerbul Carpatin” echipajele încintate de primirea ce li s-a făcut

chiar din primele momente ale sosirii la Brașov, aveau să petreacă o seară de neuitat în armoniile muzicii populare românești și în decorul veșnic sărbătoresc al celebrului restaurant. Un inimos iubitor al aviației, inginerul Alexandru Bartoc, pregătise pentru oaspeți o nouă și plăcută surpriză — plicurile pe care gruparea de specialitate a Asociației Filateliștilor din România le editase pentru a consemna cea de-a unsprezecea ediție a Raliului Aviatic European. Fiecare din ele aveau tipărită silueta unui B.N.-2 surprins în plin zbor deasupra Ateneului Român. În partea superioară a plicului erau trecute inițialele Federației Aeronautice Internaționale și Federației Aeronautice Române, iar în partea de jos înscrisul: Raliul Aviatic European — GRAZ - BUDAPESTA - BRAȘOV - BUCUREȘTI - BEKES-CABA - OSIJEK - PORTOROZ - VENETIA. Adresa: Aeroclubul „Aurel Vlaicu” București—România. Ștampila ocazională ce marca deasemenea evenimentul sportiv a fost în așa fel aplicată încît să cuprindă cite puțin din cele două valori poștale aplicate pe plic, valori din seria „Deltaplane” apărută în 1982 și din care se aleseseră mărcile ce reprezentau aparatele „Dedal-1” și „Entuziast”. Așa dar un întreg poștal frumos conceput și frumos executat care va aminti, fără îndoială, peste ani, de ediția a unsprezecea a Raliului Aviatic European.

Mulți, nebănit de mulți filateliști din rîndurile aviatorilor și-au înscris numele pe plicurile cu pricina pe care le-au depus apoi în cutia poștală ca să fie expediate la București, pe adresa aero-

clubului „Aurel Vlaicu” de unde destinatarii urmau să le primească ștampilate.

Tot în aceeași seară s-au înmînat participanților buletinele unui concurs cu șase întrebări referitoare la istoria aviației românești. Pentru fiecare întrebare erau trecute și trei răspunsuri din care, firește, doar unul era cel bun. Urma ca fișele completate să fie triate și în ziua plecării de pe aerodromul Strejnic, primilor trei clasați să li se înmîneze tot attea... clasoare cu valori poștale românești avînd tematică aviatică.

*

13 septembrie 1983, ora 8 și 45 de minute.

La marginea șoselei oprește un autobuz. Din el coboară un grup de tineri aviatori însoțit de un bărbat cu părul alb dar cu mișcări agere ce nu-i trădează vîrsta. Este Nicolae Petrașcu, comandantul aeroclubului „Gheorghe Bănciulescu” de la Strejnic, din preajma Ploieștului. Toți se îndreaptă în liniște pe alea ce duc spre monumentul de la Bănești unde, în virful unui obelisc un vultur, însemn al cutezantei și bărbăției, își deschide larg aripile spre spațiu nemărginit al cerului. În acest loc, cu șapte decenii în urmă, maistorașul din Bințiști, unul din pionierii aviației mondiale, inginerul român Aurel Vlaicu, în încercarea sa temerară de a trece în zbor Carpații și-a frînt aripile, lăsîndu-ne o pilduitoare mărturie de pasiune constantă și mistuitoare în slujba împlinirii unei idei și al unui ideal.

În acel loc, peste care în cursul dimineții aveau să treacă, unul după altul, în drumul lor spre Bucu-

rești, avioanele și echipajele înscrise la Raliul Aviat European, mărturie a prestigiului de care se bucură aripile românești, am asistat la un moment emoționant. La puțin timp după ce grupul de tineri aviatori s-a oprit în preajma monumentului, din spre Ploiești a apărut în zbor o „Wilga 35”. Se afla la aproape două mii de metri. La un moment dat s-a desprins de trupul avionului un punct care treptat-treptat a început să crească. Deasupra lui s-a deschis o parașută tricoloră care împreună cu parașutistul au început să se rotească larg deasupra monumentului de la Bănești.

Ion Bucurăscu a aterizat la câțiva metri de cei aflați în întâmpinare aducând cu sine o jerbă de flori pe care a depus-o la baza monumentului și un sac poștal cu câteva sute de plicuri pe care era desenat obeliscul de la Bănești spre care se îndreptă în zbor avionul „Vlaicu I”. În partea superioară a întregului poștal fusese tipărit numele organizatorilor acțiunii: „Filiala A.F.R.-Grupa de Aerofilatelie” iar în partea de jos înscrisul „70 de ani de la moartea lui Aurel Vlaicu”. O ștampilă ocazională reproducea desenul de pe plic având o specificație specială „Correspondență parașutată la Bănești”. Pe mijlocul plicului versul lui George Buznea care a fost recitat lângă monument de maestrul emerit al sportului, parașutistul-poet Vasile Sebe:

Ne cheamă văzduhul și-o umbră ne cheamă,
Plutind împăcată pe culmi
de Carpați

Și umbra se-ntinde din
Crișuri la Mare.
E umbra lui Vlaicu ce
strigă: Zburați !.

Climcenii-București 14 septembrie 1983, ora 9. Un soare generos luminează puternic aerodromul, briefing-ul, oamenii, drapelele și avioanele. Este o atmosferă specifică pregătirilor ce se fac înaintea plecării într-o nouă etapă a raliului. Octavian Antonescu, tinărul comandant al aeroclubului este ca argintul viu. Acum se află în mijlocul oaspeților, acum îl vezi în turnul de control, acum este lângă avioane. O omniprezență ce dovedește dorința ca și aici pe aeroclubul bucureștean „Aurel Vlaicu” totul să se desfășoare normal, așa cum trebuie și cum se cuvine pentru o asemenea manifestare aviatică de prestigiu.

Câteva festivități marchează momentul oficial. În primul rând Iosef Gaisbacher, vicepreședintele Federației Aeronautice Internaționale rostește câteva cuvinte, felicitând pe câștigătorii celor două etape ale raliului: Budapesta-Brașov și Brașov-București. Urmează înmînarea medaliilor și a premiilor. Pe primul loc se situează echipajul românesc: Ion Constantin, Nicolae Conțu și Nicolae Dimovici. Premierea câștigătorilor etapelor, aplauzele și zîmbetele prietenești ne aduc în memorie momente asemănătoare consemnate la Raliul Dunării din septembrie 1973, la întrecerile sportive aviatice, cînd drapelul românesc, a fost ridicat pe cel mai înalt catarg.

Așa de pildă, la Balcaniada de aviație din 1977 desfășurată la Kazanlık în Bulgaria, România a ocupat primul loc pe națiuni,

echipa țării noastre cîștigînd 29 medalii de aur, 19 de argint și 27 de bronz. La următoarea Balcaniada, la zborul cu motor, planorism și parașutism s-au obținut 35 medalii de aur, 24 de argint și 18 de bronz, iar la Balcaniada de aviație de acum doi ani din Turcia, sportivii români s-au întors acasă cu 21 medalii de aur, tot atîtea de argint și 15 de bronz. Sînt mărturii care arată că aviatorii noștri sînt păstrători de nădejde ai unor bogate tradiții ale aripilor românești.

Și tot în aceeași dimineață însoțită de septembrie, după trierea buletinelor, sînt anunțați câștigătorii concursului inițiat de filateliști și început la Brașov. La întrebările inspirate din bogata istorie a aviației românești, din cei o sută șaptezeci și opt de participanți la raliu au răspuns o sută patrusprezece concurenți. Au fost reținute douăzeci și nouă de buletine iar prin tragere la sorți au ieșit câștigătoare trei, desemnînd tot ațîția premianți ce au primit clasoarele cu serii poștale românești cu tematică aviatică: doi aviatori vest-germani Fröhlich Heinz și Esam Gotfried și un austriac: Schmidt Adolf.

Au strîns, bucuroși, la piept, clasoarele, luînd cu ei nu numai amintiri de neuitat dar și o mărturie a modului în care gazdele știu să cinstească memoria pionierilor aviației românești și prin emisiunile filatelice editate de poșta țării noastre.

Apoi, unul după altul, avioanele au fost pregătite și și-au luat zborul într-o nouă etapă a Raliului Aviat European.

Întrecerea șoimilor continuă...

Aceste două argumente au clasificat plicul drept o contrafacere periculoasă.

BASEL 14 octombrie 1966. Locul și data tinerii uneia dintre cele mai importante licitații de mărci românești întâlnită de-a lungul timpului. Obiectul vânzării a fost celebra colecție ROMANIA clasică (1858—1872) a colecționarului belgian E. J. Leon, premiată în repetate rânduri cu medalii de aur la expozițiile mondiale de sub auspiciile FIP.

Coperta color a catalogului de licitație ne readuce în fața ochilor o veche cunoștință. Recunoaștem plicul licitat la Berlin în anul 1930 și comentat de VAL. TEBEICA în lucrare drept un fals. Acum aceeași piesă apare la loc de cinste în colecția LEON fiind înscris în catalogul licitației la nr. 1274. Plicul francat cu 27 PAR., Cap de bour și obliterat BAKEU-MOLDOVA, reprezintă ca frumusețe și preț una din piesele forte ale licitației.

Privind piesa în discuție m-am întrebat cum s-a ajuns de-a lungul anilor

să fie calificat cind originală cind falsă. Cu timpul am căutat și o explicație. VAL TEBEICA a făcut analiza plicului în cauză, superficial, probabil după o reproducere a fotografiei prezentată de H. KÖHLER în 1930. La copierea foto data ștampicului este în realitate. Din această cauză toată teoria lansată în suscitata lucrare pe care se bazează concluzia că plicul nu a circulat în perioada primirii mărcilor la oficiul telegrafo-poștal din BACĂU nu este reală.

Data ranversată a ștampilei $\frac{8}{4}$ în loc $\frac{4}{8}$ reprezintă prima zi de circulație la oficiul BACĂU. Inversarea datei este un argument în plus, adus originalității piesei, deoarece se cunosc și alte scrisori sau mărci, (prezentate chiar de VAL. TEBEICA) care dovedesc că această neatenție a oficialților poștali era foarte frecventă la epoca respectivă. Al doilea argument adus de autor, precum că

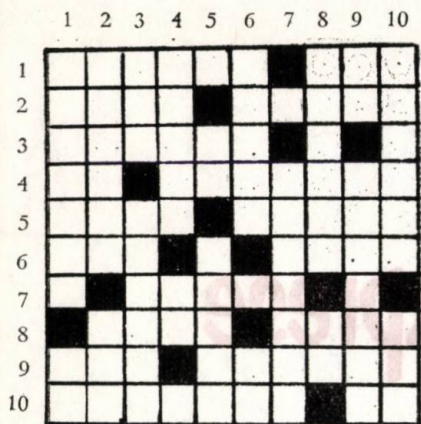
la oficiul din BACĂU s-au tăiat mărcile numai rotund nu este convingătoare, deoarece și alte oficii au utilizat în paralel mărci tăiate rotund alături de cele tăiate pătrat.

Spre exemplu în colecția Carol al II-lea există un plic expedit de la IASI la GALAȚI, francat cu două mărci de 108 PARALE, una tăiată pătrat, iar cea de a doua tăiată după cadrul mărcii (fig. 2).

Faptul că acest plic a făcut parte din colecția LEON, mare cunoscător al primei emisiuni Moldo-va, și a fost expus ani de-a rândul în fața celor mai competente jurii F.I.P. îmi întărește convingerea că această piesă este autentică.

Nu cunosc în posesia cărui colecționar a intrat mult comentatul plic în urma vânzării colecției LEON, dar poate citind aceste rânduri actualul proprietar v-a contribui cu noi elemente la reabilitarea scrisorii în cauză, comemorind în acest mod aniversarea a 125 de ani de la apariția primei emisiuni de mărci Cap de bour.

Valori Cinematografice

Valori filatelice

ORIZONTAL: 1) Unul din cele mai vechi timbre de inspirație cinematografică, pare să fie cel dedicat acestui mare inventator american, apărut în SUA în anul 1946 ● Abreviație muzicală pentru „Vivace”. 2) Un cor cu basii și altiste ● Superlative artistice. 3) Inventivi. 4) Rădulescu Neagu ● Părintele cinematografiei, de origine franceză (un nume cu rezonanță optică), care împreună cu fratele său a construit primul aparat de filmat (1895) și care este omagiat în Franța pe un timbru apărut abia în 1955 (1864—1948). 5) Ifose ● Creator. 6) Localitate în statul Texas (SUA) ● În context cu Béche, termen filatelic care exprimă așezarea în poziție inversă a mărcilor. 7) Prima actriță de film care a fost omagiată de Poșta din Monaco în anul 1957, pare să fi fost această talentată și regretată prințesă (KELLY). 8) „...și morții”, fotogramă filatelică sovietică care ilustrează scene reprezentative din filme celebre (1966) ● Început în Elada. 9) Valori pe vechi timbre românești (sing.) ● Celebru cineast francez inventator al trucului cinematografic, realizator a peste 400 de filme din care amintim: „Călătoriile lui Gulliver”, „Afacerea Dreyfus”, „Călătoria în lună”, „Aventurile baronului Münchhausen” etc. și care a fost celebrat pe o marcă în anul 1961. 10) Glorificată în emisiunea filatelică din URSS în 1964 prin scene din filmele celebre: „Crucișătorul Potemkin”, „Ceapaev”, „Tinăra gardă” și „Balada soldatului” ● Subiect de inspirație pentru Matisse (pl.).

VERTICAL: 1) Cele arabe au celebrat apariția artei cinematografice, în zona golfului, printr-o bogată serie de 12 valori, reprezentând imagini din: „Cântărețul de Jazz”, „Un tramvai numit dorința”, „Casablanca”, „Totul despre Eva”, „Spartacus”, ș.a. ● Bebe! 2) Părintele desenului animat creatorul vestitelor personaje îndrăgite de copii ca Mickey Mouse, Donald, Pluto, ș.a., omagiat în 1970 pe un timbru din San Marino ● Fond de ten pentru... pereți. 3) Lad în R. P. Polonă ● „...africană”, producție cinematografică subiect pentru un timbru emis de Emiratele arabe, care cu gust și competență cinefilă au diversificat gama largă a emisiunilor filatelice. 4) Staruri precum Raimu și Gérard Philipe care și-au dobândit timbrele lor în anul 1961 ● În ris sau în suris! 5) Primele ture... de manivelă! ● Pseudonimul lui Jules Murair (aproape o anagramă), actor francez de teatru și cinema apreciat pentru umorul bonom în filme ca: „Fany”, „Nevasta brutarului”, „Tartarin din Tarascon”, ș.a., sărbătorit printr-un timbru în anul 1961, (1883—1946). 6) Scop nu cinemascop ● Mică eroare! 7) O studiază Cinematica. 8) Stele de scene sau de pelicule ● Lecui! 9) Produs cosmetic (od.) ● În genul celebrului comic Bran (fam.). 10) Analizatorul care a dezvoltat ce-a de a șaptea artă ● Artiști desăvârșiți.

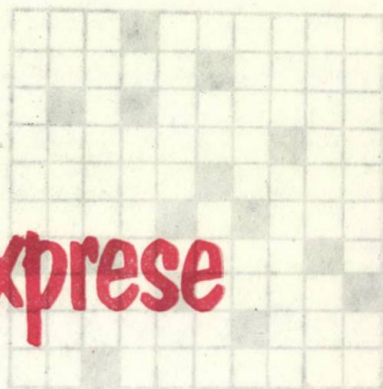
DICTIONAR: VIV, TYE, IXT.

COSTEL CERNAT

Ipoteze

Mențiuni exprese

pe corespondențe

Una dintre interesante probleme ale cercetărilor de istorie poștală este și lămurirea mențiunilor aflate pe vechile corespondențe. Nu ne referim neapărat la acele pitorești adrese de genul „În spatele Primăriei”, „Lângă Cimitir” ș.a., ci în mod special la mențiunile exprese privind tranzitul poștal al corespondențelor.

Este cunoscut faptul că mențiunea expresă pentru atenționarea oficiului poștal de sosire asupra obligației de a percepe Taxa de plată dela destinatar era materializată prin ștampila de serviciu „T”. Înlocuită uneori prin aceeași literă T adăugată cu creionul pe fața scrisorii. Mai știm că ștampila „T” a funcționat inițial numai la București. Se mai presupune (v. rev. FILATELIA nr. 7/1981) că la Ploiești ar fi fost utilizate ștampile cifrice care aveau un același rol, prin specificarea taxei de perceput (ex. ștampila „28” pentru perceperea taxei de 28 Bani). Acestea ar fi singurele informații sigure — dacă pot fi astfel numite — pentru o perioadă în care procedurile poștale erau într-o continuă modificare dictată de permanente prefaceri

avînd drept scop trecerea de la sisteme deja împămîntenite, la altele noi, uzitate pe plan mondial.

Iată însă că, între timp, au fost re-marcate printre mențiunile exprese de pe corespondențele Taxa de plată și o specificație curioasă, anume: „vă privește”. Scrisă cu mîna, de către expeditor, această mențiune apare destul de frecvent, dar pentru prima oară este semnalată în exponatul TAXA DE PLATĂ al ing. Barbu Popescu din București.

Mențiunea este, în sine, ambiguă, ea pretinde-se la diferite interpretări:

1. Privește poșta, care urmează să facă transportul corespondenței percepiind taxele de rigoare (antamînd ștampila „T”);

2. Privește destinatarul, căruia expeditorul îi solicită să achite Taxa de plată;

3. Se referă la apartenența conținutului plicului, ce ar interesa (sau aparține?) destinatarului care este solicitat să achite taxele de transport ale corespondenței, inclusiv penalizările respective;

4. Combinații din explicațiile de mai sus.

Discutind cu mai mulți cercetători specializați în perioada clasică a ștampilei de serviciu „T” (1868—1881, deci până la apariția timbrelor Taxa de plată), aceștia și-au exprimat părerea asupra mențiunii „vă privește”, sintetizată în două puncte: a) mențiunea privește achitarea taxelor (ipoteza 2); b) mențiunea nu este urmare a unor legi sau regulamente exprese.

Inițial am considerat că mențiunea „vă privește” ar fi o atenționare către poștă asupra percepției taxelor, o specificare particulară de factură „T”, deci opiniam pentru ipoteza 1. În ultimul timp însă,

am întâlnit o scrisoare — a cărei imagine o redau alăturat — conținând două mențiuni: pauper („pauperiu”, în ortografia timpului) și vă privește. Scrisoarea este expediată din Buzău unde primește ștampilele „BUZEU/9 APR” (1891) și „T”. Ea ajunge la București unde este atestată: „BUCURESCI/10/APR/81”.

Mențiunea pauper elimină — logic — ipotezele 1 și 2 pentru mențiunea „vă privește”, deoarece numai ea este aceea care atenționează poșta că expeditorul este pauper (sărac) și deci nu are cu ce plăti taxele poștale. În paralel mai aten-

ționa și pe destinatar asupra aceluiași lucru. Existind eventualitatea ca totuși destinatarul să nu accepte achitarea taxelor poștale, expeditorul îl avertizează prin mențiunea „vă privește” că respectivul conținut al scrisorii îl privește în mod direct.

Rezultă cel puțin în acest caz, că mențiunea vă privește se referă doar la conținutul scrisorii (ipoteza 3), aparținând ca o invitație pentru destinatar de a primi

scrisoarea contra cost și că, deci, nu ar avea nici o tangență cu sugerarea aplicării ștampilei „T” de serviciu. Ea trebuie totuși considerată de factură filatelice deoarece nu poate fi eliminată nici posibilitatea ca — între timp — să apară o lămurire certă într-unul din vechile paragrafe ale unor instrucțiuni uitate. Pentru aceasta ar pleda frecvența destul de mare a respectivei mențiuni ce deocamdată rămâne totuși enigmatică.

De multe ori, cele mai mari „comori” filatelice le găsești la... micii filателиști!

— Ce-i filatelitul? — Un „căutător” singuratic de... cursă lungă.

Deși colecționează numai timbre străine, totuși e străin de filatelie.

Te miri că timbrele trec de la unul la altul? Ele caută un colecționar... statornic.

Varietăți la întregurile poștale cu mărci tip „Spic de grâu“

EMANOIL SĂVOIU

Ultimii ani au marcat un puternic interes pe plan mondial pentru studiul întregurilor poștale. Astfel la expoziția Tokiophila 1981 (FIP) întregurile poștale au constituit o grupă separată. La această expoziție o colecție specializată de întreguri poștale indiene a obținut medalia de aur mare (F.L.P.).

În „Catalogul mărcilor poștale românești“ din 1974 la capitolul de întreguri poștale au fost omise varietăți de culoare, de tipar, de hîrtie, și chiar întreguri ca atare.

Mai jos încerc să aduc o completare la acest catalog cu varietăți de întreguri poștale cu mărci tip „Spic de grâu“.

Piese neșemnalate sînt prezentate împreună cu piesele cunoscute, folosind clasificarea din catalog. Textele cu numerotarea mai neagră varietăți necatalogate.

Marca de 5 bani „Spic de grâu“ se cunoaște în două tipuri: la tipul 1 coloana din stînga este umbrîită cu trei linii în **partea spre fond**, iar tipul 2 are o singură linie. La întregurile poștale tipărite cu marca de 5 bani „Spic de grâu“ albastru tipul 1 se găsește în proporție egală cu tipul 2 în general, spre deosebire de marca de 5 bani „Spic de grâu“ verde unde predomină tipul 2.

Redăm mai jos varietățile întregurilor poștale cu mărci tip „Spic de grâu“:

C.P.39.

- a.1. — 5 B albastru (carton crem satinat marca de 5 B tip 1
- a.2. — **idem 5 B tip 2**
- b.1. — 5 B albastru carton crem poros marca de 5 B tip 1.
- b.2. — **idem 5 B tip 2.**

C.P.40.

- a.1. — 5 + 5 B albastru carton crem satinat tipul 1 + tipul 1.

- a.2. — **idem tipul 1 + tipul 2.**
- a.3. — **idem tipul 2 + tipul 1.**
- a.4. — **idem tipul 2 + tipul 2.**
- b.1. — 5 + 5 B albastru, carton crem-poros tipul 1 + tipul 1.
- b.2. — **idem tipul 1 + tipul 2.**
- b.3. — **idem tipul 2 + tipul 1.**
- b.4. — **idem tipul 2 + tipul 2.**

C.P.I.

- 3 a.1. — 5 B albastru carton gri deschis tipul 1.

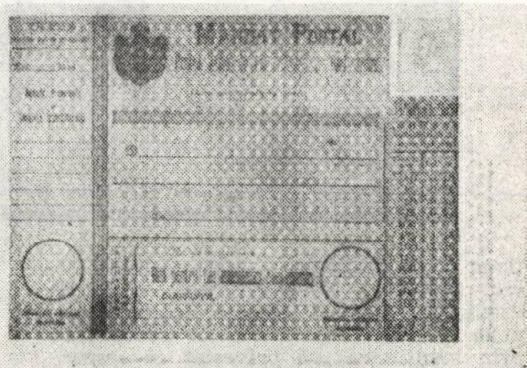

Fig. 1

- a.2. — **idem tipul 2.**
- b.1. — 5 B albastru carton gri închis tipul 1.
- b.2. — **idem tipul 2.**

C.P.I.

- 6 a. — 15 B negru carton gălbui.
- b. — **idem, carton roz deschis.**

M.P.

- 5 a. — 25 B verde carton alb.
- b. — **idem, carton gălbui.**

M.P.

- 10 — 5 B verde-albăstrui, carton alb tipul 1 (rar) sau tipul 2.

M.P.

b. — idem — lipsă ultimul rînd de jos și linie verticală care îl separă de „notă“ (rar).

14

a. — penultimul rînd vertical: un
leu — ultimul rînd vertical:
plătește.

b. — penultimul rînd — vertical :
1 leu.

Fig. 2

c. — penultimul rând vertical : 1 leu.
— ultimul rând vertical : plătesc.

M.P.

Tipul I a: începînd cu rîndul 5, în caractere versale. În „notă“ în partea dreaptă se află pe rîndul 1: de pe rîndul 2; Brite — pe rîndul 3; tre

Tipul I b: Idem. În „notă” în partea dreaptă se află:

— pe rîndul 3: tre.

Tipul II : începînd cu rîndul 5 : caractere
antiera.

M.P.

b. — 5 B verde-albăstui, carton galben.

c. — 5 B verde iarbă, carton galben.

Nota de jos de 103 mm, 104 mm, 105 mm.

Primul document este o informare adresată Senatului pe care o citez respectînd ortografia vremii :

„Avendu în vedere extractulu actului
sêu allu Stărei civile liberatu la Delbeche
în Belgia la 2 Februaru 1865 și certi-
catulu Primarulu Comunei Bucureșei cu
No 344 din 15 Ianuaru 1865 prin care
se constată că numitul de la 1854 și
pînă estă-di a fostu tot-deuna supusu

legilorii țerei și la nici încă protecțiune
streină, că se bucură de toate drepturile
civili că din legiuită căsătorie a Dselle
cu pământeanu- ca are doui copii de
parte bărbătească și că în toate impre-
giurile a datu probe că a servitu țerra
și interesele ei ca adevăratu Român".

Al doilea document este cererea de naturalizare a maiorului Leopold Cesar Librecht.

Continuare pag. 193

Tipuri de hîrtie folosită pentru tipărirea emisiunilor poștale Românești, 1948 — 1982

SERGIU GĂBUREAC

„Hîrtie, hîrtii, s.f. — 1. Produs industrial special pentru scris, tipărit, desenat, împachetat etc., fabricat din substanțe organice vegetale și materiale de încheiere și de colorare, în formă de foi subțiri și întinse...” (Dicționarul explicativ al limbii române. București, Editura Academiei R.S.R., 1975. p. 404).

Iată, concis, definiția cuvîntului hîrtie, bineînțeles partea ce ne interesează în cazul de față. Ne-am oprit asupra lui deoarece ceea ce acoperă el în filatelie are o importanță deosebită. Și aceasta pe simplul motiv că fără hîrtie filatelia nu ar exista! Filateliștii specializați în colecționarea și mai ales în studierea mărcilor poștale nu pot face abstracție de tipul de hîrtie pe care s-a imprimat o emisiune poștală. Hîrtia — care este elementul de bază, fiind suportul material pentru orice fel de imprimare poștală (cu toate că se întîlnesc și excepții, mai bine zis extravagante), alături de: caracteristicile machetei (valoare nominală, elementele desenului, culorile folosite), autorul ei, modul de imprimare, dantelură, gumaj, tiraj, ziua punerii în circulație și bineînțeles denumirea emisiunii — face parte din fișa tehnică a oricărei emisiuni poștale.

Banala coală de hîrtie, astăzi fabricată într-o gamă variată de tipuri și cu înțrebuintări dintre cele mai diverse, capătă brusc, prin imprimarea ei ca marcă poștală, o valoare similară cu aceea a bancnotelor, valoare ce nu se pierde din punct de vedere filatelic nici după ce tipul de hîrtie pe care s-a imprimat o marcă și-a îndeplinit rolul ei poștal. De

cele mai multe ori o marcă ștampilată capătă cu timpul o valoare filatelică mai mare decît valoarea nominală inițială.

În rîndurile următoare ne vom ocupa de hîrtia utilizată la imprimarea emisiunilor poștale românești începînd cu anul 1948.

Am întreprins acest studiu și din dorința de a arăta că și la mărcile poștale moderne și contemporane, nu numai la cele clasice și postclasice (ne referim la mărcile poștale românești) se întîlnesc lucruri demne de a fi luate în seamă. Sîntem obligați să cunoaștem, în calitate de filateliști, adevărați colecționari ai mărcilor poștale românești, atît istoria mărcilor vechi, dar mai ales să studiem cu atenție mărcile Republicii, despre care din păcate puține lucruri se știu. Să nu uităm că aceste emisiuni poștale cuprind de fapt realitățile contemporane, că ele însele sînt o istorie, oglindind sugestiv (uneori mai sugestiv decît o carte pe aceeași temă de 200 pagini) realizările și gîndurile poporului român, idealurile noastre de dreptate, pace și colaborare internațională. Marca poștală capătă astfel caracterul unui document, bucățica aceasta de hîrtie colorată fiind un martor tăcut al istoriei.

În general, pînă la începutul deceniului șapte al secolului nostru, majoritatea emisiunilor poștale se imprimau pe hîrtie cu filigran. Explicația este cît se poate de simplă. Timbrele — făcînd parte din categoria hîrtilor de (cu) valoare — trebuiau apărute (se cunosc numeroase cazuri de falsificare a unor timbre, unele dintre ele devenind celebre). Filigranul

— care nu este altceva decât un desen executat în hirtie — nu face decât să apere marca, dovedind astfel autenticitatea ei.

14 octombrie 1889 constituie o dată de referință în ceea ce privește întrebuințarea hirtiei cu filigran pentru imprimarea mărcilor poștale românești. Hirtia cu filigran nr. 1 a fost folosită la imprimarea mărcilor cuprinse în emisiunea „Vulturi” (CMPR 70—75). De atunci și pînă în prezent au fost folosite pentru imprimarea timbrurilor poștale românești 18 tipuri de filigran.

Odată cu perfecționarea sistemului de imprimare și mai ales de imprimarea timbrurilor în culori, ceea ce necesită un tip special de hirtie, se renunță la hirtia cu filigran. Se întrebuințează totuși hirtia cu filigran pentru timbrele fiscale și a altor timbre, lucru explicabil mai ales prin valoarea lor nominală ridicată. Cu rare excepții emisiunile tipărite pe hirtie cu filigran sînt trase într-o singură culoare.

Să ne întoarcem la anul 1948, anul de la care ne-am propus să începem analiza noastră.

Preluarea puterii de către popor, în frunte cu vajnicul ei conducător, Partidul Comunist Român, dă naștere la adînci prefaceri în toate domeniile, ilustrînd de fapt noile date politice și economice. Acest lucru se va reflecta și pe plan poștal, odată cu tipărirea primelor emisiuni și efecte poștale ce oglindesc noile schimbări. Astfel, Administrația poștală română a fost, prin emisiunile ei poștale, o oglindă fidelă a istoriei contemporane, contribuind din plin la propagarea liniilor directoare ale partidului și statului nostru. Dar, ca la orice început de drum, nu se putea schimba totul deodată. Condițiile grele ale începutului explicau și faptul de ce multe emisiuni ale anului 1948 au fost imprimate pe hirtie cu fili-

gran nr. XIV, tip de filigran întrebuințat inițial oară la imprimarea unor emisiuni poștale ale anului 1943 (CMPR 802—821). Din cele 22 emisiuni poștale ale anului 1948, un număr de 17 au fost imprimate pe hirtie cu filigran XIV. De reținut, că filigranul fiind de o simetrie perfectă nu a dat naștere la variații privind poziția sa. Hirtia folosită la cele 17 emisiuni a fost albă la 16, iar la emisiunile „Jocurile balcanice” (CMPR 1151—1155) s-a utilizat hirtia gri pentru primele trei valori și hirtia albă pentru cele două valori de poșta aeriană. Începînd cu seria de timbre destinată francării corespondenței transportată aerian (CMPR 1218—1220) emisă la 22 noiembrie, pentru imprimarea mărcilor poștale se va întrebuința hirtia albă cu filigran nr. XV, filigranul reprezentînd și el noua realitate politică — R.P.R. — (Republica Populară Română) (fig. 1).

Pe hirtie albă cu filigran XV au fost imprimate între anii 1948—1951 un număr de 44 emisiuni poștale, ultima emisiune, imprimată integral pe o astfel de hirtie, fiind „Săptămîna muzicii” (CMPR 1337—1339). Am menționat „ultima emisiune imprimată integral pe hirtie cu filigran XV” întrucît există o emisiune la care unele valori au fost trase atît pe hirtie cu filigran XV, cît și pe hirtie cu filigranul nr. XVI. Este vorba despre seria „Planul cincinal 1951—1955”. Bineînțeles că și aici există o explicație. Timbrele ce alcătuiesc emisiunea, în număr de 12, au fost emise la date diferite între lunile august 1951 și ianuarie 1952. Totodată, emisiunea avînd caracter uzual s-a tipărit în mai multe tranșe (în funcție de cerere). Astfel, primele două mărci apărute (valorile de 2 și 11 lei) au fost imprimate, într-o primă tranșă pe hirtie albă cu filigran XV, după care la următoarele tranșe pe hirtie albă cu filigran XVI. Evident, cele două mărci imprimate pe hirtie cu filigran XV se găsesc mai greu (mai ales neștampliate), iar cunoașterea exactă a numărului de exemplare scoase pe o asemenea hirtie face posibilă o cotare justă. Pentru a dovedi caracterul uzual al emisiunii dăm tirajele totale doar la cele două valori. Cea de doi lei are un tiraj de trei milioane, iar valoarea de 11 lei — 17 milioane. Ar mai fi ceva de spus în legătură cu această emisiune. Avînd în vedere modul în care a apărut (și nu este singura la care mărcile apar succesiv în timp) nu sîntem de acord cu împărțirea ei în două emisiuni, așa cum este menționat în ediția din 1974 a Catalogului mărcilor poștale românești (CMPR)

Fig. 1

p. 251—252. Sugerăm doar crearea de numere cu bis la cele două valori și cota-re care se impune.

Începînd cu emisiunea „Ziua armatei” din 1951 (CMPR 1340) se trece la imprimarea mărcilor pe hîrtie albă cu filigran XVI. Noul tip de filigran este mai închis la culoare în raport cu hîrtia, toate lite-rele fiind legate între ele (fig. 2). De asemenea, înălțimea este mai mică, 15 mm față de 17 mm la filigranul anterior.

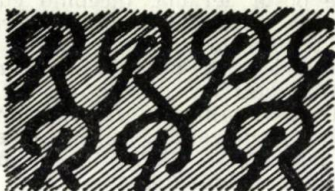

Fig. 2

Desigur, ca în orice domeniu de activitate și colectivul de oameni ai muncii de la Fabrica de timbre a căutat și caută noi metode de lucru, de îmbunătățire calitativă a produselor și de creștere a eficienței. Pentru a da un plus de frumusețe timbrelor se încearcă la o emisiune din anul 1949 o prealabilă colorare a hîrtiei pe față (CMPR 1251), operație ce se va repeta și la alte emisiuni.

Anul 1954 aduce ca noutate, în domeniul de care ne ocupăm, utilizarea hîrtiei veline, tot cu filigran XVI, la emisiunea „30 de ani de la moartea lui V. I. Lenin” (CMPR 1530), hîrtia fiind colorată și aici pe față înaintea imprimării propriu-zise. Hîrtia velină este rar folosită, pînă în prezent doar la 18 emisiuni.

Prima emisiune tipărită pe hîrtie albă fără filigran apare în 1955. Acest lucru se datorează imprimării prin procedeul gravurii a seriei de timbre „Aniversări culturale” (CMPR 1622—1627) din 17 decembrie, una dintre cele mai reușite emisiuni postale românești. Imprimarea prin acest procedeu, destul de complicat, necesita o hîrtie perfect netedă, hîrtia cu filigran neavînd această calitate.

Cea mai mare diversitate a hîrtiei întrebuintată ca suport pentru imprimarea mărcilor postale se înregistrează în anul 1957, cînd s-au folosit nu mai puțin de șapte tipuri de hîrtie. Trecerea în cursul aceluiași an de la hîrtia albă cu filigran XVI la cea cu filigran XVII și apoi cu filigran XVIII a dat naștere și la unele încercături, ceea ce pentru filateliști constituie un vast cîmp de cercetare.

Cauze. Pe de o parte creșterea numărului de emisiuni, 26 în 1957 de fapt anul de vîrf al anilor '50—'60, deci grăbirea procesului de imprimare, tiraje mari, ceea ce cerea o mai mare cantitate de hîrtie, apoi lansarea a două noi tipuri de hîrtie cu filigran, dar mai ales nerespectarea întocmai a procesului de imprimare, va face ca uneori mărci din aceeași emisiune să fie tipărite pe hîrtie cu filigrane diferite. Totodată, datorită neatenției lucrătorilor, hîrtia nefiind introdusă corect în mașină, pe față și cu filigranul în aceeași direcție, mărcile postale imprimate pe hîrtie cu filigranele nr. XV, XVI, XVII și XVIII cunosc diverse poziții ale filigranului, unele chiar toate cele opt poziții posibile. Chiar dacă pare un lucru lipsit de importanță, cum mulți s-ar grăbi să-l taxeze, mai ales cei neavizați, schimbarea poziției filigranului de la forma standard constituie o abatere chiar de la procesul tehnologic și cu atît mai mult filatelic. În concluzie schimbarea poziției filigranului nu este decît o varietate filatelică, căci altfel această schimbare nu afectează realizarea scopului propus din start (plata unor servicii postale). Stabilirea cu exactitate a numărului de mărci (coli) trase pe hîrtie în poziție incorectă este destul de greu de

Fig. 3

realizat, în orice caz el este mai mic decît cel imprimat pe hîrtie cu filigran în poziție normală. Există deja cîteva studii filatelice bine documentate asupra poziției filigranului la diverse mărci postale românești și chiar păreri calificate asupra rarității unor anumite poziții. Să revenim, însă, la hîrtia cu filigran XVII, filigran dispus în diagonală și cu o înălțime de 13 mm (fig. 3).

Prima emisiune tipărită pe hîrtie (velină) cu acest filigran este cea dedicată împlinirii a 50 de ani de la răscoala din 1907 (CMPR 1701), de fapt prima emisiune a anului 1957. Normal, odată cu introducerea unui nou tip de filigran ar fi trebuit să se renunțe la vechiul tip de filigran, dar faptele nu se petrec așa — a noua și a zecea emisiune a anului

fiind imprimate pe hîrtie cu filigran XVI. Mai mult, emisiunea „80 de ani la războiul pentru Independență“ (CMPR 1743) a fost tipărită atît pe hîrtie cu filigran XVI cît și pe hîrtie cu filigran... XVIII (!). Așa încît întrebuintarea hîrtiei cu filigran XVII și cea cu filigran XVIII la mărcile emisiunilor „Campionatele de atletism“ (CMPR 1746—1748). „Centenarul industriei petroliere române“ (CMPR 1751—1753), „Sateliții artificiali ai Pămîntului“ (CMPR 1765—1768) și „Ady Endre — 80 de ani de la naștere“ (CMPR 1771) nu trebuie să mai surprindă. Prilej cu care constatăm că și pentru imprimarea unei mărci poștale este necesară o înaltă profesionalizare.

Fig. 4

Jumătate din emisiunile anului 1957 vor fi imprimate integral pe hîrtie (albă — 12; velină — 1) cu filigran XVII. Emisiunea trasă în totalitate pe hîrtie cu un nou tip de filigran nr. XVIII (fig. 4) este cea dedicată comemorării a 40 de ani de la bătălia de la Mărășești (CMPR 1744). Hîrtia cu filigran XVIII s-a întrebuintat doar la zece emisiuni, din care la șase împreună cu alte tipuri de hîrtie, plus o alta emisă în 1959, de fapt un supratipar (CMPR 1765—1768), acest tip de hîrtie nemaifiind deloc folosit în anii următori, revenindu-se la hîrtia cu filigran XVII.

Există și cazuri cînd pentru imprimarea mărcilor unei serii s-au utilizat mai multe procedee. De pildă, la emisiunea „Ziua aviației“ din 1960, valorile de 35, 40 și 55 bani au fost trase prin procedeul heliogravurii, restul fiind imprimate la offset. În funcție de modul de imprimare și tipurile de hîrtie sînt diferite: hîrtie velină cu filigran XVII pentru cele imprimate prin procedeul heliogravurii, iar celelalte pe hîrtie velină fără filigran.

Anul 1958 aduce două noutăți. Prima constă din trecerea de la hîrtia albă la hîrtia albă-cretată, ceea ce este o fază intermediară spre hîrtia cretată. A doua noutate a rămas unicat în filatelia românească și se pare a fi și o premieră mondială. Emisiunea dedicată aniversă-

rii centenarului primelor timbre românești, vestitele „Cap de bour“, compusă din două serii a cîte opt valori, dantelată și nedantelată, precum și două colițe (CMPR 1838—1847) a fost imprimată pe hîrtie din stuf. Este, după părerea noastră o hîrtie bună, poate puțin cam aspră. În orice caz experimentul, deși reușit, nu va mai fi repetat. Oricum, emisiunea rămîne o realizare de prestigiu a Fabricii de timbre prin estetica ei deosebită, frumusețea fiind dată și de modul de imprimare folosit — gravura.

Pentru prima oară, în acest an, numărul emisiunilor imprimate pe hîrtie fără filigran depășește pe cel tras pe hîrtie cu filigran. Amintim, și credem că acest lucru este mai mult un accident, întrebuintarea, în 1957, pentru imprimarea emisiunii „10 ani de la proclamarea Republicii“ (CMPR 1782—1784), pe lîngă hîrtia albă cu filigran XVII (tipul de hîrtie de bază al întregului tiraj) a unui tip de hîrtie gălbuie cu filigran... XVI. Acest lucru este semnalat la valoarea de 55 bani. Același fapt este specificat și la valoarea de 1,60 lei (întregul tiraj) din cadrul emisiunii „Anul Geofizic Internațional“ (CMPR 1914—1916) din 1959. Avînd în vedere vechimea hîrtiei cu filigran XVI, emitim ipoteza îngălbînirii hîrtiei în depozit sau datorită coloranților corobați cu vechimea hîrtiei (hîrtie folosită intens între anii 1951—1956). Tot un accident pare a fi și utilizarea hîrtiei alb-murdar (întregul tiraj) pentru imprimarea coliței emisiunii „500 de ani București“ (CMPR 1891), pe cînd seria de timbre este trasă pe hîrtie albă-cretată.

Odată cu folosirea hîrtiei albă-cretată și apoi cretată se va renunța total la hîrtia cu filigran, ultima emisiune imprimată pe un astfel de tip de hîrtie fiind „Oameni de știință și cultură români“ (CMPR 2168—2176) din 20 iulie 1962.

Hîrtia cretată care prezintă avantajul de a permite imprimarea în polieromie, în foarte bune condiții are și marea dezavantaj ce constă în faptul că marca poștală nu poate fi spălată întrucît stratul mineral ce o înobilează se poate dizolva în contact cu apa. Astfel, se încheie un capitol plăcut al filateliei tradiționale, colecționarea mărcilor ștampilate circulate efectiv prin poștă.

Prima emisiune imprimată pe hîrtie albă-cretată este cea dedicată luptelor ceferiștilor din februarie 1933 (CMPR 1785—1786) emisă în 1961. Ani la rînd, acest tip de hîrtie va fi întrebuintat intens la tipărirea mărcilor poștale, mai ales între 1961—1966.

În 1964 are loc o primă testare oficială a hîrtiei cromo, hîrtie care dă posibilitatea realizării unor emisiuni de o frumusețe deosebită din punct de vedere al coloristicii. Prima serie de timbre la care se folosește acest tip de hîrtie este cea intitulată „Insecte din fauna țării” (CMPR 2351—2357 bis). În cursul aceluiași an, hîrtia cromo mai este folosită încă la două emisiuni, după care nu se mai utilizează pînă în 1966 cînd se imprimă trei emisiuni, iar începînd cu anul 1977, cu rare excepții, va fi folosit numai acest tip de hîrtie. Printre excepții se enumeră unele emisiuni de mărci uzuale imprimate pe un tip aparte de hîrtie denumit hîrtie acte de diverse tipuri.

După cum lesne se observă și din tabelul alăturat perioada ce se cere cercetată cu atenție, din punctul de vedere al hîrtiei folosite la imprimarea emisiunilor poștale, rămîne fără nici o îndoială, cea cuprinsă între anii 1948—1962. Acest lucru trebuie realizat deoarece nici la această dată nu există, din cîte știm, un studiu complet, așa după cum nu există de fapt un studiu complet al mărcilor R.P.R. Detalii asupra varietăților de hîrtie la mărcile Republicii sînt prea puțin cunoscute, ele fiind publicate ici-colo și acest lucru se datorează în mare parte și filateliștilor care cu greu se hotărîsc să facă comunicări asupra varietăților depistate. O colecție capătă greutate numai în măsura în care ea scoate în evidență preocupările pentru studiu a celui ce o posedă. Colectionarul care se mărginește doar la a strînge într-un clasor timbre, fie cronologic, fie tematic, fără a ști anume ce are, nu poate fi integrat în rîndul filateliștilor. Deosebirea dintre două colecții ce tratează același lucru (subiect, temă) constă tocmai prin îmbogățirea ei cu detalii, ceea ce denotă preocupările pentru cercetare și sistematizare ale colecționarului.

Studiul varietăților, latură interesantă a filateliei, nu trebuie să se transforme însă în exagerări de tot felul, așa cum le întîlnim deseori, prin unele cercuri filatelice, abil prezentate și speculate în dauna colecționarilor de bună credință și naivi.

Pentru oficializarea unei varietăți trebuie îndeplinite cel puțin două condiții de bază:

1. Identificarea poziției în coală;
2. Repetarea ei cu regularitate, fie la întregul tiraj, fie numai la o parte (ea fiind înlăturată în momentul cînd a fost depistată).

De multe ori se confundă varietatea (eroarea) filatelică cu defectul de fabricație. De aceea este necesară luarea unei atitudini ferme împotriva tendinței de transformare a rebuturilor în varietăți și mai ales de a face din varietăți, ce sînt simple elemente de specializare, rarități filatelice artificial supracotate. E adevărat că o varietate se găsește mai greu însă se găsește totuși într-un număr apreciabil ținînd cont de caracterul ei permanent (cel puțin la parte din tiraj). Pe cînd un defect de fabricație, chiar dacă este realizat artistic, de exemplu lipsa unei culori, doar la cîteva coli (! ?) sau la o coală ? ? ! (Vezi spre exemplificare racheta fără... rachetă) nu poate fi luat în seamă. Cine garantează că nu a existat elementul intențional în realizarea unei asemenea „erori”, ca de altfel la multe și multe așa-zise varietăți din păcate oficializate. Numai o comisie avizată poate da caracterul de varietate al unor mărci, indiferent dacă este majoră sau minoră. De fapt nici nu pot fi împărțite astfel varietățile, ele fiind varietăți și atîta tot.

Cu siguranță și din punctul de vedere al tipului de hîrtie, dar mai ales al poziției hîrtiei cu filigran există varietăți așa cum de altfel am subliniat. Poate cu alt prilej vom trata acest subiect în detaliu.

BIBLIOGRAFIE

- Catalogul mărcilor poștale românești. București, 1974.
- Catalogul mărcilor poștale românești. București, Editura științifică 1959.
- Colecția revistei „FILATELIA” 1948 — 1982.
- Îndrumătorul filatelistului. București, 1970—1971.
- Îndrumătorul filatelistului. București, 1978.

Domnurilor Senatori

1 = b ; L 2 = a ; 3 = c ; L 4 = b ;
5 = a ; 6 = a ; 7 = c ; 8 = b ;
9 = c ; 10 = a ; 11 = c ; 12 = a ;
13 = a ; 14 = a ;

Secretarul de Stat la Departamentul de Interne, Agricultură și Lucrări Publice „Pe lângă raportul Ministrului Meu No 2510, înfățișându-Mi-se votulu Adunării Legislative, datii în sedința cea cea 23 Ianuarius trecut, cu majoritate de șapte și cinci voturi contra de unu sau-pa cererii de împămintenire a Dlui Major Leopold Cesar Librecht, naturalizațiunea cea mare, fără condițiunile stagiului, spre a se putea bucura pe deplin de toate drepturile civile și politice de Român.

Avind în vedere Art. 13 din Statutul de la 2/14 Iuliu 1864, Eu înaintedu acestu votu, în deliberarea Domniilor Vostre.

Datu în București la 5 februarie 1865 st.n.

Alexandru Ioan Cuza.

La 10 martie 1865 Senatul adoptă cere-rea de maturatizare a lui Leopold Cesar Librecht.

— Îți acord două zile să-mi restitui mărcile poștale împrumutate să le arăți nu știu cui...

— Perfect ! Să zicem 7 martie 1985 și 16 decembrie 1990 !

Fond Senat Dos. 40/1865

Picături filatelice

— Recomandarea unui filatelist îndrăgostit : ca să porți corespondență cu o fată, n-ai nevoie de timbre, ci de sentimente.

— Nonechivalențe : Degeaba ai un „cap de bour“ dacă n-ai cap de filatelist.

— Filatelia nu e o modă ! Niciodată nu s-a purtat „minifilatelia“, ci „Maximafilia“.

— Valoarea timbreelor într-o colecție reprezintă „marca“ filatelistului.

— Cind un filatelist își prezintă un exponat se „expune“ pe sine.

— Inconsecvențe optice : Prin aceeași lupă unii filателиști își văd „mare“ propria colecție și total micșorată (aproape invizibilă) pe cea a confratelui de pasiune.

— Cine fură azi un timbru miune va fura un cap de „zimbru“.

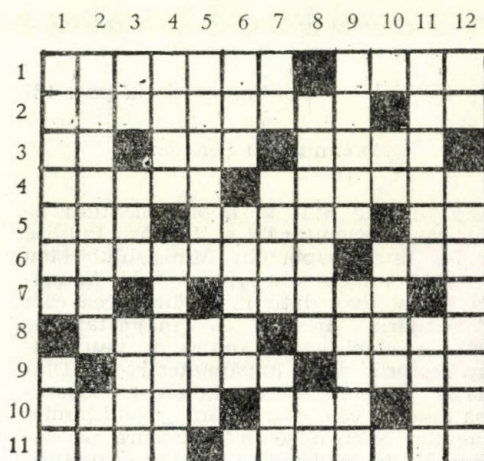
— Sint colecționari care nu preferă timbrul „sec“, ci lichidul triplu-sec.

— Unii filателиști cumpără și vind timbre, există însă și o categorie care numai colecționează.

— Din ce în ce mai mulți oameni preferă în locul turismului — autoturismul.

ORIZONTAL: 1) În emisiunea filatelică din anul 1972, dedicată peisajului venețian apar reproduceri după acest talentat pictor care a semnat: „Palat venețian”, „Marina” (1883—1959) • Alt pictor român autorul tabloului „Sudorița”, (C.M.R. nr. 3250). 2) A semnat „Model costum”, cap de serie în emisiunea reproduceri de artă din anul 1967 (C.M.R. nr. 2671) • Perioadă de timp. 3) Ulmeanu George • Mult apreciate, aceste reproduceri ale unor tablouri aflate în Galeria Națională au apărut în emisiunile din anul 1969 și 1971 semnate de: Th. Palady, Gh. Tattarescu, N. Tonitza, Marco Liberi, Hans von Achen, de asemenea Iosif Iser, Camil Ressu, N. Grigorescu, Eugène Delacroix, ș.a. (sing.) • Un cadru de vis. 4) Personaj din tabloul lui Sebastian Ricci, reproduș în emisiunea din 1968, macheta de I. Dumitrana (CMR nr. 2766) • Nitros. 5) Refren popular • Funciar • În pite! 6) Fizician german creatorul teoriei relativității (1879—1955) • Momente nu monumente. 7) O arcă fără pupă și proră! • În seria filatelică „Impresionismul” emisă în anul 1974 apare cu lucrarea „Bărce la Montfleury”, urmat de A. Sisley, C. Pissaro, ș.a. (CMR nr. 3275). 8) Rîu în patria lui Manet • Mari iubitori de frumos din Peninsula Peloponez și din Insulele Mării Egee 9) Mers redat în unele din picturile lui Nicolae Grigorescu • Zarul lui... Cezar. 10) Nomad, subiect de inspirație pentru Th. Aman, N. Grigorescu ș.a. • Admir o operă de artă • Prepoziție latină. 11) Orientalist din patria lui Oudry autorul pinzei „Prepelicar și fazan” (1793—1871) • Apreciat pictor român contemporan cu reproduceri pe două timbre în emisiunea din 1973, sub genericul „Aspecte de muncă”, cu tablourile: „Șantier naval” și „Muncitor” (Henri).

VERTICAL: 1) Inaugurînd seria „Reproduceri de artă” 1966. (6 valori), ocupă locul 5 cu pinza „Compartimentul de clasa a II-a”, aflat în Galeria Națională din București (CMR nr. 2618) • Preambul fonic. 2) Alt personaj din tabloul lui Sebastian Ricci redat pe o marcă din seria „Reproduceri de artă” din anul 1968 • Aurel Baranga. 3) Cord atrofiat! • Pictor român, elevul lui Th. Aman (Mihail) • Fiul lui Manasse. 4) Scaldă frumoasă Florență • Alt pictor francez omagiat pe un timbru apărut în anul 1974 din seria „Impresionismul” (CMR nr. 3276). 5) Cunoscut pictor francez care a influențat fovismul și cubismul, remarcant prin: „Circul”, „Parada” ș.a., (1859—1891) • Curat. 6) Siglă pentru „Comisia

Reproduceri de artă

Europeană a Dunării” • Geamăn. 7) Sufix latin • Agenția Română de impresariat artistic (abr.) • „Totul despre...” o valoroasă reproducere pe un timbru emis de Emirabele arabe. 8) Deschizător de drumuri al Artei Sec. XX este omagiat pe un timbru (ultimul) din emisiunea 1974, intitulat „Portret de fată” (1839—1906) • Căluț. 9) Muncitori pe șantierele Patriei • Veche țară care a cultivat artele frumoase. 10) Termen filatelic folosit în litografie • Piinea furnalelor. 11) Cunoscut pictor francez reprezentant al impresionismului apare cu două reproduceri „Nud în peisaj” și „Peisaj” (CMR 3064 și 3279) • Cimpul lui... pitorească cabană în Munții Vilcan. 12) Uzinele Vulcan • Artist al poporului care omagiază seria filatelică din anul 1967, stînd la loc de cinste cu Rubens și Rembrandt (1880—1956).

DICTIONAR: AISNE, ALEA, OBRY, IAIR, NEAG.

COSTEL CERNAT

Oameni și Cîrtițe

VIRGIL TATOMIR

Între Carajas și Alamosa, două nume cu iz de legendă, spațiul măsoară câteva mii de kilometri. Concomitent, la Carajas și Alamosa, două puncte pe harta lumii cu sonorități de „Eldorado”, unul la sud iar altul la nord de Rio Grande, se construiește... Timpul ar fi, deci, același, fără distanțe, un timp prezent încărcat de gând pătimăș și de multă sudoare umană. În ciuda acestui fapt bine comensurat încă în actualitate, finalitatea timpului are valori diferite la Carajas și Alamosa. Pentru că oamenii mai asudă încă, din păcate, nu numai pentru noblețea actului creator... Din acest punct de vedere, între Carajas și Alamosa, pragurile timpului se exprimă în mii de ani, iar verbul a construi se conjugă, concomitent, pe coordonatele unei întunecate preistorii și ale unei istorii palpante.

MACARANDUBA ȘI ORAȘUL

Cu ani în urmă, pariul inginerului Elton Livio Petterle, de la compania braziliană „Vale de Rio Doce” nu părea să fie luat în seamă. Elton Livio Petterle aruncase o adevărată sfidare la adresa infernului verde și a celor ce se lăsau copleșiți de necunoscut. Încurajându-i pe căutătorii moderni ai „Eldorado”-ului, el s-a oferit să construiască orașe „la cheie” în inima junglei amazoniene. Orașe adevărate, nu îngrămădiri de barăci în care viața să fie permanent claustrată între promiscuitatea traiului și teama de invazie brutală a naturii. Orașe din beton armat, cu case de mărimi diferite și culori vii, spre a nu semăna a cetăți-dormitor, centre cu străzi asfaltate și rețele electrice, cu școli și parcuri naturale, piscine, stadioane de fotbal, spitale etc.

Astăzi, inginerul Elton Livio Petterle are pariul asigurat. Un asemenea oraș „la cheie”, pentru 11000 de locuitori, este în curs de amenajare în plină pădure virgină, la numai cîteva kilometri de cel mai mare zăcămint de fier din lume, cel de la Carajas, în nordul Braziliei, la o oră de zbor cu avionul de la Belem, capitala statului Para. Urbea prinde contur pe un platou aflat într-una din cele mai dense zone ale infernului verde, unde arbori cu nume ciudat-exotice, precum Maracatiara și Macaranduba, sau alte specii proprii Amazoniei se ridică pînă la peste 30 de metri înălțime, țîșnind cu o incredibilă vigoare prin căldura umedă, sufocantă, a primilor metri de la sol, spre spațiul mai aerisit de deasupra vegetației medii.

Patru mii de lucrători veniți din toate regiunile Braziliei în acest viitor focar de civilizație, trudesec la construcția orașului. A trebuit mai întîi depusă o muncă imensă de desțelenire, de curățare a platoului pe care va vedea lumina zilei orașul de miine, de nivelare cu buldozerele a unei suprafețe de 440 ha de teren. Totul a durat un an de muncă îndrăcită; 365 de zile de luptă necontenită pentru realizarea unei caverne respirabile în imensitatea acestui plămîn verde al planetei, cum mai este cunoscută în Amazonia. Acum, platoul a devenit un enorm luminiiș în jungla infestată de șerpi veninoși și alte miliarde de viețuitoare.

Carajas, numele viitorului oraș, a fost cîndva denumirea unui trib de indieni care populau regiunea. Carajas va fi, pentru început, o urbe animată doar

de muncitorii (și familiile lor) care vor lucra la punerea în valoare a uriașului zăcămint de fier de sub învelișul umed al pădurii imemoriale. 18 miliarde de tone zac în adâncurile adormite ale acestui perimetru înconjurat de sălbăticiune, de ostilitatea selvei rânite.

Totul va trebui să se termine pînă în 1986, cînd va debuta exploatarea zăcămintului. Deocamdată, buldozerele mai brăzdează încă pămîntul în care se vor înrădăcina temeliiile numeroaselor construcții, se plantează stîlpii electrici, se trasează străzile pe solul roșiatic al Amazoniei, în timp ce jepurile se mai zbat să înfrunte mari limbi de apă formate de ploile abundente în zona care va deveni centrul comercial al orașului, dar care în prezent nu este decît o bandă de teren la cițiva metri distanță de pădurea fremătînd de o asurzitoare agitație păsărească și animalieră.

PIONIERII DIN INFERNUL VERDE

Elton Livio Petterlê nu este numai un ingenios proiectant, ci și un mare romantic. S-a autoexilat în plină Amazonie, împreună cu familia, pentru a supraveghea lucrările de construcție a orașului. Cîștigul nu a fost atracția fundamentală în această alegere. Alte întreprinderi ar fi putut să-i ofere mai mult, de pildă în imensa metropolă industrială, Sao Paulo. Dar a preferat să fie un pionier, încercînd această condiție și pe planul organizării colectivității din viitoarea urbe amazoniană. În țara lui inechitățile și diferențierile între oameni sînt mari. Iată de ce și-a conceput proiectul orașului Carajas în așa fel încît segregăția socială să nu-și găsească locul acolo. Locuințele, în suprafață de 79—137 metri pătrați fiecare, sînt toate de același confort, iar cartierele nu vor fi diferențiate după venituri. Doar cîteva detalii de finisaj și culoare vor permite evitarea impresiei de oraș-dormitor. Nu vor exista, de asemenea, cartiere diferite de distracții, comerț sau afaceri, ca la Brasilia, capitala federală a țării. Toate necesitățile vor fi satisfăcute în același ansamblu.

Desigur, rămîne de văzut ce va ieși din visul inginerului Elton Livio Petterle, pentru că el nu atacă esența segregăției sociale, iar orașul său nu va fi nici măcar un falanster. Pentru el importantă rămîne voința de a extinde limitele dezvoltării braziliene pentru valorificarea în interes național a resurselor extraordinare din uriașa Amazonie. Pentru el și pentru mulți alți exuberanți economiști, tehnicieni și politicieni. Criza economică ce s-a abătut și asupra țării nu le-a afectat spiritul de pionierat care a făcut să vibreze întreaga Brazilie — așa cum sublinia agenția „France Presse” într-un reportaj pe această temă — în anii '70, în timpul unor mari proiecte de dezvoltare a Amazoniei, în euforia boom-ului economic de atunci.

Asupra cîtorva din acei pionieri prezenți acum la Carajas atracția imensei păduri a jucat un rol determinant în opțiunea lor, opțiune concretizată în conducerea, coordonarea și executarea unor operațiuni de anvergură în fiecare zi bună de lucru, zi ce se termină — cum altfel în Brazilia? — printr-o partidă de fotbal în jurul orei cinci și jumătate după amiază. Elton Livio Petterle și-a adus aici familia pentru că este de părere că experiența contractului cu îndărătnica, dar fantastică selvă este indispensabilă formării celor doi copii ai săi. El este entuziasmat de „interiorul” Braziliei, mai exact de acel necunoscut a cărui chemare se ridică din fabuloasele bogății neexploatate care „dorm” în Amazonia.

Intr-adevăr, pe lângă fierul de la Carajas, regiunea mai are însemnate rezerve de mangan, nichel, bauxită, caserită și chiar aur. La numai o oră și jumătate de zbor cu avionul de la Carajas, pot fi întîlniți pe aeroportul din Maraba căutătorii de aur întorcîndu-se de la Serra Palada. Pot fi recunoscuți ușor după cizmele pline de noroi și pălăriile lor de piele. În marea lor majoritate sînt brazilieni, dar printre ei se mai pripășesc, din cînd în cînd, și străini, dovadă a interesului încă viu pe care-l menține în regiune legenda de secole a unui eventual și fascinant „Eldorado”. Vin să-și caute un ipotetic noroc, de multe ori cu riscul vieții, simpli aventurieri, oameni incolțiți de sărăcie, cartofori decavați, mic-burghezi care au dat faliment, șomeri fără speranță, fermieri ruinați de secetă sau de concurență, geologi scăpătați care mai năzuiesc într-o glorie la vîrsta a treia, sau indivizi care, pur și simplu, vor să-și „spele creierul” după încercări deosebite prin care au trecut și care le-au handicapat, într-un fel, condiția umană etc.

IADUL DE LA ALAMOSA

Mike R. și Jeremy B., 35 și, respectiv 41 ani, nu prea au avut noroc la Serra Pelada și s-au angajat pe șantierul de la Carajas. Ar fi putut face cale-n-toarsă de la Maraba, dar obiectivul pentru care veniseră în Amazonia nu era realizat. Nu, nu era vorba de stringerea unor sume de bani. Nu pentru așa-ceva s-au aruncat în infernul verde. Nici chiar aurul de la Serra Pelada nu i-a interesat în mod deosebit. Aveau deja conturi frumoase la o bancă din patrie. Nu aveau însă un lucru esențial: o ocupație. Au sosit în mijlocul celei mai mari și mai virulente păduri de pe glob pentru a face... o cură de viață. Da, de viață, pentru că numai aici, în acest imens sanatoriu natural, au crezut că se vor putea vindeca de obsesia prin care trecuseră la Alamosa. Și de altele...

Mike R. și Jeremy B. nu lucraseră niciodată ceva în folosul societății. Trăiau doar din folosul transmis din generație în generație drept moștenire, adunat de stră-strămoșii lor pe vremea pionieratului Americii și umflat ulterior prin diverse concursuri favorabile de împrejurări... Mike R. și Jeremy B. erau, cu alte cuvinte, „tăietori de cupoane“. Plictiseală mare, în special după terminarea studiilor, pe care le-au făcut pentru că... așa era de „bon-ton“. Plictiseală îngrozitoare, cu atât mai mult cu cât nu aveau nici patimile specifice categoriei lor sociale. Nu călătoreau prea mult și nu se pierdeau în jocuri de noroc. Pentru ei Las Vegas sau Monte Carlo nu reprezentau o atracție. Tinjeau însă, fiecare în felul lui, după o aventură mai deosebită. Una care să-i plaseze pe primele pagini ale ziarelor. Intr-o zi a venit și aceasta. De fapt, n-a venit ea la ei, ci ei s-au lăsat cu euforie racolați în aventură.

Cînd li s-a propus să trăiască, anumite perioade, în epoca de piatră au fost de-a dreptul încintați, la culme. La așa-ceva nu se gîndiseră pentru a scăpa de monotonia high-life-ului lor. Așa s-au și cunoscut, de fapt, întîlnindu-se în iadul de la Alamosa...

Alamosa se află undeva într-o fundătură din Colorado. Acolo, departe de orice așezare civilizată, un grup de așa-numiți „noi robinsoni“ a hotărît să trăiască în autarhie totală, într-un sat construit din piatră și pămînt ars, după modelul ancestral al indienilor hopis. Satul era doar o parte a așezării... Cea de suprafață. În adîncurile pămîntului acești pseudo-robinsoni au rîmat catacombe pentru... supraviețuire.

Viața era și este dusă în fundătură, regizată și desfășurată, chipurile, ca pe vremea ființelor foarte primitive. Principiul (?!) constă în prădarea omului de către om, chiar în uciderea aproapelui pentru asigurarea propriei supraviețuiri. Regula fundamentală este angoasa. Dacă nu ești dominat de o teamă morbidă, nu ai ce căuta printre cei ce se cred cu emfatică stupiditate a fi predestinați supraviețuirii. Glonte sau pumnalul, securea de oțel sau toporul de piatră, focul din amnar sau silexul trebuie încercate pe viu asupra altor grupuri de oameni, care să fie jefuiți de bunuri. Aceasta este „filozofia“ zisă practică a reîntoarcerii în natură, predicată de anumite cercuri pentru, chipurile, asigurarea supraviețuirii speciei umane în caz de cataclism nuclear. Mike R. și Jeremy B. au încercat-o pe propria lor piele, plătită cu vîrf și îndesat din propriile lor conturi. „Distracția“ i-a costat ajungerea la un pas de nebunie... Din fericire pentru ei, au reușit să evadeze.

MOLIMA „SURVIVALISME“-ULUI

De fapt, ce este Alamosa decît simbolul unei rățăciri? O furie dementă, bine întreținută de interese fără scrupule, a cuprins multă lume. Un însemnat număr de indivizi se înarmează, se antrenează, stochează provizii și desfundă întunecimea pămîntului, precum cîrțile, construind adăposturi... Contribuie astfel, mai mult sau mai puțin înconștienți, la prosperitatea cîtorva businessmeni, ale căror afaceri înfloritoare mărturisesc că „sfîrșitul lumii“ se vinde bine...

Această „mișcare“, cum o numea agenția „France Presse“, a proliferat mai ales în statele din sud și cele din Vestul Mijlociu pînă pe Coasta de Vest. Se propovăduiește, deci, reîntoarcerea în natură, în scopul unei ipotetice supraviețuiri, într-un moment în care va fi tăiată orice legătură cu civilizația, atunci

cind aceasta nu va mai fi decît o amintire... O asemenea retragere trebuie să se facă — spun susținătorii așa-zisului „survivalisme“ (o pretinsă știință a supraviețuirii) — de preferință în locuri izolate, îndepărtate de zonele urbane. Sînt însă numeroși și cei ce-și sapă groapa chiar sub propria lor casă. Strategia insuflării angoasei își produce efectul...

Astfel, în timpul weekend-ului, sau chiar în restul săptămîinii, pentru cei ce au ales să facă din această „ocupație“ un mod de viață, mii de asemenea pseudo-robinsoni iau calea maquis-ului... În munții din Oregon sau Utah, în Colorado or Nevada, etc., ei sapă adevărate vizuini, la multe ore de mers de orice zonă locuită. Și, cît se poate, tănuite. De altfel, Dave Eperson, directorul uneia din cele cinci reviste specializate pe această temă, „Ghidul supraviețuirii“, al cărui tiraj s-a triplat în decurs de un an, povățuiește că „una din regulile de aur ale supraviețuirii este să nu spui nimic nimănui“. Fără îndoială, cu asemenea sfaturi, Dave Eperson este unul din cei care vind bine „sfîrșitul lumii“... Pregătirea pentru supraviețuire mai spune el, implică și capacitatea de apărare. De cine? Evident de oameni pașnici, dar înfometaji în caz de conflict, sau pur și simplu de indivizii de aceeași teapă.

Sub îndrumarea unor mercenari ai războiului din Vietnam, „noi-robinsoni“ se inițiază în acțiuni de luptă. În multe state, sublinia aceeași agenție „France Presse“, există tabere de antrenamente unde, în cursul weekendului, grupuri de adulți se joacă de-a războiul. De-a războiul adevărat, folosind carabine și pistoale de toate felurile, dar adevărate, încercînd să-și însușească proviziile altor grupuri, considerate „inamice“. Se mai spune că unele familii posedă veritabile arsenale. Această manie a produs o serioasă îngrijorare, avîndu-se în vedere că oricum liberă circulație a armelor de foc este apreciată de specialiști drept o condiție de favorizare a proliferării criminalității. (În ultimii zece ani americanii au cumpărat 50 de milioane de arme). Și este cu atît mai primejdioasă o atare deviere a spiritului spre ura față de om cu cît — atrag atenția anumiți experți și politicieni — ea aduce aminte de spectrul organizațiilor armate extremiste, cum ar fi Ku Klux-Klanul. Alte grupuri, între care „Posse Comitatus“, o formațiune de extremă dreaptă și virulent anticomunistă, sînt de asemenea constituite din adepți fervenți ai „survivalisme“-ului. Fenomenul este, într-adevăr, de natură să neliniștească nu numai pe oamenii de bună credință... Kevin Steel, directorul unei alte reviste, „Survive“, care este, pare-se, în dezacord cu celelalte publicații, a fost lovit de un exces de sinceritate recunoscînd că „survivalisme“-ul a devenit un cuvînt de legătură între militanții de extremă dreaptă, maniaco-depresivii, paranoicii și formațiunile paramilitare“.

Intr-un asemenea grup nimeriseră Mike R. și Jeremy B. la Alamosa, după ce fuseseră îndopați în prealabil cu o literatură de pregătire. Titluri ca „Viața după judecata din urmă“, „Lupta pentru supraviețuire“, „Alerta urbană“, ș.a., editate de Tim Leifield, unul din cei mai înfocați promotori ai „mișcării“, le-au luat pur și simplu mințile unor indivizi plictisiți...

„Survivalisme“-ul a făcut în orice caz să se nască un comerț prosper. Magazine de specialitate oferă tot felul de accesorii celor ce se antrenează, de la haine de camuflaj, la binocluri, hrană deshidratată, măști de gaz, detectoare de radiații, etc. A apărut, după cum am mai relevat, și o presă specializată în sfaturi și trucuri de toate genurile: cum să se înarmeze pseudo-robinsonii, cum să... argăsească pielea de iepure, cum să conserve carnea și să construiască un cuptor, ș.a.m.d. De asemenea, fel de fel de organizații, apărute ca ciupercile după ploaie, își oferă serviciile, numite pompos „Stagii de supraviețuire și apărare“.

Un comentator mai sarcastic, indignat de apariția și întinderea unei asemenea molime, spunea că toți acești indivizi, atît cei ce au aruncat și susțin morbul „survivalisme“-ului, cît și cei ce s-au lăsat prinși în plasa lui, ar trebui vindecați printr-o muncă utilă. De pildă, prin defrișarea Amazoniei or irigarea Saharei, sau prin orice altceva ce poate aduce lumină în mințile și sufletele lor. După care, vor înțelege că singura cale de supraviețuire în fața unei conflagrații nucleare totale rămîne lupta sănătoasă și hotărîtă pentru evitarea ei. Acești indivizi ar avea, oricum, nevoie de modele, care se găsesc din abundență în lume. Așa cum Mike R. și Jeremy B. l-au găsit în jungla amazoniană pe inginerul pionier Elton Livio Petterle...

UMOR

— M-am despărțit de logodnicul meu pentru că era plin de defecte.

— I-ai restituit și marca aceea rară pe care ți-a dat-o ?

— De ce să i-o dau înapoi ? Marca nu avea nici un defect !

— Îți acord două zile să-mi restitui mărcile poștale împrumutate să le arăți nu știu cui...

— Perfect ! Să zicem 7 martie 1985 și 16 decembrie 1990 !

— Dragă, vino pe la mine pe acasă, să-ți arăt colecția mea filatelică. Toți care mi-au văzut-o au rămas muți de admirație...

— Da ? Atunci vin precis cu nevastă-mea !

— În albumul meu filatelic am și o marcă reprezentând Acul Cleopatrei...

— Cum ? Ditamai regi-nă, își cosea singură rochiile ? !

— Știi ce cred eu despre căsnicie ?

— Sînteți căsătorit ?

— Desigur.

— Atunci știu !

— Cîinele meu e atît de isteț, că atunci cînd vine acasă, sună la ușă !

— Al meu nu sună, n-are nevoie. Are și el o cheie.

— De ce fiica dv., n-a terminat cursul de gătit ?

— Nu mai are nevoie, s-a măritat !

— Învățătoarea în clasa a doua, le spune copiilor :

— Ziua e pe terminate, în stradă se aprind luminile... de exemplu ce face tăticul tău acum ?

— Și mămica ar vrea să știe...

La Multi ani!

ZIMȚI

Cea mai căutată, de către public, este marca unei anumite fabrici.

Prinzind pasiunea filateliei, profesorul, mai întâi, își face rost de un catalog.

Cel mai complex album filatelic este un ansamblu de operă. Are o mulțime de timbre, unele de o mare valoare.

Cînd îi vezi colecția cu mărci pe teme de pictură, rămii tablou.

Fotografiile au ceva comun cu mărcile poștale : albumele.

Deși habar n-are de filatelie, la meciurile de fotbal auzi pe cite unul strigînd : „Hai, marcă !“

Intr-un fel și oculistul face maximafilie. Și el se ocupă de vederi.

Ca și elevele, mărcile poștale sînt trecute în cataloage.

Deși au înscrisă o valoare, unele timbre sînt neprețuite.

O lupă mărește marca dar nu și valoarea ei.

Coli se găsesc la papetării, iar colițe la filателиști.

De ce schimburile filatelice nu se fac tot prin I.C.R.A.L., dacă este vorba de blocuri de mărci ?

Filateliștii îmbătrînesc, dar mărcile niciodată.

— Un adevărat prost este acela care trăiește din mințile altora.

— Cînd nu mai putea cumpăra cadouri iubitei sale, s-a însurat cu ea.

— Moda e ca și copilul ; apariția ei o anunță prin strigăte.

— Începem să scriem legende despre dragoste și terminăm cu anecdote despre căsnicie.

— Un birocrat capabil își organizează în mod perfect inactivitatea.

— Cea mai bună reclamă pentru o marfă este cînd nu sînt reclamații.

— Directorul întreprinderii a dat ordin ca stingătoarele să fie controlate cel puțin cu două ore înaintea incendiului.

— Toate obligațiile profesionale le cedă altora, doar leafa și-a păstrat-o.

— Tinerețea putem s-o păstrăm o viață întreagă, nu avem voie însă să ne uităm în oglindă.

— Dacă nu ești mulțumit cu salariul tău, — dă-l soției.

— Din păcate omul nu are atîta minte ca la momentul potrivit să spună o prostie.

Cugetări

— Să nu faci azi, ceea ce de fapt nu trebuie să faci.

— Gîndurile vin și pleacă, dar noi rămînem.

— E bine să rîzi ultimul, ai timpul să pricepi poanta.

— Spune-mi cine e prietenul tău și el o să-mi spună cine ești tu.

— Dacă vrei să te vezi, arată-te altora.

— Minuni nu există. Dintr-un țințar poți face doar un singur armăsar.

— Cel mai ușor este să găsești martori care n-au văzut nimic.

— Dacă nu poți fi bun, fi cel puțin curat.

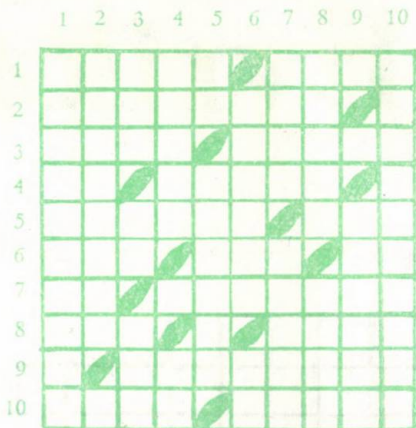
— Oamenii sînt curioși... Numai datorită acestui fapt au descoperit microscopul și gaura cheii de la ușe.

Cele 5 simțuri

ORIZONTAL : 1) Ochiul orbului ● Un organ de simț în care nu prea avea încredere poetul Eminescu. 2) Aproape de sfera gustului. 3) A reproduce cele spuse sau scrise de cineva, corect, sau... după ureche ● Ține de rinichi. 4) Puțin... odicolon! ● Vecină cu papilele gustative 5) Motiv de tulburarea simțurilor (pl.) ● Cel copt încintă pe agricultor. 6) E lipsă cu un simț, dar mulți au... bunul-simț ● Chintesență de patimi ardelenesti ● Grad militar (abr.). 7) File de roman! ● Medicament miraculos. 8) Element cunoscut mai ales printr-un singur simț : miros ● Omonimi. 9) Reproducător. 10) Activitate cu rol pregnant în educarea simțurilor ● Se lasă percepute prin văz și prin miros, ● Un simbol al zeului Eros.

VERTICAL : 1) I se distinge greu culoarea. 2) În slujba simțului termotactil (pl.). 3) După ureche și nas din abreviația O.R.L. ● Zaharia Bîrsan ● Un altfel de nas. 4) A crea un scor nedecis ● Marcă... maltratate! 5) Atele avocalice! ● Care au depășit simțul

proporțiilor obișnuite. 6) Afectiunea glandelor salivare din jurul urechilor ● Tarif redus! 7) Se dă pe la nas în caz de leșin (med. pop.) ● De baștină. 8) Există și unul timpanic ● Element de compunere cu semnificația de „celulă”. 9) Unealtă așchietoare ce în-deamnă la grabă 10) Multe... îmbră-țișări.

DIȚIONAR : CITO.

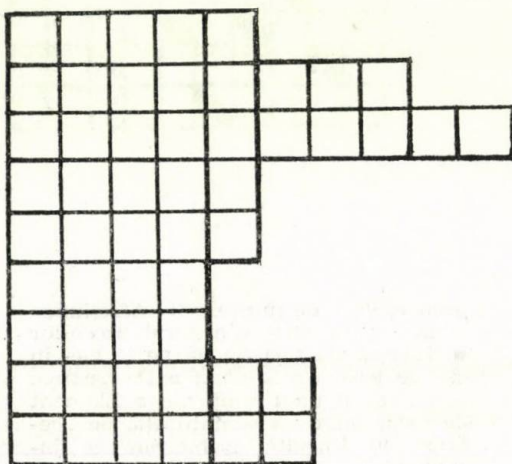
* Eseu după reproducerile omonime ale lui Gonzales Coques, din emisiunea filatelică a anului 1970, (CMR, nr. 2999 — 3004).

COSTEL CERNAT

Evrika

A

B

1) Unde s-a desfășurat prima ediție a J.O. în versiune modernă (1896)?

2) Ce oraș a găzduit cea de a XXI-a ediție a J.O., unde a evoluat celebra Nadia?

3) De care oraș american și-a legat numele cea de a III-a ediție (1904)?

4) Unde a avut loc „Olimpiada recordurilor” (1964)?

5) Care a fost patria Jocurilor Olimpice Antice?

6) Într-un cadru încărcat de prețioase vestigii istorice a avut loc cea de a XVII-a ediție (1960). Cum se numește această metropolă?

7) Care este proba athletică care apare pe o marcă de 5 l. din seria emisă de Grecia la Olimpiada din anul 1896?

8) Prin ediția a VII-a (1920) filatelia intră definitiv în circuitul preocupărilor olimpice. Unde a avut loc?

9) În cinstea cărei olimpiade (desfășurată la altitudinea de 2260 m), filatelia înregistrează mari recorduri: peste 200 de emisiuni, 1417 mărci și 282 colițe?

Dacă s-a răspuns corect, inițialele cuvintelor găsite citite de sus în jos ne vor da localitatea unde a avut loc cea de a IX-a ediție a J.O. (1928), cu care ocazie a fost emisă o frumoasă serie compusă din 8 mărci.

COSTEL CERNAT

Unii nu observă o cămașă de noapte, alții

MIKE ELLIOT

Chipul lui Don Westley, șeful serviciului de urmărire al poștei din New York, era posomorit.

— Uneori mă gîndesc că ar fi fost mai bine pentru mine să fi rămas burlac, spuse el întorcîndu-se către McIntosh, subalternul său.

— Bine, dar v-ați căsătorit cu doamna Carolina abia acum cinci luni... Apropos, am un prieten bun, mare avocat și specialist în divorțuri. O să-i dau numărul dv. de telefon...

Westley clipi des în spatele ochelarilor săi mari cu rame din corn, așezați pe nasul lui lung, proiectat pe fundalul unei fețe osoase.

— Divorț ai spus? Vrei să-mi distrug căminul din pricina unei controverse banale?!

— Am vrut să vă dau și eu o mină de ajutor, răspunse McIntosh cu glas grav, plin de seriozitate. Unde mergem?

Westley îl fixă cu privirea pe subalternul său și-i zise :

— La „Hubbard Electronics“ ... Proprietarul ei, un anume Joshua Hubbard, a primit în cursul dimineții, la biroul său, o scrisoare de șantaj.

Firma „Hubbard Electronics“ se afla într-o clădire impunătoare, clădită parcă numai din sticlă și crom. Cei doi inspectori ai poștei coborâră din mașină și intrară.

Cîteva secunde mai târziu se aflau, duși cu liftul asemănător unei rachete, într-un birou situat la ultimul etaj al clădirii. Joshua Hubbard se ridică din spațiile biroului imens, din sticlă și-i salută călduros pe vizitatori.

— Ce bine că ați putut veni atît de repede. Era un bărbat mic de statură, dar vioi, cu obrazul brăzdat de cute adînci, cu ochii parcă rătăciți, cel puțin așa i se păru lui Westley. Acolo pe biroul acela se află scrisoarea despre care v-am vorbit...

Westley își așează servieta cu documente pe un scaun și o deschise. Scoase de acolo o pensetă cu care apucă scrisoarea, o foaie de hîrtie ieftină, din cele obișnuite pentru mașina de scris. Era acoperită cu litere mari de tipar scrise cu creionul.

— Aveți vreo idee, vreo bănuială cine ar fi putut trimite scrisoarea ? il întrebă Westley.

— Din păcate nici una, dădu Hubbard din cap. Este foarte adevărat că am o mulțime de dușmani, dar nu de soiul celor care trimit scrisori anonime...

Westley se duse cu scrisoarea la fereastră și o examină mai atent la lumină. Se întoarse apoi și o puse pe birou.

Subalternul său se aplecă asupra scrisorii și citi următorul text :

„J.H., dacă doriți să vă păstrați nevătămată nepoțica, atunci aflați că avem nevoie de 100 000 dolari în rate separate în bancnote de cîte cinci și douăzeci dolari. Puneți toată suma într-un sac mare de hîrtie și aduceți-l astă seară, la ora 23,00, în strada Classen, colț cu a 56-a. Fără poliție. Veți fi observat de la distanță iar în caz contrar îi vom pricinui micuței J. o serie de neplăceri.

Fără poliție, deci !“

— Cine este micuța J. ? întrebă McIntosh.

— Nepoata mea, numele ei este Jannifer, răspunse Hubbard arătîndu-i cu mîinile lui tremurătoare o serie de fotografii aflate pe biroul său într-o ramă de piele. În aceste fotografii se puteau vedea : soția lui Hubbard, apoi un bărbat tînăr brunet, și o femeie tot brunetă, soția tînărului. Lingă ei o fată subțirică, zîmbitoare și cu obrăjorii proaspeți. Era Jannifer Hubbard în vîrstă de zece ani.

— O familie drăguță, constată Westley. Fiul dv. știe... ?

— După ce am primit blestemata asta de scrisoare l-am chemat imediat la mine. Astăzi nu i-a putut spune lui Jannifer să meargă la școală... Între timp am angajat doi agenți de securitate de la fabrică pentru a o păzi, pentru a păzi casa mai bine zis. Vor rămîne acolo cît va fi necesar...

— În afară de faptul că ne-ați chemat și că i-ați angajat pe cei doi agenți ce ați mai făcut ? întrebă Westley.

— Am înghițit o mulțime de hapuri pentru a-mi regla puțin tensiunea. Apoi, după ce poștaşul mi-a adus scrisoarea, v-am dat telefon... Cred că mi-a trimis-o vreun funcționar sau vreun fost funcționar de-al meu, cu toate că gîndul ăsta nu mă bucură deloc.

Un bogat sortiment de mărci și accesorii filatelice găsiți la magazinele și ghișeele filatelice din țară și din capitală.

— Ce vă face să credeți acest lucru, domnule Hubbard ? întrebă McIntosh uitându-se la el cu insistență.

— Faptul că oamenii din întreprindere îmi spun J.H. În ceea ce o privește pe nepoata mea, poate că sînt eu un bătrîn nebun, dar nici prin cap nu-mi trece să plătesc șantajistului sau șantajistilor ! Dacă le voi plăti astăzi 100 000 dolari, miine îmi vor cere 200 000 ! Cred că cel mai bun lucru pe care îl pot face este ca micuța Jannifer să rămînă acasă sub supravegherea celor doi agenți pe care i-am tocmît.

— Fiul dv. și soția sînt de acord cu această hotărîre ?

— Ce spuneți ? clipi Hubbard absent. Da, da... Sigur că da... Ei fac totdeauna numai ceea ce hotărîsc eu...

Westley și McIntosh schimbă între ei o privire semnificativă în timp ce Westley spuse cu glas lipsit de orice expresie :

— O să luăm scrisoarea și plicul să le dăm la analiză la laboratorul nostru...

— Bine, dar acum nu puteți să-mi spuneți chiar nimic ? strigă Hubbard enervat. Vreau să zic... să întreb... Această problemă nu reprezintă pentru dv. nimic altceva decît o chestiune de rutină ?

— Se-nțelege că noi am observat unele elemente legate de scrisoare, răspunse Westley, dar...

Hubbard arată spre cele două fotolii libere din fața biroului său. Îi pofti să ia loc.

— Vă ascult...

Westley privi scrisoarea și plicul de pe birou.

— Ștampilat noaptea trecută, deci, la ora 22,00, la Poșta centrală... Adresa de pe plic este scrisă foarte probabil cu același creion moale cu care a fost scrisă și scrisoarea... Plicul și hîrtia sînt de proastă calitate, ele pot fi cumpărate practic de la orice librărie...

— Bine, dar lucrul acesta l-am putut deduce și fără prezența dv. În plus, și faptul că autorul scrisorii posedă o cultură mediocră dacă ne luăm după scrisul de tipar și după stil, în general..., zise Hubbard încurcat.

— Dimpotrivă ! Autorul scrisorii posedă o cultură excelentă, răspunse Westley. Mai mult ca sigur, el se străduiește să facă o impresie contrară, cu toate acestea i-au scăpat unele greșeli. Cea mai evidentă dintre ele este aceea că a scris corect cuvîntul „separate”. A-ul provoacă dificultăți chiar și unor oameni cu educație superioară. Din punctul de vedere al conținutului, scrisoarea este scrisă bine, la obiect... Sigur, despre scris nu se pot spune prea multe lucruri deoarece autorul a scris cu litere de tipar, anume cu litere de tipar înclinate spre stînga, cu toate că, în mod normal, el sau ea scrie cu literele aplecate spre dreapta. Avea mînuși...

— Poftim ? sări Hubbard. De unde naiba ați mai scos-o și pe asta ?

— Priviți și dv., vedeți pata de creion din stînga ? Arată ca o amprentă și totuși nu-i amprentă. Este urma lăsată de o mînușă de gumă de tipul aceluia care au la capătul degetelor niște spirale pentru a asigura o mai mare aderență...

Westley își scoase cu un aer absent o țigară iar Joshua Hubbard i-o aprinse de la brichetă.

— Și pe urmă, continuă Westley, aceste pete mici, de pe hîrtie par a fi urmele unor picături de apă... Părerea mea este însă că sînt picături de sudoare desprinse de pe fruntea șantajistului în timp ce compunea scrisoarea. Se vede de la o poștă că este un tip nervos. Acest lucru poate fi dedus și din faptul că literele de tipar sînt orientate, cu fiecare rînd, din ce în ce mai spre dreapta.

— Bine-bine, sînt de acord cu dv., dar la ce sînt bune toate astea ? întrebă Hubbard.

— Dacă sînt cu adevărat pete de sudoare — și pe hîrtie sînt suficient de multe pentru ale putea analiza proveniența, atunci nu ne va fi greu să aflăm și grupa sanguină a autorului, interveni și McIntosh. Grupa sanguină mai poate fi aflată și prin analiza resturilor de salivă de pe plic, de pe locurile unde acesta a fost lipit...

— Apoi se mai poate constata că literele și cuvintele sînt scrise, la începutul fiecărui rînd, la distanțe egale, continuă Whetley, pentru ca spre sfîrșitul

rindurilor ele să se alinieze strins unul lângă altul... Autorul scrisorii este un individ ale cărui planuri mari sînt întrerupte de perioade de neîncredere în forțele proprii și de depresiuni psihice. Este un tip care demarează cu multă energie proiectele, dar își consumă inutil toată energia mai înainte de a fi apucat să-și ducă opera la bun sfîrșit...

Westley își oprinse o țigară apoi continuă :

— În concluzie se poate spune că tipul pe care îl căutăm este un individ destul de tînăr. Și sînt de acord cu dv. vă cunoaște indeaproape deoarece vă numește „J.H.“, iar nepoțicii dv. îi spune „micuța J.“ Presupun că aceasta este o poreclă, remarcă Westley.

Hubbard își adună gîndurile, parcă dintr-un trecut foarte îndepărtat.

— Ce-ați spus ? Da... fiului meu James, pe lingă altele și partenerul junior al firmei, îi spuneam „micuțul J“, pînă în clipa cînd s-a născut Jannifer, care a preluat această poreclă... Vă rog să mă scuzați puțin, ... Hubbard apăsă pe un buton și-i spuse secretarei : Sally, trimite-l pe James pînă la mine...

— Asta este tot ce putem face momentan pentru dv. spuse Westley. Sîntem așadar în căutarea unui tînăr cu educație aleasă, cu fire labilă, care lasă impresia unei firi deschise, dar căruia inima, într-un colțisor al ei, nu-i funcționează tocmai normal... Și care, după cum am mai spus, trece foarte repede de la entuziasm la o stare de saturație...

— Cred că ați uitat o trăsătură de caracter a celui care a scris scrisoarea, zise Hubbard în timp ce deschidea un tub din care luă două hapuri pe care le înghiți. El ar vrea să cîștige 100 000 dolari mai degrabă printr-o ticăloșie, decît prin munca cinstită pe care ar putea-o presta.

Westley privi atent chipul bătrînului aflat în fața lui, care, parcă, îmbătrînise vizibil în cursul ultimelor minute.

— Cunoașteți pe cineva căruia i s-ar potrivi această caracterizare ?

În acel moment ușa biroului se deschise și intră grăbit un tinerel ștergîndu-și cu batista sudoarea de pe frunte.

— Gentlemen, vi-l prezint pe fiul meu ! zise Hubbard.

— Uneori mi-e cam silă de meseria noastră, zise McIntosh îndată ce se află din nou în mașină, împreună cu Westley. În primul moment am crezut că fiul bătrînului Hubbard va leșina cînd va auzi chiar din gura tatălui său că el este autorul scrisorii ! Da de unde, plîngea ca un copil...

— Păi... asta și este... un copil în pantaloni lungi, murmură Westley.

— Nu însă un copil simpatic, aș zice, dacă te gîndești că a fost în stare să-și șantajeze tatăl...

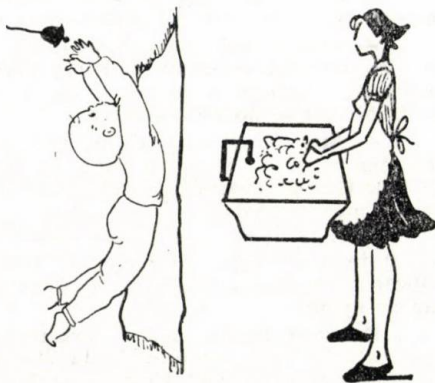
Westley nu-i răspunse. Se uita cu un aer absent pe fereastră apoi se întoarse către McIntosh.

În românește de NICOLAE NICOARĂ

Zgomot magnetic

S-a reușit descifrarea limbajului „zgomotului magnetic“. Acest fenomen fizic care nu are nimic comun cu lumea zgomotelor reale, apare în metale sub influența cîmpului magnetic alternativ și se manifestă printr-o explozie de impulsuri, care apare pe ecranul aparatului de control.

Oamenii de știință au demonstrat că „zgomotul magnetic“ conține informații complete privind orice perturbații care intervin în rețea.

Și ce ușor ar fi putut izbucni un incendiu

FRANK SISK

— Știi de la ce a pornit cearta cu Carolina? N-am băgat de seamă aseară că purta o cămașă de noapte nouă...

— Ce să-i faci, șefu'... Unii nu observă o cămașă de noapte nouă, alții... Doctorul Blaise Pinder, masiv și chel, și Herbert Forster, un ins scund, cu părul roșcat, se reintorseseră la Muzeul de Științe Naturale din Boston, venind din ploaia de noiembrie de afară. Domnișoara Bloomstock, secretara, le deschise ușa în timp ce doctorul Pinder tocmai îi spunea colegului său:

— Somoteiul ăla afumat a fost astăzi pur și simplu imposibil...

— Aveți dreptate, doctore, răspunse Forster.

— S-a întâmplat ceva în lipsa noastră, domnișoară? întrebă doctorul Pinder.

— Soția vă roagă să-i telefonați...

Doctorul Pinder intră în biroul său și formă numărul. În ureche îi răsună vocea nelinistită a soției: "

— Blaise, ai citit ziarele de după amiază?

— Nu, doar știi că le citesc totdeauna numai acasă.

— Ei bine, află că Lilla Woodmann a fost ucisă! Ziarele publică știrea pe prima pagină, cu litere de-o șchioapă. I-au găsit cadavrul puțin înainte de amiază.

— E știre oficială?

— Sigur că oficială, Blaise. Poliția a făcut cunoscut faptul că Lila Woodmann este cea de a noua victimă a „sugrumătorului cu ciorapul de nylon“.

— De unde naiba are omul ăsta atîția ciorapi de nylon? întrebă doctorul Pinder în timp ce-și băgă mina în buzunarul pardesiului pentru a-și scoate pipa și tutunul.

— Poartă tot timpul numai un ciorap de nylon asupra lui, ciorap pe care îl încolăcește în jurul gitului victimelor. După aceea dispare cu ciorap cu tot.

— Dar de unde știe poliția că-i vorba de un ciorap?

— Au fost făcute analizele la laboratorul poliției.

— Aha, exclamă doctorul Pinder, care, negăsindu-și pipa și tutunul în buzunarul drept, le căuta acum în cel stîng.

— Unde mai pui că Lila Woodmann se afla în fruntea listei celor care fac donații pentru muzeul nostru. Zece mii de dolari pe an!

— Acum dacă vrei să primești în continuare bani pentru muzeu, trebuie să i te adresezi colegului Herbert Forster, unicul ei moștenitor... Tocmai veneam împreună, Herbert și cu mine, de la restaurantul „Gregory“ unde am luat masa ca de obicei, zise doctorul Pinder.

— Apartamentul Lilei se află vizavi de acest local, iar Lila a fost omorîră mai mult ca sigur în timp ce voi vă aflați la masă, la numai o zvirlitură de băț. Gîndul acesta mă înfioară. Nu crezi că ar trebui să-l anunți pe Herbert despre moartea Lilei?

— Da, draga mea, spuse doctorul în timp ce ducea receptorul spre furcă. Și tot în acest timp, degetele lui găsiră pe fundul buzunarului pardesiului două obiecte care nu-i aparțineau: o cutie din sidef cu tutun pentru prizat și un ciorap de nylon.

Doctorul Pinder medită profund: „nu există altă explicație, luase alt pardesiu atunci cînd a plecat de la „Gregory's Restaurant“, al omului care sugruma cu ciorapul de nylon! Ucigașul Lilei trebuie să se afle așadar printre cei care

au prinzit la restaurant... Viri din nou în buzunar cele două obiecte apoi se duse în încăperea în care se afla domnișoara Bloomstock și Herbert Forster.

— Herbert, zise Pinder, am de discutat ceva cu dumneata. De altfel, cred că mi-am schimbat pardesiul...

— De cum ați intrat pe ușă mi s-a părut că pardesiul vă este cam scurt la mineci, spuse domnișoara Bloomstock.

— Iar cel care-mi poartă acum pardesiul este și posesorul excepționalei mele pipe și al colosalului meu tutun. N-ați vrea să fiți amabilă, domnișoară Bloomstock, să-mi cumpărați un ziar de la cel mai apropiat chioșc?

— Acum... Pe ploaia asta îngrozitoare? zise secretara și dispăru dind din umeri în timp ce doctorul Pinder îl invită pe Forster în biroul lui. Își dresе ușor glasul și spuse:

— Herbert, bătrina ta mătușă a fost ucisă acum câteva ore!

Fața lui Herbert își pierdu orice urmă de culoare.

— De unde știți?

— Mi-a telefonat soția, știrea a apărut în toate ziarele de după masă. Forster își trecu palma peste față.

— Este bănuît cineva?

— Da. Vestitul sugrumător cu ciorapul de nylon.

Doctorul scoase din buzunar ciorapul de nylon.

— Cu acest ciorap a fost omorâtă victima! L-am descoperit în buzunarul pardesiului. Asta înseamnă că unul dintre cei care au luat masa de prinz la „Gregory's Restaurant“ a fost mai înainte în apartamentul Lilei Woodmann. Dacă reușim să-l găsim pe stăpînul pardesiului, îl vom ști și pe asasinul ei!

Doctorul se așeză pe un scaun cu spetează. Pentru a se putea concentra, se întoarse cu fața la perete, apoi spuse:

— La „Gregory's Restaurant“ am fost zece persoane. Am intrat în salon la douăsprezece și cinci. Sam Pemberton era tocmai la chioșcul pentru țigări. Ne-am salutat și am intrat apoi cu toții. Ba nu, stai o clipă... Parcă n-a fost chiar așa. Dumneata, Herbert, nu erai de față. Exact, n-am mers împreună... Dumneata ai venit după aceea, pe la doisprezece și jumătate...

Doctorul se întoarse cu scaunul în direcția în care se afla Herbert Forster, dar simți deodată că ceva i se înfășoară în jurul gîtului. Își pierdu cunoștința. Cînd își reveni, doctorul se trezi pe divanul din biroul său, cu domnișoara Bloomstock aplecată asupra lui.

— Unde este Herbert? întrebă el.

— L-a ridicat poliția, spuse domnișoara Bloomstock. El era sugrumătorul cu ciorapul de nylon!

— Hm, auzi Pinder o voce care aparținea unui individ necunoscut, îmbrăcat într-un costum gri. Sint locotenentul Berger de la Criminalistică. Colegul dv. Herbert Forster a ucis-o pe bătrina sa mătușă cu ciorapul de nylon pentru a pune apoi crima în spinarea celui care sugruma cu adevărat cu ciorapul de nylon...

— N-am respectat dorința dv. de a cumpăra un ziar de la cel mai apropiat chioșc. Ploua cu găleata. Am căutat în schimb pipa dv. M-am dus în biroul domnului Forster — cred că numai instinctul meu de femeie m-a îndemnat să mă duc — și am găsit pipa și tutunul de prizat în buzunarul pardesiului dv. Cînd tocmai mă întorceam domnul Foster înfășura ciorapul de nylon în jurul gîtului dv. încercînd să vă sugrume. Și nu mi-a rămas altceva de făcut decît să-l lovesc în cap cu scrumiera asta grea...

Doctorul Pinder oftă și închise ochii pentru o clipă. Îl cuprinse un sentiment de caldă recunoștință și de siguranță.

Și cînd te gîndești că el, care fuma pipă, n-a dat niciodată importanță scrumierei. Își scutura pipa numai și numai pe hîrtie. O obișnuință stupidă, gîndi el. Ce ușor ar fi putut izbucni un incendiu...

Și ce simplu ar fi putut muri, dacă n-ar fi fost scrumiera...

În românește de NICOLAE NICOARĂ

Dragi cititori,

filateliști sau nefilateliști

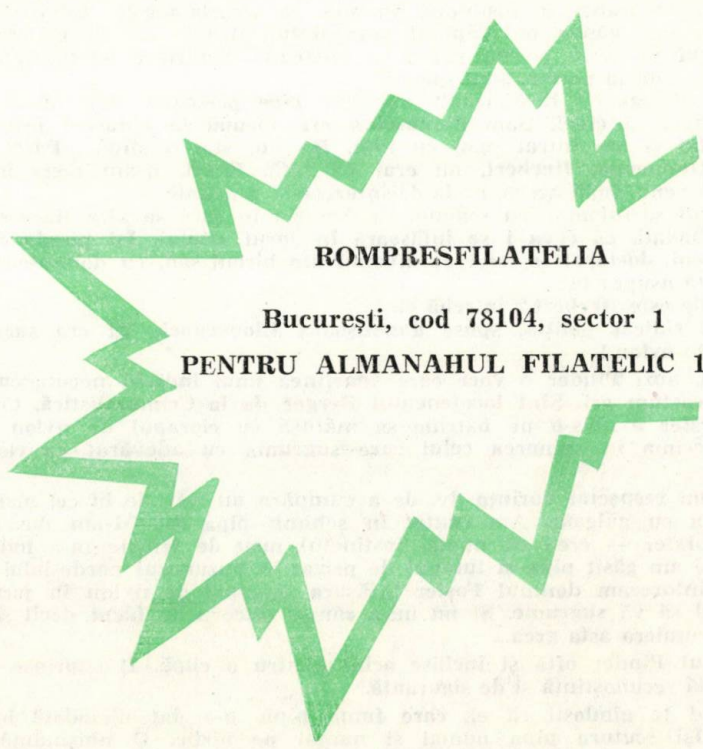
În dorința ca almanahul ce-l răsfoiți să vă fie pe plac, avem nevoie de ajutorul dv.

De aceea vă rugăm ca după ce-l citiți, să ne trimiteți observațiile făcute și sugestiile pe care le aveți.

Sintem interesați să cunoaștem părerile dv. asupra :

- formatului ;**
- probleme filatelice ce vă interesează ;**
- titluri de articole care ar trebui tratate ;**
- subiecte pe marginea filateliei ;**
- ilustrații ;**
- orice alte sugestii în legătură cu acest almanah.**

Vă mulțumim și vă rugăm să trimiteți observațiile dv. pe adresa :

ROMPRESFILATELIA

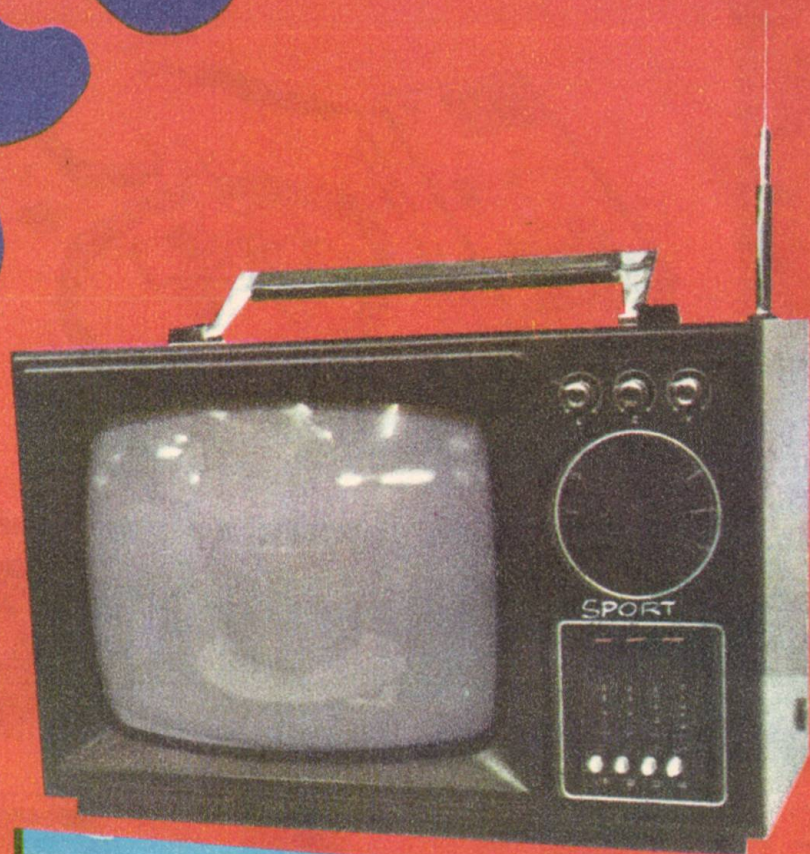
București, cod 78104, sector 1

PENTRU ALMANAHUL FILATELIC 1985

LA MULȚI ANI !

Tiparul executat sub comanda nr. 731
la I.P. „Filaret”, str. Fabrica de chibrituri
nr. 9-11. București
Republica Socialistă România

Un televizor în căminul dv., vă oferă posibilitatea vizionării celor mai diverse emisiuni: filme, spectacole de teatru, concerte, spectacole de operă, transmisiuni sportive, emisiuni în limbile naționalităților conlocuitoare ș.a.

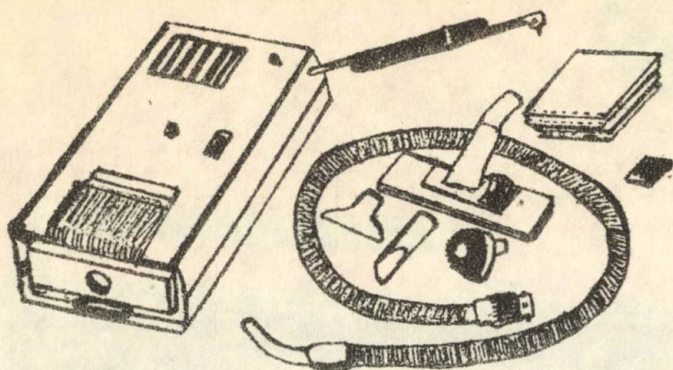
Magazinele și raioanele specializate ale comerțului de stat vă oferă toate tipurile de televizoare cu circuite integrate.

O imagine perfectă, un sunet clar completează celelalte caracteristici ale televizoarelor cu circuite integrate:

- o durată de folosire îndelungată deoarece sînt complet tranzistorizate și cu circuite integrate;
- prin îmbunătățiri constructive și funcționale, consumul de energie electrică este redus cu cca 33%;
- funcționarea este normală chiar și la variații mai mari ale tensiunii pe rețea, datorită incorporării unui stabilizator în aparat;
- operațiile de depanare sînt mult simplificate deoarece la construcția lor s-au folosit module funcționale, care se pot schimba cu operativitate;
- garanția pentru buna funcționare a televizoarelor cu circuite integrate este de 12 luni.

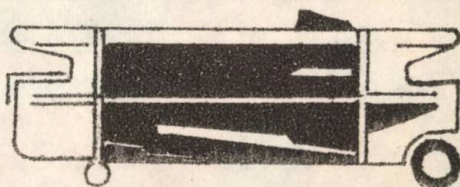
În toate magazinele specializate ale comerțului de stat, un personal de înaltă calificare vă stă la dispoziție pentru informații privind funcționarea televizoarelor.

DENUMIREA TELEVIZORULUI	DIAGONALA ECRANULUI (cm)	PREȚUL (lei)
OLT	44	3 000
SNAGOV	47	3 065
SIRIUS	50	3 200
DIAMANT	61	3 720

Aspiratorul de praf A.P. 20 S
220 V 50 Hz 460 W
120 dnc min;
1400 mm col. apă

ASPIRATORUL DE PRAF TIP A.P. 10

ASPIRATORUL DE PRAF TIP A.P. 10 pentru uzul casnic, asigură aspirarea cu mare eficiență a prafului și impurităților din locuința Dvs.

Caracteristici :

- Are putere de absorbție mărită 600 W.
- Tensiunea de alimentare 220 V.
- Este dotat cu indicator de umplere a sacului.
- Dispune de o perie complexă pentru curățirea suprafețelor plane acoperite cu parchet, linoleum, etc. și pentru curățirea prafului și impurităților de pe covoare, mochete, etc.
- E dotat cu o perie triunghiulară pentru curățirea de praf a bibliotecilor, mobilelor, etc.
- Este echipat cu saci de hîrtie, ceea ce permite o exploatare igienică a aspiratorului.
- Permite refularea verticală a aerului și deci înlătură posibilitatea de împrăștiere a prafului de pe suprafețele încă necurățate.
- Manevrabilitate mare datorită sistemului de 2 roți și roată pivotantă.
- Plasa de protecție II contra electrocutării permite utilizarea prizei de alimentare la tensiune fără împămîntare.

Accesoriiile aspiratorului A.P. 10 sînt :

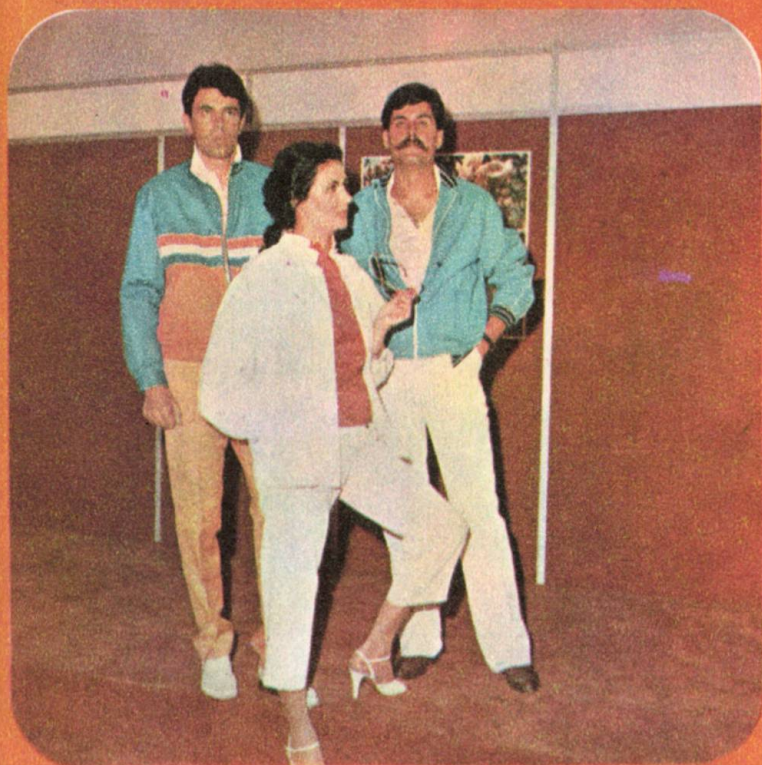
- 1 buc. tub flexibil, 2 buc. țevă dreaptă, 1 buc. perie complexă, 1 buc. perie triunghiulară, 1 buc. duză îngustă, 1 buc. duză lată.

Piese de rezervă

- 4 buc. saci hîrtie ; 2 buc. perie cărbune,

Termen de garanție

- prețul de vînzare este de 1.300 lei.

ELEGANȚĂ,

CALITATE,

FANTEZIE-

Iată numai câteva din
atributele tricotajelor
pentru femei și bărbați,
prezente în tot cursul
anului în magazinele și
raioanele de speciali-
tate ale comerțului
de stat.

Fiecare anotimp, fiecare
sezon, cu moda și linia
sa adecvată.

Nu întârziati, alegeți
chiar acum modelele
expuse.

PENTRU TOATE

CERINȚELE

PENTRU

TOATE PREFERINȚELE:

Confecții frumoase,
trainice, moderne.
Fiecare anotimp și
fiecare sezon cu moda
și linia sa.
Fiecare femeie și fiecare
bărbat cu gustul și
opțiunea sa.
Magazinele și raioanele
specializate ale
comerțului de stat
vă stau la dispoziție
în tot cursul anului.

MAȘINILE ELECTRICE DE SPĂLAT
RUFЕ CU PULSATOR DE UZ
CASNIC

CRISTAL 1

și

CRISTAL 2

Mașinile electrice de spălat rufe Cristal 1 și Cristal 2, scutesc de eforturi la operațiile de spălare și limpezire a rufelor.

Caracteristici :

- consum redus de energie electrică ;
- tensiunea de alimentare 220 Volți ;
- greutate și dimensiuni de gabarit redus ;
- capacitate 2 kg. rufe uscate.

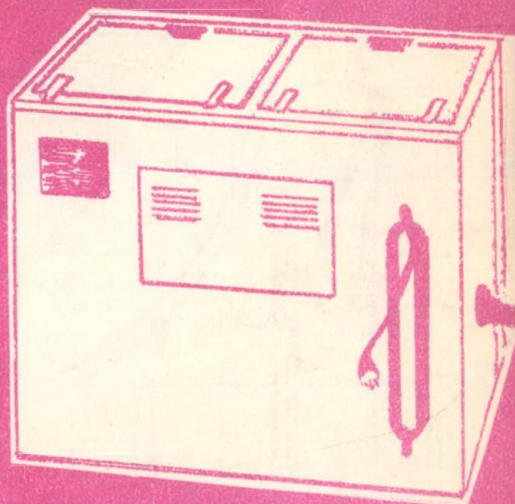
Mașinile de spălat rufe Cristal 1 și Cristal 2 sînt prevăzute cu accesorii : furtun de alimentare și clește pentru rufe.

Termen de garanție un an.

Mașina de spălat rufe Cristal 2 mai dispune de o rezistență de încălzire a apei și o lampă de semnalizare.

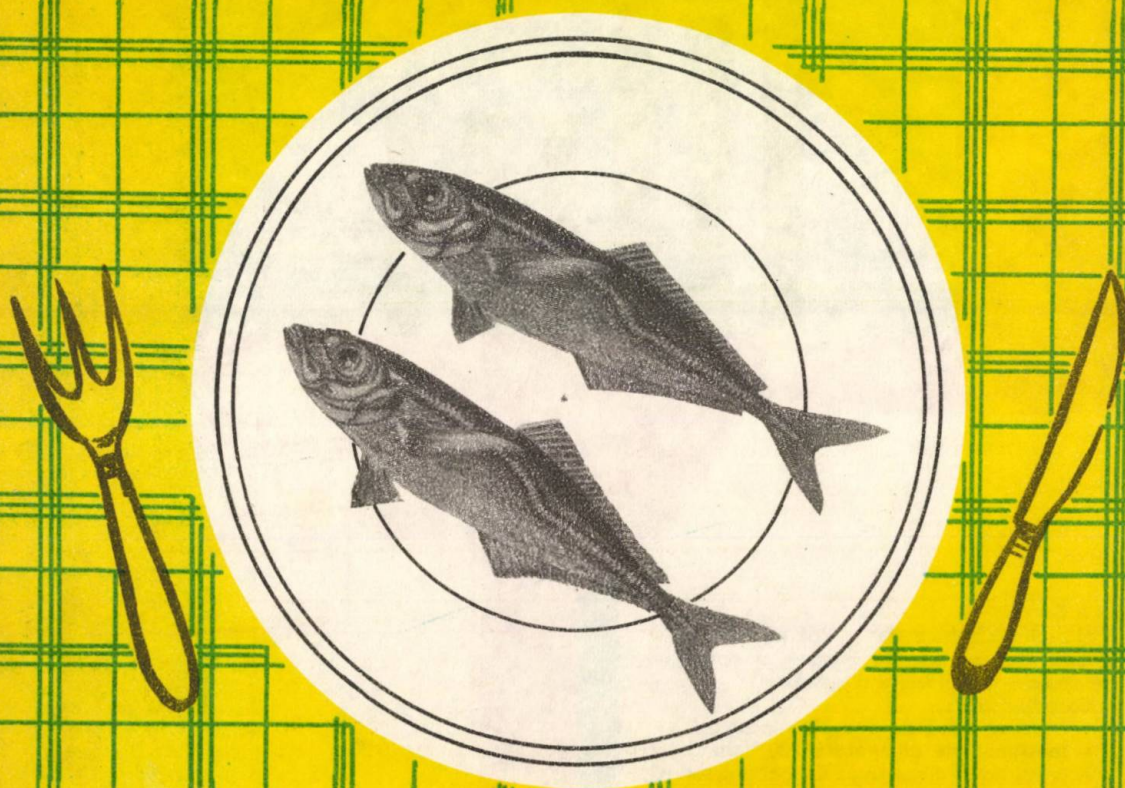
Prețul de vînzare al mașinii de spălat Cristal 1 este de 1.570 lei.

Prețul de vînzare al mașinii de spălat Cristal 2 este de 1.760 lei.

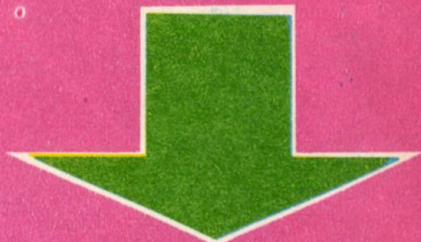
**PREPARATELE DIN
PEȘTE SÎNT IEFTINE,
GUSTOASE ȘI
ASIMILABILE**

De vânzare în toate magazinele specializate de pescărie, în magazinele „Alimentara”, în unitățile „Gospodina” și de alimentație publică, în diverse preparate culinare.

**LA ORICE
MASĂ
PREPARATE
DIN
PEȘTE**

Peștele este o sursă importantă în alimentația Dvs., fiind bogat în proteine, grăsimi, fosfor și vitaminele A±D

INVITAȚIE LA DRUMEȚIE

Pe cele mai diferite trasee turistice din țară, în locuri de o frumusețe aparte, în apropierea unor interesante monumente istorice sau de artă, în stațiuni balneoclimaterice, numeroase hanuri, hoteluri, cabane, popasuri turistice oferă posibilități de reconfortare, de petrecere într-o ambianță plăcută a concediului de odihnă sau a unui sfârșit de săptămână. Iată câteva dintre aceste atrăgătoare unități turistice :

- Hotelul TULNIC – Cîmpeni, jud. Alba
- Hotelul SĂLĂUȚA – Năsăud, jud. Bistrița-Năsăud
- Hanul SUCEVIȚA – Sucevița, jud. Suceava
- Hotelul CENTRAL – Balș, jud. Olt
- Hotelul TURIST – Lacul Sărat, jud. Brăila
- Hanul MONTEORU – Sărata Monteoru, jud. Buzău.

Pentru informații și rețineri de locuri vă puteți adresa la AGENȚIA DE TURISM „COOP” din București, str. 13 Decembrie nr. 26, telefon : 14.52.09 sau la sediile UJECOOP din fiecare reședință de județ.

UNIREA

**MAGAZIN
UNIVERSAL
BUCUREȘTI,
PIAȚA UNIRII Nr. 1**

- Parter : cadouri
- Etaj I : totul pentru femei și copii
- Etajul II : pentru garderoba bărbaților și țesături
- Etajul III : pentru timpul nostru liber
- Etajul IV : pentru apartamentul nostru
- Etajul V : cofetărie
- Etajul VI : articole de lux
- Subsol : produse alimentare

Deschis zilnic între 8—21 iar duminica între orele 8—13.

FIȚI BINE VENIȚI !

**U
N
I
R
E
A**

**UNICATE
OUTATI
NEDIT
APID
LEGANTA
MBIANTA**

1985

IANUARIE

D		6	13	20	27
L		7	14	21	28
M	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30
J	3	10	17	24	31
V	4	11	18	25	
S	5	12	19	26	

FEBRUARIE

D		3	10	17	24
L		4	11	18	25
M		5	12	19	26
M		6	13	20	27
J		7	14	21	28
V	1	8	15	22	
S	2	9	16	23	

MARTIE

D		3	10	17	24	31
L		4	11	18	25	
M		5	12	19	26	
M		6	13	20	27	
J		7	14	21	28	
V	1	8	15	22	29	
S	2	9	16	23	30	

APRILIE

D		7	14	21	28
L	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30
M	3	10	17	24	
J	4	11	18	25	
V	5	12	19	26	
S	6	13	20	27	

MAI

D		5	12	19	26
L		6	13	20	27
M		7	14	21	28
M	1	8	15	22	29
J	2	9	16	23	30
V	3	10	17	24	31
S	4	11	18	25	

IUNIE

D		2	9	16	23	30
L		3	10	17	24	
M		4	11	18	25	
M		5	12	19	26	
J		6	13	20	27	
V		7	14	21	28	
S	1	8	15	22	29	

IULIE

D		7	14	21	28
L	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30
M	3	10	17	24	31
J	4	11	18	25	
V	5	12	19	26	
S	6	13	20	27	

AUGUST

D		4	11	18	25
L		5	12	19	26
M		6	13	20	27
M		7	14	21	28
J	1	8	15	22	29
V	2	9	16	23	30
S	3	10	17	24	31

SEPTEMBRIE

D	1	8	15	22	29
L	2	9	16	23	30
M	3	10	17	24	
M	4	11	18	25	
J	5	12	19	26	
V	6	13	20	27	
S	7	14	21	28	

OCTOMBRIE

D		6	13	20	27
L		7	14	21	28
M	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30
J	3	10	17	24	31
V	4	11	18	25	
S	5	12	19	26	

NOIEMBRIE

D		3	10	17	24
L		4	11	18	25
M		5	12	19	26
M		6	13	20	27
J		7	14	21	28
V	1	8	15	22	29
S	2	9	16	23	30

DECEMBRIE

D	1	8	15	22	29
L	2	9	16	23	30
M	3	10	17	24	31
M	4	11	18	25	
J	5	12	19	26	
V	6	13	20	27	
S	7	14	21	28	

DIRECȚIA GENERALĂ A POȘTELOR ȘI TELECOMUNICAȚIILOR

Rompresfilatelica

Lei 20

GRATUIT

Biblioteca „ASTRA”
— SIBIU —